

02.12.2024

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

ESITYSLISTA

46 - 2024

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 02.12.2024 klo 16:00
Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali
Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kaupunginhallitus

02.12.2024

Asia	Sivu
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 Pöydälle 25.11.2024 Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi opiskeluhoitosuunnitelman yhdenvertaisen toteutumisen seuraamisesta ruotsinkielisissä kouluissa	2
3 Virkojen perustaminen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle 1.1.2025 lukien	13
4 Pöydälle 25.11.2024 V 11.12.2024, Selvitys vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä	16
5 V 11.12.2024, Eräiden vuoden 2024 talousarvioon sitovaksi merkittyjen määrärahojen siirtäminen	45
6 V 11.12.2024, Kaupunginhallituksen varajäsenen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsenen valinta	49
7 V 11.12.2024, Kaupunginhallituksen varajäsenen valinta	51
8 Pöydälle 25.11.2024 V 11.12.2024, Hallintosäännön muuttaminen, liikenne- ja tilahankkeiden käsittely sekä voimaantulevan rakentamislain edellyttämät muutokset	53
9 Pöydälle 25.11.2024 V 11.12.2024, Länsi-Haagan asemakaavan muutos nro 12883 (sis. liikennesuunnitelman)	80
10 V 11.12.2024, Meilahden Mäntytie 14 asemakaavan muutos (nro 12840)	96
11 V 11.12.2024, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite vanhemmuuden tuen mallin rakentamisesta	110
12 V 11.12.2024, Valtuutettu Katri Penttisen aloite kaavoitusperiaatteista päättämisestä kaupunginvaltuustossa	128
13 Pöydälle 25.11.2024 V 11.12.2024, Valtuutettu Minja Koskelan aloite ympäristöarvojen kunnioittamisen valtavirtaistaminen Helsingin kaupungin päätöksenteossa	133

02.12.2024

14	Talousarvion noudattamisohjeet vuodelle 2025	148
15	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan jäsenen ja varajäsenen valinta	150
16	Kiinteistö Oy Kaapelitalon taloudellisen aseman selkeyttäminen ja omistajastrategian päivittäminen	152
17	Viran perustaminen kaupunkiympäristön toimialalle 9.12.2024 lukien	166
18	Pöydälle 25.11.2024 Liikennehankkeiden käsittelyohjeet	168
19	Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelman osat 1, 3 ja 4	173
20	Malminkentän terminaalirakennuksen käyttöä turvaavien toimenpiteiden hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen	186
21	Valtuutettu Elina Kauppilan toivomusponsi eläineettisen näkökulman huomioon ottamisesta	190
22	Pöydälle 25.11.2024 Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Hietalahdenrantaa ja vesialuetta ym. koskevasta suojeluesityksestä ja Museoviraston lausunnosta	200
23	Kaupunginvaltuuston 27.11.2024 tekemien päätösten täytäntöönpano	213
24	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen	216

02.12.2024

Asia/1

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Mika Raatikaisen ja Matias Pajulan sekä varatarkastajiksi Shawn Huffin ja Sari Sarkomaan.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

02.12.2024

Asia/2

2

Valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponsi opiskeluhoitosuunnitelman yhdenvertaisen toteutumisen seuraamisesta ruotsinkielisissä kouluissa

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.12.2023 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 13.12.2023 alueellista opiskeluhoitosuunnitelmaa, kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Nora Grotenfeltin ehdottaman toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta seurata säännöllisesti palvelujen yhdenvertaista toteutumista ruotsinkielisissä kouluissa ja ryhtyä tarvittaessa korjaaviin toimiin."

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on keinoja, joiden avulla voidaan säännöllisesti seurata opiskeluhoitoon palvelujen yhdenvertaista toteutumista suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa. Laadukkaiden palvelujen tuottamisen, lakisääteisten velvoitteiden ja valtakunnallisten suositusten toteuttamisen edellytyksenä on riittävä henkilöstö. Opiskeluhoitoon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan mitoitussuosituksen avulla. Suun terveydenhuollon opiskeluhoitoon palvelun yhdenvertaista toteutumista seurataan äidinkielen mukaan saatavien peittävyystietojen avulla. Seurantatiedon perusteella ryhdytään tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin opiskeluhoitoon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen edistämiseksi.

Opiskeluhoitoon järjestäminen Helsingissä ja kansalliset mitoitussuositukset

Opiskeluhoito on oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 3 §:n mukaan ensisijaisesti yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla edistetään ja ylläpidetään hyvää oppimista ja hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyönä oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaik-

kien oppimisyhteisöissä työskentelevien yhteinen tehtävä ja sen toteutumisesta vastaa päiväkodin johtaja ja koulun tai oppilaitoksen rehtori/koulutuspäällikkö. Oppijoilla on myös oikeus yksilökohtaisiin opiskeluhoitopalveluihin, jotka koostuvat esiopetuksen neuvolapalveluista, terveydenhoitajien ja lääkäreiden toteuttamasta koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista. Opiskeluhoillon ammattilaisten työtehtävät ja vastuut on määritelty laissa, valtakunnallisissa suosituksissa sekä Helsingin kaupungin alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa (Kaupunginvaltuusto 13.12.2023, 283 §). Kyseiset määritelmät ovat samat opetuskielestä riippumatta.

Opiskeluhoillon järjestäminen Helsingissä

Helsingin kaupungilla on oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukainen opiskeluhoillon alueellinen suunnitelma, joka ohjaa opiskeluhoitopalveluiden järjestämistä Helsingin alueella valtuustokausittain. Suunnitelman mukaan opiskeluhoillon tavoitteena on tasalaatuinen ja yhdenvertainen palvelu, myös kielellisestä näkökulmasta, opetuksen ja koulutuksen järjestäjästä riippumatta. Suunnitelman mukaan oppilailla on oikeus saada opiskeluhoitopalveluja ja opiskeluhoitokertomus omalla äidinkielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jatkossa sotepe-toimiala) vastaa yksilöllisen opiskeluhoillon kokonaisuuden järjestämisestä. Opiskeluhoillon palvelut tuotetaan yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (jatkossa kasko-toimiala) kanssa. Sotepe-toimiala tuottaa opiskeluhoillon terveydenhoitaja-, lääkäri- ja suun terveydenhuollon palvelut. Kasko-toimiala tuottaa opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoillon palvelut ovat saatavilla suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsinkielistä opiskeluhoiltoa tarjotaan ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (25:ssä esi- ja perusopetuksen toimipisteessä ja kolmessa lukiossa) ja suun terveydenhuollon ruotsia puhuvien ammattilaisten toimesta.

Opiskeluhoitopalveluja kohdennetaan opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti huomioiden erilaiset periaatteet ja tarpeet, kuten esimerkiksi eri alueiden sosioekonominen asema, erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden määrä sekä vieraskielisten oppijoiden osuus.

Kansalliset mitoitussuosituks

Opiskeluhoillon palvelujen henkilöstömitoituksia ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a § sekä Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen (jatkossa THL) suositusten mukaiset mitoitukset. Mitoitussuosituks

Kansallisten suositusten mukainen henkilöstömitoitus, eli oppijoiden määrä suhteessa yhteen työntekijään, on koottu ammattiryhmittäin taulukkoon 1:

Ammatit	Esiopetus	Perusopetus	Toinen aste
<i>Terveystenhoitajat</i>	320 (neuvolaikäiset)	460	570
<i>Lääkärit</i>	2270 (neuvolaikäiset)	2100	1800
<i>Kuraattorit</i>	-	670	670
<i>Psykologit</i>	-	780	780

Suun terveydenhuollon osalta henkilöstömitoitusta opiskeluhuollossa ei ole säädetty laissa tai alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa. Lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta on kuitenkin säädetty valtioneuvoston asetuksessa (338/2011). Asetuksen mukaan kunnan on järjestettävä oppilaille suun terveystarkastus ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla sekä opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana.

Opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen seurannan nykytila ja seurannan perusteella tehdyt havainnot

Opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan säännöllisesti opiskeluhoollon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien kansallisten mitoitussuositusten täyttymisellä oppilaitoskohtaisesti. Suun terveydenhuollossa yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan tarkastelemalla asetuksen mukaisten suun terveystarkastusten peittävyystietoja äidinkielen mukaan.

Opiskeluhoollon mitoitussuositusten toteutuminen ja suun terveystarkastusten peittävyys Helsingissä

Kevätlukukaudella 2024 koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien määrä on mitoitussuositusten mukainen. Kokonaisuutta tarkasteltaessa suomen- ja ruotsinkielisten oppilaitosten osalta mitoitusten täyttymisessä ei ole merkittävää eroa. Kesäkuussa 2024 suomenkielissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) oli 488 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja ja ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) 483 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäriytyössä ja resurssitilanteessa pääsääntöinen ongelma Helsingissä on ollut pätevän työvoiman rekrytoinnin vaikeudet. Vakansseja on ollut mitoitettuna useita vuosia tehtä-

viin enemmän kuin mitä on saatu täytettyä. Säännöllisestä rekrytoinnista huolimatta hakijoita avoimiin tehtäviin, määräaikaisiin tai vakituisiin, ei saada läheskään riittävästi. Ongelma on perusterveydenhuollossa yleinen ja yhteinen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Päteviä terveydenhuollon työntekijöitä ja erityisesti lääkäreitä on entistä vaikeampi saada. Loppuvuoden 2023 ja kevätlukukauden 2024 aikana Helsingissä on ollut valmiuksia toteuttaa kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon laajat lääkärin terveystarkastukset opetuskielystä riippumatta, joko omana toimintana tai ostopalvelutoimintana. Jokaiselle opiskelijalle ja koululaiselle, joka on käynyt terveydenhoitajan määräaikaistarkastuksessa, on tarjottu lakisääteinen lääkärin määräaikaistarkastus. Omavalvonnasta on todettavissa, että yhteydenottoja asiakkailta palautteiden tai muistutusten muodossa siitä, että koulu- tai opiskeluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen lääkärille ei ole pääsyt, ei ole vuoden 2024 aikana tullut koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalveluihin.

Opiskeluhuollon psykologeista on pulaa sekä suomen- että ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. Psykologipalvelua on hankittu ostopalveluna ja lisäksi psykologisten tutkimusten tekemisessä on hyödynnetty psykologien konsultaatiotiimiä. Psykologipulan vuoksi kouluissa on lisätty viimeisen vuoden aikana kuraattoreiden määrää, ja kuraattoreiden määrä suhteessa oppilasmäärään onkin ylittänyt kansalliset suositukset niin suomen- kuin ruotsinkielisissä oppilaitoksissa.

Helsingiläiset lapset ja nuoret saavat kehoitteen varata ajan suun tarkastukseen neljä kertaa peruskoulun ja yhden kerran toisen asteen opintojen aikana. Kehotus ajan varaamiseen lähetetään lapsen äidinkielellä. Vuonna 2023 peittävyysluvut olivat ruotsinkielisten 0–17-vuotiaiden osalta 1–8 prosenttiyksikköä matalammat kuin suomenkielisten samanikäisten peittävyysluvut.

Opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen säännöllinen seuranta osana omavalvontaa

1.1.2024 astui voimaan valvontalaki (741/2023), joka edellyttää Helsinkiä ja hyvinvointialueita toteuttamaan omavalvontaa ja omavalvonnan avulla saatujen tietojen raportointia aiempaa systemaattisemmin. Valvontalaki edellyttää tarvittaessa korjaamaan omavalvonnan avulla tietoon saadut mahdolliset epäkohdat.

Opiskeluhuollon omavalvontasuunnitelmaa ja sen perusteella toteutettavaa omavalvontaa ja raportointia kehitetään sotepe-toimialalla vastaamaan valvontalakia. Omavalvonnallinen seuranta ja raportointi sisältää muun muassa seurannan henkilöstömitoituksesta. Opiskeluhuollon henkilöstömitoituksen täyttymistä ja suun terveydenhuollon peittävyys-

02.12.2024

Asia/2

tietoja opiskeluhuollon tarkastusten osalta voidaan seurata osana oma-valvontaa ja huomioida osana alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman seurantaa.

Vaikutusten arviointi

Opiskeluhoitopalvelut ovat ensisijaisesti ennaltaehkäiseviä toimia, joilla tuetaan lasten ja nuorten mahdollisuutta toimivaan arkeen ja hyvään elämään. Henkilöstön saatavuus opiskeluhoollon palveluissa on ratkaiseva tekijä, jotta Helsingissä voidaan opiskeluhoitolain mukaisesti edistää ja ylläpitää oppijoiden hyvää oppimista sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Henkilöstön saatavuus opiskeluhoollon palveluihin on haasteellista monella kansalliskielillä. Yksilöllistä opiskeluhoolltoa tarjoavien ammattilaisten saatavuutta lisääviä toimenpiteitä on edistetty ja kehitetään edelleen vastaamaan lasten ja nuorten tarpeita.

Hallintosäännön 25 luvun 1 §:n mukaisesti Helsingin kaupungin palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita pystytään palvelemaan heidän omalla kielellään, suomen tai ruotsin kielellä, kaikilla kaupungin tehtäväalueilla, ja että muutoinkin asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet turvataan. Helsingissä tehdään jatkuvaa työtä kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi kaupungin kaikissa palveluissa. Yhdenvertaiset ja laadukkaat opiskeluhoollon palvelut, joita tarjoaa riittävä ja osaava henkilöstö, varmistavat oppijoiden kielellisten oikeuksien toteutumisen myös opiskeluhoitopalveluissa.

Lausunnot ja toimivalta

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen. Asia on käsitelty kansalliskielilautakunnan kokouksessa 7.11.2024. Lautakunta kannattaa selvityksessä esitettyjä toimenpiteitä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

02.12.2024

Asia/2

Liitteet

1 Grotenfelt Nora, toivomusponsi, Kvsto 13.12.2023 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 731

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 22.10.2024 § 225

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Nora Grotenfeltin toivomusponnosta koskien mahdollisuutta seurata säännöllisesti palvelujen yhdenvertaista toteutumista ruotsinkielisissä kouluissa ja ryhtyä tarvittaessa korjaaviin toimiin:

“Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on keinoja, joiden avulla voidaan säännöllisesti seurata opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista toteutumista suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa. Laadukkaiden palvelujen tuottamisen, lakisääteisten velvoitteiden ja valtakunnallisten suositusten toteuttamisen edellytyksenä on riittävä henkilöstö. Opiskeluhuollon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan mitoitussuosituksen avulla. Suun terveydenhuollon opiskeluhuollon palvelun yhdenvertaista toteutumista seurataan äidinkielen mukaan saatavien peittävyystietojen avulla. Seurantatiedon perusteella ryhdytään tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen edistämiseksi.

Opiskeluhuollon järjestäminen Helsingissä ja kansalliset mitoitussuositukset

Opiskeluhuolto on oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 3 §:n mukaan ensisijaisesti yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla edistetään ja ylläpidetään hyvää oppimista ja hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyönä oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppimisyhteisöissä työskentelevien yhteinen tehtävä ja sen toteutumisesta vastaa päiväkodin johtaja ja koulun tai oppilaitoksen rehtori/koulutuspäällikkö. Oppijoilla on myös oikeus yksilökohtaisiin opiskeluhoitopalveluihin, jotka koostuvat esiopetuksen neuvolapalveluista, terveydenhoitajien ja lääkäreiden toteuttamasta koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista. Opiskeluhuollon ammattilaisten työtehtävät ja vastuut on määritelty laissa, valtakunnallisissa suosituksissa sekä Helsingin kaupungin alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa (Kaupunginvaltuusto 13.12.2023, 283 §). Kyseiset määritelmät ovat samat opetuskielestä riippumatta.

Opiskeluhuollon järjestäminen Helsingissä

Helsingin kaupungilla on oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukainen opiskeluhuollon alueellinen suunnitelma, joka ohjaa opiskeluhoitopalveluiden järjestämistä Helsingin alueella valtuustokausittain. Suunnitelman mukaan opiskeluhuollon tavoitteena on tasalaatuinen ja yhdenvertainen palvelu, myös kielellisestä näkökulmasta, opetuksen ja koulutuksen järjestäjästä riippumatta. Suunnitelman mukaan oppilailla

on oikeus saada opiskeluhoitopalveluja ja opiskeluhoitokertomus omalla äidinkielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jatkossa so-tepe-toimiala) vastaa yksilöllisen opiskeluhoillon kokonaisuuden järjestämisestä. Opiskeluhoillon palvelut tuotetaan yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (jatkossa kasko-toimiala) kanssa. Sotepe-toimiala tuottaa opiskeluhoillon terveydenhoitaja- ja lääkäripalvelut sekä suun terveydenhuollon palvelut. Kasko-toimiala tuottaa opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoillon palvelut ovat saatavilla suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsinkielistä opiskeluhoiltoa tarjotaan ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (25:ssä esi- ja perusopetuksen toimipisteessä ja kolmessa lukiossa) ja suun terveydenhuollon ruotsia puhuvien ammattilaisten toimesta.

Opiskeluhoitopalveluja kohdennetaan opiskeluhoiltosuunnitelman mukaisesti huomioiden erilaiset periaatteet ja tarpeet, kuten esimerkiksi eri alueiden sosioekonominen asema, erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden määrä sekä vieraskielisten oppijoiden osuus.

Kansalliset mitoitussuosituks

Opiskeluhoillon palvelujen henkilöstömitoituksia ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a § sekä Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen (jatkossa THL) suositusten mukaiset mitoitukset. Mitoitussuosituks

Ammatit	Esiopetus	Perusopetus	Toinen aste
<i>Terveidenhoitajat</i>	320(neuvola-ikäiset)	460	570
<i>Lääkärit</i>	2270(neuvola-ikäiset)	2100	1800
<i>Kuraattorit</i>	-	670	670
<i>Psykologit</i>	-	780	780

Suun terveydenhuollon osalta henkilöstömitoitusta opiskeluhoillossa ei ole säädetty laissa tai alueellisessa opiskeluhoiltosuunnitelmassa. Lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta on kuitenkin säädetty valtioneuvoston asetuksessa (338/2011). Asetuksen mukaan kunnan on järjestettävä oppilaille suun terveystarkastus ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla sekä opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana.

Opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen seurannan nykytila ja seurannan perusteella tehdyt havainnot

Opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista toteutumista seurataan säännöllisesti opiskeluhuollon terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien kansallisten mitoitussuosituksen täyttymisellä oppilaitoskohtaisesti. Suun terveydenhuollossa yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan tarkastelemalla asetuksen mukaisten suun terveystarkastusten peittävyystietoja äidinkielen mukaan.

Opiskeluhuollon mitoitussuosituksen toteutuminen ja suun terveystarkastusten peittävyys Helsingissä

Kevätlukukaudella 2024 koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien määrä on mitoitussuosituksen mukainen. Kokonaisuutta tarkasteltaessa suomen- ja ruotsinkielisten oppilaitosten osalta mitoitusten täyttymisessä ei ole merkittävää eroa. Kesäkuussa 2024 suomenkielissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) oli 488 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja ja ruotsinkielisissä oppilaitoksissa (perus- ja toinen aste yhteensä) 483 oppilasta / kokoaikainen terveydenhoitaja.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäriytyössä ja resurssitilanteessa pääsääntöinen ongelma Helsingissä on ollut pätevän työvoiman rekrytoinnin vaikeudet. Vakansseja on ollut mitoitettuna useita vuosia tehtäviin enemmän kuin mitä on saatu täytettyä. Säännöllisestä rekrytoinnista huolimatta hakijoita avoimiin tehtäviin, määräaikaisiin tai vakituisiin, ei saada läheskään riittävästi. Ongelma on perusterveydenhuollossa yleinen ja yhteinen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Päteviä terveydenhuollon työntekijöitä ja erityisesti lääkäreitä on entistä vaikeampi saada. Loppuvuoden 2023 ja kevätlukukauden 2024 aikana Helsingissä on ollut valmiuksia toteuttaa kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon laajat lääkärin terveystarkastukset opetuskielestä riippumatta, joko omana toimintana tai ostopalvelutoimintana. Jokaiselle opiskelijalle ja koululaiselle, joka on käynyt terveydenhoitajan määräaikaistarkastuksessa, on tarjottu lakisääteinen lääkärin määräaikaistarkastus. Omavalvonnasta on todettavissa, että yhteydenottoja asiakkailta palautteiden tai muistutusten muodossa siitä, että koulu- tai opiskeluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen lääkärille ei ole päässyt, ei ole vuoden 2024 aikana tullut koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalveluihin.

Opiskeluhuollon psykologeista on pulaa sekä suomen- että ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. Psykologipalvelua on hankittu ostopalveluna ja lisäksi psykologisten tutkimusten tekemisessä on hyödynnetty psykologien konsultaatiotiimiä. Psykologipulan vuoksi kouluissa on lisätty vii-

meisen vuoden aikana kuraattoreiden määrää, ja kuraattoreiden määrä suhteessa oppilasmäärään onkin ylittänyt kansalliset suositukset niin suomen- kuin ruotsinkielisissä oppilaitoksissa.

Helsingiläiset lapset ja nuoret saavat kehotteen varata ajan suun tarkastukseen neljä kertaa peruskoulun ja yhden kerran toisen asteen opintojen aikana. Kehotus ajan varaamiseen lähetetään lapsen äidinkiellä. Vuonna 2023 peittävyysluvut olivat ruotsinkielisten 0–17-vuotiaiden osalta 1–8 prosenttiyksikköä matalammat kuin suomenkielisten samanikäisten peittävyysluvut.

Opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen säännöllinen seuranta osana omavalvontaa

1.1.2024 astui voimaan valvontalaki (741/2023), joka edellyttää Helsinkiä ja hyvinvointialueita toteuttamaan omavalvontaa ja omavalvonnan avulla saatujen tietojen raportointia aiempaa systemaattisemmin. Valvontalaki edellyttää tarvittaessa korjaamaan omavalvonnan avulla tietoon saadut mahdolliset epäkohdat.

Opiskeluhuollon omavalvontasuunnitelmaa ja sen perusteella toteutettavaa omavalvontaa ja raportointia kehitetään sotepe-toimialalla vastaamaan valvontalakia. Omavalvonnallinen seuranta ja raportointi sisältää muun muassa seurannan henkilöstömitoituksesta. Opiskeluhuollon henkilöstömitoituksen täyttymistä ja suun terveydenhuollon peittävyystietoja opiskeluhuollon tarkastusten osalta voidaan seurata osana omavalvontaa ja huomioida osana alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman seurantaa.

Vaikutusten arviointi

Opiskeluhuoltopalvelut ovat ensisijaisesti ennaltaehkäiseviä toimia, joilla tuetaan lasten ja nuorten mahdollisuutta toimivaan arkeen ja hyvään elämään. Henkilöstön saatavuus opiskeluhuollon palveluissa on ratkaiseva tekijä, jotta Helsingissä voidaan opiskeluhuoltolain mukaisesti edistää ja ylläpitää oppijoiden hyvää oppimista sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Henkilöstön saatavuus opiskeluhuollon palveluihin on haasteellista molemmilla kansalliskielillä. Yksilöllistä opiskeluhoitoa tarjoavien ammattilaisten saatavuutta lisääviä toimenpiteitä on edistetty ja kehitetään edelleen vastaamaan lasten ja nuorten tarpeita.

Hallintosäännön 25 luvun 1 §:n mukaisesti Helsingin kaupungin palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita pystytään palvelemaan heidän omalla kielellään, suomen tai ruotsin kielellä, kaikilla kaupungin tehtävälalueilla, ja että muutoinkin asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielel-

02.12.2024

Asia/2

liset oikeudet turvataan. Helsingissä tehdään jatkuvaa työtä kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi kaupungin kaikissa palveluissa. Yhdenvertaiset ja laadukkaat opiskeluhuollon palvelut, joita tarjoaa riittävä ja osaava henkilöstö, varmistavat oppijoiden kielellisten oikeuksien toteutumisen myös opiskeluhuoltopalveluissa."

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sofie Klawér-Kallio, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36375
sofie.klawer-kallio(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 01.10.2024 § 208

HEL 2023-015790 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

01.10.2024 Pöydälle

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle jäsen Johanna Nuortevan ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sofie Klawér-Kallio, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36375
sofie.klawer-kallio(a)hel.fi

02.12.2024

Asia/3

3

Virkojen perustaminen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle 1.1.2025 lukien

HEL 2024-015506 T 01 01 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus perustaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle seuraavat yhteensä kahdeksan virkaa 1.1.2025 lukien:

Perhe- ja sosiaalipalvelut -palvelukokonaisuuteen:

palveluyksikön päällikkö

yksi virka

sosiaaliohjaaja

kolme virkaa

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -
palvelukokonaisuuteen:

sosiaaliohjaaja

kaksi virkaa

asiakasohjaaja

yksi virka

Toimialan yhteisiin palveluihin:

strategia- ja rahoituspäällikkö

yksi virka

Esittelijän perustelut

Kuntalain 87 §:n mukaan virka perustetaan sellaista tehtävää varten, jossa käytetään julkista valtaa.

Perustettaviksi esitettävien virkojen tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttämistä, mikä edellyttää tehtävien perustamista virkoina.

Perhe- ja sosiaalipalvelut -palvelukokonaisuuden vammaispalveluihin sijoittuvan uuden, erityisen vaativan tuen päivätoimintayksikön päällikön tehtäviin kuuluu kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia rajoitustoimenpiteitä.

Lapsiperheiden kotipalvelut ja sosiaaliohjaus -yksikköön sijoittuvien kolmen sosiaaliohjaajan tehtäviin sisältyy palvelutarpeen arviointiin liittyvien päätösten tekemistä. Virat tarvitaan sosiaalivahvistamisen palveluiden vahvistamiseksi.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -palvelukokonaisuuteen sijoittuvien kahden sosiaaliohjaajan ja yhden asiakasohjaajan tehtäviin sisältyy palvelutarpeen arviointiin liittyvien päätösten tekeminen. Tehtävät ovat aikaisemmin olleet työsuhteisia, minkä vuoksi tehtävissä toimineet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

eivät ole voineet tehdä päätöksiä, jotka kuuluvat jatkossa viranhaltijan tehtäviin.

Toimialan yhteisten palvelujen -palvelukokonaisuuteen sijoittuvan strategia- ja rahoituspäällikön tehtäviin kuuluu virkaa edellyttäviä hankintapäätöksiä sekä virkasuhteessa olevan esihenkilön sijaisena toimiminen. Strategia- ja rahoituspäällikön virka tarvitaan muun muassa vahvistamaan sote-uudistuksen myötä tarvittavaa talousosaamista sekä vastaamaan valtion ohjauksen ja HUS-yhteistyön tuomiin vaatimuksiin.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 4 § 3 momentin ja hallintosäännön 23 luvun 2 §:n 4 kohdan nojalla perustettavaksi esitettyjen virkojen tehtäviä työsuhteisina hoitaneet henkilöt on mahdollista ottaa virkoihin ilman julkista hakumenettelyä silloin, kun se on taroituksenmukaista palvelussuhteen uudelleenjärjestelyn vuoksi.

Perustettaviksi esitettäville viroille on varattu määräraha sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarviossa.

Hallintosäännön 12 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöstöjohtaja päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtaja lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle.

Perustettaviksi esitettyjen virkojen palkat on määritelty SOTE- ja HYV- TES-sopimusten määräysten ja tehtävien vaativuuden arvioinnin perusteella. Tehtäväkohtaisiksi palkoiksi on päätetty:

palveluyksikön päällikkö 3 624,29 €/kk,
sosiaaliohjaaja 2 978,39 €/kk,
sosiaaliohjaaja 2 969,54 €/kk,
asiakasohjaaja 3 068,80 €/kk ja
strategia- ja rahoituspäällikkö 5 800,00 €/kk.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää viran perustamisesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Helena Wendorf, johtava asiantuntija, työnantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Kaupunginkanslian henkilöstöosasto
Taloushallintopalveluliikelaitos

02.12.2024

Asia/4

4

V 11.12.2024, Selvitys vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi esityslistan liitteenä olevan selvityksen vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus sekä asianomaiset lautakunnat antoivat toukokuussa lausunnot tarkastuslautakunnalle vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitetyistä toimenpidesuosituksista ja -kehotuksista. Näissä lausunnoissa esitettiin, mihin toimenpiteisiin kaupunginkanslian ja toimialojen oli tarkoitus ryhtyä arviointikertomuksen johdosta.

Kaupunginvaltuusto päätti 19.6.2024 tarkastuslautakunnan ehdotuksen mukaisesti merkitä tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2023 ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianomaisten lautakuntien lausunnot sekä kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun 2024 loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat tahot ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Toimenpiteet, joihin kaupunginkanslia ja toimialat ovat ryhtyneet arviointikertomuksen esitettyjen toimenpidesuositusten ja -kehotusten johdosta, on koottu liitteenä olevaan selvitykseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Selvitys vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä

Oheismateriaali

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

02.12.2024

Asia/4

1 Arviointikertomus 2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kaupunginkanslia
Tarkastusvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 734

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Amanda Pasasen ehdotuksesta.

27.05.2024 Ehdotuksen mukaan

20.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 19.06.2024 § 125

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Päätös

02.12.2024

Asia/4

Kaupunginvaltuusto päätti

1. merkitä tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelle 2023 ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianomaisten lautakuntien lausunnot,
2. kehottaa kaupunginhallitusta antamaan joulukuun 2024 loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta,
3. merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomuksen 2023,
4. hyväksyä tilintarkastuksessa esitetyn perusteella tilinpäätöksen ja
5. myöntää tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöksen hyväksyttävyydestä esitetyn perusteella vastuuvapauden tilikaudelta 2023 kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille.

Käsittely

19.06.2024 Ehdotuksen mukaan

Kaupunginvaltuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksesta käsittelyjärjestyksen, jonka mukaisesti esityslistan asiakohdat 6 ja 7 käsitellään yhdessä.

Esittelijä

Tarkastuslautakunta

Lisätiedot

Timo Cantell, arviointipäällikkö, puhelin: 09 310 73362

timo.cantell(a)hel.fi

Arto Ahlqvist, tarkastuspäällikkö, puhelin: 09 310 36580

arto.ahlqvist(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 04.06.2024 § 53

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että tämä päättäisi:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

02.12.2024

Asia/4

- merkitä tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelle 2023 ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianomaisten lautakuntien lausunnot,
- kehottaa kaupunginhallitusta antamaan joulukuun 2024 loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta,
- merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomuksen 2023,
- hyväksyä tilintarkastuksessa esitetyn perusteella tilinpäätöksen ja
- myöntää tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöksen hyväksyttävyydestä esitetyn perusteella vastuuvapauden tilikaudelta 2023 kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille.

16.04.2024 Ehdotuksen mukaan

09.04.2024 Ehdotuksen mukaan

12.09.2023 Ehdotuksen mukaan

09.05.2023 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Timo Cantell, arviointipäällikkö, puhelin: 09 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi
Arto Ahlqvist, tarkastuspäällikkö, puhelin: +358931036580
arto.ahlqvist(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 28.05.2024 § 310

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi vuoden 2023 arviointikertomuksesta tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiuudistuksen eteneminen (arviointikertomus s. 53-56)

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa todetaan kaupunkiuudistuksen etenemisestä: Onko kaupunkiuudistuksen tavoitteita muun muassa alueiden täydennysrakentamisesta ja houkuttelevuuden lisääntymisestä edistetty? Pääosin kyllä, mutta kaupunkiuudistus on vielä alkuvaiheessa, joten suuria vaikutuksia ei ole vielä nähtävissä.

Kaupunkiympäristölautakunta:

- Kaupunki uudistusalueiden investointitasot ovat tulevina vuosina nousemassa selvästi ja edistysaskeleita alueiden uusiutumiseen on oletettavissa. Huolimatta etenkin yleisille alueille osoitetuista investoinneista, nykyisten kaupunki uudistusalueiden lähivuosien kokonaisinvestoinnit ovat kaikkien edelleen vähäisiä, mikäli niitä verrataan esikuvana olleeseen Myllypuron investointeihin. Tarkoituksena on kiinnittää asiaan enemmän huomiota investointien suunnittelussa ja ohjelmoinnissa.
- Toinen oleellinen tekijä onnistuneen kaupunki uudistuksen taustalla on oikein kohdennettu asuntotuotanto. Käytännössä tämä tarkoittaa omistukseen perustuvia asumismuotoja.
- Kaupunki uudistuksen tavoitteena on rakentaa alueille kolmannes lisää asuntoja vuoteen 2035 mennessä hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa samalla tasapainottaen. Tällä hetkellä alueilla ei ole riittävä kysyntää omistusasumiselle, eikä uutta tarkoituksenmukaista asuntokantaa synny vain kaavoituksen keinoin. Tonttien myynnin mahdollistamisesta on tehty päätös määräaikaista kaupunginhallituksessa. Alueiden houkuttelevuutta tulisi nostaa myös muilla toimenpiteillä. Alueen houkuttelevuutta voidaan pyrkiä lisäämään mahdollistamalla tonttien myynti, mutta lisäksi tarvittaisiin panostuksia alueiden saavutettavuuteen sekä etenkin palvelutarjontaan, kulttuurielämään ja kouluihin.
- Yritysten toimintaedellytyksiä haastaa alhainen väestötiheys ja siten palvelukysynnän ja ostovoiman puute, sekä osin myös heikot kulkuyhteydet ja liiketilöiden soveltumattomuus ja laatu. Yritysten toimintaedellytysten katsotaan edistyvän parhaiten alueiden asuntokantaa kasvattamalla.
- Arviointikertomuksessa todetaan (s. 55), että kaupunkirakenteen houkuttelevuuden parantuminen voi nostaa liiketilöiden vuokratasoa, vaikeuttaen yritysten toimintaedellytyksiä. Tämä näkemys on osittain virheellinen. Mikäli alueen houkuttelevuus parantuu, yritysten toimintaedellytykset parantuvat ja niiden tuottavuus ja vuokranmaksukyky kasvaa, mikä johtaa liiketilöiden vuokratasojen nousuun. Yritystoiminnan yleiset olosuhteet siis parantuvat, vaikka yksittäiset yritykset eivät pystyisikään tilanteeseen sopeutumaan. Vastaavasti omistusasuntojen hintataso kertoo alueen houkuttelevuudesta asuminen.
- Kaupunki uudistuksen etenemiseen liittyen kaupunki ympäristölautakunta toteaa myös, että toimialalla on tunnistettu tarve perustaa uusi tehtävä, jossa koordinoitua kaupunki uudistusta ohjelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti asemakaavoituksen, yleisten alueiden suunnittelun ja investointien sekä maapolitiittisten toimenpiteiden ohjelmoinnin sekä ylläpidon osalta. Perustettavan tehtävään sisältyy myös kau-

punkiuudistukseen sisältyvien kehittämismahdollisuuksien markkinointi tekemällä niitä näkyväksi yhdessä paikallisyhteisöjen, investoijien ym. sidosryhmien kanssa. Tehtävässä toimiva henkilö tulee tekemään tiivistä yhteistyötä myös muiden toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee edistää yritystoimintaa kaupunkiuudistusalueilla ja huolehtia siitä, että yritysten toimintaedellytykset paranevat, kun kaupunkiuudistusalueita kehitetään.

Kaupunkiympäristölautakunta:

- Kaupunkiuudistusalueilla jatketaan määrätietoisesti alueiden viihtyvyyden ja houkuttelevuuden parannustoimenpiteitä sekä niiden myötä asuntokannan kasvattamista ja monipuolistamista. Näin luodaan alueille kysyntää esimerkiksi yksityisille palveluille. Liiketilojen rakentuminen pyritään varmistamaan erityisesti asemanseuduilla ja keskeisillä paikoilla.
- Kaupunki hallinnoi kaupunkiuudistusalueilla suurta määrää Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) kiinteistöjen liiketiloja, jotka ovat pääosin tyhjiällä tuottaen kaupungille tappioita. Olemme jo yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa helpottamassa tyhjien tilojen väliaikaista käyttöä esimerkiksi kulttuurielämän tarpeisiin. Mutta olisi tärkeää löytää myös muita keinoja minimoida Hekan kiinteistöissä olevien tyhjien liiketilojen määrää.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin (arviointikertomus s. 58-61)

Tarkastuslautakunta totesi, kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulisi varmistaa, että Kauppakartanonkadun alueen yhteiskalliosuoja rakennetaan suunnitelmien mukaisesti.

Kaupunkiympäristölautakunta:

- Kauppakartanon alueen yhteiskalliosuojan hankesuunnitelman laatiminen on käynnistynyt. Yhteiskalliosuojan rakentaminen etenee suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Kävely- ja pyöräilyväylien talvikunnossapito (arviointikertomus s. 63-67)

Tarkastuslautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimialan tulisi

- varmistaa, että toimivan talvikunnossapidon edellytykset huomioidaan maankäytön suunnittelussa

- toteuttaa toimenpiteitä, jotka edistävät talvipyöräilijöiden osuuden kasvattamista ja tyytyväisyyttä pyöräilyväylien talvihoitoon tavoitteiden mukaisesti
- varmistaa, että kaikkia talvikunnossapidon urakoitsijoita kohdellaan yhdenvertaisesti urakoiden sanktioinneissa
- kehittää kannustimia, jotta urakoitsijat suorittavat työnsä vaatimusten mukaisesti.

Kaupunkiympäristölautakunta:

- Maankäytön suunnittelussa ja siihen liittyvissä ohjeistuksissa huomioidaan talvikunnossapidon edellytykset kuten riittävien tilojen varraaminen talvihoitotoimenpiteille sekä riittävä lumenvastaanottokapasiteetti.
- Yhteistyötä lumen käsittelyn kehittämisessä kunnossapitoyksikön, asemakaavoituksen ja liikenne- ja katusuunnittelun kesken jatketaan ja lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuutta toteutetaan.
- Pyöräliikenteen kehittämisohjelman toimenpiteiden toteuttamista jatketaan ja poikkihallinnollista sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseen vahvistetaan, jotta ympärivuotisen pyöräliikenteen osuutta saadaan kasvatettua ja tyytyväisyyttä pyöräväylien talvihoitoon lisättyä.
- "Urakkasopimusten ohjaus talvihoidon osalta" -ohjeistusta noudatetaan näin varmistuen talvikunnossapidon urakoitsijoiden yhdenvertainen kohtelu urakoiden sanktioinneissa.
- Urakkasopimusten kannustimia kehitetään. Sopimuksia johdetaan ja valvotaan niin, että urakoitsijat suorittavat työnsä vaatimusten mukaisesti.
- Toimiala pyrkii varmistamaan riittävät resurssit toimenpiteiden toteuttamiseen.

Huumekuolemien ehkäisy päihdepalveluissa (arviointikertomus s. 74-77)

Tarkastuslautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimialan tulisi yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa varmistaa, että päihdepalveluiden käytettävissä on riittävästi soveltuvia tiloja, jotta lainmukaiset päihdepalvelut voidaan järjestää.

Kaupunkiympäristölautakunta:

- Päihdepalvelujen sijainnin tulee olla keskeinen, mutta toiminta ei saisi aiheuttaa haittaa alueen asukkaille eikä yrityksille. Tilahankkeiden käsittelyohjeen mukaisesti sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan on toimitettava tarvittavista tiloista tarvekuvaus kaupunkiym-

- päristön toimialan Tilat-palveluun. Tarvekuvauksen pohjalta Tilat-palvelu selvittää vaihtoehtoiset ratkaisut tilatarpeen tyydyttämiseksi.
- Jotta voidaan varmistaa, että päihdepalveluiden käytössä on riittävästi kulloisenkin tarvekuvauksen reunaehdot täyttäviä soveltuvia tiloja, kaupunkiympäristön toimialalla tarkastellaan osana tilaverkko-työtä alueella sijaitsevia
    - omia tyhjiä tai vapautumassa olevia tiloja
    - yksityisen sektorin tarjolla olevia tiloja
    - vapaita reunaehdot täyttäviä tontteja
    - mahdollisuutta kaavoittaa uutta tonttia.

Lainmukaisten päihdepalveluiden järjestämiseen liittyvien soveltuvien tilojen löytymiseksi kaupunkiympäristön toimiala ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala tekevät yhteistyötä.

Samalla lautakunta päätti, että sille tulisi tuoda budjettilausuntoon mennessä lisäselvitys koskien kävely- ja pyöräilyväylien talvikunnossapitoa käsittelevää vastausta. Selvityksessä kuvataan kunkin vastauksessa kuvatun toimenpiteen osalta 1) mikä on ollut tilanne talvella 23-24 ja aiempina 20-luvun talvina, 2) mitä lisätoimia ollaan ottamassa käyttöön koskien talvea 24-25 ja 3) mille tasolle tai mihin tilanteeseen näillä toimin odotetaan päästävän.

Käsittely

28.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisätään lausuntoehdotukseen: "Samalla lautakunta päättää, että sille tulee tuoda budjettilausuntoon mennessä lisäselvitys koskien kävely- ja pyöräilyväylien talvikunnossapitoa käsittelevää vastausta. Selvityksessä kuvataan kunkin vastauksessa kuvatun toimenpiteen osalta 1) mikä on ollut tilanne talvella 23-24 ja aiempina 20-luvun talvina, 2) mitä lisätoimia ollaan ottamassa käyttöön koskien talvea 24-25 ja 3) mille tasolle tai mihin tilanteeseen näillä toimin odotetaan päästävän."

Kannattaja: Mia Haglund

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

21.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

02.12.2024

Asia/4

Lisätiedot

Maria Sillanpää, ts. talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 36211
maria.sillanpaa(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 112

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnalle vuoden 2023 arviointikertomuksesta:

"Lapsiperheiden sosiaaliohjaus

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- varmistaa riittäväillä toimenpiteillä, että lapsiperheiden palvelujen henkilöstön saatavuus turvataan
- kehittää lapsiperheiden palveluja kokonaisuutena siten, että turvataan asiakkaiden pääsy palvelutarpeensa mukaisesti palveluihin, kuten neuropsykiatriseen valmennukseen
- lisätä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen tunnettavuutta erityisesti kouluikäisille ja vieraskielisille perheille, jotta tukea tarvitsevat perheet osaavat hakeutua ja pääsevät palveluiden piiriin varhaisessa vaiheessa
- selkeyttää palvelutarpeen arviointien työnjakoa lapsiperheiden sosiaaliohjauksen sekä lastensuojelun ja perhesosiaalityön välillä
- varmistaa, että lapsiperheiden sosiaaliohjauksessa voidaan keskittyä perustyöhön kehittämisestä ja organisaatiouudistuksista huolimatta.

Lapsiperheiden palvelujen henkilöstön saatavuuden turvaaminen

Sosiaaliohjaajien vakansseista on täytettynä 74 vakanssia 79 vakanssista (huhtikuu 2024), ja avoimien tehtävien osalta rekrytointi on kesken. Henkilöstön pitovoimaan kiinnitetään erityistä huomiota muutostilanteessa, jossa lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja kotipalvelu liitetään uuteen perustettavaan yksikköön 1.9.2024 alkaen. Uuden yksikön tavoitteena on vahvistaa lapsiperheiden palvelujen saatavuutta ja oikea-aikaisuutta.

Sosiaaliohjaajien rekrytoinneissa pätevien ja sopivien hakijoiden määrä on laskenut. Vuonna 2024 avoimiin tehtäviin on ollut 3–12 kelpoista hakijaa, kun tammi-maaliskuussa 2023 hakijoita oli 6-12. Rekrytointiprosessia on pyritty parantamaan aktiivisella yhteydenpidolla hakijoihin,

haastattelutilanteita kehittämällä sekä kiinnittämällä huomiota jälki-markkinointiin ja vahvistamalla hyvää työnantajakuva. Työnhakijat ovat antaneet rekrytointiprosessista hyvää palautetta, mutta hakijoilla on saattanut olla useampia työnhakuja vireillä, ja he ovat päätyneet valitsemaan toisen tarjotun työn. Yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa jatketaan ja tarjotaan edelleen käytännön harjoittelupaikkoja sosionomiopiskelijoille.

Sosiaaliohjauksen alayksikössä on otettu aktiivisesti vastaan työkokeilijoita sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta sekä Helsingin kaupungin muilta toimialoilta. Heille on räätälöity sopivia työtehtäviä, jotka vastaavat sekä työntekijän että työyksikön toiminnan tarpeisiin.

Sosiaaliohjaajan laaja-alaista tehtäväkuva on tarpeen selkiyttää ja työhyvinvointia vahvistaa vahvalla asiakastyön tuella. Asiakasperheiden haasteet lapsiperheiden sosiaaliohjauksessa ovat monimutkaistuneet. Työntekijöille on jatkossakin turvattava riittävä tuki lähiesihenkilötyön ja työnohjauksen muodossa. Tärkeäksi tunnistetaan myös, että lähiesihenkilöillä on riittävä tuki moniammatillisen tiimin vetämiseen.

Asiakkaiden pääsy neuropsykiatriseen valmennukseen

Neuropsykiatrista valmennusta tarjotaan tällä hetkellä 5–10 käynnin yksilövalmennuksena sekä ryhmämuotoisena Ihmeelliset vuodet -ryhmänä. Neuropsykiatriseen valmennukseen pääsyn nopeuttamiseksi pilotoidaan keväällä 2024 viiden kerran teemaryhmiä, jotka kohdentuvat tiettyyn tuen tarpeeseen, esimerkiksi lapsen ruutu-aikaan, siirtymätilanteisiin, vuorokausirytmiiin tai läksyjen tekemiseen. Ryhmätapaamiset toteutetaan Teamsillä, minkä lisäksi sosiaaliohjaaja tekee perheeseen kotikäynnin. Mikäli ryhmä ei ole riittävä tuki, perheelle tarjotaan tarpeen mukaan yksilöllistä valmennusta. Ryhmän tavoitteena on vastata yhtäaikaaisesti useamman asiakkaan samankaltaiseen rajattuun palvelutarpeeseen ja mahdollistaa vertaistukea asiakkaille. Ryhmien avulla arvioidaan pystyvän jonkin verran nopeuttamaan palveluun pääsyä.

Neuropsykiatrisen valmennuksen palvelua on kehitetty vuosina 2022–2023 yhteistyössä lasten erityisvastaanottojen kanssa. Lasten erityisvastaanotot on Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lastenpsykiatriseen ja lastenneurologiseen toimintaan keskittyvä yksikkö. Neuropsykiatrista valmennusta on tarjottu perheille, joissa lapsella on tutkimus-/arviointijakso meneillään lasten erityisvastaanotoilla tai lapsella ja perheellä on ollut jatkotuen tarvetta lasten erityisvastaanottojen tai neuropsykologin arvion/hoidon jälkeen. Vuoden 2024 aikana valmennusta tullaan laajentamaan myös perheille, joissa lapsen neuropsykiatrisen hoito on perusterveystuella tai erikoissairaanhoidossa. Palvelun myöntämisen edellytyksenä on vanhempien moti-

vaatio ja riittävät voimavarat viikoittaiseen noin kolmen kuukauden mittaiseen työskentelyyn. Tämä tulee arvion mukaan kasvattamaan asiakasmäärää sekä odotusaikoja.

Nepsy-tiimiin siirretään 1.9.2024 alkaen kaksi suunnitelmallisen sosiaaliohjauksen vakanssia, ja tiimi saa oman johtavan sosiaaliohjaajan. Tämän jälkeen tiimissä on 11 sosiaaliohjaajan ja 1 johtavan sosiaaliohjaajan vakanssia. Tämä on merkittävä lisäys aikaisempaan, sillä vuoden 2023 alussa vakansseja oli 4.

Alkuvuonna 2024 neuropsykiatrisen valmennuksen asiakasmäärä oli 92 lasta (01–03/2023: 39). Palveluun pääsyä odottaa tällä hetkellä 75 lasta. Arvion mukaan nykyisellä resurssilla ei pystytä vastaamaan riittävästi lisääntyvään palvelukysyntään. Haasteena ovat tiimin verrattain pieni koko, henkilöstön luonnollinen ajoittainen vaihtuvuus sekä henkilöstön koulutusvaateena tehtävään oleva nepsy-valmentajakoulutus. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen neuropsykiatrisen valmennus on osa nepsy-palvelupolkua, jota parhaillaan kehitetään sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteisenä työnä.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen tunnettuuden lisääminen vieraskielisille perheille

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksessa on käynnistetty yhteisvastaanotot neuvolan terveydenhoitajien kanssa. Yhteisvastaanotoilla tarjotaan vieraskielisille perheille ohjausta ja neuvontaa sekä tukea lapsen kielen kehitykseen kannustamalla vanhempia puhumaan lapselle omaa äidinkieltään. Pilotointi on käynnissä kolmen neuvolan alueella (Itäkeskus, Jakomäki, Suutarila), ja palvelun mahdollisesta laajentamisesta tehdään päätös syksyn 2024 aikana.

Lapsiperheiden sosiaaliohjaus on pilotoinut yhdessä lasten puheterapian kanssa ryhmävastaanottoa somalinkielisille perheille, jotka odottavat aikaa puheterapiaan. Ryhmässä tuetaan lapsen kielen kehitystä, varhaista vuorovaikutusta sekä annetaan palveluohjausta.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja lasten erityisvastaanottojen kanssa on toteutettu kaksi kolmen kerran vanhemmuusryhmää somalinkielisille vanhemmille.

Yhteistyössä sosiaaliohjauksen ja neuvolatoiminnan kanssa on suunniteltu ensi syksylle kuuden kuukauden ikäisen lapsen neuvolakäynti vieraskielisille perheille Itäkadun neuvolassa, jossa perheille kerrotaan lapsiperheiden palveluista. Myös Kampin neuvolassa on suunnitteilla englanninkielinen kuuden kuukauden ikäisen lapsen neuvolakäynti. Lisäksi sosiaaliohjaus toteuttaa ohjaus- ja neuvontakäyntejä varhaiskasvatuksen ja koulun sekä terveydenhuollon pyynnöstä.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen tunnettuuden lisääminen kouluikäisten lasten perheille

Perhekeskuksen palvelujen, mukaan lukien lapsiperheiden sosiaaliohjaus, esittelymateriaalia parannetaan ja valmistellaan yhteistyöryhmässä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimijoiden kanssa. Tavoitteena on parantaa perhekeskuspalvelujen tunnettavuutta ja ohjausosastista opettajien ja oppilashuollon keskuudessa. Yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimijoiden kanssa pyritään löytämään koulun toimijoille toimivat tiedotuskanavat.

Huhtikuussa toteutettiin lapsiperhetoimijoille Lasten mielenterveyden ja kehityksen tunnistamisen ja tukemisen torstai-info, jossa aiheena oli lapsiperheiden palvelujen ohjaus ja neuvonta sekä lapsiperheiden sosiaaliohjaus. Esihenkilöiden ja työntekijöiden toimesta tullaan osallistumaan tarkoituksenmukaisiin kouluikäisten lasten verkostoihin, joissa sosiaaliohjauksen tunnettavuutta voidaan lisätä. Lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja perheneuvola osallistuvat työryhmätyöhön ja yhteistyömallin kehittämiseen koskien koulupoissaoloja yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja lastensuojelun kanssa.

Palvelutarpeen arviointien työnjaon selkiyttäminen

Asiakkaaksitulon ja palvelutarpeen arvioinnin kehittämistyötä ja sen johtamista tulee jatkossa tehdä koko lapsiperheiden palvelutehtävän kokonaisuus huomioiden, mukaan lukien kasvatusta ja perheneuvontaa sekä perhesosiaalityötä. Asiaa kehitetään parhaillaan osana lapsiperheiden kotipalvelu ja sosiaaliohjaus -yksikön valmistelua.

Kehittämistyössä on tarpeen arvioida mahdollisimman selkeä toimintatapa sosiaalihuoltolain 35 §:n mukaisten yhteydenottojen käsittelyssä, jotta vältetään päällekkäinen arviointi ja työskentely. Palvelutarpeen arvioinnin tulee mahdollistaa varhaisen tuen järjestäminen yhteistyössä asiakkaan muun verkoston kanssa.

Palveluissa valmistellaan palvelukuvauksia vuoden 2024 aikana. Palvelukuvaukset osaltaan selkiyttävät palveluihin pääsyn kriteereitä. Syksyllä 2024 käynnistetään alueellinen esihenkilöiden yhteistyörakenne lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki (LPTA) -tiimien, lapsiperheiden sosiaaliohjauksen, kotipalvelun, perheneuvolan ja perhesosiaalityön kesken. Tavoitteena on vahvistaa ja selkiyttää yhteistyötä muun muassa palvelutarpeen arvioinnin osalta.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen perustyöhön keskittyminen

Uudessa lapsiperheiden kotipalvelun ja sosiaaliohjauksen yksikössä varmistetaan vahva esihenkilön ja kollegiaalinen tuki sosiaaliohjauksen

työlle, työnohjaus sekä riittävä resurssointi. Kokousrakenteiden tulee tukea sosiaaliohjaajan työtä, ja työajan käytössä tulee priorisoida kasvokkain tehtävä asiakastyö. Siirryttäessä Kanta-arkistointiin, asiakastietojärjestelmän prosesseissa ja käytössä pyritään kertakirjaamiseen ja selkeisiin työprosesseihin.

Kaupunkitasoisesti huhtikuussa 2024 käynnistyy tehtävärakennetyö, jonka tavoitteena on kehittää tarkoituksenmukaista tehtävien jakoa sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien tai muiden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten välillä, jotta lainsäädännön asettamat vaatimukset voidaan saavuttaa ja sosiaalialan ammattihenkilöiden osaaminen tulee optimaalisesti hyödynnetyksi. Tavoitteena on varmistaa eri ammattilaisten saatavuus ja pysyvyys lakisääteisissä tehtävissä sekä hillitä kokonaiskustannusten kasvua.

Uudessa lapsiperheiden kotipalvelun ja sosiaaliohjauksen yksikössä mahdollistuu tarkoituksenmukaisen työnjaon tarkastelu ja työnjako kotipalvelun perhetyöntekijöiden ja lapsiperheiden sosiaaliohjaajien välillä. Sosiaaliohjaajien osaamisen vahvistamiseksi ja varmistamiseksi valmistellaan vuoden 2024 aikana lapsiperheiden sosiaaliohjauksen täydennyskoulutussuunnitelma.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen varautuminen kriisi- ja poikkeustilanteisiin

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- varmistaa, että toimialalla on tarvittavat henkilöresurssit varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan tehtäviin
- varmistaa, että pelastustoimi arvioi toimintaansa Kuntaliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen arviointimallin avulla säännöllisesti
- varmistaa, että väestönsuojien tyhjentämissuunnitelmat ovat ajantasaisia, jotta pelastuslain edellyttämä käyttöönoton määräaika on mahdollista saavuttaa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimessa on vuonna 2023 perustettu ja aloittanut toimintansa varautumisverkosto, johon palvelukokonaisuudet nimesivät henkilöstöään. Verkoston tehtävinä on tukea toimialan ja palvelukokonaisuuksien jatkuvuudenhallintaa ja -suunnittelua sekä jakaa tietoa toimialan varautumisesta. Verkosto kokoaa yhteen varautumisen asiantuntijat ja kehittäjät, pyrkii vaikuttamaan varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan suunnitteluun ja kehittämiseen palvelukokonaisuuksissa sekä toimii oppimisverkostona, jonka avulla kehitetään omaa ja organisaation osaamista varautumisessa.

Vuoden 2024 alkupuolella sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuki-, tila- ja turvallisuuspalveluiden turvallisuus ja varautuminen -yksikön henkilöstövahvuutta on kasvatettu yhdellä projektisuunnittelijalla, jonka työpanos on kohdennettu valmiuteen ja riskienhallintaan. Lisäksi vuoden 2024 alkupuolella on Helsingin sosiaali- ja kriisipäivystykseen perustettu uusi tilannekuva- ja tukipalvelut-yksikkö (TITU-yksikkö) ja rekrytoitu johtava turvallisuussuunnittelija. TITU-yksikön keskeisenä tehtävänä on Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialojen tilannekuvaprosessin kehittäminen vastaamaan Etelä-Suomen valmiuskeskuksen (HUS johtaa) ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asettamia vaatimuksia sosiaali- ja terveystoimialojen tilannekuvasta ja sen ylläpidosta.

Pelastustoimen osalta henkilöresurssin riittävyyden kannalta merkittävien ongelma on ollut rekrytointi- ja resurssihaasteet pelastustoimen varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan tehtävissä. Erityisesti pelastustoimen valmiuspäällikön tehtävän pitkittynyt rekrytointiongelma on vaikuttanut kokonaisuuden johtamiseen ja tehtävien hoitamiseen. Rekrytointihaasteen ratkaisemiseksi pelastustoimen palvelukokonaisuuden varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan tehtävien asemointi, tehtäväsisällöt ja vastuut on tarkistettava. Henkilöstöresurssien riittävyyttä tarkastellaan vuoden 2024 aikana. Lisäksi johtavan valmiussuunnittelijan pitkään jatkuneella poissaololla on ollut merkittävä vaikutus tehtävien hoitamiseen. Jo aiemmin on tunnistettu työmäärän kasvu toimintaympäristön muutosten seurauksena, ja rinnalle on valmistelussa tunnistettu pelastustoiminnan valmiussuunnittelijan tehtävä riittävän resurssin turvaamiseksi. Edellä kuvatuilla resursseilla pelastustoimen varautuminen ja jatkuvuudenhallinta pystytään hoitamaan laadukkaasti.

Kuntaliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen kehittämän KUJA-arviointimallin mukaista varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan arviointia tullaan tekemään suunnitellusti ja säännöllisesti, kun pelastustoimen varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan resurssit on täytetty.

Väestönsuojan omistaja/haltija vastaa siitä, että väestönsuoja pystytään tyhjentämään pelastuslain veloitteen mukaisesti 72 tunnissa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala varmistaa tyhjentämissuunnitelmien ajantasaisuuden niiden väestönsuojien osalta, jotka ovat sen hallinnassa.

Muiden Helsingin kaupungin omistamien kallioväestönsuojien osalta ajantasaisen tyhjentämissuunnitelman laatimisesta tulee vastata sen tahon, joka väestönsuojaa hallinnoi ja mahdollisesti vuokraa sitä muuhun normaaliajan käyttöön. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala katsoo, että kaupunginkanslian/kaupungiympäristön toimialan tulee var-

mistaa kalliosuojien tyhjentämissuunnitelman ajantasaisuus ja edellyttää sopimuksin vuokraamiensa suojatilojen osalta ajantasaista tyhjentämissuunnitelmaa vuokralaisiltaan.

Huumekuolemien ehkäisy päihdepalveluissa

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa varmistaa, että päihdepalveluiden käytettävissä on riittävästi soveltuvia tiloja, jotta lainmukaiset päihdepalvelut voidaan järjestää.

Lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- parantaa päihdepalvelujen asiakkaita ja käyntejä koskevan tilastotiedon laatua
- seurata päihdepalveluihin liittyvien uudistusten vaikutuksia palveluun, hoitoon ja kuntoutukseen pääsyyn
- tarvittaessa kehittää palveluita seurannan perusteella
- vahvistaa päihde- ja psykiatriapalveluiden yhteistyötä siten, että potilasta hoidetaan kokonaisuutena.

Päihdepalvelujen päivätoimintakeskus Itiksen Symppis aukeaa touko-kuussa Itäkeskuksessa osoitteeseen Kajaaninlinnantie 10. Helsingissä on Symppis-toimipisteitä Itäkeskuksen lisäksi Kontulassa ja Sörnäisissä. Lisäksi Liikkuva Symppis tarjoaa palveluja eri puolilla kaupunkia.

Vuonna 2023 päihdepalveluja käytti 13 533 eri asiakasta. Lisäksi anonyymeihin palveluihin tehtiin yli 122 000 käyntiä. Päihdepalveluja koskevan tilastotiedon laatua on parannettu vuodesta 2023 alkaen ja uudistusten vaikutuksia palveluun, hoitoon ja kuntoutukseen pääsyyn pystytään seuraamaan paremmin. Palveluja kehitetään asiakkaiden tarpeiden, asiakas- ja yhteistyökumppaneiden palautteen, tietojärjestelmistä saadun tiedon sekä kansallisten hoito- ja laatusuosituksen pohjalta.

Helsingissä samanaikaisista päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien asiakkaiden arviointi, palvelut ja hoito aloitetaan siinä sosiaali- tai terveydenhuollon toimipisteessä, missä asia tulee esille. Paljon palveluja tarvitsevalle asiakkaalle nimetään hänen kokonaihoidostaan vastaava hoitovastaava ja sosiaalihuoltolain mukainen omatyöntekijä, jotka koordinoivat hoidon ja palvelujen kokonaisuutta. Henkilöstöä on koulutettu muun muassa kaksoisdiagnoosipotilaiden tunnistamiseen, arviointi-, tutkimus- ja hoitomenetelmien käyttöön, moniammatilliseen työskentelyyn sekä ohjattu eri tahojen väliseen yhteistyöhön. Poikkiorganisaatio-

riset konsultaatiotyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti. Työntekijöiden työnohjaus on järjestetty. Apotin työnkulut tukevat yhteistyötä. Sosiaali- ja terveystalvveluja tarjotaan integroidusti perhekeskuksissa, terveys- ja hyvinvointikeskuksissa sekä seniorikeskuksissa. Samanaikaisista päihde-, masennus- ja ahdistusoireista kärsivien asiakkaiden hoito-ohjelmia kehitetään osana normaalitoimintaa. Myös asunnottomien ja vaikeasti hoitoon kiinnittyvien asiakkaiden liikkuvien palvelujen lisäämisestä on saatu hyviä tuloksia.

Helsingin kaupunginhallitus on tehnyt 01.04.2019 § 228 kokouksessaan valtioneuvostolle lainsäädäntöaloitteen ja esittänyt huumeiden käyttöhuoneen kokeilun oikeuttavan erillislain säätämistä. Sen pohjana on ollut kaupungin laatima selvitys valvottujen huumeidenkäyttötilojen perustamisesta Helsinkiin. Hyvin toteutettuna erillistila todennäköisesti vähentäisi huumeiden käytöstä aiheutuvia suoria terveyshaittoja ja oheissairastavuutta."

14.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maria Helin, suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 43087
maria.helin(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 102

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon vuoden 2023 arviointikertomuksesta:

Vieraskielisten oppilaiden tukeminen peruskouluissa

Arviointikertomuksessa todetaan, että vieraskielisten oppilaiden tukemiseen liittyvät toimenpiteet kytkeytyvät kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tavoitteeseen "Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä". Lukutaito on keskeinen oppimisen ydintaito, jonka edistämässä laadukkaalla S2-opetuksella, kielitietoisella pedagogiikalla ja koulun ja kodin yhteistyöllä on vieraskielisten oppijoiden näkökulmasta tärkeä merkitys. Siksi kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että toimenpiteet kytkeytyvät vahvasti myös toimialan tavoitteeseen "Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin". Lisäksi Koulutus 2030, Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot –julkaisussa todetaan kielitietoisella pedagogiikan

merkitys. Kielitietoisen pedagogiikan ydintä on, että oppija saa käyttää kaikkia osaamiaan kieliä, opetellessaan ja opiskellessaan taitoja ja sisältöjä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että valmistavalla opetuksella, S2-opetuksella ja monikielisillä ohjaajilla on riittävät resurssit kaikkien koulujen vieraskielisten oppilaiden tukemiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä riittävien resurssien varmistamista ja niiden käytön entistä tehokkaampaa kohdentamista vieraskielisten oppilaiden oppimisen tukemiseen. Toimialalla laaditun valmistavan opetuksen ja S2-opetuksen selvityksissä nousi esiin tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia, joihin tulee jatkossa kohdentaa resursseja. Näistä keskeisimpiä ovat henkilöstön riittävyys ja osaamisen kehittäminen inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa sekä kielellisen tuen antaminen eri oppiaineiden tunneilla.

Lisäksi resurssien kohdentamista monikielisiin ohjaajiin ja koulun yhteistyöhön vieraskielisten perheiden kanssa edistetään. Kaupunginkanslian myöntämän kotoutumisen edistämisen hankerahoituksen turvin palkataan leikkipuistoihin viisi monikielistä ohjaajaa vuodeksi 2024. Lukuvuoden 2024–2025 alussa perusopetukseen vakinaistetaan viisi uutta monikielistä ohjaajaa. Kohdennus tehdään arabian, somalin ja venäjän kieliin, jotka ovat suurimmat vieraat kielet perusopetuksessa. Lisäksi palkataan yksi määräaikainen monikielinen ohjaaja lukuvuodelle 2024–2025. Monikielisten ohjaajien työ on tunnistettu keskeiseksi kotoutumista edistäväksi toiminnoksi perusopetuksen kouluissa, tarvetta sen lisäämiselle on edelleen.

Kaupunginkanslian kotoutumisrahoituksella pilotoidaan vuonna 2024 hiljattain maahan saapuneiden oppilaiden perheille suunnattua Tervetuloa perheet! -toimintaa. Pilotissa perheiden alueellista verkostoitumista ja ohjautumista tarvittaviin palveluihin on tavoitteena edistää säännöllisesti tarjolla olevan matalan kynnyksen toiminnan avulla yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että koulut saavat riittävät ohjeet ja työkalut vieraskielisten oppilaiden tukemiseen tarkoitettujen resurssien tarkoituksenmukaiseen käyttöön.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että kouluilla on riittävästi tietoa ja tukea tarjolla vieraskielisten oppilaiden tukemiseen tarkoitettujen resurssien tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen. Tämän edistämässä jaetaan entistä tehokkaammin kouluissa kehitettyjä ja käytössä olevia hyviä toimintatapoja sekä olemassa olevaa ohjeistusta. Tavoitteena on, että tieto on saavutettavaa, ajantasaista ja koulujen käytännön osaamista edistävää. Samalla kehitetään resurssien

käytön seurannan työkaluja, jotta voidaan tunnistaa vaikuttavat resurssien kohdentamisen tavat.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa kielitietoisien pedagogiikan ja rasisminvastaisen työotteeseen juurruttamiseen kouluissa liittyviä toimenpiteitä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että kielitietoisien ja antirasismia edistävien toimintatapojen ja tukimateriaalien kehittäminen ja juurruttaminen jatkuu. Jatkossa perusopetuksen kehittäjäopettajien pedagogista osaamista hyödynnetään tehokkaammin koulujen ja opettajien osaamisen kehittämisessä, etenkin niissä kouluissa, joissa tunnustetaan, että S2-opetuksen osaamista ei ole riittävästi omalla henkilöstöllä. Kehittämispalvelut järjestävät lisäksi runsaasti keskitettyä täydennyskoulutusta, joka liittyy kielitietoiseen pedagogiikkaan sekä antirasistiseen työotteeseen. Helsingin kaupungilla on käytössä ammattilaisten työn tukena vihapuheeseen puuttumisen toimintamalli, mitä jalkautetaan myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla osaksi toimintaa.

Toimialalla valmistellaan parhaillaan ja otetaan lukuvuonna 2024–2025 käyttöön tuoreimpaan tutkimukseen ja käytännön sovelluksiin perustuva Kielitietoisien opetuksen ABC-verkkokurssi, joka on opetushenkilökunnan osaamista kehittävä oppimiskokonaisuus. Sen avulla saadaan mahdollisuus jokaiselle opettajalle syventää osaamistaan kielitietoisessa opetuksessa. Verkkokurssi olisi tärkeää olla systemaattisesti käytössä, myös uusien opettajien perehdyttämisessä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnissä yhdessä Helsingin yliopiston arviointikeskuksen kanssa VALU-projekti (tiedonalakohtaisen lukutaidon arviointityökalun kehittäminen), josta saadaan käyttöön digitaalinen arviointimateriaali opettajille oppilaiden kieli- ja lukutaidon arvioinnin tueksi. Lisäksi päivitetään ja otetaan käyttöön koulutulokkaiden kielitaidon arvioinnin tueksi tehtäväpaketti, joka toimii myös sopivan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän määrittelyn apuna.

Kirjaston vetovoimaisuus ja lukutaidon edistäminen kirjastoissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä jatkaa kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämistä. Yhteistyötä on tiivistetty viime vuosina, ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kirjaston yhteistyötä ohjausryhmään on saatu toimialoilta toisen asteen yhteistyöstä vastaavat edustajat. Toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittäminen on sujunut suunniteltua hitaammin osin siksi, että kirjastoilla

ei ole ollut käytettävissä tarpeeksi henkilökuntaa tai työaikaa yhteistyön toteuttamiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sitoutuu kehittämään yhteistyötä kirjastopalveluiden kanssa systemaattisesti. Kirjasto haki ja sai rahoitusta alkuvuodesta 2024 Etelä-Suomen aluehallintovirastolta toisen asteen oppilaitosyhteistyön edistämiseksi. ”Kirjaston ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittäminen” -hankkeen aikana on tavoitteena luoda kirjastojen palvelutarjotin Helsingin lukioiden ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston käyttöön sekä rakentaa toisen asteen oppilaitosten ja kirjastojen yhteistyölle pysyvät rakenteet. Tavoitteena on myös saada matalan kynnyksen kirjastopalveluita kaikkien toisen asteen oppilaitosten ryhmien saataville ja tiivistää kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyötä. Kirjastopalveluihin rekrytoidaan syksystä 2024 alkaen henkilö koordinoimaan ja toteuttamaan hanketta.

Kehittämishankkeen myötä suunnitelma ja edellytykset yhteistyön tiivistämiseen ja pysyvien rakenteiden ja palvelumallin luomiseen ovat hyvät.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata, miten kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kirjastopalveluiden tavoitteena olevien 1., 3. ja 7. luokan koululaisten koko ikäluokan kirjastovierailujen toteutuminen vaihtelee alueittain ja kouluittain.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kirjastovierailujen seuraaminen alueittain ja kouluittain on jatkossakin tärkeää. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tahtotila on, että osana perusopetuksen Kulttuuripolkua jokainen 1., 3. ja 7. luokan oppilas osallistuu vuosittain kirjastovierailuihin. Tilastointi- ja raportointivastuu käynneistä on kirjastopalveluilla.

Alueittaisia ja kouluittaisia käyntejä seurataan jatkossakin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kirjaston yhteistyötä ohjausryhmässä. Käynnit raportoidaan vuosittain perusopetusjohtajalle sekä perusopetuksen aluepäälliköille. Käyntien seuranta ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet tukevat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tavoitetta edistää tiedolla johtamista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee tehdä seurannan perusteella toimenpiteitä, joilla kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kirjastopalveluiden välisen sopimuksen mukaiset koululaisten kirjastovierailut saadaan toteutumaan kattavammin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että toimenpiteitä kirjastovierailujen kattavammaksi toteuttamiseksi tehdään.

Rehtori vastaa Kulttuuripolun toteutumisesta omassa koulussaan. Perusopetuksen aluepäälliköt seuraavat Kulttuuripolkuun kuuluvien kirjastovierailujen toteutumista omilla alueillaan. Aluepäälliköt myös varmistavat, että jokaisen koulun vuotuisen toimintasuunnitelmaan kirjataan kaikille 1., 3. ja 7. luokkalaisille kuuluvat kirjastovierailut. Erityistä huomiota kiinnitetään seitsemäsluokkalaisiin, joiden laajamittainen tavoittaminen on ollut alakoulun oppilaita haasteellisempaa.

Yhteistyötä toimialan asiantuntijoiden ja kirjastopalvelujen välillä kehitetään viestinnän tehostamiseksi. Tapahtumista viestitään suoraan kouluille ja niistä julkaistaan tiedote Opehuone-intrassa. Kirjastot saavat viestinnällistä tukea kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijoilta, suunnittelijoilta sekä aluepäälliköiltä.

Jokaisesta koulusta nimetään jatkossakin lukuvuosittain kirjastoyhteistyöstä vastaava opettaja (kirjastokoordinaattori), jonka tehtävänä on välittää tietoa oman lähikirjaston tapahtumista oman koulun sisällä. Koordinaattoreille järjestetään vuosittain koulutustilaisuus, jossa Kulttuuripolkuun kuuluviin kirjastovierailuihin osallistumisen merkityksellisyyttä korostetaan.

Keskiössä on myös riittävien resurssien osoittaminen toimialoittain. Perusopetuksen sekä kirjaston yhteistyösopimuksen mukaisesti on tärkeää varmistaa vuosittain henkilöstön riittävyys vierailujen koordinointiin ja toteuttamiseen liittyen molemmilla toimialoilla. Toimenpiteiden vaikutavuutta vierailuihin seurataan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kirjastopalveluiden yhteisessä ohjausryhmässä, ja niistä raportoidaan perusopetusjohtajalle ja aluepäälliköille.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Otso Kotilainen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 25566
otso.kotilainen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 14.05.2024 § 65

HEL 2023-005698 T 00 03 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi lausunnon seuraavista tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kohdista:

- Kirjastojen vetovoimaisuus ja lukutaidon edistäminen kirjastoissa (s. 37–40)
- Kulttuuriavustusten kehittäminen (s. 42–46)
- Nuorisotyön vahvistaminen (s. 47–51)

Kaupungin Kasvun paikka -strategiassa yhtenä kärkiteemana on taide ja kulttuuri hyvän elämän mahdollistajina. Tämän teeman osalta tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arvioinnin pääkysymykset kohdistuivat kirjastojen vetovoiman lisäämiseen sekä lukemisen ja lukutaidon edistämiseen, kulttuuriavustusten kehittämiseen sekä nuorisotyön vahvistamiseen. Pääkysymysten lisäksi on osakysymyksinä nostettu muun muassa lähikirjastojen alueellisen verkon turvaaminen, kulttuuriavustusten piiriin nousseet uudet toimijat ja taiteenlajit sekä etsivän ja jalkautuvan nuorisotyön vahvistaminen.

Kirjastojen vetovoima on lisääntynyt, sillä käyntimäärät ovat kasvaneet ja kirjastoissa on toteutettu paljon monimuotoista toimintaa erilaisten kohderyhmien lukutaidon edistämiseksi. Kulttuuriavustusten kehittämisessä on osittain onnistuttu, mutta uusien taiteenlajien ja toimijoiden pääsy kaupungin tuen piiriin ei ollut arvioitavissa. Nuorisotyön vahvistamisen osalta etsivä ja jalkautuva nuorisotyö on vahvistunut, mutta muussa nuorisotyössä henkilöstöresursseissa on vajausta ja tilat ovat vähentyneet.

Kirjastojen vetovoimaisuus ja lukutaidon edistäminen kirjastoissa

Kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittäminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämistä. Arviointikertomuksen mukaan kirjastot ovat paikallisesti tarjonneet palveluitaan myös toisen asteen oppilaitoksille, mutta yhteistyökäytäntöjen luominen toisen asteen oppilaitosten kanssa on kesken.

Kirjastopalvelut ovat hakeneet ja saaneet aluehallintovirastolta rahoituksen hankkeeseen ”Helsingin kaupunginkirjaston ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämishanke”. Hankkeessa luodaan yhteistyömalli ja pysyvät rakenteet Helsingin kaupunginkirjaston ja toisen asteen oppilaitosten väliselle yhteistyölle. Hankkeessa edistetään nuorten aikuisten lukemis- ja lukutaitotyötä Helsingin kaupungin strategian mukaisesti. Toukokuun aikana hankkeeseen rekrytoidaan ajalle 1.8.2024-31.7.2025 projektisuunnittelija, joka suunnittelee, koordinoi ja pilotoi yhdessä kirjaston henkilökunnan sekä opettajien kanssa palveluita lukioiden ja ammattioppilaitosten käyttöön. Tarkoituksena on luoda alu-

eellinen rakenne ja alueittain nimetyt henkilöt, jotka hoitavat yhteistyötä toisen asteen oppilaitoksiin ja toteuttavat palveluita. Hankkeen ohjausryhmässä tulee olemaan henkilöitä sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kirjastopalveluista että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta.

Kirjastopalveluiden sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan välisen sopimuksen mukaisten kirjastovierailujen seuranta ja toimenpiteiden kehittäminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että kirjastopalveluiden ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata tavoitteena olevien 1., 3. ja 7. luokan koululaisten koko ikäluokan kirjastovierailujen toteutumisen vaihtelua alueittain ja kouluittain sekä seurannan perusteella tehdä toimenpiteitä, joilla kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kirjastopalveluiden välisen sopimuksen mukaiset koululaisten kirjastovierailut saadaan toteutumaan kattavammin. Arviointikertomuksessa on todettu, että sovitut alakoululaisten kirjastovierailut ovat toteutuneet kattavasti, mutta yläkoululaiset tavoitettiin heikommin.

Kirjastopalvelut tilastoivat ja seuraavat systemaattisesti Kulttuuripolku-suunnitelmaan liittyvän sopimuksen mukaisia kirjastovierailuja. Tilastoista raportoidaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle ja niitä analysoidaan muun muassa toimialojen yhteisessä työryhmässä. Jos havaitaan, että jokin koulu tai alue ei osallistu sopimuksen mukaisiin tapahtumiin, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteyshenkilöt ovat yhteydessä kyseiseen kouluun. Toimialojen muodostamassa työryhmässä arvioidaan ja kehitetään kirjastovierailujen sisältöjä ja ajankohdtaa hyvässä yhteistyössä raivaten mahdollisia esteitä sekä tavoitellen vaikuttavuutta.

Yläkoulujen osalta kirjastovierailut on tarkoitus toteuttaa jatkossakin keskitetysti. Lukukauden 2024–2025 vierailujen ajankohta on siirretty kevätlukukaudelle loppusyksyn sijaan, jotta mahdollisimman moni 7. luokka voisi osallistua juuri tuolle ikäluokalle suunniteltuun kirjallisuustapahtumaan. Tämän ajankohdan on katsottu sopivan kouluille paremmin. Keskustakirjasto Oodi on ollut suosituin vierailukohde, joten siellä toteuttavien tapahtumien määrää on päätetty lisätä, unohtamatta kuitenkaan myös alueellisia tapahtumia.

Kulttuuriavustusten kehittäminen

Kaupunkilaislähtöiseen toimintaan jaettavien avustusten vastuunjaon selkeyttäminen yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa

Arviointikertomuksessa todetaan, että kaupunginkanslia myöntää kaupunkilaislähtöiseen toimintaan osin samantyyppisiä avustuksia kuin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala. Toimialan asiantuntijoiden mukaan kaupunginkanslian ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan olisi tarpeellista

selkeyttää näiden avustusten rajanvetoa ja määrittelyä sekä kaupunkilaislähtöiseen toimintaan jaettavien avustusten vastuunjako, kuten tarkastuslautakuntakin ehdottaa.

Toimenpiteenä kaupunkilaislähtöisten avustusten vastuunjaon selkeyttämiseksi kaupunginkanslia ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala jatkavat keskinäisen yhteistyön koordinoitua. Yhteistyön tavoitteena on strategian mukaisten tavoitteiden saavuttaminen, mahdollisten päällekkäisyyksien tunnistaminen ja karsiminen sekä resurssien tehokas käyttö. Kaupunkilaislähtöisen toiminnan tukemisessa on myös tärkeää ymmärtää, että kansalaistoiminta ja kolmannen sektorin toiminta eivät ole kaupungin omaa palvelutuotantoa, vaan tuki on vastikkeetonta ja osa monimuotoista kansalaisyhteiskuntaa.

Avustusten saajien ja kaupungin välistä vuoropuhelua on kehitetty, ja työtä jatketaan edelleen. Tavoitteen toteutumista on terävöitetty organisoimalla kaupunkitasoinen järjestöyhteistyön ja avustustoiminnan koordinoinnin ohjausryhmä uudelleen vuonna 2023. Muutoksessa kaupunkitasoinen koordinoituvastuu siirrettiin kaupunginkanslian osallisuusyksikölle sekä käynnistettiin kaupungin avustuksia valmistelevien palveluiden edustajista koostuva kehittäjäryhmä, jossa edistetään aiempaa paremman avustuksiin liittyvän kokonaiskuvan muodostumista.

Lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla kulttuurin, liikunnan ja nuorison avustuksia valmistelevien yksiköiden ja osallisuusyksikön välistä kanssakäymistä tullaan edelleen lisäämään. Erityisesti toimijoihin kohdistuvassa tiedotuksessa ja neuvonnassa yhteistyötä kehitetään jatkuvasti. Toimijoita edustavan järjestöneuvottelukunnan näkemystä voidaan myös hyödyntää tarvittaessa avustuksiin liittyvässä kehittämisessä. Asukasosallisuuden avustuskriteereitä tullaan arvioimaan ja kehittämään yhteistyössä järjestöjen kanssa vuosien 2024–2025 aikana.

Kulttuuripalvelujen näkemys uusien taiteenlajien ja toimijoiden käsitteistä sekä toimenpiteet uusien toimijoiden ja taiteenlajien nostamiseksi kaupungin tuen piiriin

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksessa, että kulttuuripalveluiden tulee määritellä tavoitteet uusien toimijoiden ja taiteenlajien nostamiseksi kaupungin tuen piiriin siten, että tuen kohdentumista uusille toimijoille voidaan seurata sekä jatkaa vuonna 2023 aloitettua seuranta uusista hakijoista. Lisäksi seurannan pohjalta tulisi tehdä tarvittaessa toimenpiteitä, jotta uusilla hakijoilla olisi entistä paremmat mahdollisuudet saada avustuksia.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 21.12.2021 § 7 linjaaman kulttuuripalvelukokonaisuuden palvelustrategian mukaan kaupunki määrittelee yleiset ehdot avustamiselle lainsäädännön mukaisesti. Toimija määrittelee toiminnan omista lähtökohdistaan ja voi hakea sille avustusta

kaupungilta. Avustus ei kata kaikkia toiminnan kustannuksia eikä avustuksiin liity vastikkeita. Helsinki on myös erityisasemassa valtionavustusten, valtionosuuksien säätiörahoituksen ja muun rahoituksen suhteen. Kaupungin tuen kokonaisarvioinnissa on tärkeää, ettei kaupunki omalla avustustoiminnallaan vaaranna kaupungin kulttuuritoimijoille suuntautuvaa muuta rahoitusta.

Uusien taiteenlajien käsitteestä

Kulttuurin avustusten yhtenä tavoitteena on tukea Helsingin taide- ja kulttuurikentän uusiutumiskykyä. Olennaista on, että avustuksia kohdennetaan uusille sisällöille ja tekijöille.

Kyky omaksua uusia ilmiöitä, rohkeus kokeilla uutta ja riskinotto ovat ominaisia taiteelle ja kulttuurille. Tämä dynaamisuus heijastuu myös Helsingin kaupungin avustustoimintaan, jossa tunnustetaan ja tuetaan ilmiöiden ja yhdistelmien kirjoa tiedostaen, että taiteen ja kulttuurin sisällöt ovat tilastoituja taiteenlajeja monipuolisemmat. Avustushakemuksissa tilastoitavat taiteenlajit tarjoavatkin kehyksen, jonka avulla voidaan hahmottaa taiteen laaja-alaisuutta. Uusia, tunnistettuja tai vielä määrittelemättömiä ilmiöitä tuetaan tunnistetun kategorian eli taiteenlajin kirjauksen sisällä, minkä lisäksi on muu- kategoria. Avustuksin pyritään tukemaan hankkeita, jotka sijoittuvat taiteen ja kulttuurin ekosysteemin reuna-alueille, edistävät taiteen uudistumista ja ajan myötä voivat mahdollistaa uusien taiteenlajien syntymisen.

Hakuohjeissa ja -ilmoituksissa ei yleisesti rajata tai luetella taiteenaloja, vaan avustuksia kerrotaan myönnettävän yleisesti taiteen ja kulttuurin aloille. Vuonna 2022 päivitettyissä taide- ja kulttuuriavustusten arviointiperusteissa huomioidaan toiminnan uutta luovaan potentiaali, taiteellinen kehittyminen, monimuotoisuus ja taidelajien välinen tasapaino. Strategisten linjausten mukaisesti vuoden 2024 taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustusten arvioinnissa kiinnitettiin huomiota verrattain uudeksi taidelajiksi tunnistetun sirkuksen toimintaolosuhteiden kehittämiseen.

Taiteenalakategorioilla on yhteys pidempiaikaiseen tilastoseurantaan, jolla vertaillaan avustusten jakautumista taiteenaloittain eri vuosina. Huomioitava on esimerkiksi valtion kuntiin kohdistuvassa tiedonkeruussa käytettävät taiteenaloja jaottelevat palveluluokat. Helsingin kaupungin näkemystä taiteenaloista on siis syytä suhteuttaa muiden aiheen kanssa työskentelevien suomalaisten ja kansainvälisten tahojen näkemyksiin. Tilastoseurannan vertailtavuus on huomioitava, jos taiteenalakategorioihin tehdään muutoksia.

Uusien toimijoiden käsitteestä

Kulttuurin avustuksilla tuettavaan laajaan taide- ja kulttuuritoimijakenttään kuuluvat niin vakiintuneet, esimerkiksi valtionosuuden piiriin kuuluvat organisaatiot kuin pienet rekisteröitymättömät taiteilijaryhmittymät. Kulttuurin avustuksien eri avustuslajeilla on pyritty luomaan kokonaisuus, joka palvelee taide- ja kulttuurikenttää toiminnan elinkaaren eri vaiheissa.

Uusien toimijoiden nousua avustusten piiriin pyritään tukemaan osana kulttuurin avustusvalmistelun arviointityötä. Valmistelussa tunnistetaan, että yhdessä avustuslajissa uutena hakeva taidetoimija on voinut saada avustusta aiemmin avustuslajista tai muista Helsingin kaupungin avustusmuodoista.

Seurattavan tiedon osalta on määriteltävä, puhutaanko uusista avustuksen hakijoista vai saajista ja mihin kontekstiin ja ajanjaksoon uutuutta verrataan. Uutta toimijaa on vaikea määritellä taide- ja kulttuuriavustusten projektiavustuksissa. Avustuslaji mahdollistaa projektiluonteiset taiteelliset kokeilut joustavasti ja siten palvelee erityisesti uusia taiteen tekijöitä ja hakijoita. Kääntöpuolena on ollut erityisesti työryhmiä koskeva uusien hakijoiden tilastoinnin kysymys, koska yksittäinen taiteilija voi olla osana useita eri tavoin nimettyjä työryhmiä, joita avustushakujärjestelmä ei tunnista toisiinsa liittyviksi.

Uusien toimijoiden seuranta on toteutettu taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustuksissa, joita myönnetään rekisteröityneille toimijoille ympärivuotiseen toimintaan. Seuranta on aloitettu vuonna 2023 ja sitä jatketaan. Uusien toimijoiden pääsy avustusten piiriin huomioitiin vuoden 2024 toiminta-avustusten arvioinnissa ja toiminta-avustusta myönnettiin kuudelle aiemmin toiminta-avustusten piiriin kuulumattomalle toimijalle.

Kulttuuripalveluiden toimenpiteet uusien toimijoiden ja taiteenlajien nostamiseksi kaupungin tuen piiriin

Kulttuurin avustusten kehittämisessä on yleisesti tehty toimenpiteitä, jotta uudet ja avustusten piiriin aiemmin hakeutumattomat taide- ja kulttuuritoimijat hakisivat avustuksia ja jotta uusia taiteenlajeja tuettaisiin. Tätä työtä tullaan edelleen jatkamaan. Lisäksi kulttuurin avustusperiaatteisiin liittyen on myös listattu toimintoja, joihin ei voi saada avustusta. Tätä listaa ja sen ajantasaisuutta tarkastellaan, jotta mahdolliset avustamisen katvealueet voidaan ottaa paremmin huomioon.

Avustushakemisessa käytettäviä taiteenlajien kategorioita ja nimityksiä voidaan tarvittaessa päivittää, esimerkiksi sisällyttämällä pääkategorioihin tarkentavia alakategorioita. Taiteenalakategorioita tarkastellaan säännöllisesti ja niissä huomioidaan esimerkiksi pelitaiteen ja digitaalisen taiteen kaltaiset nopeasti kehittyvät luovat ilmaisukeinot. Selven-

nystä ja erittelyä voidaan tehdä myös ohjeistamalla hakijoita taiteenala-kategorian valinnassa esimerkiksi hakemisen kirjallisissa ohjeissa. Näin uudet taiteenalat nousevat paremmin näkyviin ja valittaviksi, mutta pi-tempiaikainen tilastollinen seuranta on edelleen mahdollista ja linjassa muiden taiteen ja kulttuurin alan toimijoiden kanssa.

Eri avustuslajien osalta erityisesti kulttuurin toiminta-avustuksissa on syytä panostaa uusien toimijoiden mahdollisuuksiin nousta avustusten piiriin, koska kyseessä on usein toimijoille keskeinen ja pitkäaikainen perusrahoitus. Vuonna 2023 aloitettua seurantaan jatketaan. Myös tai-teen perusopetuksen avustukset ovat samankaltaista toiminnan va-kaampaa perusrahoitusta, jonka hakijoina voi kuitenkin olla vain rajattu joukko toimijoita, joilla on hyväksytty opetuslupa. Myös tässä avustusla-jissa uusien toimijoiden määrää seurataan.

Kulttuurin avustusten projektiavustukset, kehittämisavustukset ja erilai-set erillishaut ovat tyypillisesti hankkeisiin kohdistuvia avustusmuotoja, joissa ei yleisesti ole kyse pysyvistä toiminnasta. Kertaluontoisemmis-sä hankkeissa myös tekijäjoukko on yleisesti vaihtuvampi. Erityisesti projektiavustuksin tuetuissa hankkeissa tekijät liikkuvat kevyesti työ-ryhmistä ja organisaatioista toiseen, joten on haastavaa määrittellä, mil-loin on kyse niin sanotusti uudesta toimijasta. Hakijanimeen perustuvaa seurantaan kehitetään, mutta merkityksellisempänä toimenpiteenä uu-sien tekijöiden nousu huomioidaan omana tavoitteenaan asiantuntijoi-den arviointi- ja valmistelutyössä.

Kaikkia kulttuurin avustuksia koskevaa tiedontuotantoa ja seurantaan kehitetään muodostamalla kulttuurin avustustoiminnan tietoja esittelevä Power BI -näkyvä, jonka ensimmäinen versio on jo hyvin pitkällä. Nä-kymä sisältää vuositasoista tietoa vuodesta 2019 lähtien. Tässä yhtey-dessä määritellään uusiin avustuksen hakijoihin ja saajiin liittyvät pe-rusmääreet, joita tätä kautta on mahdollista seurata. Näkymän tietoja hyödynnetään avustustoiminnan toteuttamisessa, seurannassa ja ke-hittämisessä.

Nuorisotyön vahvistaminen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan keskeisen ja ajantasaisen henkilöstöä kuvaavan tiedon saatavuus ja seuranta

Osana nuorisotyön vahvistamista käsittelevää tarkastelua tarkastuslau-takunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee varmistaa keskeisen ja ajantasaisen henkilöstöä kuvaavan tiedon saatavuus ja seuranta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja henkilöstöpalvelut ovat varmista-neet keskeisten ja ajantasaisten henkilöstöä kuvaavien tietojen saata-

vuoden vuoden 2022 toisen kvartaalin datasta lähtien. Kaupunkitasoinen HR-järjestelmä vaihtui Hijatista Sarastiaan huhtikuussa 2022 ja toimialalla on alettu järjestelmällisesti seurata henkilöstödataa Sarastia-raporteista toukokuusta 2022 alkaen. Lisäksi toimialan henkilöstöä on muistutettu ilmoittamaan kaikista poissaoloista, mukaan lukien lyhyet ja pitkät sairaspöissaolat, Sarastiaan, mikä osaltaan mahdollistaa ajantasaisen henkilöstöä kuvaavan tiedon seuranta ja saatavuutta.

Merkittävimmät syyt arviointikertomuksessa nostettuihin puutteellisiin henkilöstöä kuvaaviin tietoihin liittyivät huhtikuussa 2022 toteutettuun kaupunkitasoiseen HR-järjestelmämuutokseen sekä siihen, ettei henkilöstöpalveluissa ollut järjestelmällistä ja systemaattista henkilöstödatan raportointia ja seuranta vuosilta 2017–2021. Vanha HR-järjestelmä Hijat, josta tiedot olisi saatu raportoitua tarkastuslautakunnan tietopyyntöön, ei ollut enää toimialan käytettävissä huhtikuusta 2022 alkaen, eikä näitä aiempien vuosien raportteja ja tietoa löydetty, vaikka etsittiin. Ensimmäiset Helsingin kaupungin viralliset raportit henkilömääristä, henkilötyövuosista ja sairauspöissaoloista valmistuivat helmikuussa 2024.

Nuorisoalan veto- ja pitovoiman parantaminen

Arviointikertomuksessa on nuorisopalvelujen osalta keskitytty perusnuorisotyöhön sekä etsivään ja jalkautuvaan nuorisotyöhön. Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksessa, että nuorisopalveluiden tulee laatia yhdessä henkilöstön kanssa suunnitelma nuorisotyöntekijöiden palkkauksen, koulutuksen ja työnkuvien kehittämiseksi alan veto- ja pitovoiman parantamiseksi

Helsingin kaupungin nuorisopalveluissa on tartuttu veto- ja pitovoimaongelmaan muun muassa yhdessä Espoon ja Vantaan nuorisopalvelujen kanssa lisäämällä kaupunkien välistä yhteistyötä tämän teeman ympäriltä. Teemaa käsiteltiin syksyllä 2023 kaupunkien ylimmän johdon tapaamisessa, johon koottiin tilannekuva rekrytointien tilanteesta kaupungeittain. Viimeisimpänä huhtikuussa 2024 järjestettiin aiheesta työpaja, ja työskentelyä jatketaan vakiintuneen yhteistyörakenteen (PKS yhteistyöryhmä) kautta.

Rekrytointien osalta on muun muassa tuettu haastavia rekrytoiteja ”boostaamalla” ilmoituksia, minkä lisäksi työpaikkailmoitusten laatuun on kiinnitetty erityistä huomiota, muun muassa tuomalla enemmän esiin työnantajan tarjoamia etuja. Lisäksi vuonna 2024 nuoriso-ohjaajat saatiin mukaan kaupungin palkkakehitysohjelmaan, mikä osaltaan edistää nuorisotyöntekijöiden palkkausta.

Nuorisopalveluiden henkilöstötilanteen seuranta ja henkilöstön hyvinvointia parantavien resurssien kohdentaminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että nuorisopalvelujen tulee systemaattisesti seurata henkilöstötilanteen kehittymistä eri alueilla ja yksiköissä ja auttaa nuorisotyöyksiköitä tehtävien priorisoinnissa ja työnjaon suunnittelussa, jotta nuorisohjaajille jää enemmän aikaa kohdata nuoria. Lisäksi nuorisopalveluiden tulee kohdentaa henkilöstön hyvinvointia parantavia resursseja ja toimenpiteitä erityisesti niille alueille, joilla työhyvinvointi on heikko.

Nuorisopalveluissa seurataan jo systemaattisesti henkilöstötilanteen kehittymistä, kun kvartaaleittain tarkastellaan rekrytointien tilannetta, muun muassa kuinka paljon rekrytointeja on ollut käynnissä, paljonko on avattu perehdytysuunnitelmia sekä mikä on lähtövaihtuvuusprosentti sekä lähtöjen syyt. Lisäksi kaupungin rekrytointijärjestelmä sekä HR-järjestelmä mahdollistavat rekrytointi- ja lähtövaihtuvuusdatan alueelliseen tarkasteluun, jota on tarkoitus hyödyntää jatkossa. Tiedon luotettavuuden kannalta on merkittävää, että esihenkilöt kirjaavat järjestelmiin nämä tarkentavat tiedot sekä saattavat rekrytoinnit loppuun.

Nuorisopalveluiden johtoryhmä on keskustellut kaupungin lähtökyselyn hyödyntämisestä, minkä tarkoituksena on selvittää vaihtuvuuden syitä ja lähtijöiden kokemuksia työskentelystä kaupungilla. Johtoryhmä on todennut, että esihenkilöiden tulisi käydä keskusteluja aktiivisemmin sekä pyytää henkilöstöä vastaamaan lähtökyselyyn. Lisäksi on pohdittu henkilöstöpalveluiden roolia tai vahvempaa tukemista tässä prosessissa, esimerkiksi voisiko henkilöstöpalveluiden työntekijät käydä lähtökeskustelun esihenkilön kanssa tai jopa hänen sijaansa. Kaupungilla käytössä olevan lähtökyselylomakkeen vastaukset ohjautuvat keskuhallintoon, eli vastaukset eivät ole suoraan toimialojen käytettävissä, vaan ne tulee pyytää sieltä erikseen. Vuoden 2023 kyselytulokset on pyydetty nuorisopalveluiden käyttöön ja vastaukset käsitellään nuorisopalveluiden johdon kanssa.

Nykytilanteessa, jossa nuorisotyö nähdään entistäkin tärkeämpänä kumppanina, työkenttä laajenee helposti. On hyvä, että nuorisotyön osaamiselle erityisesti nuorten ryhmien kanssa toimisessa on kysyntää, mutta samalla työn rajaaminen vaikeutuu. Nuorisotyöyksiköiden tehtävien priorisoinnin ja työnjaon suunnittelun tukeminen on tunnistettu nuorisopalvelukokonaisuudessa ja sen edistäviin toimiin on jo ryhdytty muun muassa käynnistämällä nuorisotalojen aukioloaikojen yhtenäistämistä. Lisäksi kehittämistyöryhmien aikatauluja on muutettu siten, etteivät ne vie liikaa aikaa nuorten kohtaamiselta. Näiden lisäksi nuorisopalvelukokonaisuudessa on tunnistettu se, että myös vuosittaisissa tavoitteissa tulee huomioida nuorisotyön perustehtävä, eli nuorten kanssa toiminta, ja että se säilyy työn keskiössä.

Henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi on nuorisopalveluissa käynnistetty maaliskuussa 2024 työhyvinvointihanke, jonka tavoitteena on ymmärtää oikeat juurisyyt sitoutumista heikentäville ja lähtövaihtuvuutta lisääville tekijöille sekä tunnistaa vaikuttavat ratkaisut ja ratkaista oikeat ongelmat paikallisesti. Hankkeen tulokset ja johtopäätökset mahdollistavat muun muassa sen, että henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimenpiteitä pystytään kohdentamaan alueellisesti ja erityisesti niille alueille, joilla työhyvinvointi on heikkoa.

Käsittely

14.05.2024 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Dani Niskanen, Kimmo Niemelä

Esteellisyyksien syy: yleislausekejäävi (hallintolain 28.1 § kohta 7)

Asian aikana kuultavina olivat johtava tuloksellisuustarkastaja Aija Kaartinen, kaupunkitarkastaja Juuli Mikkonen ja kumppanuuspäällikkö Ulla Bergström. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Saara Ihamäki, vs. kirjastopalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 85503
saara.ihamaki(a)hel.fi

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 09 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

02.12.2024

Asia/5

5

V 11.12.2024, Eräiden vuoden 2024 talousarvioon sitovaksi merkittyjen määrärahojen siirtäminen

HEL 2024-013671 T 02 02 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto siirtää vuoden 2024 talousarvion sitovien talousarviokohtien määrärahoja käyttötarkoitusta muuttaen seuraavasti:

Talousarvioluvun 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi alakohdilta

8 08 01 03 Kalasatama	-6 000 000 euroa
8 08 02 04 Kruunuvuorenranta	-4 000 000 euroa

siirretään talousarviokohtaan

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset	+6 000 000 euroa
8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet	+4 000 000 euroa

Talousarvioluvun 8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalta

8 10 03 Sörnäistentunneli	-2 200 000 euroa
---------------------------	------------------

siirretään talousarviokohtaan

8 10 02 Kalasatama-Pasila

8 10 02 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät	+2 200 000 euroa
--	------------------

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimiala on jatkanut infrahankkeiden toimeenpanoa vuonna 2024. Talousarviovuoden aikana on ollut tarpeen poiketa eräiden talousarvokohtien mukaisesta suunnitellusta toimeenpanosta. Tarvittavat määrärahamuutokset on mahdollista toteuttaa sitovien talousarviokohtien käyttämättä jäävien määrärahojen välisinä siirtoina.

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Vuoden 2024 talousarviossa talousarviokohdalle 8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi on osoitettu 37,1 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 47,1 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 10,0 milj. euroa.

Määrärahan ylitystarpeisiin ovat vaikuttaneet hankkeiden laajuusmuutokset, odotettua korkeammat kustannukset ja töiden ennakoitua nopeampi eteneminen. Määrärahatarvetta ovat lisäksi nostaneet laadukkaat toimenpiteet Töölönlahdenpuistossa, Kiertotähdenpalstojen takuuajankorjaukset, Rosina Heikelin puiston viimeistelytyöt sekä leikki-alue Ruoholahden ja Tukholmanpuiston nousseet kustannukset.

Liikuntapaikkojen määrärahatarvetta ovat nostaneet muun muassa jalkapalloseura Gnistanin kotiarenalla tehdyt perusparantamistoimet sekä kumirouheettomien tekonurmikenttien kalliimmat toteutuskustannukset. Oulunkylän liikuntapuiston tekojäradan kunnostuksen työt ovat edenneet odotettua nopeammin ja urakoitsija pääsi myös aloittamaan työt alueella arvioitua aiemmin.

Vuoden 2024 talousarviossa talousarviolukuun 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi on osoitettu 127,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 92,1 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 35,4 milj. euroa.

Alakohdan 8 08 01 03 Kalasatama määräraha on 22,5 milj. euroa. Käytön ennustetaan alittavan käytettävissä olevan määrärahan 8,6 milj. euroa. Hermanninrannan suunnittelu-aikataulu pohjanvahvistusten, pumpaamon ja rakenteiden osalta ei ole mahdollistanut urakan käynnistymistä suunnitellussa aikataulussa.

Alakohdan 8 08 02 04 Kruunuvuorenranta määräraha on 14,0 milj. euroa, jonka käytön ennustetaan alittuvan 9,8 milj. euroa Stansvikinkallion alueen valitusten takia. Valitusten käsittely on korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja päätöksiä odotetaan vuoden 2025 alkupuolella.

8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Vuoden 2024 talousarviossa talousarviolukuun 8 10 Suuret liikennehankkeet kaupunginhallituksen käytettäväksi on osoitettu 93,0 milj. eu-

02.12.2024

Asia/5

roa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 89,8 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 3,2 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 10 02 Kalasatama-Pasila määräraha on 8,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 10,9 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 2,1 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 10 03 Sörnäistentunneli määräraha on 10,6 milj. euroa. Käytön ennustetaan alittavan käytettävissä olevan määrärahan 4,3 milj. euroa. Sörnäistentunnelin Kalasatamasta Pasilaan hankkeen yhteydessä toteutettu osuus valmistui ennakoitua nopeammin, joten määrärahatarve oli suunniteltua pienempi.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.11.2024 § 606

HEL 2024-013671 T 02 02 02

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle vuoden 2024 talousarvion eräiden sitovien talousarviokohtien välisiä määrärahasiirtoja.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Tuula Pipinen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37269
tuula.pipinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Hanna Mikkola, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 21357
hanna.mikkola(a)hel.fi

6

V 11.12.2024, Kaupunginhallituksen varajäsenen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsenen valinta

HEL 2024-015982 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Tuulia Pitkäselle eron kaupunginhallituksen varajäsenen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Elisa Gebhardin henkilökohtainen varajäsen) kaupunginhallitukseen ja jäseneksi kaupunginhallituksen konsernijaostoon kaupunginhallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Tuulia Pitkäsen (SDP) 14.6.2023 § 135 varajäseneksi kaupunginhallitukseen ja § 137 jäseneksi kaupunginhallituksen konsernijaoston kesäkuussa 2023 alkavaksi toimikaudeksi. Tuulia Pitkänen on 28.11.2024 pyytänyt eroa edellä mainituista luottamustoimista muuttuneesta työtilanteestaan johtuen.

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Hallintosäännön 2 luvun mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kahden vuoden toimikaudeksi kaupunginhallituksen jäsenet valtuutetuista ja varavaltuutetuista. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee konsernijaoston

02.12.2024

Asia/6

jäsenet kahden vuoden toimikaudeksi kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 28.11.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Tarkastusvirasto
Kaupunginhallitus

02.12.2024

Asia/7

7

V 11.12.2024, Kaupunginhallituksen varajäsenen valinta

HEL 2024-015785 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Dani Niskaselle eron kaupunginhallituksen varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Maarit Vierusen henkilökohtainen varajäsen) kaupunginhallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Dani Niskasen (Kok.) 11.09.2024 § 167 varajäseneksi kaupunginhallitukseen kahden vuoden toimikaudeksi. Dani Niskanen on 25.11.2024 pyytänyt eroa kaupunginhallituksen varajäsenen luottamustoimesta tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajan luottamustoimen vuoksi.

Kaupunginhallituksen jäsen ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Tarkastuslautakunnan jäsenen vaalikelpoisuuden menettämisen käsittely raukeaa kaupunginvaltuuston myönnettyä eron kaupunginhallituksen varajäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

02.12.2024

Asia/7

Hallintosäännön 2 luvun 2 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kahden vuoden toimikaudeksi kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet valtuutetuista ja varavaltuutetuista.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 25.11.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Tarkastusvirasto

8

V 11.12.2024, Hallintosäännön muuttaminen, liikenne- ja tilahankkeiden käsittely sekä voimaantulevan rakentamislain edellyttämät muutokset

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2024-013969 T 00 01 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin hallintosäännön liitteen 1 mukaisesti voimaan 1.1.2025 lukien.

Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyy, että 31.12.2024 voimassa olevan hallintosäännön määräyksiä sovelletaan rakentamislain (751/2023) ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain (752/2023) voimaan tullessa 1.1.2025 vireillä olevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten asioiden käsittelyyn, ellei voimassa olevassa hallintosäännössä ole niiden käsittelyä koskevia määräyksiä.

Esittelijän perustelut

Hallintosääntöön esitettävät muutokset

Hallintosääntöön esitetään muutoksia kaupunginvaltuuston liikennehankkeiden yleis- ja hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevaan toimivaltaan, tilahankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevaan toimivaltaan sekä toimialalautakuntien tarveselvitysten hyväksymistä koskevaan toimivaltaan. Lisäksi hallintosääntöön esitetään useita muutoksia, jotka johtuvat 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain (751/2023) muutoksista sekä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun laista (752/2023), jonka mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaiksi.

Esitys Helsingin kaupungin hallintosäännöksi 1.1.2025 alkaen on liitteenä 1. Liitteestä 2 ilmenevät hallintosääntöön esitettävät muutokset kokonaisuudessaan.

Liikennehankkeiden yleis- ja hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevaan toimivaltaan ja tilahankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevaan toimivaltaan liittyvät ehdotetut muutokset ilmenevät rinnakkaistekstien liitteestä 3.

Sääntötyöryhmä on käsitellyt hallintosääntöön esittävät muutokset kokouksissaan 19.8.2024 ja 14.10.2024.

Siirtyminen kaksivaiheiseen päätöksentekomenettelyyn liikennehankkeissa

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdat (kaupunginvaltuuston toimivalta)

Liikennehankkeiden käsittelyohjeiden hyväksymisen myötä otetaan käyttöön kaksivaiheinen päätöksentekomenettely taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävässä liikennehankkeissa.

Tarkoituksena on, että jatkossa kaupunginvaltuusto hyväksyy em. hankkeiden yleissuunnitelmat riippumatta niiden kustannusarviosta. Tällöin valtuusto päättää ensin hankkeen tarpeellisuudesta, jatkosuunnitteluun valittavasta suunnitteluratkaisusta, ja sen toteutusedellytyksistä ja keskeisistä vaikutuksista, sekä riippuen hankkeen luonteesta siitä, missä vaiheessa päätoteuttaja ja muut olennaiset osapuolet integroidaan hankkeeseen. Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävän liikennehankkeen yleissuunnitelman hyväksymisen yhteydessä ei tehdä päätöstä hankkeen toteuttamisesta (hanke- tai investointipäätös), vaan em. hankkeissa yleissuunnitelman jälkeen laaditaan aina hankesuunnitelma.

Toisessa päätösvaiheessa taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävän liikennehankkeen hankesuunnitelma hyväksytään voimassa olevien toimivaltarajojen perusteella joko kaupunginvaltuustossa, kaupunginhallituksessa, kaupunkiympäristölautakunnassa tai liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunnassa. Hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä tehdään päätös hankkeen toteuttamisesta (hanke- tai investointipäätös), hankkeen toiminnallisesta ja teknisestä sisällöstä (hankkeen laajuus), hankkeeseen sitoutuvasta rahasta (hankkeen enimmäishinta), toteutuksen aikataulusta ja millä ehdoilla toteutus voidaan käynnistää, sekä tarvittaessa hankkeen toteutusmuodosta.

Kaksivaiheinen päätöksentekomenettely ei koske kaupungin tavanomaisia hankkeita. Jatkossa tavoitteena on, että tavanomaisista liikennehankkeista sekä viheralueita, muita yleisiä alueita tai esimerkiksi liikunta-alueita ja -paikkoja koskevista hankkeista laaditaan tarvittaessa hankesuunnitelma-niminen suunnitelma, joka hyväksytään hankkeen kustannusarvion perusteella toimivaltaisessa toimitilimessä.

Liikennehankkeiden käsittelyohjeiden hyväksyminen ja siirtyminen kaksivaiheiseen päätöksentekomenettelyyn edellyttää hallintosäännön muuttamista kaupunginvaltuuston yleis- ja hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevan toimivallan osalta.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta tulisi siten muuttaa muotoon: ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginvaltuusto päättää ”poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksistä

sekä taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävien liikennehankkeiden yleissuunnitelmista riippumatta niiden kustannusarviosta”.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta tulisi siten muuttaa muotoon: ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginvaltuusto päättää ”kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.”

Tarkoituksena on, että kaupunkiympäristön toimiala ja kaupunginkanslia, yhteistyössä tarvittavien sidosryhmien (kuten HKL, Kaupunkiliikenne Oy ja HSL) kanssa, arvioivat hankkeen muodostumisvaiheessa, onko kyseessä tavanomainen vai taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävä hanke. Arvion perusteella liikennehankkeiden ohjausryhmä (Liikenne-HOR) vahvistaa, mitä hankkeita esitetään taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittäviksi hankkeiksi, joissa sovelletaan kaksivaiheista päätöksentekomenettelyä.

Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävällä hankkeella tarkoitetaan kaupunkikonsernin liikennehanketta, joka on taloudellisen arvonsa, pitkän keston, liikenteellisten vaikutustensa, kaupunkikuvallisen merkityksensä tai jonkin muun syyn takia kaupungin kannalta poikkeuksellinen ja strategisesti merkittävä. Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävästä hankkeesta voi olla kysymys esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- hankesuunnitelman hyväksymistä edeltävät suunnitteluvaiheen kustannukset on arvioitu erittäin korkeiksi
- hankkeen kustannuslaskentaan liittyy suuria epävarmuuksia sen laajuuden tai poikkeuksellisuuden vuoksi
- hankkeeseen liittyy merkittävää alueellista maankäytön kehittämistä, tai silloin kun
- hankkeella on merkittäviä vaikutuksia joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksiin tai muita merkittäviä käyttötalousvaikutuksia.

Muutokset tilahankkeiden kaksivaiheisessa päätöksentekomenettelyssä

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdat (kaupunginvaltuuston toimivalta)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.1.2024 § 7 hallintosääntöön tilahankkeiden käsittelyohjeen mukaiset muutokset koskien poikkeuksellisissa tilahankkeissa sovellettavaa kaksivaiheista päätöksentekomenettelyä. Voimassa olevan hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää poikkeuksellisten hankkeiden alustavista ja tarkennetuista hankesuunnitelmista riippumatta niiden kustannusarviosta. Hyväksymisen jälkeen on havaittu tarve muuttaa

kaksivaiheiseen päätöksentekomenettelyyn kuuluvien poikkeuksellisten tilahankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymisen toimivaltaa.

Tarkoituksena on, että jatkossa kaksivaiheisen päätöksentekomenettelyn toisessa vaiheessa tehtävä päätös poikkeuksellisten tilahankkeiden enimmäishinnasta (ns. hankepäättös) tehtäisiin voimassa olevien toimivaltarajojen perusteella joko kaupunginvaltuustossa, kaupunginhallituksessa tai kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostossa. Hankepäättöksessä on kyse hankkeen toteuttamisesta eli hankkeen toiminnallisesta ja teknisestä sisällöstä (hankkeen laajuus), sitoutuvasta rahasta (hankkeen enimmäishinta), toteutuksen aikataulusta ja siitä, millä ehdoilla toteutus voidaan käynnistää sekä tarvittaessa hankkeen toteutusmuodosta.

Muutos sujuvoittaa poikkeuksellisten tilahankkeiden päätöksentekomenettelyä, kun toimivalta hankesuunnitelmien hyväksymisessä on hankkeen kustannusarvion perusteella tarkoituksenmukaisella päätöstasolla. Muutos on myös yhdenmukainen edellä esitetyn liikennehankkeiden kaksivaiheisen päätöksentekomenettelyn kanssa.

Lisäksi hallintosäännön em. kohtaan esitetään tehtäväksi tilahankkeita koskeva terminologinen muutos, jonka mukaan poikkeuksellisten tilahankkeiden kaksivaiheisen päätöksentekomenettelyn ensimmäisessä päätösvaiheessa kaupunginvaltuusto päättäisi hankkeiden tarveselvityksestä ja toisessa päätösvaiheessa toimivaltainen toimielin päättäisi ko. hankkeiden hankesuunnitelmasta. Voimassa olevan hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto päättää ensin poikkeuksellisten tilahankkeiden alustavasta hankesuunnitelmasta ja toisessa päätösvaiheessa tarkennetusta hankesuunnitelmasta.

Edellä mainituin perustein hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta tulisi muuttaa muotoon: "poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksistä sekä taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävien liikennehankkeiden yleissuunnitelmista riippumatta niiden kustannusarviosta".

Edellä mainituin perustein hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta tulisi muuttaa muotoon: "kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa".

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 4 kohta, 11 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohta, 12 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta, 13 luvun 1 §:n 3 momentin 2 kohta ja 15 luvun 2 §:n 3 momentin 2 kohta (toimialalautakuntien ja liikelaitoksen johtokunnan yleinen toimivalta sekä tarkastuslautakunnan, kansliapäällikön ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston ja ruotsinkielisen jaoston toimivalta)

Edellä kaupunginvaltuuston tilahankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevaan toimivaltaan esitettyjen muutosten myötä toimialalautakunnat, liikelaitoksen johtokunta, tarkastuslautakunta, kansliapäällikkö ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto päättäsivät tilahanketta koskevasta tarveselvityksestä lukuun ottamatta poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksiä. Näin ollen ko. toimielinten ja viranhaltijan toimivaltaan esitetään seuraavia muutoksia.

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 4 kohta koskien toimialalautakunnan yleistä toimivaltaa tulisi muuttaa muotoon: "tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä, lukuun ottamatta poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksiä".

Hallintosäännön 11 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohta koskien liikelaitoksen johtokunnan yleistä toimivaltaa tulisi muuttaa muotoon: "tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä, lukuun ottamatta poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksiä, sekä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa tarveselvitykseen perustuvan hanke- tai muun suunnitelman hyväksymisestä".

Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta koskien kansliapäällikön toimivaltaa tulisi muuttaa muotoon: "tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä, lukuun ottamatta poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksiä".

Hallintosäännön 13 luvun 1 §:n 3 momentin 2 kohta koskien tarkastuslautakunnan toimivaltaa tulisi muuttaa muotoon: "tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä, lukuun ottamatta poikkeuksellisten tilahankkeiden tarveselvityksiä".

Hallintosäännön 15 luvun 2 §:n 3 momentin 2 kohta koskien kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston ja ruotsinkielisen jaoston toimivaltaa tulisi muuttaa muotoon: "sellaisten ruotsinkielisten päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilahankkeita koskevien tarveselvitysten hyväksymisestä, joista päättää kasvatus- ja koulutuslautakunta tai kaupunginvaltuusto".

Voimaantulevan rakentamislain muutokset

Rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki

Rakentamislaki (751/2023) tulee voimaan 1.1.2025 ja se korvaa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) rakentamista koskevat säännökset. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain (752/2023) mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttöläksi.

Voimassa olevan hallintosäännön määräyksiä tarkistetaan edellä mainittujen lainsäädännön muutosten johdosta.

Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Myös maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain 204 §:n mukaan lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Mainittujen lakien voimaan tullessa vireillä olevien asioiden käsitteleminen kunnassa voi kestää ajallisesti pitkään mm. mahdollisen päätöstä koskevan muutoksenhakumenettelyn ja rakentamisen viranomaisvalvonnan keston johdosta. Rakentamisen viranomaisvalvonta voi kestää rakennustyön loppuun saattamista koskevan, rakennusluvan lainvoimaisuudesta laskettavan, 5 vuoden määräajan ajan. Tähän määräaikaan voi luvanhakija hakea edelleen jatkoaikaa. Hallintosäännössä on siten perusteltua olla hallintosäännön määräysten selkeän soveltamisen vuoksi erilliset toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain ja alueidenkäyttölain mukaisten asioiden päättämisestä.

Lisäksi selvyuden vuoksi ehdotetaan hallintosäännön muuttamista koskevaan kaupunginvaltuuston päätökseen erillistä määräystä siitä, että 31.12.2024 voimassa olevan hallintosäännön määräyksiä sovelletaan rakentamislain ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain voimaan tullessa 1.1.2025 vireillä olevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten asioiden käsittelyyn, ellei voimassa olevassa hallintosäännössä ole niiden käsittelyä koskevia määräyksiä.

Hallitus on päättänyt muuttaa rakentamislakia ennen sen voimaantuloa ja muutosta koskeva hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 101/2024) on annettu eduskunnalle 19.9.2024. Eduskunnan on tarkoitus hyväksyä muutokset joulukuussa 2024. Hallituksen esitys sisältää hallintosäännön toimivaltamääräyksiin liittyen muutoksia koskien mm. uutta puhtaana siirtymän teollisuutta koskevaa sijoittamislupaa ja kunnan asema-kaavalla suojellun huonokuntoisen rakennuksen purkamista. Muutokset tulevat pääosin voimaan 1.1.2025. Nyt käsiteltävänä oleva esitys hallintosäännön muuttamiseksi ei sisällä eduskunnassa käsiteltäviin lainmuutoksiin perustuvia muutoksia, vaan niiden vaatimat tarvittavat hallintosäännön muutosehdotukset valmistellaan päätöksentekoon lainmuutosten hyväksymisen jälkeen.

Hallintosäännön muut muutostarpeet

Voimassa olevaa Helsingin kaupungin hallintosääntöä on perusteltua muuttaa myös hallinnollisen menettelyn sujuvoittamiseksi ja päätöksen-

teon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi. Hallintosäännön toimivaltamääräyksiä ehdotetaan muutettavaksi mm. asemakaavan toteamista vanhentuneeksi, vesihuoltolain mukaisia kunnan tehtäviä ja asukasvalintojen vahvistamista koskevien määräysten osalta.

Hallintosäännön muuttaminen

Hallintosäännön 5 luvun 7 §:n 3 momentti (kaupunkiympäristön toimialan johtavat viranhaltijat)

Voimassa olevan hallintosäännön 5 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan rakennusvalvontapäällikkö toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä rakennusvalvonta- ja rakennuslupa-asioissa.

Rakentamislain 42 §:n mukaan rakennusluvun nimi muutetaan rakentamisluvaksi. Sanamuoto muuttuu vain suomenkielisessä hallintosäännössä. Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän johdosta hallintosäännössä säilytetään voimassa olevat rakennuslupaa koskevat määräykset. Hallintosäännön 5 luvun 7 §:n 3 momentti on perusteltua muuttaa muotoon: rakennusvalvontapäällikkö toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä rakennusvalvonta-, rakennuslupa- ja rakentamislupa-asioissa.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta (kaupunginvaltuuston toimivalta)

Maankäyttö- ja rakentamislain 15 luvussa säädetään kehittämisalueista. Voimassa olevan hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää maankäyttö- ja rakennuslaisissa tarkoitettua kehittämisalueesta. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainsiksi.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohta (kaupunginvaltuuston toimivalta)

Maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäyttölain 60-61 §:ssä säädetään asemakaavan ajanmukaisuuden arvioinnista. Kunnan tulee seurata asemakaavojen ajanmukaisuutta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi. Maankäyttöjohtajan toimivallassa on voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 18 kohdan mukaan päättää asemakaavan toteamisesta ajanmukaiseksi. Valtuuston päätösvallassa on voimassa olevan hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan asemakaavan toteaminen vanhentuneeksi. Sujuvan hallinnollisen menettelyn ja päätöksenteon kannalta on tarkoituksenmukaista, että sama kunnan viranomaisen päättää sekä asemakaavan toteamisesta ajanmukaiseksi että

sen toteamisesta vanhentuneeksi. Asemakaavan toteamista vanhentuneeksi koskeva kaupunginvaltuuston toimivalta ehdotetaan siten siirrettäväksi maankäyttöjohtajalle, jolloin päätöksenteko on organisatorisesti tarkoituksenmukaisella tasolla. Maakäyttöjohtajan toimivallasta määrätäisiin hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 18 kohdassa. Kaupunkiympäristölautakunnalla on kuntalain 92 §:n mukainen otto-oikeus maankäyttöjohtajan asemakaavan toteamista ajantasaiseksi tai vanhentuneeksi koskevaan päätökseen.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin kohdat 4-6 ja 2 momentin 12, 19 ja 21 kohdat (kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin kohdat 4-6 sisältävät kaupunkiympäristölautakunnan toimivaltamääräykset koskien maankäyttö- ja rakennuslain 38, 53 ja 58 §:n mukaisista rakennuskielloista päättämistä. Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 12, 19 ja 21 kohdat sisältävät lautakunnan toimivaltamääräykset koskien maankäyttö- ja rakennuslain 55 §:n mukaisen kadun, torin, puiston ja muun yleisen alueen nimen muuttamista sekä kaupunginosan ja kortteleiden numeroiden muuttamista, lain 13 a luvun mukaisista kunnalle kuuluvista hulevesiä koskevista asioista päättämistä sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kunnan perustellun kannanoton ilmoittamista kaava- ja rakennusjärjestysehdotuksesta muistutuksen tehneille.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainiksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölainiksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n 1 momentin 4 kohdan säännös maiseman muuttamista koskevan toimenpiderajoituksen määrittämisestä yleiskaavan laatimista ja muuttamista varten kumotaan ja säännös siirretään rakentamislain 53 §:ään. Tämän johdosta hallintosäännön toimenpiderajoituksen määrittämisestä koskeva voimassa oleva määräys muutetaan viittamaan rakentamislakiin. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 5 momentin säännös uuden rakennuksen rakentamista koskevan rakennuskiellon määrittämisestä asemaakaavassa on muutettu alueidenkäyttölain 58 §:n 5 momentissa sanamuodoltaan koskemaan uuden rakennuskohteen rakentamista.

Kunnan perustellun kannanoton ilmoittamisesta rakennusjärjestysehdotuksesta muistutuksen tehneille säädetään jatkossa rakentamislain 19 §:n 2 momentissa. Kaavaehdotuksesta tehtyä muistutusta koskevasta kunnan perustellusta kannanotosta säädetään alueidenkäyttölainissa.

Hallintosäännössä ei ole kunnan perustellun kannanoton ilmoittamisen osalta tarpeen viitata lakien nimiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain 204 §:n mukaan lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä. Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hallintosäännössä tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että alueidenkäyttölain ja rakentamislain säännöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä. Kaupunkiympäristölautakunnan erityistä toimivaltaa koskevat hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin 4-6 kohdat ja 2 momentin 12, 19 ja 21 kohdat on perusteltua siten muuttaa 4a-6a kohdiksi ja 12a, 19a ja 21a kohdiksi, joita sovelletaan lain muutoksen voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelyyn. Lisäksi hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momenttiin lisätään kohdat 4b-6b ja 2 momenttiin lisätään kohdat 12b, 19b ja 21b, joita sovelletaan alueidenkäyttölain tai rakentamislain mukaiseen asian käsittelyyn.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunta päättää, maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvussa tarkoitettulle kunnan toimitilalle kuuluvista hulevesiä koskevista asioista lukuun ottamatta ympäristö- ja lupajaostolle määrättyjä tehtäviä. Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 19 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, lautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun mukaisista kunnalle kuuluvista hulevesiä koskevista asioista lukuun ottamatta ympäristö- ja lupajaostolle määrättyjä tehtäviä. Samasta toimivallasta on siten määrätty virheellisesti kahdessa hallintosäännön kohdassa. Tämän johdosta on perusteltua kumota hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohta ylimääräisenä ja pitää voimassa hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 19 kohta, jonka nojalla toimivaltaa voidaan siirtää tarvittaessa edelleen viranhaltijalle.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 13 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 13 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, lautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija

päättää, rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella, jos kysymys on rakennuksen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä rakentamisesta.

Alueidenkäyttölaissa ja rakennuslaissa ei enää säädetä rakennuspaikkakohtaisesta suunnittelutarveratkaisusta. Rakentamislain 43 §:n mukaan rakentamisluvassa ratkaistaan, täytyvätkö lain 46 §:ssä säädetty sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella. Rakentamislupa koostuu alueidenkäyttöisten edellytysten (sijoittamisen edellytykset) tarkastelusta ja olennaisten teknisten vaatimusten (toteuttamisen edellytykset) tarkastelusta. Lisäksi luvan hakijan niin pyytäessä kunta voi ratkaista sijoittamisen edellytyksen olemassaolon erillisellä päätöksellä (sijoittamislupa). Tämän johdosta hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 13 kohta koskien lautakunnan toimivaltaa päättää rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella kumotaan.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin kohdat 14, 15 ja 16 (kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin kohdat 14-16 sisältävät toimivaltamääräykset koskien kunnan toimivallassa olevista maankäyttö- ja rakennuslain 171 ja 172 §:n mukaisista poikkeamisista päättämistä. Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, lautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta alueellisesta poikkeamisesta (kohta 14) sekä maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä tarkoitusta poikkeamisesta (kohta 15), kun kysymys on, a hankkeen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetystä tai sen nojalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, tai b rakennuksen käyttötarkoitus ja koko huomioon ottaen merkittävästä poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisesta suunnittelutarpeesta ranta-alueella. Lautakunta päättää lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista poikkeamisista, kun hakemus käsittää useita poikkeamia, joista osasta päättäminen kuuluu lautakunnalle ja osasta päättäminen muulle toimielimelle tai viranhaltijalle (kohta 16).

Maankäyttö- ja rakennuslain poikkeamisen toimivaltaa ja poikkeamisen edellytyksiä koskeva 171 § ja alueellista poikkeamista koskeva 172 § kumotaan ja ne siirtyvät vähäisin muutoksin rakentamislain 57 §:n poikkeamislupaa ja 58 §:n alueellista poikkeamista koskeviksi sään-

nöksiksi. Hallintosäännön määräykset muutetaan siten vastaamaan rakentamislain säännöksiä.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain nimeksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölain nimeksi. Lisäksi hallintosäännössä otetaan huomioon alueidenkäyttölain 72 §:n suunnittelutarvetta ranta-alueella koskevan säännöksen sanamuodon vähäinen muutos.

Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hallintosäännössä tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain säännöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä. Kaupunkiympäristölautakunnan erityistä toimivaltaa koskevat hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 14, 15 ja 16 kohdat on perusteltua siten muuttaa 14a, 15a ja 16a kohdiksi, joita sovelletaan lain muutoksen voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelyyn. Lisäksi hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momenttiin lisätään kohdat 14b, 15b ja 16b, joita sovelletaan rakentamislain mukaiseen asian käsittelyyn.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momenttiin lisättävässä kohdassa 14b määrätään alueellisen poikkeamisesta päättämisen lisäksi rakentamislain 47 §:n mukaisesta alueellisesta päätöksestä sijoittamisen edellytyksistä suunnittelutarvealueella. Kunta voi halutessaan ratkaista sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella samalla kertaa useamman rakennuspaikan osalta silloin, kun kysymyksessä on kylä-alue tai vastaavasti rakentamiseen soveltuva alue. On perusteltua, että lautakunta päättää sijoittamisen edellytyksistä suunnittelutarvealueella kun kysymys on alueellisesta päätöksestä ja siihen liittyvästä maankäyttöisten vaikutusten arvioinnista rakennuspaikkakohtaista aluetta laajemmalla alueella.

Lautakunta päättää esityksen mukaisesti rakentamislain 57 §:ssä tarkoitetusta poikkeamisluvasta, kun kysymys on hankkeen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä poikkeamisesta alueidenkäyttölain tai rakentamislain säädetystä tai mainittujen lakien nojalla annetusta säännöksestä, määräyksestä kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Kunta voi rakentamislain 57 §:n mukaan erityisestä syystä myöntää luvan poiketa alueidenkäyttölain tai rakentamislain säädetystä tai mainittujen lakien nojalla annetusta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos

se: 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista; 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; 4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Rakentamislain 57 §:n 3 momenttiin on tehty muutos verrattuna voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ään. Rakentamislain 57 §:n 3 momentin mukaan rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muuttamisen asemakaavasta poiketen asumiseen tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön ei katsota 1 kohdan tarkoittamalla tavalla aiheuttavan haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueidenkäytön muulle järjestämiselle eikä sitä pidetä vaikutuksiltaan 4 kohdassa tarkoitettuna merkittävänä rakentamisena. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muuttamisen voidaan katsoa olevan erityinen syy, jos käyttötarkoituksen muuttamisella voidaan tukea rakennetun ympäristön kiertotaloutta ja vähähiilisyttä.

Lautakunnan toimivallassa on lähtökohtaisesti päättää edellä mainitusta rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muuttamisesta asemakaavasta poiketen asumiseen tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön, koska poikkeamisessa voi tällöin olla kysymys periaatteellisesti merkittävästä poikkeamisesta.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 22 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan toimivalta)

Vesihuoltolain osalta kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivaltaa ehdotetaan siirrettäväksi kaupunkiympäristölautakunnalle niissä tehtävissä, jotka on laissa säädetty kunnan päätettäviksi. Tällaisia kunnalle kuuluvia tehtäviä ovat vesihuollon toiminta-aluepäätökset ja huleveden viemäroinnin aluetta koskevat päätökset. Toimivallan siirtoa voidaan pitää johdonmukaisena, koska lautakunta päättää pääsääntöisesti myös muista maankäytön asioista. Vesihuoltolaissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja terveydensuojeluviranomaiselle säädettyt tehtävät kuuluvat jatkossakin hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla ympäristö- ja lupajaoston toimivaltaan.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Rakentamislain 132 §:n mukaan asemakaava-alueella tapahtuvaan ojittamiseen tai toisen alueelle ojittamista varten sijoitettavaan suoja-
penkereeseen tai pumppuasemaan sovelletaan, mitä 131 §:ssä säädetään. Asian ratkaisee kunnan määräämä viranomainen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 a §:n 2 momentin mukaan jos asema-kaava-alueella on tarpeen tehdä oja tai sijoittaa ojitusta varten tarpeellinen suoja-alue tai pumppuasema toisen alueelle, noudatetaan, mitä 161 §:ssä säädetään. Asian ratkaisee kunnan määräämä viranomaisvirasto.

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 a §:n sääntely siirtyy vähäisin muutoksien rakentamislain 132 §:n sääntöksiin. Hallintosäätöön lisätään uusi 7b- kohta vastaavaan rakentamislain sääntöksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain 204 §:n mukaan lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita maankäyttö- ja rakennuslain sääntöksiin. Hallintosäätöön tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain sääntöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä.

Hallintosäätöön 16 luvun 2 §:n 1 momentin 8 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Ehdotetun hallintosäätöön 16 luvun 2 §:n 1 § momentin 8 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päättää maankäyttö- ja rakennuslain 21.4 §:n tarkoittamista sekä rakentamislain tarkoittamista hallintopakkoja ja oikaisuvaatimusta koskevista asioista.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain 204 §:n mukaan lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita maankäyttö- ja rakennuslain sääntöksiin. Hallintosäätöön tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain sääntöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä.

Rakentamislain ei enää ole maankäyttö- ja rakennuslakia vastaavaa 21.4 §:ä, jossa säädettäisiin erikseen oikaisuvaatimuksen käsittelystä. Hallintopakkoasioiden osalta rakentamislain 99 §:ssä todetaan edelleen maankäyttö- ja rakennuslakia vastaavasti, että rakennusvalvonnan viranomaisesta huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus. Kuntalaissa säädetään viranomaisen toimivallan siirrosta osana kuntien yhteistoimintaa. Hallintopakkoja koskevaa asiaa ei kuitenkaan saa siirtää viranhaltijan ratkaistavaksi.

Tältä osin sääntely vastaa maankäyttö- ja rakennuslain aikaisempaa sääntelyä. Hallintopakkoasioista päätetään siten edelleen rakennusvalvontaviranomaisena toimiva ympäristö- ja lupajaosto.

Oikaisuvaatimusmenettelyn osalta siirrytään soveltamaan suoraan hallintolakia ja sen 7a lukua. Hallintolain 49 d §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sille viranomaiselle tai muulle julkista hallintotehtävää hoitavalle, joka on tehnyt päätöksen. Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Ottaen huomioon oikaisuvaatimusmenettelyn taustan ja tarkoituksen sekä sen, että viranhaltijan päätösvalta perustuu toimielimen hänelle siirtämään päätösvaltaan, voidaan pitää perusteltuna, että viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset saatetaan edelleen rakennusvalvontaviranomaisena toimivan ympäristö- ja lupajaoston ratkaistavaksi. Käytäntö vastaisi aiemmin voimassa ollutta.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto toimii alueidenkäyttölain 13 a luvun mukaisena monijäsenisenä toimielimenä 103k §:n mukaisissa asioissa sekä hallintopakkoa käyttävänä ja oikaisuvaatimuksen käsittelevänä viranomaisena 103 f §:n osalta.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainsiksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölainsiksi.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 4 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, ympäristö- ja lupajaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kunnan viranomaisena alueidenkäyttölain 13 a luvun 103 f §:n mukaisista asioista.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainsiksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölainsiksi.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 6 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, ympäristö- ja lupajaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää laissa sekä lain nojalla annetun asetuksen tai päätöksen perusteella rakennusvalvontaviranomaiselle annetusta muusta kuin tässä hallintosäännössä määrätystä tehtävästä.

Rakentamislain ja alueidenkäyttölain lisäksi rakennusvalvontaviranomaiselle on säädetty toimivaltaa myös muualla lainsäädännössä, muun muassa postilaissa, asuntokauppalaisissa, kunnossapitolaisissa sekä laissa sähköisen viestinnän palveluista. Hallintosääntöön on perusteltua ottaa viittaus myös niihin tehtäviin, jotka on annettu rakennusvalvontaviranomaiselle muualla kuin tässä hallintosäännössä. Säännöksen sanamuotoa on täsmennetty aiemmasta.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 8 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, ympäristö- ja lupajaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusluvista ja purkamisluvista sekä rakentamislain mukaisista rakentamisluvista, sijoittamisluvista ja purkamisluvista.

Maankäyttö- ja rakennuslain rakennuslupa -termi korvautuu rakentamislain termillä rakentamislupa. Hallintosäännön sisältämät rakennuslupa viittaavat termit päivitetään vastaamaan rakentamislakia. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain 204 §:n mukaan lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä. Hallintosäännössä tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain säännöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä.

Rakentamislain 43 §:n mukaan rakentamisluvassa ratkaistaan, täyttyvätkö lain 46 §:ssä säädetty sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella. Alueidenkäyttölaissa ja rakennuslaissa ei siten enää säädetä rakennuspaikkakohtaisesta suunnittelutarveratkaisusta.

Rakentamislupa koostuu alueidenkäyttöisten edellytysten (sijoittamisen edellytykset) tarkastelusta ja olennaisten teknisten vaatimusten (toteuttamisen edellytykset) tarkastelusta. Lisäksi luvan hakijan niin pyytäessä kunta voi ratkaista sijoittamisen edellytyksen olemassaolon erillisellä päätöksellä (sijoittamislupa).

Sijoittamislupien osalta on perusteltua osoittaa sijoittamislupia koskeva toimivalta ympäristö- ja lupajaostolle, sillä sijoittamisesta päätetään rakentamisluvan yhteydessä, mikäli samalla hakemuksella haetaan sekä sijoittamis- että toteuttamislupaa. Toimivaltaa ei ole syytä eriyttää, jos hakija hakee pelkästään erillistä sijoittamislupaa, vaan toimivallan on perusteltua olla ympäristö- ja lupajaostolla ja sen määrittämin perustein viranhaltijoilla. Rakentamislupia koskeva toimivalta vastaisi aiempaa.

Rakentamislain 56 §:n mukaan kunta myöntää luvan rakennuksen purkamiseen. Toimivalta purkamislupien myöntämiseen on perusteltua osoittaa ympäristö- ja lupajaostolle. Tilanne vastaisi aiempaa käytäntöä.

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 11 kohta (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, ympäristö- ja lupajaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää rakentamislain 59 §:n mukaisesta oikeuden myöntämisestä poiketa vähäisessä määrin rakentamista koskevasta määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Rakentamislain 59 §:n mukaan kunta voi noudattaen, mitä 57 §:ssä poikkeamisesta säädetään, myöntää oikeuden poiketa vähäisessä määrin rakentamista koskevasta määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta. Rakennuksen teknisiä ja niitä vastaavia ominaisuuksia koskevan vähäisen poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei poikkeaminen vaaranna rakentamiselle asetettujen keskeisten vaatimusten täyttymistä.

Vähäistä poikkeamista koskeva säännös on sisällöltään vastaava kuin aiempi maankäyttö- ja rakennuslain 175 §. Rakentamislaisissa toimivalta myöntää vähäisiä poikkeamia on säädetty kunnalle. Toimivallasta on näin ollen tarpeen säätää tarkemmin hallintosäännössä. Oikeus poiketa vähäisessä määrin rakentamista koskevasta määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta on perusteltua käsitellä rakentamisluvan käsitteilyn yhteydessä, kuten tähänkin saakka. Toimivaltasäännös vastaisi siten aiemmin voimassa ollutta käytäntöä.

Hallintosäännön 16 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohta (kaupunkiympäristön toimialajohtajan erityinen toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristön toimialajohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joi-

den mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuvista korvauksista.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainsiksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölainsiksi.

Hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 2 kohta (maankäyttöjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, maankäyttöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella, jos kysymys ei ole rakennuksen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä rakentamisesta.

Alueidenkäyttölaissa ja rakennuslaissa ei enää säädetä rakennuspaikkakohtaisesta suunnittelutarveratkaisusta. Rakentamislain 43 §:n mukaan rakentamisluvassa ratkaistaan, täyttyvätkö lain 46 §:ssä säädetty sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella. Rakentamislupa koostuu alueidenkäyttöisten edellytysten (sijoittamisen edellytykset) tarkastelusta ja olennaisten teknisten vaatimusten (toteuttamisen edellytykset) tarkastelusta. Lisäksi luvan hakijan niin pyytäessä kunta voi ratkaista sijoittamisen edellytyksen olemassaolon erillisellä päätöksellä (sijoittamislupa). Tämän johdosta hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 2 kohta koskien maankäyttöjohtajan toimivaltaa päättää rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella kumotaan.

Hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 3 a-c kohdat (maankäyttöjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin kohdat 3a-c sisältävät toimivaltamääräykset koskien kunnan toimivallassa olevista maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaisista poikkeamisista päättämistä. Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, maankäyttöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaisesta maankäyttöisten vaikutusten arviointia edellyttävästä muusta kuin rakennusvalvontaa johtavalle viranhaltijalle kuuluvasta poikkeamisesta sekä poikkeamisesta rakennuksen suojelua koskevasta määräyksestä, kun poiketaan maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetystä tai sen nojalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, jos kysymys

ei ole periaatteellisesti merkittävästä poikkeamisesta ottaen huomioon hankkeen koko ja käyttötarkoitus (kohta a) tai poiketaan maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisesta suunnittelutarpeesta ranta-alueella, jos kysymys ei ole rakennuksen käyttötarkoitus ja koko huomioon ottaen merkittävästä poikkeamisesta (kohta b). Lisäksi maankäyttöjohtaja päättää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta poikkeamisesta kun hakemus käsittää useita poikkeamia, joista osasta päättäminen kuuluu maankäyttöjohtajalle ja osasta päättäminen muulle viranhaltijalle (kohta c).

Maankäyttö- ja rakennuslain poikkeamisen toimivaltaa ja poikkeamisen edellytyksiä koskeva 171 § kumotaan ja säännös siirtyy vähäisin muutoksin rakentamislain 57 §:n poikkeamislupaa koskevaksi säännökseksi. Hallintosäännön määräykset muutetaan siten vastaamaan rakentamislain säännöksiä.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainsäädännön nimeksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölainsäädännön nimeksi. Lisäksi hallintosäännössä otetaan huomioon alueidenkäyttölain 72 §:n suunnittelutarvetta ranta-alueella koskevan säännöksen sanamuodon vähäinen muutos.

Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hallintosäännössä tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain säännöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä. Maankäyttöjohtajan toimivaltaa koskevat hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta on perusteltua siten muuttaa 3a kohdaksi, jota sovelletaan lain muutoksen voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelyyn. Lisäksi hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momenttiin lisätään kohta 3b, jota sovelletaan rakentamislain mukaiseen asian käsittelyyn.

Hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 10 kohta (maankäyttöjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, maankäyttöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, ilmoittaa maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua katualueen haltuunotosta ja sen vuoksi tarvittaessa pidettävästä katselmuksesta alueen omistajalle ja haltijalle.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain nimeksi. Tämän johdosta hallintosäännön sisältämät alueidenkäyttölain säännöksiin viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain nimet muutetaan alueidenkäyttölain nimeksi.

Hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 18 kohta (maankäyttöjohtajan toimivalta)

Maankäyttöjohtajan toimivaltaan esitetään siirrettäväksi edellä todetun mukaisesti kaupunginvaltuuston toimivalta todeta asemakaava vanhentuneeksi.

Maankäyttöjohtajan toimivallassa on voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 18 kohdan mukaan päättää asemakaavan toteamisesta ajankäytöksi. Valtuuston päätösvallassa on voimassa olevan hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan asemakaavan toteaminen vanhentuneeksi. Sujuvan hallinnollisen menettelyn ja päätöksenteon kannalta on tarkoituksenmukaista, että sama kunnan viranomaisen päättää sekä asemakaavan toteamisesta ajankäytöksi että sen toteamisesta vanhentuneeksi. Asemakaavan toteamisesta vanhentuneeksi koskeva kaupunginvaltuuston toimivalta ehdotetaan siten siirrettäväksi maankäyttöjohtajalle, jolloin päätöksenteko on organisatorisesti tarkoituksenmukaisella tasolla. Lautakunnalla on kuntalain 92 §:n mukainen otto-oikeus maankäyttöjohtajan asemakaavan toteamisesta ajantasaiseksi tai vanhentuneeksi koskevaan päätökseen.

Hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 19 kohta (maankäyttöjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 19 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, maankäyttöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslain 167 § 2 momentin mukaisesta valvonnasta. Maankäyttö- ja rakennuslain 167 §:n 2 momentin mukaan kunnan määräämä viranomaisen osaltaan valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitettut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 167 § 2 momentin säännös kumotaan ja se siirtyy vähäisin muutoksin rakentamislain 142 §:n 3 momenttiin. Tämän johdosta hallintosäännön maankäyttö- ja rakennuslain säännökseen viittaava kohta muutetaan viittaamaan rakentamislain voimaantulevaan säännökseen.

Hallintosäännön 16 luvun 7 §:n 1 momentin 6 f kohta (teknisen johtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 7 §:n 1 momentin 6 f kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, tekninen johtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, rakennusluvan hakemisesta.

Rakentamislain 42 §:n mukaan rakennusluvan nimi muutetaan rakentamisluvaksi. Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän johdosta hallintosäännössä säilytetään voimassa olevat rakennuslupaa koskevat määräykset. Hallintosäännön 16 luvun 7 §:n 1 momentin kohta 6 f on perusteltua muuttaa muotoon: tekninen johtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, rakennusluvan ja rakentamisluvan hakemisesta.

Hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 1 momentin 3 kohta ja uusi hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 1 momentin 14 kohta (asiakkuusjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja päättää, kaupunginhallituksen määräämien perusteiden mukaisesti, asukasvalintojen vahvistamisesta kaupungin omistamiin tai sen määräämisvallassa oleviin asuntoihin sekä päättää kaupungin vuokra-asuntojen osoittamisesta muiden toimialojen käyttöön.

Hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja, päättää tai määrää momentin alaisista kohdista. Hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, momentin alaisista kohdista. Pykälän ensimmäinen momentti, toisin kuin sen toinen momentti, ei siis mahdollista toimivallan siirtoa viranhaltijalle.

Toimivallan järjestämiseksi tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla esitetään, että asiakkuusjohtajan toimivalta päättää, kaupunginhallituksen määräämien perusteiden mukaisesti, asukasvalintojen vahvistamisesta kaupungin omistamiin tai sen määräämisvallassa oleviin asuntoihin sekä päättää kaupungin vuokra-asuntojen osoittamisesta muiden toimialojen käyttöön, siirretään hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momenttiin kohdaksi 14, jotta asiakkuusjohtaja voi hyväksyä perusteet ja rajat, joiden mukaan toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle.

Hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin 4 kohta (asiakkuusjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, maankäyttö- ja rakennuslain 161, 161a ja 163 §:ssä sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 229 §:ssä tarkoitusta sopimisesta sekä muiden pysyväisluonteisten rakenteiden ja laitteiden sijoittamisesta sopimisesta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 § (yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen), 161a§ (veden johtaminen ja ojittaminen) ja 163 § (vähäisten laitteiden sijoittaminen) on kumottu ja säännökset on siirretty vähäisin muutoksin rakentamislain 131, 132 ja 134 §:ksi. Tämän johdosta hallintosäännön edellä mainitut maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiin viittaavat kohdat muutetaan viittaamaan rakentamislain voimaantuleviin säännöksiin.

Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hallintosäännössä tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain säännöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä. Asiakkuusjohtajan toimivaltaa koskeva hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin 4 kohta on perusteltua siten muuttaa 4a kohdaksi, jota sovelletaan lain muutoksen voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelyyn. Lisäksi hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momenttiin lisätään kohta 4b, jota sovelletaan rakentamislain mukaiseen asian käsittelyyn.

Hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin 9 kohta (asiakkuusjohtajan toimivalta)

Voimassa olevan hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin 9 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetut maallemerkinnät ja sijaintikatselmukset.

Maankäyttö- ja rakennuslain rakennustyötä ja sen valvontaa koskeva 149 § ja viranomaiskatselmuksia koskeva 150 § kumotaan ja säännökset siirretään vähäisin muutoksin rakentamislain 105 §:ksi (rakennustyö ja sen valvonta) ja 112 §:ksi (viranomaiskatselmukset). Tämän johdosta hallintosäännön maankäyttö- ja rakennuslakiin viittaavat määräykset muutetaan viittaamaan rakentamislakiin.

Rakentamislain 194 §:n mukaan rakentamislain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hallintosäännössä tulee siten olla toimivaltamääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakentamislain säännöksiin perustuvasta asioiden päättämisestä. Asiakkuus-

johtajan toimivaltaa koskeva hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momentin 9 kohta on perusteltua siten muuttaa 9a kohdaksi, jota sovelletaan lain muutoksen voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelyyn. Lisäksi hallintosäännön 16 luvun 8 §:n 2 momenttiin lisätään kohta 9b, jota sovelletaan rakentamislain mukaiseen asian käsittelyyn.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentti (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Rakentamislain voimaantulon myötä rakennusvalvontapäällikön toimivaltaan tulee välttämättömiä muutoksia. Lisäksi hallintosääntöön on rakentamislain myötä tarpeen lisätä määräyksiä, joita nykyisessä hallintosäännössä ei ole, mutta jotka ovat selkeyden vuoksi tarpeen sisällyttää hallintosääntöön, tai joita on syytä tarkentaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia lupia myönnetään ja valvotaan vielä 1.1.2025 jälkeenkin, joten myös nykyiset hallintosäännön määräykset rakennusvalvontapäällikön toimivallasta on tarpeen pitää voimassa siihen saakka, kunnes kaikki 31.12.2024 mennessä jätetyt hakemukset on käsitelty ja valvonta päättynyt. Selkeyden vuoksi hallintosäännön 16 luvun 9 § 1 momentti jää voimaan sellaisenaan, ja 9 §:ään lisätään uusi rakentamislakia koskeva 2 momentti. Sen jälkeen, kun maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia asioita ei ole enää vireillä, 9 § 1 momentti voidaan kumota, kun hallintosääntöä päivitetään seuraavan kerran.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää 13-kohtaisen luettelon mukaisesti rakentamislain mukaisista tehtävistä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 1 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 1 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää muusta kuin maankäyttöliikenteen vaikutusten arviointia edellyttävästä poikkeamisluvasta, poikkeamisesta suojelua koskevasta määräyksestä sekä poikkeamisluvan lupaehtoista. Määräys vastaa 1 momentin 2 kohdan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten poikkeamispäätösten toimivaltaa ja on todettu toimivaksi työnjaoksi rakennusvalvontapäällikön, maankäyttöjohtajan ja kaupunkiympäristölautakunnan välillä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 2 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 2 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maisematyöluvasta sekä maisematyöluvan aloittamisoikeudesta ja lupamääräyksistä. Toimivalta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa maisematyölupa-asioissa on 1 momentin 1 kohdan mukaan rakennusvalvontapäälliköllä, mutta rakentamislain mukaista määräystä on tarkennettu aloittamisoikeuden ja lupamääräysten osalta. Toimenpidelupa lupatyypinä poistuu rakentamislain myötä, joten sen osalta toimivallasta ei ole jatkossa tarpeen määrätä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 3 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 3 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää ympäristö- ja lupajaoston myöntämän luvan ja viranhaltijan myöntämän luvan tai hyväksynnän voimassaolon pidentämisestä ja erillisestä aloittamisoikeudesta. Määräys vastaa 1 momentin 1 kohtaa, mutta sitä on tarkennettu koskemaan sekä ympäristö- ja lupajaoston että viranhaltijan päätöksiä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 4 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 4 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää naapureiden kuulemisesta ja lausuntojen pyytämisestä rakennusvalvonnan ratkaistavaksi kuuluvista lupahakemuksista. Kyse ei ole uudesta asiasta, mutta kuulemisesta ja lausuntojen pyytämisestä ei ole aiemmin ollut määräystä hallintosäännössä. Kyse on kunnan toimivallassa olevasta asiasta, joten toimivallasta on perusteltua määrätä hallintosäännössä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 5 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 5 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää tietojen toimittamisesta rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Rakentamislain 72 ja 73 §:ssä säädetään tiedoista, jotka kunnan on toimitettava rakennuksen viranomaiskatselmusten ja rakentamiseen lupiin liittyviä tietoja rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain (431/2023) 3 §:n mukaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmän perustamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa Suomen ympäristökeskus. Toimivallan näiden tietojen toimittamiseen on perusteltua olla rakennusvalvonnassa, jossa tiedot ovat.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 6 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 6 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää myönnettyjen lupien rakennustyön aikaisesta valvonnasta. Määräys vastaa 1 momentin 3 kohtaa, mutta sitä on täsmennetty koskemaan myönnettyjen lupien valvontaa. Rakennusvalvonta ei tämän määräyksen nojalla valvo sellaista rakennustyötä, joka liittyy luvanvaraisuudesta vapautettuun hankkeeseen.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 7 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 7 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää suunnittelijan, vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuudesta sekä määräyksestä erityisalan työnjohtajan asettamiseksi. Määräys vastaa 1 momentin 4 kohtaa, mutta työnjohtajan määräämistä koskevilta osin sitä on tarkennettu koskemaan erityisalan työnjohtajaa. Rakentamislain 96 §:n mukaan rakentamislupaa edellyttävässä hankkeessa on oltava rakennustyötä johtava vastaava työnjohtaja suoraan lain nojalla ilman erillistä määräystä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 8 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 8 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää rakennusrasitteiden, kiinteistöjen yhteisjärjestelyjen ja kolmiulotteisen kiinteistön vuoksi tarpeellisen yhteisjärjestelyn sopimukseen perustuvasta perustamisesta, muuttamisesta ja poistamisesta. Määräys vastaa 1 momentin 6 kohtaa, mutta sitä on tarkennettu koskemaan myös yhteisjärjestelyjen osalta perustamisen lisäksi muuttamista ja poistamista.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 9 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 9 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää rakennuskohteen tarkastuksesta ja tutkimuksesta, rakennuksen kuntotutkimusmääräyksestä, rakennustyön keskeyttämisestä ja poliisille tehtävästä ilmoituksesta esitutkintaa varten. Määräys vastaa 1 momentin 7 kohtaa. Siihen on lisätty poliisille tehtävä ilmoitus esitutkintaa varten. Ilmoituksesta ei ole tähän mennessä ollut määräystä hallintosäännössä, ja rakennusvalvonnan viranhalti-

jat ovat tehneet ilmoituksen vasta ympäristö- ja lupajaoston päätettyä asiasta. Ilmoituksia olisi kuitenkin toisinaan tarpeen tehdä myös sellaisista asioista, jotka eivät päädy ympäristö- ja lupajaoston päätettäväksi.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 10 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 10 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää rakennuksen purkamisilmoituksen vastaanottamisesta sekä ilmoituksen johdosta purkamisluvan edellyttämisestä. Määräys vastaa 1 momentin 1 kohtaa, mutta siinä on kerrottu 1 momenttia tarkemmin, mitä toimenpiteitä purkamisilmoituksen vastaanottamiseen liittyy.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 11 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 11 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kokoontumistiloissa ja vastaavissa samanaikaisesti sallittujen henkilöiden enimmäismäärästä. Määräys vastaa rakentamislain osalta 1 momentin 9 kohtaa. Rakentamislain 41 §:n mukaan kokoontumistilassa saa oleskella samanaikaisesti vain sellainen määrä ihmisiä, että he pääsevät poistumaan turvallisesti. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on rakentamisluvassa tai paloturvallisuuden vuoksi erikseen tarvittavassa päätöksessä vahvistettava kokoontumistilassa samanaikaisesti sallittujen henkilöiden enimmäismäärä.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 12 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 12 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää ympäristö- ja lupajaoston hyväksymän taksan perusteella lupa- ja valvontamaksusta sekä vapautuksen tai lykkäyksen myöntämisestä maksun suorittamisesta ja maksun palauttamisesta. Määräys vastaa 1 momentin 10 kohtaa sillä tarkennuksella, että kyse on ympäristö- ja lupajaoston hyväksymästä taksasta.

Hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 mom. 13 kohta (rakennusvalvontapäällikön toimivalta)

Ehdotetun hallintosäännön 16 luvun 9 § 2 momentin 13 kohdan mukaan rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä

rakennusvalvontaa koskevissa muutoksenhakuasioissa, mikäli hän yhtyy muutoksenhaun kohteena olevaan viranomaisen päätökseen, ellei ympäristö- ja lupajaosto yksittäistapauksessa toisin päättä. Määräys vastaa 1 momentin 11 kohtaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Mikko Keskinen, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 15730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi
Sampo Viitanen, lakimies, puhelin: 09 310 37749
sampo.viitanen(a)hel.fi
Kaisu Tähtinen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi
Ulpu Juvalainen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 301 26467
ulpu.juvalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö 1.1.2025
- 2 Helsingin kaupungin hallintosääntö 1.1.2025, muutokset näkyvissä
- 3 Hallintosäännön muutosehdotus, rinnakkaistekstit
- 4 Kaupunkiympäristölautakunnan esitys hallintosäännön muuttamiseksi 5.11.2024 § 589

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 735

HEL 2024-013969 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Ko-
lehmaisena ehdotuksesta.

Esittelijä

02.12.2024

Asia/8

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Mikko Keskinen, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 15730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi

Sampo Viitanen, lakimies, puhelin: 09 310 37749
sampo.viitanen(a)hel.fi

Kaisu Tähtinen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi

Ulpu Juvalainen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 301 26467
ulpu.juvalainen(a)hel.fi

9

V 11.12.2024, Länsi-Haagan asemakaavan muutos nro 12883 (sis. liikennesuunnitelman)

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) puisto-, lähivirkistys- ja katualueiden asemakaavan muutoksen 28.11.2023 päivätyn ja 22.10.2024 muutetun piirustuksen nro 12883 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein (muodostuvat uudet korttelit 29272–29281).

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Etelä- ja Pohjois-Haagan rinnalle syntyy Länsi-Haaga. Kehittyvät rai-deyhteydet muodostavat verkostokaupunkia ja nostavat sijainnin keskeiseksi. 110 kilovoltin ilmajohtojen kaapelointi mahdollistaa rakentamisen Vihdintien varteen. Suunnitteilla on houkutteleva, identiteetiltään haagalainen, luonnonläheinen ja yhteisöllinen asuinalue palveluineen. Vihdintie muuttuu tällä kohdin urbaaniksi kaupunkiympäristöksi.

Lähiasukkaiden voimakkaasti esittämää huolta Riistavuorenpuiston luonnon ja virkistyksen arvoista on kuunneltu, ja kaavoitusprosessin kuluessa rakentamista on rajattu merkittävästi kapeammalle alueelle. Riistavuorenpuistosta säilyy asemakaavaehdotuksessa puistona noin kaksi kolmasosaa. Rakentamisalue on osin puutonta vyöhykettä, mutta myös puustoa menetetään. Metsäinen viheryhteys verkostoituneena ympäröivien viheralueiden kanssa, liito-oravan ydinalueet ja kulkureitit, avokalliomuodostelmat ja suopuistona kehitettävä metsikön osa muodostavat kuitenkin yhä monipuolisen luonto- ja virkistysalueen Riistavuorenpuistoon. Korttelien korkotasot on suunniteltu vaihteleva topografia huomioiden ja louhinnan haittoja minimoiden. Nykyisin lähes koko puisto on ohjearvot ylittävää melualueetta, joten tältä osin kortteleiden muodostama suoja parantaa säilyvän virkistysalueen laatua.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin kaavarungon vuonna 2019. Uusi pikaraitiolinja Helsingin keskustasta Kannelmäkeen tulee palvelemaan tiivistyvää maankäyttöä ja jo olemassa olevia asuin- ja työpaikka-alueita, sekä

kytkemään yhteen kantakaupungin raitioverkon, Raide-Jokerin, rantaradan ja kehäradan.

Länsi-Haagaan suunnitellaan asuntoja noin 2 400 haagalaiselle, asuin-kerrosalaa tulee 94 000 k-m². Rakennukset ovat seitsemästä neljään-toista kerrosta korkeita Vihdintien varrella, sisempänä kalliomaastoon sovitettuna yleisimmin viisikerroksisia. Tonttien keskimääräinen tehokkuusluku on e=2,68. Lisäksi on osoitettu päiväkotia varten 2 000 k-m², noin 2 800 k-m² kerrosalaa on osoitettu asuinrakennusten kivijalkaan sijoittuville liikkeille sekä noin 1200 k-m² kerrosalaa päivittäistavara-kaupalle. Palvelut keskittyvät etenkin pikaraitiotiepysäkkien läheisyyteen.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7566), jonka mukaan syntyy uusi Vihdintien suuntainen pihakatu. Pysäköinti on keskitetty pysäköintilaitoksiin ja osa vieraspaikoista katujen varsille. Ajo pysäköintiin on pääasiassa keskitetty Vihdintien liittymäkohtien läheisyyteen, jotta pihakadusta saadaan mahdollisimman rauhallista ja jalankulkupainotteista ympäristöä. Tätä kävelypainotteista katutilaa rytmittää aukiomaisten julkisten ulkotilojen sarja.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Helsingin yleiskaavassa 2016 suunnittelualue on merkitty pääosin kantakaupungiksi (C2) ja kaupunkibulevardiksi, jota pitkin kulkee pikaraitiotie. Alueen koillisosa on merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi (A3). Lisäksi alueen läpi kulkee yleiskaavassa viheryhteysmerkintä ja Eliel Saarisen tien varressa pyöräilyn baanaverkkomerkintä (pyöräliikenteen nopea runkoverkko). Suunnittelualue sijoittuu Etelä-Haagan asuntoaluekokonaisuuden viereen, joka on merkitty yleiskaavan Kulttuuriympäristöt -teema-kartassa esitetyn Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävien alueiden joukkoon (vuoden 2002 selvitys). Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2012 (nro 12704) mukaan alueen eteläkärjen kohdalla on tilavaraus Ruskeasuon ja Pitäjänmäen lämpökeskusten väliselle tunnelille. Nyt laadittu kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Kaavaratkaisu edesauttaa Helsingin yleiskaavan 2016 tavoitetta laajentaa kantakaupunkia mm. kaupunkibulevardeiksi muutettavien Vihdintien ja Huopalahdentien varsille.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi vuonna 2019 bulevardikaupungin kaavarungon, joka toimii lähtökohtana alueelle laadittaville asema-kaavoille ja asemakaavan muutoksille.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian 2021-2025 tavoitteiden toteutumista mm.:

- edistämällä kaupungin kasvua uuden asuntotuotannon myötä. Rakentamista ei osoiteta kaupungin arvokkaimmille luontoalueille.
- edistämällä raideliikenteen verkostokaupungin toteutumista ja asuntotuotantoa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä asumisen ja maankäytön toteuttamisohjelman (AM-ohjelman) tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on asuntotuotannon kasvun nopeutuminen, asumiskustannusten nousun hillintä, tasapainoisten kaupunginosien luominen ja asukastiheyden nousu.
- tukemalla vetovoimaisen, viihtyisän ja kauniin kaupunkitilan suunnittelua niin uusille kuin vanhoille alueille. Kaavaratkaisu mahdollistaa hyvää kaupunkitilaa, jossa voi viipyä ja oleilla ja joka luo paikan kaupallisille palveluille, kohtaamisille ja julkiselle toiminnalle.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alue sijaitsee Riistavuorenpuiston alueella sekä osittain Vihdintien ja Eliel Saarisen tien katualueilla. Vihdintien, junaradan, Riistavuorenpuiston kortteleiden ja Eliel Saarisen tien rajaama, laajahko puistoalue on pääasiassa kallioista metsää sekä avokalliopaljastumaa ja sillä kulkee useita ulkoilureittejä. Alueen eteläosaan sijoittuu alavaa entistä suoymäristöä. Alueen länsireunassa, Vihdintien vieressä kulkevat sähköverkon ilmajohtot, joiden alla on puuton vyöhyke. Etelässä Eliel Saarisen tietä kulkee uusi itä-länsisuuntainen Raide-Jokerin pikaraitiotie-yhteys. Eteläosan alue linkittyy tulevaan Haagan ympyrän alueeseen ja sinne suunniteltuihin monipuolisiin palveluihin sekä uuden pikaraitiotieyhteyden ja Raide-Jokerin vaihtopysäkkeihin.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1952–2013.

Helsingin kaupunki omistaa koko suunnittelualueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia noin 14,6 milj. euroa. Kustannukset on esitetty kustannustasossa 6/2024, joka vastaa Maku-indeksin pistelukua 132,7 (2015=100), alv. 0 %.

Esirakentaminen	3 800 000 €
Katurakenteet	2 500 000 €
Puistorakenteet	800 000 €
Johtosiirrot, hulevesien johtaminen	200 000 €
<u>Julkinen palvelurakentaminen (päiväkoti)</u>	<u>7 300 000 €</u>

02.12.2024

Asia/9

YHT.	14 600 000 €
------	--------------

Lisäksi kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu uuden kunnallistekniikan rakentamisesta operaattoreille kustannuksia noin 3,7 milj. euroa seuraavasti:

Vesihuolto	1 800 000 €
Kaukolämpö	70 000 €
Sähkö ja tele	1 800 000 €

Asemakaavamuutos nostaa alueen arvoa. Alueelle kaavoitettavan rakennusoikeuden määrä on noin 94 000 kerrosneliötä. Kaupunki omistaa alueen maa-alan. Rakennusoikeuden arvo on noin 77 milj. euroa.

Alueen rakennusten perustamiskustannuksiksi on arvioitu noin 17 milj. euroa, sisältäen kortteleihin suunniteltujen maanalaisten kellari- ja pysäköintitilojen pohjarakennustyöt, -perustamiset ja louhinnat.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 18.1.–16.2.2024. Lisäksi lautakunta edellytti, että palvelukeskuksen tontin metsäinen alue jatkovalmistelun aikana liitettäisiin osaksi Riistavuoren puistoa huolehtimaan metsäyhteyden kapeimman kohdan vahvistamisesta.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 24 muistutusta, joista 1 oli adressi (allekirjoittajia yhteensä 2 400).

Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat mm. rakentamisen keskittämiseen olemassa olevaan kaupunkitilaan Riistavuorenpuiston sijasta, erityisesti Pitäjänmäen teollisuusalueelle. Nähtiin, että suunnitelma on kehittynyt parempaan suuntaan, mutta monet kokivat rakentamisen määrän silti liiallisena. Ehdotettiin, että nykyisen ulkoilureitin itäpuolen rakentamista tulisi vähentää tai siitä tulisi luopua. Riistavuorenpuiston supistuminen nousi esiin huolenaiheena ja muistutuksissa toivottiin kaavahankkeesta luopumista kokonaan. Toisaalta toivottiin myös tehokkaampaa rakentamista ja nähtiin, että suunnitelma tukee hyvin kaupungin kestävästä kasvusta. Pysäköintilaitoksen sijaintia ja tarvetta kyseenalaistettiin. Tämän lisäksi muistutukset kohdistuivat uhana-laisiin lajeihin, ekologiin yhteyksiin ja luonnonympäristöön. Suopuiston suunnitelmaa pidettiin positiivisena.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kaupunginmuseo

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat mm. energiaverkkoa koskevien sopimuskohtien täyttymiseen ja huomioihin yhdyskuntateknisestä huollosta, sen yhteensovittamisesta nykyisen infran kanssa ja tilavaatimuksista. Esitettiin huomioita jätteiden keräykseen liittyen. Lisäksi lausuttiin asuinkortteleiden muutoksista ja pysäköintilaitoksen sijainnin muutoksesta aikaisempaan versioon nähden ja muutosten vaikutuksista pikaraitiotiehen. Huomautettiin myös pysäköintipaikkojen laskentaohjeesta ja ulkoilutiestä.

Huomautettiin, että viereinen Etelä-Haagan asuntoaluekokonaisuus kuuluu Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävien alueiden joukkoon. Pidettiin tärkeänä uudisrakentamisen mittakaavan pienenemistä Riistavuorenpuisto kohden ja että korkeimmillaankin asuinkerrostalojen kerroskorkeus olisi luontevaa olla seitsemän kerrosta. Vihdintien varren kortteleita tulisi rytmittää pienillä aukioilla ja puistovyöhykkeillä, jotta Riistavuorenpuisto säilyy edelleen osittain osana Vihdintien katumaisemaa.

Yhdessä lausunnossa nähtiin, että kaavamääräykset ilmastonmuutokseen liittyen ovat kattavia ja ohjaavat esimerkillisesti alueen kestävyyttä ja vähähiilisyyttä, vaikkakin puistoalueelle rakentaminen koetaan valittavana. Lisäksi on erityisen hyvä, että puiston eteläpään turvemaata on tarkoitus ennallistaa suopuistona. Puiston pieneneminen tulisi ilmaista tarkemmin.

Kaavan toimintoja vesien laadullisesta käsittelystä pidetään riittävinä. Esitetään kuitenkin, että pysäköintipaikkojen öljynerotuskaivoista tulisi antaa kaavamääräys.

Em. lausunnossa todettiin myös, että kaavakarttaan tulisi merkitä liito-oravan ydinalueet sekä kulkuyhteydet, mutta todetaan ettei kaavaratkaisu heikennä merkittävästi liito-oravan yhteyksiä alueelta. Samalla nähtiin, että kaavassa tulee kiinnittää erityistä huomiota melun aiheuttamiin ongelmiin. Joitakin meluun liittyviä kaavamääräyksiä tulisi lausunnon mukaan tarkentaa.

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten ja muiden tahojen lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaupunkiympäristölautakunnan edellyttämän jatkosuunnitteluohjeen vuoksi on käynnistetty erillinen asemakaavan muutosprosessi koskien Riistavuoren palvelukeskuksen tonttia osoitteessa Isonnevantie 28 ja sen metsäisen alueen liittämistä Riistavuorenpuistoon.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Asemakaavoituspalvelu on 6.11.2024 täydentänyt asemakaavan muutosehdotuksen selostusta kaupunkiympäristölautakunnassa 22.10.2024 käydyin keskustelun perusteella siten, että selostuksen tekstiin on lisätty kappaleet, jotka koskevat Riistavuorenpuiston suota, ulkoilureitin lähistöllä sijaitsevia ojauomia sekä tehtyjä kääpähavaintoja. Kappaleet on lisätty Maisema ja luonnonympäristö -otsikon alle.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaupunkiympäristölautakunta edellytti, että siinä vaiheessa, kun kaavaa toteutetaan, laaditaan huolelliset ja perusteelliset suunnitelmat virkistysalueeksi jäävän metsän suojaamiseksi rakentamisen ajan haitoilta. Riistavuoren metsä on alueen asukkaille tärkeä virkistysalue ja myös virkistyskäytön edellytykset tulee taata koko rakennusvaiheen ajan. Lautakunta edellytti, että alueelle jäävän metsän luontoarvot eivät heikkene rakentamisen aikana tai sen seurauksena.

Toimivalta

Asemakaavan muutoksen hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154

02.12.2024

Asia/9

tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12883 kartta, päivätty 28.11.2023, muutettu 22.10.2024
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12883 selostus, päivätty 28.11.2023, muutettu 22.10.2024, täydennetty 6.11.2024
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Muistutukset
- 5 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7566 / 8.10.2024)
- 6 Länsi-Haaga, julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma
- 7 Asemakaavoituspalvelun esitys selostuksen täydentämiseksi 6.11.2024
- 8 Illustraatiot, 8.10.2024

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Tehdyt muutokset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

02.12.2024

Asia/9

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunginmuseo
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Sosiaali-, terveys-, ja pelastustoimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 736

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Asian aikana kuultavina olivat kaupunkiympäristön toimialalta arkkitehti Tony Isaksson ja tiimipäällikkö Suvi Tyynilä. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Kohmaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 22.10.2024 § 528

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Hankenumero 5704_10

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 28.11.2023 päivätyn ja 22.10.2024 muutetun asemakaavan muutossehdotuksen nro 12883 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) puisto-,

lähivirkistys- ja katualueita (muodostuvat uudet korttelit 29272–29281).

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2020-012978>

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Kaupunkiympäristölautakunta edellytti, että siinä vaiheessa kun kaavaa toteutetaan, laaditaan huolelliset ja perusteelliset suunnitelmat virkistysalueeksi jäävän metsän suojaamiseksi rakentamisen ajan haitoilta. Riistavuoren metsä on alueen asukkaille tärkeä virkistysalue ja myös virkistyskäytön edellytykset tulee taata koko rakennusvaiheen ajan. Lautakunta edellytti, että alueelle jäävän metsän luontoarvot eivät heikkene rakentamisen aikana tai sen seurauksena.

Käsittely

22.10.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina olivat arkkitehti Tony Isaksson, tiimipäällikkö Suvi Tyynilä, maisema-arkkitehti Harald Arlander ja liikenneinsinööri Ville Andersson. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisätään esitysehdotuksen kappaleeksi 4 kohta lisäksi lautakunta päättää että: "Kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että siinä vaiheessa kun kaavaa toteutetaan, laaditaan huolelliset ja perusteelliset suunnitelmat virkistysalueeksi jäävän metsän suojaamiseksi rakentamisen ajan haitoilta. Riistavuoren metsä on alueen asukkaille tärkeä virkistysalue ja myös virkistyskäytön edellytykset tulee taata koko rakennusvaiheen ajan. Lautakunta edellyttää, että alueelle jäävän metsän luontoarvot eivät heikkene rakentamisen aikana tai sen seurauksena."

Kannattaja: Risto Rautava

02.12.2024

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Hylkäysehdotus:

Mika Raatikainen: Teen hylkäysehdotuksen:

Kaupunkiympäristölautakunta hylkää esityksen Länsi-Haagan tarkistettun asemakaavan hylkäämistä. Alueen luontoarvot kaava-alueella etenkin Riistavuoren puistossa ovat kiistattomat ja merkittävät. Helsingin tehtävä ei ole kasvaa hinnalla millä hyvänsä täällä jo asuvien ihmisten mielipiteistä välittämättä ja vakiintuneiden asuin- ja luontoalueiden pilaamisen kustannuksella. Suomessa voi mainiosti rakentaa ja asua muuallakin kuin jo nyt tukkoisessa ja kalliissa Helsingissä.

Mika Raatikaisen hylkäysehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

08.10.2024 Pöydälle

09.01.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

19.12.2023 Pöydälle

28.11.2023 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tony Isaksson, arkkitehti, puhelin: 09 310 76415

tony.isaksson(a)hel.fi

Suvi Tyynilä, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37264

suvi.tyynila(a)hel.fi

Ville Andersson, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 33029

ville.andersson(a)hel.fi

Harald Arlander, maisema-arkkitehti, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu, puhelin: 09 310 42146

harald.arlander(a)hel.fi

Jarkko Nyman, projektipäällikkö, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 09 310 37094

jarkko.nyman(a)hel.fi

Anu Haahla, ympäristöasiantuntija, ympäristöhäiriöt, puhelin: 09 310 28916

anu.haahla(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 16.2.2024

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne / Asemakaavapalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Länsi-Haagan asemakaavan muutoksen 28.11.2023 päiväystä ehdotuksesta. Kaavahanke rajautuu pohjois-, länsi- ja eteläpuoleltaan Haagan ympyrä, Vihdintie ja sähköasema –kaavamuuotosalueeseen. Helsingin kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja maisemallisten arvojen näkökulmasta että arkeologisen kulttuuriperinnön säilymisen näkökulmasta.

Länsi-Haagan asemakaavan muutoshanke liittyy laajempaan Läntisen bulevardikaupungin kaavoitukseen eli Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin kaavarunkoon, joka toimii lähtökohtana alueelle laadittaville asemakaavoille ja asemakaavan muutoksille. Helsingin yleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin kantakaupungiksi C2, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Alueen koilliskulmassa on asuntovaltaista aluetta A3, jota kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Suunnittelualue sijaitsee Vihdintien, junaradan, Riistavuorenkujan kortteleiden ja Eliel Saarisen tien rajaamalla Riistavuorenpuiston alueella sekä osittain Vihdintien ja Eliel Saarisen tien katualueilla. Asemakaavan muutoksen tavoitteena on, että Etelä- ja Pohjois-Haagan rinnalle syntyy uusi tunnistettava osa-alue, Länsi-Haaga. Tavoitteena on sijoittaa uutta kerrostaloasumista noin 2400 asukkaalle painottuen bulevardiksi rakennettavan Vihdintien varteen. Lisäksi alueelle suunnitellaan tarvittavat palvelut; liiketilaa, päivittäistavarakauppa sekä päiväkotia. Uusi rakentaminen tukeutuu tulevaan, kantakaupungista Kannelmäkeen kulkevaan Länsi-Helsingin pikaraitiotieyhteyteen. Tavoitteena on, että Riistavuorenpuiston kallioista metsäaluetta säilyy kaavamuutoksessa lähialueiden ja uuden asuinalueen kannalta tärkeänä luonnonympäristönä ja virkistysalueena ja alueen suunnittelussa turvataan ekologiset verkostot mm. liito-oravan ydinalueet ja yhteydet. Julkisten kaupunkitilojen, katujen ja tonttien suunnittelun tavoitteena on huomioida alueella ominaisia maisemallisia elementtejä ja käyttää niitä uuden asuinalueen omaleimaisina lähtökohtina. Kortteleiden välisen pihakaturatkaisun tavoitteena on yhteisöllisyyden ja kylätunnelman vahvistaminen.

Suunnittelualueella ei nykyisin sijaitse rakennuksia. Riistavuoren laajahko puistoalue on pääasiassa kallioista metsää sekä avokalliopaljastumaa. Metsäisellä puistoalueella kulkee lisäksi useita ulkoilureittejä. Alueen eteläosaan sijoittuu alavaa entistä suoympäristöä. Etelässä Eliel Saarisen tietä kulkee uusi itä-länsisuuntainen Raide-Jokerin pikaraitiotieyhteys. Eteläosan alue linkittyy tulevaan Haagan ympyrän alueeseen ja sinne suunniteltuihin monipuolisiin palveluihin sekä uuden

pikaraitiotieyhteyden ja Raide-Jokerin vaihtopysäkkeihin. Suunnittelualue sijoittuu kuitenkin Etelä-Haagan asuntoaluekokonaisuuden viereen, joka on merkitty Helsingin yleiskaavan Kulttuuriympäristöteemakartassa kuuluvaksi Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävien alueiden joukkoon.

Esillä olevassa asemakaavan muutoksen ehdotuksessa suunnittelualueen länsiosaan eli Vihdintien puoleiseen reunaan on osoitettu yhdeksän uutta asuinkerrostalojen korttelialuetta AK, joilla rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin kerrosluku vaihtelee neljästä neljääntoista, pääosin kuitenkin viidestä kahdeksaan. Näiden lisäksi alueeseen kuuluvat julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue YL, pysäköintipaikkojen korttelialue LPA, kaksi yleistä pysäköintialuetta LP ja puisto VP, joka muodostaa suunnittelualueen itäisen osan. Asemakaavaehdotuksessa on lukuisia rakennusoikeuteen ja tilojen käyttöön, kaupunkikuvaan ja rakentamiseen kuten kattomuotoon, julkisivumateriaaleihin ja värikyseen sekä pihoihin ja ulkoalueisiin ja ilmastomuutokseen – sen hillintään ja sopeutumiseen liittyviä määräyksiä. Yleisenä määräyksenä on esitetty seuraavaa: ”Tällä asemakaava-alueella tulee rakentamisen ilmentää Länsi-Haagan alueidentiteettiä: hienovaraista sovittamista maastoon, kiertotaloutta ja kävelijän näkökulmasta kiinnostavaa katu-tason ympäristöä.”

Asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa kaupunginmuseo korosti, että suunnittelualueen kaltaisessa voimakkaasti muuttuvassa ympäristössä on tärkeää säilyttää ymmärrys paikan historiasta ja uuden rakentamisen mittakaavassa kunnioittaa ja ottaa huomioon myös lähiympäristön rakennettu luonne. Suunnittelualueen lähiympäristön rakennuskantaa edustavat Vihdintien vastakkaisella puolella sijaitsevan Pitäjänmäen yritysalueen 1950-luvulta 2010-luvulle rakennettujen toimitalojen arkkitehtuuriltaan moni-ilmeinen rivistö. Yritysalueen vanhimpien toimitalojen mittakaava ei juurikaan poikkea suunnittelualueen itä- ja eteläpuolisista Etelä-Haagan samanikäisistä asuinkerrostaloista. Nuorimpien toimitalojen mittakaava sen sijaan on kasvanut näihin verrattuna huomattavasti niin korkeudeltaan kuin kokonaishahmoltaan. Korkeimmillaankin ne ovat kuitenkin seitsemänkerroksisia, mihin olisi luontevaa rajata myös uusien asuinkerrostalojen suurin sallittu kerrosluku. E erityisen tärkeänä kaupunginmuseo pitää asuinkerrostalokorttelirintaman rytmittämistä pienillä aukiolla ja leveämmillä puistovyöhykkeillä niin, ettei taloista muodostu yhtenäistä muurimaista rintamaa, vaan Riistavuorenpuisto säilyy edelleen osittain osana Vihdintien katumaisemaa. Erittäin tärkeää on myös uudisrakentamisen mittakaavan pieneneminen Riistavuorenpuiston reunakortteleissa niin, etteivät uudisrakennukset puiston reunamilla nouse vanhan puuston latvusten yläpuolelle. Riistavuorenpuiston tarjoaman kaupunki-

luonnon säilyminen osana olevaa etelähaagalaista elinympäristöä tukee paitsi alueen ekologista myös kulttuurista kestävyyttä ja on tärkeä uuden alueen haagalaista identiteettiä rakentava voimavara.

Länsi-Haagan asemakaavan muutosalueelta ei tunneta ennestään muinaismuistolain suojelemia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita ja historiallisten lähteiden valossa alueelta ei arvioida löytyvän uusia kohteita.

Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa Länsi-Haagan asemakaavan muutoksen ehdotukseen.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 11.10.2023 § 59

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12883 pohjakartan kaupunginosassa 29 Haaga. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12883
Kaupunginosa: 29 Haaga
Kartoituksen työnumero: 3/2023
Pohjakartta valmistunut: 17.4.2023
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

02.12.2024

Asia/9

Lisätiedot

Kari Rajala, paikkatietosuunnittelija, puhelin: 09 310 31976
kari.rajala(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 05.05.2021 § 37

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

Eliel Saarisen kuja – Eliel Saarinsens gränd

(katu)

Perustelu: Muistonimi; liitynnäinen, Eliel Saarisen tien mukaan.

Kalliokivenpolku – Bergstensstigen

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (kallioperä).

Kivipuutarhanpolku – Stenträdgårdsstigen

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (kallioperä); liitynnäinen, Kivipuutarhankadun mukaan.

Kulkukivenpolku – Flyttblocksstigen

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (kallioperä); liitynnäinen, Kulkukivenkadun mukaan.

Riistavuorenpolku – Djurbergsstigen

02.12.2024

Asia/9

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Liitynnäinen, Riistavuorenpuiston mukaan.

Sarvivälkkeenpolku – Hornbländestigen

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (kallioperä). Sarvivälke on Uudenmaan maakuntakivi. Tieteen termipankin mukaan sarvivälke on amfiboliryhmän mineraali, ja se on väriltään mustaa, vihreänmustaa tai ruskeanmustaa. Sarvivälke on yleinen kivilajeja muodostava mineraali.

07.04.2021 Pöydälle

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 16.2.2021

HEL 2020-012978 T 10 03 03

Länsi-Haagan asemakaavan muutos, osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelut pyytää Helsingin kaupunginmuseolta lausuntoa Länsi-Haagan asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaavahanke rajautuu pohjois-, länsi- ja eteläpuoleltaan Haagan ympyrä, Vihdintie ja sähköasema –kaavamuuotosalueeseen. Helsingin kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja maisemallisten arvojen näkökulmasta että arkeologisen kulttuuriperinnön säilymisen näkökulmasta.

Länsi-Haagan asemakaavan muutoshanke liittyy Vihdintien muuttamiseksi kaupunkibulevardiksi ja asemakaavan muutosalue sijoittuu Vihdintien itälaidalle Haagan liikenneympyrän pohjoispuolelle. Etelässä aluetta rajaa Eliel Saarisen tie ja idässä Riistavuorenkujan ja Isonnevankujan kiinteistöt. Koillisessa kaava-alueella rajaa rantarata. Vihdintien varressa kulkee nykyään sähkölinja ilmajohtoina. Suunnittelualueen maasto on avokallioiden läikittämää sekametsää ja alueella kiertelee ulkoilureittejä ja polkuja.

Alueelle on suunnitteilla kaupunkimainen asuinalue 2500 asukkaalle palvelujen, kuten kivijalkaliikkeiden ja uuden päiväkodin, sijoituessa Valimokujan uuden pikaraitiotiepysäkin läheisyyteen. Pikaraitiotie kulki Vihdintietä pitkin ja se risteäisi Raide-Jokerin linjan kanssa Haagan liikenneympyrässä. Suunnitelmien mukaan osa Riistavuorenpuistosta säilytetään lähialueen ja uuden asuinalueen virkistysalueena.

Suunnittelualueella ei nykyisin sijaitse rakennuksia. Suunnittelualue sijoittuu kuitenkin Etelä-Haagan asuntoaluekokonaisuuden viereen, joka on merkitty Helsingin yleiskaavan Kulttuuriympäristöt-teemakartassa kuuluvaksi Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävien alueiden joukkoon. Suunnittelualueen kaltaisessa voimakkaasti muuttuvassa ympäristössä on tärkeää säilyttää ymmärrys paikan historiasta ja uuden rakentamisen mitta-kaavassa kunnioittaa ja ottaa huomioon myös lähiympäristön rakennettu luonne.

Länsi-Haagan asemakaavan muutosalueelta ei tunneta ennestään muinaismuistolain suojelemia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita ja historiallisten lähteiden valossa alueelta ei arvioida löytyvän uusia kohteita.

Lisätiedot

Heini Hämäläinen, tutkija, puhelin: 0931064993
heini.hamalainen(a)hel.fi

10

V 11.12.2024, Meilahden Mäntytie 14 asemakaavan muutos (nro 12840)

HEL 2022-013404 T 10 03 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 15. kaupunginosan (Meilahti) korttelin 15618 tontin 1 asemakaavan muutoksen piirustuksen nro 12840 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee tonttia, joka sijaitsee Meilahden kerrostaloalueella Kuusitien ja Mäntytien lounaiskulmauksessa, Kuusipuiston vieressä. Kaavaratkaisu mahdollistaa tontin käyttötarkoituksen muutoksen asumiseen ja uudisrakennusten rakentamisen tontilla nykyisin sijaitsevan 1950-luvun koulurakennuksen tilalle. Kaavaratkaisu on tehty, koska tontilla tällä hetkellä toimiva Englantilainen koulu muuttaa uusiin tiloihin Etelä-Haagaan ja tämän myötä koulu-toiminta tontilla päättyy ja koulurakennus jää tyhjilleen.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan se, miten täydennysrakentaminen sovitetaan arkkitehtoniselta ilmeeltään hyvin yhtenäiselle, rakennustaiteellisesti arvokkaalle Meilahden kerrostaloalueelle. Tontille on suunniteltu kaksi asuinrakennusta: Mäntytien puolelle vanhan koulurakennuksen hahmoa mukaileva harjakattoinen kerrostalo, ja Kuusipuiston ja Paciuksenkadun puolelle 3-kerroksinen kaupunkirivitalo. Kaupunkirivitalo suojaa myös rakennusten väliin jäävää sisäpihaa Paciuksenkadun liikenteen melulta. Sisäpihan alla on pysäköintihalli. Uutta asuntokerrosalaa on 3 760 k-m², minkä lisäksi tontille saa rakentaa 220 k-m² asuntoihin liittyviä työtiloja. Tontin tehokkuusluku on noin e=1,94. Asukasmäärän lisäys on noin 100.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että tontin käyttötarkoitus muuttuu asuinkäyttöön, kun koulu-toiminta päättyy.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on kantakaupunkialuetta (C2). Aluetta kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kauppan ja julkisten palveluiden, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys-

ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena. Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta. Kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutusta uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaan rakennettua ympäristöä kestävästi ja alueen erityispiirteet huomioiden.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Suunnittelualue sijaitsee Meilahden 1940 - 1950-luvuilla rakennetun kerrostaloalueen pohjoispäässä. Kerrostaloalue on edustava esimerkki aikansa kaupunkisuunnittelun ihanteista. Avoin korttelirakenne huomioi ilmansuunnat ja paikalla olleen metsäisen, kallioisen luonnonympäristön. Korkeimmat, 7 - 8 -kerroksiset asuinrakennukset sijaitsevat Kuusitiellä. Mäntytien rakennuskanta on 3 - 4 -kerroksista.

Suunnittelualue sijaitsee Mäntytien ja Kuusitien lounaiskulmassa. Tontti rajautuu lounaassa ja luoteessa puustoiseen, kallioiseen Kuusipuistoon. Kuusipuisto ja Mäntytien kortteleiden puustoiset osat muodostavat yhdessä vehreän julkisivun vilkasliikenteisen Paciuksenkadun varteen. Tontin ja sen ympäristön korkeusvaihtelut ovat suuret (Mäntytie n. +18, Paciuksenkatu n. +3,5).

Tontilla sijaitsee tällä hetkellä 1950-luvulla rakennettu koulurakennus, jota on laajennettu 1970-luvulla Mäntytien suuntaisesti ja 1990-luvulla Paciuksenkadun suuntaan kahteen kerrokseen kansipihan alle. Rakennuksen koillisnurkassa sijaitsee Helen Sähköverkon hallinnoima muuntamo ja viereisen sähköaseman poistumistie. Tilat on integroitu osaksi koulurakennusta 1970-luvulla tehdyn laajennuksen yhteydessä. Tontti on lähes kokonaan rakennettu. Tontin lounaisosassa on kapeahko istutusvyöhyke tukimuureineen.

Tehtyjen selvitysten perusteella koulurakennus olisi korjattavissa mittavien toimenpitein, mutta korjausten ja konversion jälkeen vanhasta rakenteesta olisi säilytettävissä lähinnä runko. Purkavan uudisrakentamisen mahdollistava kaavaratkaisu perustuu laadittujen selvitysten ja suunnitelmien (mm. luonnossuunnittelu koulun asuinkäyttöön muuttamisen edellytyksistä, ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys, kaupunginmuseon laatima muistio viitesuunnittelun ja kaavoitustyön tueksi, runkoselvitys, rakenne- ja kosteustekninen kuntotutkimus, palotekninen tarkastelu) pohjalta tehtyyn kokonaisharkintaan.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1991.

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hake-
muksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kans-
sa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia
alustavan arvion mukaan noin 280 000 euroa, lähinnä tontilla sijaitse-
vaan muuntamoon liittyvistä toimenpiteistä uudisrakentamisen yhtey-
dessä.

Lisäksi kaupungille aiheutuu kustannuksia vesiliittymämuutoksista.

Kaavaratkaisu nostaa tontin arvoa. Maankäytösopimus on kaupungin
puolesta hyväksytty tonttipäällikön päätöksellä 27.3.2024 § 22 ja sopi-
mus on allekirjoitettu 17.9.2024.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaa-
van valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallis-
ten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupun-
kiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien tahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) vesihuolto
- Helsingin nuorisoneuvosto
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Viranomaisten kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä
valmisteluaineistosta kohdistuivat olemassa olevan rakennuksen ra-
kennus- ja kulttuurihistorialliseen arvoon, uudisrakentamisen toivottui-
hin ominaispiirteisiin sekä sähköverkon tarpeisiin. Kannanotoissa esite-
tyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että kaavamääräyk-
sillä on ohjattu uudisrakentamisen sopeutumista rakennettuun ympäris-
töön. Muuntamolle on merkitty tilavaraus kaavakarttaan nykyiselle pai-
kalleen, mutta yhteistyössä hankkeen sekä verkostonhaltijan kanssa
selvitetään mahdollisuutta sijoittaa muuntamo poistumisteineen lä-
hiympäristöön.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueen päiväkotien tilanteeseen, Englantilaisen koulun tulevaisuuteen, uudisrakentamisen määrään, nykyisen koulurakennuksen kulttuurihistorialliseen arvoon sekä Meilahden ja Mäntytien kaupunkikuvaan, uudisrakennusten ulkonäköön sekä niiden sijoitteluun tontilla, rakentamisen toteuttamiseen, kerrostalon pohjakerroksen Mäntytien suuntaan avautuvien huoneistojen suhteeseen katuun ja siellä liikkuviin ihmisiin, asuntojen lukumäärään ja keskipinta-aloihin sekä yhteistiloihin, liikenneturvallisuuteen, kaavamuutoksesta tiedottamiseen, maankäytösopimukseen, tontilla sijaitsevaan puustoon sekä lintujen elinolosuhteiden turvaamiseen.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että uudisrakennusten ulkoasua on ohjattu useilla kaavamääräyksillä soveltumaan arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön. Tontin puustosta on laadittu silmämääräinen kuntokartoitus. Lintujen törmäysriskiä on pyritty vähentämään kaavamääräyksellä lasipinnoista.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 4 kpl. Yksi mielipiteistä oli etukäteen lähetetty kysymyslista asukasilta varten. Asukasillassa käsiteltiin osa listan kysymyksistä.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 28.8. - 26.9.2023, mistä ilmoitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 1 muistutus. Muistutuksessa esitetyt huomautukset kohdistuivat lintujen elinolosuhteiden turvaamiseen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- HSY
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (pelastuslaitos)

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat muuntamoon ja sähköaseman poistumistiehen, vesi- ja jätehuoltoon, pelastautumiseen, meluntorjuntaan, tärinään ja runkomeluun, ilmastovaikutuksiin sekä uudisrakentamisen kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin.

Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ilmoitti, ettei ole lausuttavaa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksesta ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu hakijan kanssa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Toimivalta

Asemakaavan muutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12840 kartta, päivätty 21.11.2023
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12840 selostus, päivätty 21.11.2023, päivitetty Kylk:n 21.11.2023 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 28.8.2023, täydennetty 21.11.2023 ja asukastilaisuuden 15.2.2023 muistio
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Havainnekuva, 21.11.2023

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Tehdyt muutokset
- 4 Hakemus 9.11.2022
- 5 Maankäyttösopimus.allekirj. Englantilaisen koulun säätiö sr ED4351

Muutoksenhaku

02.12.2024

Asia/10

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -
kuntayhtymä HSY
Kymp/Talouden tuki
Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Kaavamuutoksen haki-
ja

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Kaupunginmuseo

Asemakaavoitus

Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 21.11.2023 § 607

HEL 2022-013404 T 10 03 03

Hankenumero 0740_86

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 21.11.2023 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12840 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 15. kaupunginosan (Meilahti) korttelin 15618 tonttia 1.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutukseen. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijalta kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
  - o Englantilaisen koulun säätiö sr: 10 000 euroa

Käsittely

21.11.2023 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Leena Paavilainen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Paavilainen, arkkitehti, puhelin: 09 310 64424
leena.paavilainen(a)hel.fi
Mikko Tervola, insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 09 310 44131
mikko.tervola(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 26.9.2023

HEL 2022-013404 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien Mäntytie 14 asemakaavan muutosehdotusta. Tontilla sijaitsee tällä hetkellä Englantilaisen koulun rakennus, joka kaavaehdotuksessa korvataan samalle rakennuspaikalle sijoittuvalla uudiskohteella, asuinrakennuksella. Englantilaisen koulun rakennuksesta on valmistunut RHS. Kohteen transformaatiota uusiin käyttötarkoituksiin on tutkittu, minkä perusteella on päädytty purkavan uudisrakentamisen ratkaisuun. Kaupunginmuseo on ollut osallisena esiselvitysvaiheessa, ja lausunut hankkeen oas-vaiheesta 3.3.2023. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Asemakaavaehdotus

Uudisrakennus sijoittuu asemakaava- ja rakennushistoriallisesti arvokkaalle Meilahden pienkerrostaloalueelle, tontille joka on kaupunkikuvallisesti huomattavan arvokas Mäntytien päättävän aukion äärellä. Kaupunginmuseon oas-lausunnon mukaan kohde tulee sovittaa hyvin alueen kaupunkikuvaan ja alueelle toteutuneen arkkitehtuurin periaatteisiin ja "sanastoon". Uudisrakennus liittyy kaupunkikuvallisesti Mäntytien yhtenäiseen rakennusryhmään, joka avautuu myös Paciuksenkadun puoleiselle puistomaiselle rinteelle etelään.

Kaupunginmuseo arvion mukaan asemakaavaehdotuksen merkinnät eivät riittävällä tavalla varmista kohteen laadukasta sopeutumista ympäröivään kaupunkikuvaan ja alueen rakennustapaan.

Yhtenäisen räystäslinja varmistaminen suhteessa viereisiin Mäntytien rakennuksiin tulee vahvistaa toteutuneita rakennuskorkeuksia yhtenäisesti tarkastelemalla, nyt rakennus vaikuttaa eroavan rakennusrintamasta korkeutensa suhteen. Samoin yhtenäisyyden tavoite koskee asuinrakennusten harjakorkeutta. Uudisrakennuksen mittasuhteiden ei tule "paisua" nykyrakentamisen mitoituksen mukaisesti, vaan ympäristöön sopeutumisen tulee olla massoitelussa tavoitteellista.

Mäntytien kohteiden ominaispiirteisiin kuuluvat arvokkaat jalorapatut julkisivupinnat, joiden maalaamaton terastirappaus itsessään muodostaa kaupunkiympäristön julkisivujen sävyt ja hallitun vaihtelun kaupunkikuvassa. Myös uudisrakennuksessa laadukkaasti julkisivumateriaalin sopeuttamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, ja pyrkiä materiaaleiltaan ja niiden sävyiltään ympäristöön sopeuttaviin määräyksiin. Kaavaehdotuksen määräys rapatusta pinnasta ja lämpimistä, vaaleista maaväreistä ei tässä yhteydessä ole riittävä, vaan rappauksen laatuun tulee tässä kiinnittää huomiota.

Uudisrakentamisella ei tulisi laskea alueen rakennusmateriaalien laatuvalikoimaa, vaan tavoitella alueella alun perin toteutunutta laatua. Mäntytien arkkitehtuurin sanastoon kuuluvat myös luonnonkiviset sokkelit.

Kaavamääräyksissä tulee huomioida sokkelipintojen kaupunkikuvallinen asema. Erityistä arvoa on Mäntytien kaupunkikuvassa myös ikkuna-aukotuksella ja ikkunoiden puurakenteilla – alkuperäisenä usein tammea. Ikkunoiden osalta tulisi uudisrakentamisessa määräyksiin edellyttää laadukkaita puuikkunoita. Samoin alueen yhtenäisyyttä korostavat pienkerrostalojen savitiiliset katemateriaalit. Uudisrakentamisella tulisi laskea alueen kaupunkikuvan laatua, vaan edellyttää alueen rakennustavan mukaisia perusratkaisuja.

Paciuksenkadun puoleisen tontinosan liittyminen alueen puistomaiseen ominaisuuteen tulee varmistaa kaavamerkinnoin. Kaavassa on edellytetty meluaita, jolla voi olla huomattavia kaupunkikuvallisia vaikutuksia tilanteessa. Meluidan sovittamista tulee tutkia viitesuunnitelmatasolla, jotta sitä koskevista kaavamääräyksistä voidaan varmistua ympäristökuvan näkökulmasta. Myös ma-alue tontilla tulee istuttaa ja tätä koskeva kaavamääräys tulee täydentää.

Lopuksi

Mäntytie 14 tontin purkava uudisrakentaminen on vaativa suunnittelun ja kaavoituksen kohde, jotta uudisrakennus saadaan sopeutumaan olemassa olevaan arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Kaavan suojelemääräysten tulee vahvemmin ohjata sopeuttamista. Asemakaavassa tulee edellyttää alueen olevan rakennuskannan mukaista laatutasoa rakentamisessa ja sen materiaaleissa.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 19.06.2023 § 41

HEL 2022-013404 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12840 pohjakartan kaupunginosassa 15 Meilahti. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimitauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12840

Kaupunginosa: 15 Meilahti

Kartoituksen työnumero: 20/2023
Pohjakartta valmistunut: 7.6.2023
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 09 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi
Juho Pajukoski, paikkatietoinsinööri, puhelin: 09 310 34336
juho.pajukoski(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 3.3.2023

HEL 2022-013404 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien Englantilaisen koulun tontin os. Mäntytie 14 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta. Kaupunginmuseo on osallistunut hankkeen valmisteluun, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Asemakaavatilanne

Muutoksen kohteena olevan Mäntytie 14 tontin voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1991. Tontin käyttötarkoitus kaavassa on YO. Kaavassa huomioitiin koulun tilojen laajennus lounaaseen, joka toteutettiin tuolloin uudistetun asemakaavan mukaisesti. Alueen alkuperäinen asemakaava on vuodelta 1939, ja siinä tontti on osoitettu julkiseen rakentamiseen. Tontin ja sen ympäristön kehitys ei kuitenkaan ole seurannut alkuperäisen asemakaavan intentiota. Nyt käynnissä olevassa hankkeessa tontti muutetaan asumiseen, purkavan täydennysrakentamisen periaattein.

Kohteen kuvaus

Englantilainen koulu sijoittuu 1930-50 -lukujen välillä rakentuneeseen Meilahden kaupunginosaan. Koulurakennuksen ensimmäinen rakennusvaihe valmistui vuonna 1952, ja sen suunnittelivat arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Koulua on laajennettu kahdessa rakennusvaiheessa, v. 1975 (ark. Kaj Salenius) ja 1998 (ark. Aino Tuori). Koulurakennuksesta on valmistunut rakennushistoriallinen selvitys (Maren Nielsen/JKMM, 2022).

Koulun rakennuttajana vuonna 1952 toimi yhdysvaltalainen, katolinen uskonjärjestö Sisters of the Congregation of the Most Precious Blood. Yhdistyksen kirkko Pyhän Marian katolinen kirkko valmistui Mäntytien alkupäähän vuonna 1954. Kirkko on myös Kaj Saleniuksen suunnittelema, sekä kirkko että koulu olivat Saleniuksen ensimmäisiä itsenäisiä suunnittelutöitään.

Englantilaisen koulun arkkitehtuuri edustaa Suomessa 1950-luvulla muotoutunutta modernismin arkkitehtuuria, sen varhaisena esimerkkinä. Rinteeseen sijoittuneessa rakennuksessa on 3-4 kerrosta sekä kellarit. Rakennuksen massoittelu sopeutuu ympäristön asuinrakennusten luomaan eheään kokonaisuuteen, josta sen erottaa julkiseksi koulurakennukseksi julkisivuarkkitehtuuri sekä keskikäytävän myötä leveämmäksi kasvanut runkosyvyys. Pitkien julkisivujen nauhaikkunoiden välit ovat puhtaaksi muurattua punatiiltä, betonisin leukapalkein. Rakennuksen päätyjulkisivut ovat rapattuja. Rakennuksen alkuperäinen katemateriaali on ollut savitiili. Julkisivuarkkitehtuurissa on käytetty arvokkaita materiaaleja. Arkkitehtonista identiteettiä ilmentävät edelleen nunnien alkuperäinen asuinkerros terasseineen, sekä sisätilojen kappeli sekä pääporrashuone, joilla on sakraali luonne.

Kaj Saleniuksen vuonna 1975 suunnittelema laajennusvaihe liittyy ensimmäisen rakennusvaiheen arkkitehtuuriin elimellisesti. Vuonna 1998 toteutettu arkkitehti Aino Tuorin laajennusvaihe edustaa uutta kerrostumaa kokonaisuudessa, jonka arvo ei kuitenkaan yllä aiempien rakennusvaiheiden tasolle. Kohde on arvoitettu Opintielä-selvityksessä (v. 2004) arvoluokkaan 3: alkuperäisratkaisun arkkitehtuuri on tavanomaisista Opintielä-inventoinnin luokittelua ei ole tehty ohjaamaan rakennusten säilyttämistä tai korvaamista.

Arkkitehti Kaj Salenius

Kaj Saleniuksen työllä on ollut merkittävä vaikutus Helsingin moderniin kaupunkikuvaan. Yksityisen suunnittelutyönsä rinnalla Salenius toimi Helsingin rakennusvalvonnan tarkastusarkkitehtina vuosina 1966-73. Saleniuksen suunnittelutyötä on kuvattu ammattitaitoiseksi ja omalle ajalleen tyyppillisiksi, toisinaan jopa anonyymiksi. Saleniuksen suunnittelutyön näkyvimpiä kohteita ovat mm. VPK:n talo Albertinkatu 29 (1957),

sekä asuinrakennukset Neljäs linja 22 (1961), Vuorimiehenkatu 21 (1962) ja Ramsaynranta 3 (1964). Saleniuksen suunnittelema rakennuksia on purettu tai transformoitu mm. Haapaniemenkatu 4 virastotalo sekä entinen Opetushallituksen talo Hakaniemenkatu 2. Virastotalojen arkkitehtoniseen yleispätevyyteen rinnastettuna ovat kaupunkirakenteeseen sijoittuneet modernit rakennukset olleet muodonannoiltaan elävän vaihtelevia ja materiaaleiltaan monimuotoisia.

Englantilaisen koulun kulttuurihistoriaa

Helsingin englantilainen koulu kuuluu kaupungin historiallisten kielikoulujen kokonaisuuteen. Sisters of the Congregation of the Most Precious Blood -järjestön nunnat siirtyivät Suomeen vuonna 1939 suomalaisen katolisen kirkon kutsusta. Katolinen kirkko halusi sisarien perustaman maahan englanninkielisen uskonnollisen koulun. Sodan takia koulun toiminnan aloitus kuitenkin viivästy, ja opetus saattoi alkaa 1.10.1945. Opetus alkoi ensin sisarten asunnossa Eirassa. Ensimmäiseksi omaksi koulurakennukseksi ehdittiin jo vuonna 1951 ostamaan huvila Stenbäckinkatu 26, mutta lopulta kuitenkin koulu toteutettiin uudisrakennuksena nykyiselle sijaintipaikalle Meilahden alueelle. Koulun alkuperäiset opettajat, nunnat, toimivat koulussa pitkään, viimeiset 1990-luvulle saakka.

Sodanjälkeisenä aikana suomalainen yhteiskunta haki uutta asemaa kansainvälisessä yhteisössä. Myös kansainvälisten koulujen rakentaminen heijasti tätä uudelleen asemoituvaa kulttuurivaikutteiden virtausta. Saksalainen koulu oli perustettu Helsinkiin jo varhain, ja sen moderni uudisrakennus nousi Kamppiin vuonna 1933 (ark. Runar Eklund). Ranskalaisen koulun toiminta alkoi Helsingissä vuonna 1938, ensin Puistokadun päiväkodissa ja myöhemmin omassa koulutalossa Laivurinkadulla vuodesta 1956 alkaen (ark. Aino Kallio-Ericsson). Myös Venäläisellä koululla on pitkät juuret Helsingissä, sen neuvostoliittolainen kulttuuriyhteys vakiintui sodan jälkeen ja Venäläisen koulun modernistinen uudisrakennus kampusalueineen nousi Kaarelaan vuonna 1955 (ark. Osmo Sipari, koulu on purettu myöhemmin).

Englantilainen koulu kuuluu Helsingin kansainvälisten koulujen kokonaisuuteen, joiden voimakkain rakennusvaihe oli sodanjälkeisinä jälleerakennuskauden vuosina. Koulurakennuksilla ja niiden toiminnalla on historiallista merkitystä, aikakautensa yhteiskunnallisen kehityksen ja kansainvälisyyden merkkeinä. Kaikkien kansainvälisten koulujen arkkitehtuurissa oli erityisesti modernilla arkkitehtuurilla painokas asema, omine kansallisine painotuksineen. Yhdysvaltalaisen modernismin esikuvien voi tulkita vaikuttaneen myös Englantilaisen koulun arkkitehtuurin ominaispiirteisiin, sen puhtaaksimuuratuissa eleettömissä julkisissa ja nauhaikkunapainnoissa.

Kaupunkikuva

Englantilaisen koulun tontti sijoittuu osaksi Meilahden aluekokonaisuutta, Mäntytien päätteellä. Asemakaavassa Mänty- ja Kuusitien risteys muodostaa puistomaisen aukion, josta avautuu näköalapaikka lounaaseen Meilahden puisto- ja huvila-alueelle. Aukio on kuitenkin kehittynyt paikoitusalueena ja tontitus on muuttunut alkuperäisestä, eikä klassismin kaupunkirakenteellinen intentio näin ole täysin toteutunut. Rakennuksen lounaispuolella kohti Paciuksenkatua laskeutuva rinne on kaupunkikuvallisesti merkittävä vihervyöhyke.

Englantilainen koulu on elimellinen osa Meilahden kaupunginosan arkkitehtonisesti yhdenmukaista ja korkeatasoista aluekokonaisuutta. Rakennusten julkisivumateriaalit, rakentamisen mittakaava ja geometria ovat toteutuneet alueella johdonmukaisesti, alueella on oma arkkitehtoninen sanastonsa. Meilahden julkisten rakennusten ydin on arkkitehtonisesti huomattavan laadukas; Meilahden koulu ja kirkko on listattu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi RKY 2009.

Tontin rakennusten arvotus

Englantilaisen koulun rakennuksella on rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Se on merkki kansainvälisten koulujen nykyaikaisen toiminnan vahvistumisesta Helsingissä. Englantilaisen koulun arkkitehtuuri on laadukasta, erityisesti koskien kahta ensimmäistä rakennusvaihetta. Kohde on luonteva ja vakiintunut osa Meilahden rakennettua kulttuuriympäristöä. Rakennus ei kuntonsa osalta ole purkukohde. Kohteen käyttötarkoituksen muutoksen suunnittelu säilyttävin periaattein ei ole tuottanut hankkeessa toteutuskelpoista vaihtoehtoa. Käyttötarkoituksen muuttaminen asumiseen on kaupunginmuseon arvion mukaan luonteva, alueen nykytilanteeseen sopeutuva muutos.

Lausunto

Kaavamuutoksen yhteydessä tulee varmistaa tontin uudiskohteen rakennustavan sopeutuminen olevaan Meilahden asuinrakennusten tuottamaan arkkitehtuurin "sanastoon". Nämä yhtenäisen ympäristön ominaispiirteet liittyvät julkisivumateriaaleihin, väritykseen, rakennusmassan mittasuhteisiin ja sijoitteluun, aukotukseen, vesikaton muotoon ja materiaaleihin ym. Mäntytien kaupunkikuva edustaa rakennusaikansa eleetöntä ja huomattavan korkeatasoista arkkitehtuuria, johon sopeutuvalla uudisrakentamisella tulee asettaa korkeat kaupunkikuvalliset tavoitteet. Kaupunginmuseo seuraa jatkossuunnittelua, ja ohjaa asemakaavan kaupunkikuvaa koskevien määräysten asettamiseen.

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

02.12.2024

Asia/10

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

11

V 11.12.2024, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite vanhemmuuden tuen mallin rakentamisesta

HEL 2024-007938 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että lasten ja nuorten pahoinvointia on ryhdyttävä korjaamaan kaupungin eri toimialojen (kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, sosiaali-, terveys-, ja pelastustoimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan) sekä vanhempien tiiviimmällä yhteistyöllä. Aloite on liitteenä 1.

Vanhemmuuden tuen malli

Ehdotus vanhemmuuden tuen vahvistamisesta on kannatettava. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet, kuten vanhemmuuden tuen mallin kehittäminen ja toimialojen välisen yhteistyön tiivistäminen, voivat ennaltaehkäistä perheiden ongelmia ja parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia. Helsingissä on tunnistettu vanhemmuuden tuen tarve ja kehitetty yhteistyötä eri toimialojen ja kolmannen sektorin välillä. Lisäksi on käynnissä useita hankkeita perheiden kuulemisen vahvistamiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi.

Helsingin kaupunkistrategia ohjaa työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi monin tavoin. Se panostaa ennaltaehkäiseviin palveluihin ja laadukkaaseen koulutukseen tarjoamiseen. Toimialojen välinen yhteistyö ja integraatio ovat keskeisiä tavoitteita. Strategia edistää kotouttamista ja yhdenvertaisuutta ja tukee liikunnan sekä vapaa-ajan merkitystä asukkaiden hyvinvoinnille. Näin strategia luo puitteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiselle ja resurssien tehokkaalle käytölle.

Vanhemmuus on hyvin moninainen ja yksilöllinen kokemus, johon vaikuttavat monet tekijät, kuten perheen taloudellinen tilanne, kulttuuritausta, vanhempien koulutustaso ja lasten yksilölliset tarpeet. On tärkeää luoda joustava järjestelmä, joka mahdollistaa eri toimialojen yhteistyössä oikein kohdennetun tuen lapsille ja perheille. Tavoitteellinen ja saman viitekehyksen suuntainen työskentely vanhemmuuden tukemiseksi edellyttää selkeää ja jatkuvaa vuorovaikutusta toimijoiden välillä.

lä sekä säännöllistä perehdytystä yhteisiin tavoitteisiin ja toimintatapoihin. Jatkossa on tärkeää koota yhteen vanhemmuuden tuen muodot ja mallit toimialojen palveluissa ja järjestää yhteisiä koulutuksia osaamisen vahvistamiseksi. Yhteistyötä järjestöjen kanssa tullaan tiivistämään.

Toimialojen yhteiset vanhemmuutta tukevat mallit

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan välillä on viime vuosina kehitetty lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumalli, johon on koottu yhteen lasten ja nuorten ja perheiden palvelut. Matalan kynnyksen palvelumalli on suunniteltu vastaamaan erilaisiin tarpeisiin ja tarjoamaan perheille oikea-aikaista ja kohdennettua apua heidän yksilöllisiin olosuhteisiinsa. Malli auttaa ammattilaisia huolen tunnistamisessa ja tuen järjestämisessä. Mallia päivitetään parhaillaan. Vastaavan mallin tarpeellisuudesta on keskusteltu myös varhaiskasvatuksen ja toisen asteen koulutuksen näkökulmasta. Toimialojen välisiä yhteistyöohjeita ollaan parhaillaan tekemässä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimialalla on käytössään HYVÄ-malli, jonka avulla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja sen avulla voidaan keskustella hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti. Malli muistuttaa työskentelemään lapsi- ja voimavarakeskeisesti sekä huomaamaan jo varhaisessa vaiheessa mahdolliset haasteet ja tuen tarpeet lasten ja nuorten elämässä. Tavoitteena on lisätä ja helpottaa yhteistyötä perheiden, ammattilaisten ja eri palvelujen välillä.

Vanhempien ja huoltajien tietoisuutta oppivelvollisuudesta ja vanhempien vastuista erityisesti maahanmuuttajaperheissä on tarpeen lisätä. Kaupungissa on parhaillaan menossa usealla eri alueella toimialojen yhteinen työskentely Bloomberg-Harvard valmennuksen pohjalta. Monella alueella yhteiseksi tavoitteeksi on tunnistettu vanhemmuuden vahvistaminen maahanmuuttajataustaisissa perheissä.

Kotouttamisen tuki

Aloitteessa ehdotetaan vapaan sivistystyön ja soten yhteistyön vahvistamista kotoutumisen ja maahanmuuttajataustaisten perheiden tuessa. Helsingissä on tehty määrätietoisesti yhteistyötä perheiden kotoutumisen tukemiseksi. KOTIVA-ohjelma tarjoaa kotivanhemmille suomen kielen kursseja ja yhteiskuntataidon opetusta useilla kielillä sekä perehdyttää vanhempia koulumaailmaan. KOTIVA-ohjelma on suunnattu erityisesti pienten lasten vanhemmille ja ohjelmaan on sisällytetty lastenhoito ja jatko-ohjaus työelämään.

Työväenopisto tekee tiivistä yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa ja tarjoaa maksuttomia kursseja suomen kielessä ja digitaidoissa. Vuonna 2025 voimaan astuva kotoutumislaki vahvistaa tätä yhteistyötä entisestään. Aloitteessa ehdotettu yhteistyön tiivistäminen on jo Helsingissä hyvin käynnissä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteinen Moniääninen Helsinki -hanke toteutettiin kaupunkiudistusalueilla vuosina 2022–2023. Tavoitteena oli muun muassa perheiden osallistaminen ja tietojen lisääminen kulttuurin ja vapaa-ajan sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palveluista sekä tukea vanhemmuutta ja hyvinvointia. Toimenpiteenä oli muun muassa somalin- ja arabiankieliset vanhempainryhmien järjestäminen. Lisäksi Kulttuurin kummilapset -toiminta muotoiltiin vastaamaan paremmin muunkielisten perheiden tarpeita. Tällä hetkellä Kulttuurin kummilasten viestintää tehdään kolmella kielellä ja verkkosivuilta perustiedot toiminnasta löytyvät 16 kielellä.

Harrastamisen tuki

Helsingissä on tehty hyvää yhteistyötä kulttuuri- ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen välillä harrastustarjonnan saavutettavuuden vahvistamiseksi. Tätä työtä on jatkettava erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden lasten- ja nuorten harrastamisen määrän lisäämiseksi, muun muassa panostamalla resursseja Harrastamisen Suomen malliin.

Harrastusmahdollisuuksien tulee olla kaikkien saatavilla, ja niiden saavutettavuus on varmistettava monipuolisella viestinnällä. Helsingissä on tehty hyvää yhteistyötä kulttuuri- ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen välillä harrastustarjonnan saavutettavuuden vahvistamiseksi. Harrastusmahdollisuuksista tiedottamisen tulee olla monipuolista tavoittaakseen kaikki perheet. Uusi harrastukset.hel.fi-sivusto parantaa tiedotusta nuorisopalveluiden ja järjestöjen tarjoamista harrastuksista. Nuorisopalvelut tekevät myös tiivistä yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan Tervetuloa perheet -kotohankkeen kanssa mm. koulujen valmistavien luokkien perheiden ja nuorten tavoittamiseksi. Liikuntakoutsit ovat vahvistaneet harrastamista ja liikkumista ja erityisesti yksiohllistä tukea toisella asteella. He ovat henkilökohtaisen vuorovaikutuksen avulla onnistuneet madaltamaan nuorten kynnystä liikunnan aloittamiseen.

Lapsivaikutusten arviointi

Investoimalla lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä vanhemmuuden tukemiseen luodaan perusta terveelle ja hyvinvoivalle yhteiskunnalle tulevaisuudessa. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet vähentävät pitkän aikavälin kustannuksia, jotka syntyvät laiminlyödyistä ongelmista. Tukemal-

la vanhemmuutta edistetään lasten myönteistä kehitystä ja turvallisia kasvuolosuhteita.

Oikea-aikainen, ennaltaehkäisevä sekä perheen ja vanhempien tarpeeseen vastaava oikeanlainen tuki, huomioiden myös perheen ja lapsen kieli- ja kulttuuritausta, vaikuttaa myönteisesti lapseen ja hänen kasvuympäristöönsä. Olennaista on huomioida, että eri perheillä on erilaisia tarpeita, joihin tulee pystyä joustavasti ja helposti vastaamaan.

Aloitteen käsittely

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan, kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot. Aloitevastaus perustuu saatuihin lausuntoihin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 29.05.2024 Pakarinen Pia ALOITE VANHEMMUUDEN TUEN MALLIN RAKENTAMISESTA

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 29.10.2024 § 284

HEL 2024-007938 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle liitteenä olevasta Pia Pakarisen ja 24 muun valtuutetun vanhemmuuden tuen mallin valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Pia Pakarisen aloitteessa tuodaan esiin huoli lastensuojeluilmoitusten määrän lisääntymisestä. Aloitteessa ehdotetaan kaupungin eri toimialojen tiiviimpää yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteisiin vastaamiseksi. Aloitteessa toivotaan vanhemmuuden tukemista selkeyttämällä palvelujen ja huoltajien roolia lapsen hyvinvoinnin tukemisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta pääosin. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet, kuten vanhemmuuden tuen mallin kehittäminen ja toimialojen välisen yhteistyön tiivistäminen, voivat ennaltaehkäistä perheiden ongelmia ja parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia. Helsingissä on tunnistettu vanhemmuuden tuen tarve ja kehitetty yhteistyötä eri toimialojen ja kolmannen sektorin välillä. Lisäksi on käynnissä useita hankkeita perheiden kuulemisen vahvistamiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että vanhemmuuden tuen käytänteet on tärkeää tehdä näkyviksi ja lisätä yhteistä ymmärrystä vanhemmuuden tukemiseksi.

Vanhemmuuden tuen malli

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa ehdotusta vanhemmuuden tuen mallin kehittämisestä eri toimialojen yhteistyönä. Vanhemmuuden tukeminen edellyttää ymmärrystä perheiden erilaisista lähtökohdista ja tarpeista. Valtuustoaloitteessa ehdotettu malli keskittyy koulunkäynnin tukemiseen, mutta perheiden kokonaistilanteen tarkastelu on välttämätöntä huomioida mallin kehittämisessä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tullaan jatkossa myös tiivistämään yhteistyötä järjestöjen kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty erilaisia tapoja vahvistaa huoltajien osallisuutta ja kotien kanssa tehtävää yhteistyötä. Lisäksi on toteutettu toimialan omia pilotteja sekä kaupungin toimialojen välillä hankkeita, joiden avulla on tuettu perheitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Toimialoilta on kuitenkin puuttunut hankkeen opeista yhteinen koonti, mikä auttaisi vanhemmuuden tukemisessa yli toimialarajojen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta suosittelee, että eri toimialat kokoavat yhteen kaikki olemassa olevat toimintamallit ja pilotoinnit ja niiden pohjalta lähdetään toteuttamaan vanhemmuuden tukea esimerkiksi pienalueverkostoissa.

Toimialojen välinen yhteistyö

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa aloitteen ehdotusta tuen rakentamisesta lasten ja nuorten, ei organisaatorakenteiden ympärille. Helsingissä on tehty laajaa kehittämistyötä moniammatillisen yhteistyön eteen. Yhteistyötä on kehitetty muun muassa Hyvinvointia yhdessä-HYVÄ -mallin avulla, jossa kaupungin toimijat tarkastelevat lasten ja nuorten hyvinvointia yhteisen viitekehyksen avulla. Helsingin kaupungissa on toiminnassa poikkihallinnollisia ryhmiä, joiden työn tavoitteena on varmistaa yhteinen, tavoitteellinen työskentely lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Helsingin kaupunki rakentaa monitoimitaloja, joissa leikkipuistot, päiväkodit ja koulut toimivat yhdessä nuorisotalojen ja terveysasemien kanssa. Tämä auttaa eri alojen ammattilaisia tekemään yhteistyötä, jotta lapset ja nuoret voivat paremmin. Monitoimitalojen tavoitteena on ollut tuoda palvelut yhteen, jotta lasten, nuorten ja perheiden tukeminen olisi sujuvampaa ja asiakaslähtoisempää.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa, että tavoitteellinen ja saman viitekehyksen suuntainen työskentely vanhemmuuden tukemiseksi edellyttää selkeää ja jatkuvaa vuorovaikutusta toimijoiden välillä sekä säännöllistä perehdytystä yhteisiin tavoitteisiin ja toimintatapoihin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ehdottaa, että käynnissä olevien rakenteiden kehittämisen lisäksi Helsingin kaupungissa järjestettäisiin yhteisiä perehdytyksiä ja koulutuksia henkilökunnalle perheiden huomioimisesta ja palvelujen rakentamisesta ja yhteensovittamisesta lasten ja nuorten ympärille.

Vapaan sivistystyön ja soten yhteistyön vahvistaminen kotoutumisen ja maahanmuuttajataustaisten perheiden tuessa

Aloitteessa ehdotetaan vapaan sivistystyön ja soten yhteistyön vahvistamista kotoutumisen ja maahanmuuttajataustaisten perheiden tuessa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että Helsingissä on tehty määrätietoisesti yhteistyötä perheiden kotoutumisen tukemiseksi. KOTIVA-ohjelma tarjoaa kotivanhemmille suomen kielen kursseja ja yhteiskuntataidon opetusta useilla kielillä sekä perehdyttää vanhempia koulu-maailmaan. KOTIVA-ohjelma on suunnattu erityisesti pienten lasten vanhemmille ja ohjelmaan on sisällytetty lastenhoito ja jatko-ohjaus työelämään.

Työväenopisto tekee tiivistä yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa ja tarjoaa maksuttomia kursseja suomen kielessä ja digitaidoissa. Vuonna 2025 voimaan astuva kotoutumislaki vahvistaa tätä yhteistyötä entisestään. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että aloitteessa ehdotettu yhteistyön tiivistäminen on jo Helsingissä hyvin käynnissä.

Harrastamisen tuki

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa harrastamisen tukemista niille lapsille ja nuorille, jotka eivät saa nauttia harrastamisesta arjessa. Harrastusmahdollisuuksien tulee olla kaikkien saatavilla, ja niiden saavutettavuus on varmistettava monipuolisella viestinnällä. Helsingissä on tehty hyvää yhteistyötä kulttuuri- ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen välillä harrastustarjonnan saavutettavuuden vahvistamiseksi. Tätä työtä on jatkettava erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden lasten- ja nuorten harrastamisen määrän lisäämiseksi, muun muassa panostamalla resursseja Harrastamisen Suomen malliin.

Harrastusmahdollisuuksista tiedottamisen tulee olla monipuolista tavoitukseen kaikki perheet. Uusi harrastukset.hel.fi-sivusto parantaa tiedotusta nuorisopalveluiden ja järjestöjen tarjoamista harrastuksista. Nuorisopalvelut tekevät myös tiivistä yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan Tervetuloa perheet -kotohankkeen kanssa mm. koulujen valmistavien luokkien perheiden ja nuorten tavoittamiseksi. Liikuntakoutsit ovat vahvistaneet harrastamista ja liikkumista ja erityisesti yksinäistä tukea toisella asteella. He ovat henkilökohtaisen vuorovaikutuksen avulla onnistuneet madaltamaan nuorten kynnystä liikunnan aloittamiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että aloitteessa ehdotettu harrastustarjonnan madaltaminen on jo kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalla käynnissä ja toimialojen välillä tehdään aktiivisesti yhteistyötä lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien monipuolistamisen, saavutettavuuden ja niistä viestimisen edistämiseksi.

Yhteenveto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa vanhemmuuden tuen mallin kehittämistä, missä huomioidaan perheiden erilaiset tarpeet ja kokonaistilanne. Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa eri toimialojen yhteistyön tärkeyttä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämässä ja tukee monitoimialojen ja poikkihallinnollisten ryhmien edelleen kehittämistä. Erityisenä huomiona kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa yhteisiä perehdytyksiä ja koulutuksia toimialojen asiantuntijoille koskien perheiden huomioimista ja palvelujen rakentamista ja yhteensovittamista lasten ja nuorten ympärille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa vapaan sivistystyön ja sosiaalipalveluiden tiivistä yhteistyötä jatkettavaksi edelleen ja pitää tärkeänä toimialojen välistä yhteistyötä lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien monipuolistamisen ja saavutettavuuden lisäämiseksi.

Käsittely

29.10.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Markku Rantahalvari: Lisäys kohdan 11 loppuun.

"Tätä työtä on jatkettava erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden lasten- ja nuorten harrastamisen määrän lisäämiseksi, muun muassa panostamalla resursseja Harrastamisen Suomen malliin."

Kannattaja: Ted Apter

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Markku Rantahalvarin vastaehdotuksen.

01.10.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Halkilahti, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 22889
heidi.halkilahti(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 22.10.2024 § 226

HEL 2024-007938 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ja 24 muun valtuutetun aloitteesta koskien vanhemmuuden tuen mallin rakentamista seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että lastensuojeluilmoitusten määrän kasvun hillitsemiseksi ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi kaupungin tulisi kehittää yhteistyössä eri toimialojen kesken vanhemmuuden tuen mallia, joka auttaa huoltajia tukemaan lastensa koulunkäyntiä. Koulujen ja oppilaitosten kautta tavoitettavien palvelujen ja tuen avulla varmistetaan resurssien tehokas käyttö. Lisäksi kotoutumisen tukemiseksi tulisi vahvistaa vapaan sivistystyön ja soten yhteistyötä. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten harrastamista sekä liikuntaa tulisi edistää kaupungin tukemien urheiluseurojen avulla, jotta kaikilla olisi mahdollisuus osallistua ja kokea onnistumisen elämyksiä.

Helsingin kaupunkistrategia ohjaa työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi monin tavoin. Se panostaa ennaltaehkäiseviin palveluihin ja laadukkaan koulutuksen tarjoamiseen. Toimialojen välinen yhteistyö ja integraatio ovat keskeisiä tavoitteita. Strategia edis-

tää kotouttamista ja yhdenvertaisuutta ja tukee liikunnan sekä vapaa-ajan merkitystä asukkaiden hyvinvoinnille. Näin strategia luo puitteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiselle ja resurssien tehokkaalle käytölle.

Vanhempien tukeminen on ratkaisevan tärkeää lapsen hyvinvoinnin ja kasvun kannalta. Tämä tuki on tehokkainta, kun eri sektorit, kuten koulutus, liikunta, kulttuuri ja nuorisotyö, osallistuvat siihen oman osaamisensa ja lakisääteisten velvoitteidensa puitteissa. Toimialojen välinen yhteistyö mahdollistaa monipuolisemman ja kattavamman tuen perheille, mikä auttaa vanhempia selviämään arjen haasteista ja tukee lasten ja nuorten kasvua tasapainoisiksi ja hyvinvoiviksi yksilöiksi. Tämä edellyttää osaamisen ja toimivien käytäntöjen vahvistamista. Palvelujärjestelmän kykyä tarjota riskiryhmien lapsille ja perheille pitkäkestoista, vaikuttavaa ja jatkuvaa tukea on myös parannettava lyhytkestoisten interventioiden sijaan. On tärkeää lisätä ymmärrystä ja tietoa haavoittuvassa asemassa olevista ja syrjinnälle alttiista lapsi- ja nuorisoryhmistä, selvittää heidän tilanteeseensa johtaneet kehityskulut, ja sen perusteella toteuttaa konkreettisia yhdenvertaisuutta vahvistavia toimia monitoimijaisessa yhteistyössä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että valtuustoaloitteen sisältö on tärkeä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan välinen yhteistyö on edistynyt merkittävästi, mutta kehitystarpeita on edelleen. Erityisesti perusopetuksen jälkeisen koulutuksen piirissä olevien lasten ja perheiden tukemisessa on vielä parannettavaa. Vanhemmuus on hyvin moninainen ja yksilöllinen kokemus, johon vaikuttavat monet tekijät, kuten perheen taloudellinen tilanne, kulttuuritausta, vanhempien koulutustaso ja lasten yksilölliset tarpeet. Yhden yhtenäisen mallin sijaan on tärkeämpää luoda joustava järjestelmä, joka mahdollistaa eri toimialojen yhteistyössä oikein kohdennetun tuen lapsille ja perheille. Tällaisia malleja ovat esimerkiksi matalan kynnyksen palvelut, jotka on suunniteltu vastaamaan erilaisiin tarpeisiin ja tarjoamaan perheille oikea-aikaista ja kohdennettua apua heidän yksilöllisiin olosuhteisiinsa. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta pitää tärkeänä, että kootaan yhteen vanhemmuuden tuen muodot toimialojen palveluissa ja järjestetään yhteisiä koulutuksia osaamisen vahvistamiseksi.

Vanhemmuuden tuen malli

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä kasvatus- ja koulutuksen toimialan välillä on viime vuosina kehitetty lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumalli, johon on koottu yhteen lasten ja nuorten ja perheiden palvelut. Malli auttaa ammattilaisia huolen tunnistamisessa ja tuen järjestämisessä. Mallia päivitetään parhaillaan. Vastaa-

van mallin tarpeellisuudesta on keskusteltu myös varhaiskasvatuksen ja toisen asteen koulutuksen näkökulmasta. Toimialojen välisiä yhteistyöhjeita ollaan parhaillaan tekemässä.

Vanhempien ja huoltajien tietoisuutta oppivelvollisuudesta ja vanhempien vastuista erityisesti maahanmuuttajaperheissä on tarpeen lisätä. Kaupungissa on parhaillaan menossa usealla eri alueella toimialojen yhteinen työskentely Bloomberg-Harvard valmennuksen pohjalta. Monella alueella yhteiseksi tavoitteeksi on tunnistettu vanhemmuuden vahvistaminen maahanmuuttajataustaisissa perheissä.

Maahanmuuttajataustaisten perheiden tukea on viime vuosina kehitetty sekä lapsiperheiden palveluissa että lastensuojelussa muun muassa lasten etsivää työtä laajentamalla sekä lastensuojelun asiakkaille suunnatulla monialaisella perhetyöllä.

Lapsen ja nuoren kehitysympäristössä toimivilla aikuisilla ja ammattilaisilla on käytössä puheeksi oton työkalu HYVÄ-malli (hyvinvointia yhdessä), joka auttaa lapsen tai nuoren vahvuuksien löytämisessä, huolen tunnistamisessa ja tarpeiden tukemisessa. Vanhempien, koulujen sekä perhekeskuspalvelujen ammattilaisten yhteistyö on keskeistä, kun pyritään tukemaan lasten ja nuorten terveellistä kehitystä.

Toimialojen välinen yhteistyö

Tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen kouluissa on keskeistä, ja perheille tulee tarjota opiskeluhuollon palvelujen tukea matalalla kynnyksellä ennen kuin tehdään sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus. Tämä tuki tulee integroida osaksi kodin ja koulun välistä yhteistyötä, jotta perheet voisivat vastaanottaa apua ilman leimautumisen pelkoa. Tukea voidaan tarvittaessa järjestää ryhmämuotoisesti ja kohdennetusti tiettyyn teemaan tai ilmiöön.

Hyödyntämällä sosiaalihuoltolain mukaista yhteydenottoa tuen tarpeen arvioimiseksi nykyistä enemmän ja ohjaamalla ne lapsiperheiden yleisiin palveluihin saataisiin vahvistettua varhaiskasvatuksen ja koulun välistä yhteistyötä sekä vähennettyä lastensuojeluilmoituksia. Tärkeää olisi myös lisätä tietoisuutta mahdollisuudesta tehdä sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi yhteistyössä vanhempien kanssa lastensuojeluilmoituksen sijaan. Samalla perheitä tulee ohjata lapsiperheiden yleisiin palveluihin. Perhekeskuksen palvelujen tunnettavuutta tulee lisätä sekä kuntalaisten että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osalta. Kaikilla toimijoilla tulee olla tiedossaan esimerkiksi millaisissa asioissa perheneuvolasta voi saada tukea. Kasvatus- ja perheneuvonnan tavoitteeksi on laissa säädetty vanhempien tukeminen heidän kasvatustehtävässään.

Maahanmuuttajaperheiden tavoittamisessa ja kotoutumisen tukemisessa järjestöillä on keskeinen rooli, ja erityisesti äitien kotoutumiseen tulee panostaa jatkossakin. Järjestöjen toiminnan jatkuvuus riippuu suurelta osin poliittisista päätöksistä.

Sivistys- sekä sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen yhteistyössä on kehitetty palvelupolkuja, kuten levottoman lapsen hoito- ja tukipolut, jotka vastaavat lasten neuropsykiatristen haasteiden aiheuttamiin koulunkäyntiin ja syrjäytymiskehitykseen liittyviin ongelmiin. Nämä haasteet vaativat sekä koulun että sosiaali- ja terveystalvelujen tukea lapsille ja heidän vanhemmilleen.

Kuraattorien ja psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakastietojärjestelmä Apottiin vuoden 2025 alusta tarjoaa mahdollisuuden yhtenäistää perheiden tukitoimia eri toimijoiden välillä. Maahanmuuttajaperheille suunnattua matalan kynnyksen tukea on tärkeää kehittää edelleen sosiaali- ja terveystalvelujen yhteistyönä. Esimerkiksi vieraskielisten odottavien ja vauvaperheiden sosiaaliohjaus on yhdistetty neuvolapalveluihin, ja yhteisvastaanottoja on toteutettu muun muassa Jakomäessä ja Suutarilassa. Tavoitteena on tukea lapsen kielen kehitystä, varhaista vuorovaikutusta ja perheiden kotoutumista. Lisäksi pilotoidaan vieraskielisten kuuden kuukauden neuvolapalveluja yhteistyössä sosiaaliohjauksen kanssa. Somalinkielisten lasten vanhemmille on tarjottu ryhmämuotoista tukea Leppiksen ja puheterapian kautta, jossa painopiste on kielenkehityksen ja vuorovaikutuksen tukemisessä. Näissä ryhmissä on hyödynnetty osittain Vanhempana Suomessa -ohjelman sisältöjä.

Kotoutumisen tuki

Helsingin kaupunki on kehittänyt toimintamallin tukeakseen lastensuojelun asiakkaana olevia maahanmuuttajataustaisia nuoria ja heidän perheitään, joilla on merkittävä syrjäytymisriski. Malli on luotu yhteistyössä lastensuojelun, nuorten päihdepalvelu Pysäkin ja aikuissosiaalityön kanssa. Se ei keskity pelkästään maahanmuuttajataustaan, vaan vastaa laajemmin nuoren ja perheen yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Nykyinen palvelujärjestelmä ei aina tunnista riittävästi näiden perheiden erityistarpeita eikä kykene tarjoamaan heille oikeanlaista tukea. Toimintamallin tarkoituksena on huomioida paremmin tämän asiakasryhmän elämäntilanteet ja tarjota monialaista tukea, mikä voi vähentää kodin ulkopuolisia sijoituksia, jotka ovat sekä yhteiskunnalle kalliita että yksilön kannalta usein tehottomia.

Harrastamisen tuki

Harrastamisen Suomen -mallin toteuttamisessa on edelleen kehittämistarpeita. Monialaista yhteistyötä kolmannen sektorin, erityisesti maa-

hanmuuttajajärjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa, tulee vahvistaa, jotta malli tavoittaa tehokkaammin eri taustoista tulevia lapsia ja nuoria. Tämä yhteistyö voi edistää harrastustoiminnan saavutettavuutta ja osallistumismahdollisuuksia kaikille, riippumatta heidän kulttuurisesta tai sosiaalisesta taustastaan.

Vaikutusten arviointi

Investoimalla lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä vanhemmuuden tukemiseen luodaan perusta terveelle ja hyvinvoivalle yhteiskunnalle tulevaisuudessa. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet vähentävät pitkän aikavälin kustannuksia, jotka syntyvät laiminlyödyistä ongelmista. Oikea-aikainen tuki lapsiperheille on keskeistä niin lasten kuin perheidenkin hyvinvoinnin kannalta. Tukemalla vanhemmuutta edistämme lasten myönteistä kehitystä ja turvallisia kasvuolosuhteita. Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti kaupunki panostaa varhaisen vaiheen tukeen lapsiperheille, vahvistamalla perheiden vuorovaikutussuhteita ja tarjoamalla kattavia tukipalveluja arjen ja toimintakyvyn tueksi.”

01.10.2024 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 09 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Jonna Vanhanen, lastensuojelun sosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 43809
jonna.vanhanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 08.10.2024 § 148

HEL 2024-007938 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että lasten ja nuorten pahoinvointia on ryhdyttävä korjaamaan kasvatuksen ja koulutuksen, sosiaali-, terveys- ja pelastus-, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä vanhempien tiiviimmällä yhteistyöllä. Tämän työn toteuttamiseksi ehdotetaan muun muassa toimialojen yhteisen vanhemmuuden tuen mallin rakentamista, toimialojen yhteistyön lisäämistä sekä kaupungin tukemien urheiluseurojen haastamista varmistamaan ja mahdollistamaan harrastaminen niille lapsille ja nuorille, joiden vanhemmilla ei ole tähän resursseja.

Helsingin kaupunkistrategia linjaa monin tavoin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä edistää kotouttamista ja yhdenvertaisuutta sekä tukee liikunnan ja vapaa-ajan merkitystä asukkaiden hyvinvoinnille. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käytössä monenlaisia tapoja tukea perheitä ja vanhemmuutta sekä toteuttaa yhteistyötä, joista on esimerkinomaisesti muutamia nostettu tähän lausuntoon.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi aloitteen vanhemmuuden tukemisesta kaupungin toimialojen, vanhempien sekä muiden sidosryhmien, kuten yhteisöjen ja järjestöjen yhteistyönä. Minkään yksittäisen mallin ei kuitenkaan nähdä tyhjentävästi vastaavan kaikkien perheiden ja vanhempien tarpeisiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi yhteistyön ja tiedon levittämisen niin toimialan sisällä kuin kaupunkitasoisesti ja siten kannattaa näiden erilaisten rakenteiden, toimintamallien ja prosessien kokoamista yhteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että kolmannen sektorin toimijoiden harrastustoiminnassa ilmenevän segregaatian ehkäisemiseksi avustuksiin tarvitaan lisärahoitusta ja nykyisen rahoituksen uudelleen kohdentamista. Tarkoitus on saada kolmannen sektorin toimijat ja muut sidosryhmät sitoutumaan järjestämään toimintaa kaupunkiuudistusalueilla ja niiden kaltaisilla alueilla sekä osana segregaatian ehkäisyä toimiala kohdentaa näille alueille sekä toimenpiteitä että rahoitusta vuoden 2025 talousarvioehdotuksen mukaisesti. Lisäksi Harrastamisen Suomen malliin tulisi ohjata lisärahoitusta erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden harrastamisen määrän lisäämiseksi.

Kaupungin toimialojen yhteinen Vanhemmuuden tuen -malli

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että yksittäisen ja kaikenkattavan toimintamallin ei nähdä vastaavan riittävällä tavalla perheiden ja vanhempien erilaisiin tarpeisiin, vaan kannatettavampaa on jatkaa ja tukea erilaisia toimintatapoja ja prosesseja, joilla voidaan kohdentummin lähestyä perheiden erilaisia tarpeita. Esimerkiksi perhe, joissa on alle kouluikäisiä lapsia, on todennäköisemmin erilaisten haasteiden äärellä kuin taas perhe, jossa on teini-ikäisiä nuoria. Ja vastaavasti haavoittuvassa asemassa olevat perheet ja vanhemmat tarvitsevat omanlaistaan, heidän tarpeistaan lähtevää tukea.

Kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimialalla on käytössään HYVÄ-malli, jonka avulla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja sen avulla voidaan keskustella hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti. Malli muistuttaa työskentelemään lapsi- ja voimavarakeskeisesti sekä huomaamaan jo varhaisessa vaiheessa mahdolliset haasteet ja tuen tarpeet lasten ja

nuorten elämässä. Tavoitteena on lisätä ja helpottaa yhteistyötä perheiden, ammattilaisten ja eri palvelujen välillä. Esimerkiksi kirjastopalvelukokonaisuus järjestää vuoden 2024 aikana osana tätä mallia kaikissa kirjastoissa jonkin osallistavan teon tai tapahtuman ja vastaavasti kulttuuripalvelukokonaisuus kouluttaa 5x2 -taideopetusta opettavat taidekasvattajat ja -opettajat siihen, miten voidaan edistää yksinäisyyden vähentämistä.

Nuorisopalvelukokonaisuudessa tehdään muun muassa kohdennettua nuorisotyötä, josta yhtenä esimerkkinä on Luotsi-toiminta. Sen tavoitteena on lisätä nuoren valmiuksia, mahdollisuuksia ja toimintakykyä erilaisissa ympäristöissä sekä tarjota nuorelle myönteisiä kokemuksia ja löytää mielekästä tekemistä vapaa-ajalle. Nuorten vanhemmat ovat tärkeä osa nuoren tukiprosessia ja suunnitelmallisen tuen prosesseissa vanhempia autetaan ja ohjataan tukemaan nuorta hänen kasvussaan ja kerrotaan esimerkiksi erilaisista tarjolla olevista palveluista. Lisäksi nuorisopalvelukokonaisuudessa luodaan uusia tapoja rakentaa suhteita kaupunkiudistusalueiden ja etsivässä nuorisotyössä koko kaupungissa nuorten perheisiin ja yhteisöihin sekä kotoutuviin nuoriin osana kaupungin kotoutumisen edistämisen toimenpiteitä, niin kutsutussa kotorahoituksen hankkeessa. Nuorisotyössä ideoidaan ja kokeillaan uusia työtapoja toiminnan muuttamisesta inklusiivisemmaksi ja nuorille pyritään löytämään heille itselleen sopivaa ja mielekästä tekemistä vapaa-ajalle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteinen Moniääninen Helsinki -hanke toteutettiin kaupunkiudistusalueilla vuosina 2022–2023. Tavoitteena oli muun muassa perheiden tietojen lisääminen ja osallistaminen kulttuurin ja vapaa-ajan sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palveluista sekä tukea vanhemmuutta ja hyvinvointia. Toimenpiteenä oli muun muassa somalin- ja arabiankieliset vanhempainryhmien järjestäminen. Lisäksi Kulttuurin kummilapset -toiminta muotoiltiin vastaamaan paremmin muunkielisten perheiden tarpeita. Tällä hetkellä Kulttuurin kummilasten viestintää tehdään kolmella kielellä ja verkkosivuilta perustiedot toiminnasta löytyvät 16 kielellä. Keväällä 2024 toiminnalla oli mukana lähes 19 000 perhettä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että vanhemmuuden tukena tulee käsittää myös vanhempien ja lasten yhteinen vapaa-ajan toiminta, joka lisää vanhempien ja lasten välistä myönteistä vuorovaikutusta. Esimerkiksi Annantalon tuottama maksuton Taideneuvola ja Tehdään taidejuttuja -toiminta innostaa ja opastaa helsinkiläisiä lapsia ja heidän aikuisiaan tekemään ja kokemaan taidetta yhdessä. Liikuntapalvelut tukevat perheiden yhteistä liikuntaharrastamista tarjoamalla perheille viikoittaista maksutonta ja omatoimista Perhehulina-toimintaa, joissa perheen aikuiset ja lapset pääsevät yhdessä liikkumaan.

Yhteistyö vanhemmuuden tukemiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa aloitteessa esiin nostetut huomiot, että koulut ja oppilaitokset eivät voi yksin ratkaista yhteiskunnallisia haasteita, jotka ehkäisevät lasten ja nuorten hyvinvointia vaan muiden toimialojen täytyy tuoda osaamisensa avuksi sekä lasten ja nuorten elämää on katsottava kokonaisuutena. Yhteistyötä tehdään kaupungilla toimialojen sekä eri sidosryhmien, kuten järjestöjen, sekä vanhempien kanssa, mitä on toki hyvä tiivistää entisestään. On myös huomioitava, että kaikkia nuoria ei saada kiinni kouluissa tapahtuvan viestinnän kautta. Vapaan hakeutumisen palveluissa on myös keskeistä, että vanhemmat luottavat lapsille tarjottuihin palveluihin ja että heidän lastensa on turvallista niihin hakeutua.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä, jossa koulujen ja nuorisotyön ammattilaiset ohjaavat yhdessä kohdennetun tuen ryhmiä eri alueiden tarpeiden mukaisesti. Toimintaa toteutetaan koulun epävirallisella puolella sekä osana virallista hyvinvointi- ja kasvatustehtävää. Lisäksi nuorisotyöntekijät vastaavat vanhempien suoriin yhteydenottoihin, joissa toivotaan tukea omalle nuorelle, esimerkiksi yksinäisyyteen, kaverisuhteisiin, vapaa-ajan tekemiseen ja harrastuksiin liittyen.

Kaupungin kirjastojen ja koulujen välille on muodostunut vakiintunut toimintamalli, jossa jokainen helsinkiläinen lapsi käy kirjastossa vähintään kolme kertaa peruskoulutaipaleensa aikana. Mallia ollaan laajentamassa kattamaan myös viides luokka sekä toinen aste. Yhteistyö päiväkotien kanssa on myös tiivistä. Kirjastopalvelukokonaisuus tukee myös lasten ja nuorten koulunkäyntiä järjestämällä läksykerhoja ja perheitä järjestämällä esimerkiksi pienten lasten vanhemmille vauva- ja taaperotuokioita. Ja vastaavasti arkisin kulttuuripalvelukokonaisuuden pääkohderyhmät ovat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen ryhmät.

Kirjastot ja kulttuurikeskukset ovat myös tärkeitä vapaa-ajanviettopaikkoja lapsille ja nuorille, mitä varten panostetaan yhä voimakkaammin siihen, että lapsille ja nuorille olisi tarjolla turvallinen tila, jossa he voivat asioida ja oleilla. Tähän pyritään muun muassa teemmällä turvallisemman tilan periaatteita asiakkaita osallistamalla sekä tiivistämällä yhteistyötä koulujen ja nuorisopalvelukokonaisuuden kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan omista ja yhteistyössä tuotetuista palveluista viestitään koulujen kautta. Esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelukokonaisuuksien ja muiden alueellisten toimijoiden yhteistyössä tuottamaa Operaatio Pulssi -harrastustoimintaa on

tarjolla eri asuinalueen lapsille ja nuorille. Toiminta auttaa nuoria ja perheitä löytämään maksuttomia harrastuksia. Tästä maksuttomasta matalankynnyksen periaatteella toimivasta harrastustoiminnasta tiedotetaan vanhempia koulujen kotisivuilla monikielisillä Wilma-viesteillä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelun toimialan laatima matalan kynnyksen palvelumalli on käytössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa. Palvelumalliin on koottu yhteen lasten, nuorten ja perheiden palveluja, joita ammattilaiset voivat hyödyntää suunnitellessaan ja järjestäessään lapselle ja hänen perheelleen heidän tarvitsemaansa tukea. Lisäksi yhteistyötä tehdään Kestävän kasvun Hyvinvoiva Helsinki -projektissa, jonka tarkoituksena on muun muassa parantaa ja sujuvoittaa asiakkaiden palveluun pääsyä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tehtävänä on kehittää puheeksi oton työkaluja ja koota digitaaliselle palvelutarjottimelle toimialan sekä kolmannen sektorin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita, joihin voidaan ohjata heitä, jotka niistä eniten hyötyvät.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelut vanhemmuuden ja harrastamisen tukena

Aloitteessa todetaan, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala voisi konkreettisesti haastaa kaupungin tukemia urheiluseuroja varmistamaan ja mahdollistamaan harrastamisen niille lapsille ja nuorille, joiden vanhemmilla ei ole tähän taloudellisia ja/tai sosiaalisia resursseja. Lisäksi todetaan, ettei kaikki vanhemmat kykene tukemaan harrastamista ja liikkumista siten, että lapsi ja nuori kiinnittyisi positiiviseen vapaa-ajan toimintaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että toimiala yhdessä järjestötoimijoiden kanssa pyrkii ehkäisemään eriytymistä sekä tukemaan niitä perheitä, joilla ei ole taloudellisia tai sosiaalisia resursseja mahdollistamaan lasten ja nuorten harrastamista. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on päättänyt vuoden 2025 kaupunkiyhteisten tavoitteiden toimenpiteistä 10.9.2024 § 136 kokouksessaan. Kaupunkiyhteisenä segregaaation ehkäisemisen tavoitteena on vähentää eroja nuorten toimintakyvyssä ja tulevaisuuden näkymissä eri väestöryhmien välillä, mitä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edistää parantamalla matalan kynnyksen vapaa-ajan ja harrastustoiminnan saavutettavuutta yhteistyössä yhteisöjen ja muiden toimijoiden kanssa kiinnittämällä erityistä huomiota maahanmuuttajataustaisten tyttöjen tavoittamiseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että harrastustoiminnan segregaaation ehkäisyn edistämiseksi tarvitaan avustustoimintaan sekä lisärahoitusta että nykyisen rahoituksen pysyvää uudelleen ohjausta, minkä tarkoituksena on sitouttaa kolmannen sektorin toimijoita järjestämään toimintaa muun muassa kaupunkiuudistusalueille ja niiden kal-

taisille alueille. Pysyvää rahoitusta tarvitaan siksi, että määräaikaisen rahoituksen päättyessä yleensä toimintakin päättyy.

Osana liikunta- ja urheiluseurojen kanssa tehtävää yhteistyötä segregaaation ehkäisemiseksi liikuntapalvelukokonaisuus järjestää yhteistyössä Kisakallion urheiluopiston ja liikunta- ja urheiluseurojen kanssa syksyllä 2024 monimuotoisen seuratoiminnan koulutuskokeilun. Koulutuksen teemoilla pyritään haastamaan seuratoimijoita kehittämään seuratoimintaa siten, että seuratoiminta tavoittaisi jatkossa aiempaa paremmin moninaiset helsinkiläiset sekä tyttöharrastajat. Koulutus on osallistujille maksuton.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että järjestökentällä on useita vähävaraisten lasten ja perheiden tukimuotoja. Esimerkiksi Icehearts, Sos lapsikylä (unelmista totta), Tukikummit ja Pelastaa lapset ry (Sporttikummi) tukevat vähävaraisia perheitä, lapsia ja nuoria liikunnan harrastamisessa. Liikunta- ja urheiluseuroilla voi lisäksi olla omia tukimuotoja haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten harrastamisen tukemiseksi esimerkiksi alhaisempien jäsenmaksujen muodossa hakemusten perusteella.

Harrastamisen Suomen malli Helsingissä

Aloitteessa todetaan, ettei Harrastamisen Suomen malli ole kyennyt ratkaisemaan kokonaisuutta varmistamaan ja mahdollistamaan harrastamista kaikille lapsille ja nuorille, erityisesti heille, joiden vanhemmillä ei ole tähän resursseja.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Harrastamisen Suomen mallin perustehtävänä Helsingissä on tuottaa laadukkaita, maksuttomia harrastuksia koulupäivän jälkeen Helsingin koulujen 3.–9.-luokkalaisille oppilaille. Harrastuksia tuotetaan ministeriön rahoitusperusteiden mukaisesti kaikille kouluille, minkä lisäksi Helsinki panostaa segregaaation ehkäisyyn ja vahvistaa harrastusten määrää tarveperusterahoitteisilla kouluilla ja kaupunki-uudistusalueilla. Harrastamisen yhdenvertaisuutta tuetaan tarjoamalla kaikkiin kouluihin harrastuksia kolmen korin periaatteella; kulttuurisia, liikunnallisia ja digi & muita harrastuksia. Näin oppilaiden toiveet tulevat laajasti huomioitua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että Harrastamisen Suomen malliin tulisi ohjata lisärahoitusta erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden harrastamisen määrän lisäämiseksi. Harrastamisen Suomen malli on osoittautunut menestykseksi, erityisesti jos sitä tarkastellaan ryhmiin ilmoittautumisen ja saadun palautteen kautta. Toimintaa toteutetaan viikoittain 459 harrastusryhmässä ja mukana on lähes 8 000 oppilasta. Asiakaspalautteen perusteella harrastukset tavoittavat yli 50 prosenttisesti oppilaita, joilla ei ole yhtään tai vain yksi muu

harrastus. Harrastuksiin osallistujat ovat antaneet säännöllisesti kiitetävää palautetta ja palautteissa korostuvat vastaukset ”on kivaa” ja ”olen saanut uusia kavereita ja oppinut uusia taitoja”.

Vuoden 2024 syksystä alkaen aiemmin liikuntapalvelukokonaisuuden järjestämät EasySport-tunnit ovat siirtyneet osaksi Harrastamisen Suomen malli -kokonaisuutta ja siten laajentavat lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä. Lisäksi liikuntapalvelukokonaisuus järjestää jatkossakin yhteistyössä kumppaneiden kanssa myös alakoululaisille soveltavaa liikuntaa, aloitusryhmiä vähän liikkuville alakouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen, erityisesti tytöille suunnattua kausitoimintaa sekä loma-aikojen tapahtumia.

Lapsivaikutusten arviointi

Vanhemmat ovat lapselle tärkeitä ja perheen tilanne heijastuu lapsen hyvinvointiin. Siten panostamalla lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin sekä tarvittavaan vanhempien tukeen vahvistetaan myös tulevaisuuden hyvinvointia. Oikea-aikainen, ennaltaehkäisevä sekä perheen ja vanhempien tarpeeseen vastaava oikeanlainen tuki, huomioiden myös perheen ja lapsen kieli- ja kulttuuritaustan, vaikuttaa myönteisesti lapseen ja hänen kasvuympäristöönsä. Olennaista on huomioda, että eri perheillä on erilaisia tarpeita, joihin tulee pystyä joustavasti ja helposti vastaamaan. Mahdollisesti liian yksityiskohtaiset tai vastavasti liian laajat ja ehkä irralliset prosessikaaviot, joihin jokaisen tulisi pystyä kiinnittymään, voivat lopulta jättää jonkun kokonaan ulkopuolelle ja tätä on syytä pyrkiä välttämään.

Vanhemmuuden tukea on myös vanhempien ja lasten yhteinen, ohjattu vapaa-ajan toiminta, joka lisää vanhempien ja lasten välistä myönteistä vuorovaikutusta ja luottamusta lasten kykyihin, antaa vanhemmille mahdollisuuden hengähtää ja verkostoitua keskenään ja siten vahvistaa lasten turvallisten aikuisten määrää. Kaupungin lisäksi on paljon muitakin toimijoita, jotka järjestävät hyvää toimintaa ja omalla toiminnallaan tukevat vanhempia ja perheitä.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

12

V 11.12.2024, Valtuutettu Katri Penttisen aloite kaavoitusperiaatteista päättämisestä kaupunginvaltuustossa

HEL 2023-014563 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Katri Penttinen ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet 15.11.2023 seuraavan valtuustoaloitteen: Hallintosääntöä on tulisi täsmentää toimivallan osalta siten, että merkittäviä kaavoituksen suunnitteluperiaatteita koskevat päätökset tehdään kaupunginvaltuustossa. Aloitetta perustellaan sillä, että hallintosäännön 16 luvun 1 §:n mukaan kaupunkiympäristölautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta. Pykälän 2 momentissa lautakunnalle on annettu rajattua toimivaltaa muihin kuin vaikutukseltaan merkittäviin asemakaavan muutoksiin.

Kaupunkiympäristölautakunta päättää usein osana asemakaavojen valmistelua suunnitteluperiaatteista. Näillä lautakunnan päätöksillä rajataan suunnitteluvaihtoehtoja pois jatkovalmistelusta ja näin ollen sitoudutaan tiettyihin kaavoitusperiaatteisiin ja -tavoitteisiin. Merkittävillä suunnitteluperiaatepäätöksillä käytännössä sitoudutaan myös huomattavaan kaupungin resurssien käyttöön. Päätösvalta resurssien käytöstä kuuluu kaupunginvaltuustolle. Toimivaltaa on tarve täsmentää hallintosäännön epätarkkuuden takia ja erityisesti siitä syystä, että suunnitteluperiaatepäätösten on katsottu olevan valmistelua, mistä ei kuntalain 136 §:n ei voi valittaa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaavoista päättää valtuusto.

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto ja käsittely kaupunginhallituksessa

Aloitteesta saatiin kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 16.4.2024 (§ 228), jonka sisältö ilmenee päätöshistoriasta. Khs palautti asian uudelleen valmisteltavaksi 16.9.2024 (§ 561) perustellen palautusta seuraavasti:

”Kaupunginhallitus toteaa, että osa välimuodon suunnitelmista on tarkoituksenmukaista käsitellä kaupunginhallituksen tasolla. Kaupungin-

hallitus palauttaa asian uudelleen valmisteluun siten, että se kehottaa tarkentamaan erityyppisten välimuodon ohjaavien suunnitelmien kategorisointia ja samalla arvioimaan mitkä niistä ovat siten laaja-alaisia, että ne on tarkoituksenmukaista päättää kaupunginhallituksen tasolla.”

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä asiaa valmisteltiin kaupunginhallituksen esittämien suuntaviivojen mukaisesti ja asiaa käsiteltiin lautakunnassa uudelleen 19.11.2024.

Kaupunkiympäristölautakunnan uusi lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että hallintosääntöä ei ole tarpeen muuttaa, vaan luodaan päätöksentekomenettelyä ennakoiva toimintamalli, joka pohjautuu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja hallintosääntöön. Toimintamalli lähtee siitä, että merkittävät, laajoja aluekonaisuuksia koskevat kaavoituksen suunnitteluperiaatteet ja vastaavat strategiset maankäytön suunnitelmat, osayleiskaavojen keskeiset lähtökohdat ja tavoitteet sekä liikennejärjestelmätasoiset suunnitelmat ja linjaukset (huomioiden valittu menettely keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman osalta), joilla on poikkeuksellisen laajoja taloudellisia, elinkeinopoliittisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia, käsitellään kaupunginhallituksessa.

Tämän tyyppisiä merkittäviä suunnitteluperiaatteita tai vastaavia strategisia suunnitelmia ovat aiemmin olleet esimerkiksi Malminkentän kaavarunko, Mäkelänkadun bulevardikaupungin suunnitteluperiaatteet, periaatepäätös satamatoimintojen uudelleenjärjestelyistä ja satamatunnelin suunnittelusta, Ydinkeskustan maankäytön kehityskuva, Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä Länsi-Helsingin pikaraitiotien yleissuunnitelma ja tähän liittyvä maankäytön suunnittelukokonaisuus. Joistakin erittäin laajoista teemaan liittyvistä suunnitelmista on tehty ja tehtäen jatkossakin valtuustossa periaatepäätöksiä.

Toimintamallilla tarkennetaan sitä, mitä välitason suunnitelmia on tarkoituksenmukaista päättää kaupunginhallituksessa huomioiden sen rooli kaupungin toiminnan ja talouden koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa (kuntalain 39 § ja hallintosäännön 2 luvun 2 §:n kohta 1). Toimintamallilla edistetään tiedonkulkua ja kaupunkitasoista päätöksentekoa strategisesti merkittävässä maankäytön välitason suunnitelmassa. Välitason suunnitelmilla tarkoitetaan tässä yleiskaavan ja asemakaavan välisiä, voimassa olevaan yleiskaavaan pohjautuvia ja asemakaavoitusta varten tehtäviä suunnitelmia. Lisäksi toimintamalli koskee yleiskaavojen lähtökohtia ja tavoitteita sekä sellaisia liikenteen ja maankäytön strategiaa toteuttavia suunnitelmia, joilla on merkittävää kaupunkitasoista ja pitkäkestoista ohjausvaikutusta.

Uusi toimintamalli perustuu virkajohdon ennakkokäsittelyyn osana toiminnan suunnittelua tai käynnistettäessä strategisesti merkittävää maankäyttö- ja liikennehankkeen valmistelua. Ennakkokäsittelyssä päätetään, mitkä suunnitelmat viedään kaupunginhallituksen käsittelyyn. Nykytilanteen kuvaus ilmenee päätöshistoriasta.

Esitys on lautakunnan lausunnon 19.11.2024 mukainen.

Esittelijä toteaa vielä täsmennyksenä koskien lautakunnan mainitsemaa esimerkkiä "Länsi-Helsingin raitiotien yleissuunnitelmaa ja siihen liittyvää maankäytön suunnittelun kokonaisuutta", että raitiotien yleissuunnitelma käsiteltiin kaupunginvaltuustossa hallintosäännön 7 luvun 1 § 1 mom. 2 kohdan perusteella (Kvsto päättää liikenteen, viheralueen tai muun yleisen alueen yleissuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa) ja lautakunta päätti 11.6.2019 Huopalahdentien ja Vihdintien bulevardikaupungin kaavarungosta. Uuden linjauksen mukaan myös bulevardikaupungin kaavarunko olisi harkinnan mukaan voitu käsitellä kaupunginhallituksessa. Raitiotie itsessään perustuu Yleiskaavaan 2016 ja maankäytön yleisemmät tavoitteet kaupunginhallituksen käsittelemään yleiskaavan toteuttamisohjelmaan.

Toimivalta

Kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Jos määräaika ylittyy sen vuoksi, että toimielin päättää palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi, vastaus on annettava kolmen kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä eli tässä tapauksessa viimeistään 16.12.2024.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.11.2023 Penttinen Katri Täsmennys hallintosääntöön

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

02.12.2024

Asia/12

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.11.2024 § 611

HEL 2023-014563 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

12.11.2024 Pöydälle

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle lida Haglundin ehdotuksesta.

16.04.2024 Ehdotuksen mukaan

09.04.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Rikhard Manninen, maankäyttöjohtaja, puhelin: 09 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi
Marja Piimies, asemakaavapäällikkö, puhelin: 09 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Pasi Rajala, yleiskaavapäällikkö, puhelin: 09 310 20417
pasi.rajala(a)hel.fi
Susa Eräranta, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 52179
susa.eraranta(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 561

HEL 2023-014563 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

16.09.2024 Palautettiin

Palautusehdotus:

Daniel Sazonov: Kaupunginhallitus toteaa, että osa välimuodon suunnitelmista on tarkoituksenmukaista käsitellä kaupunginhallituksen tasolla. Kaupunginhallitus palauttaa asian uudelleen valmisteluun siten, että se

kehottaa tarkentamaan erityyppisten välimuodon ohjaavien suunnitelmien kategorisointia ja samalla arvioimaan mitkä niistä ovat siten laaja-alaisia, että ne on tarkoituksenmukaista päättää kaupunginhallituksen tasolla.

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunginhallitus palautti asian yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi.

09.09.2024 Pöydälle

02.09.2024 Pöydälle

26.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

13

V 11.12.2024, Valtuutettu Minja Koskelan aloite ympäristöarvojen kunnioittamisen valtavirtaistaminen Helsingin kaupungin päätöksenteossa

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2024-005245 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Minja Koskela ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin henkilöstöä sekä kunnossapitoa toteuttavia toimijoita koulutetaan kautta linjan ympäristölainsäädännön noudattamisen perusteista, ja myös vastuista lainsäädännön rikkomisesta. Kaupungin omat prosessit käydään läpi, jotta arvoluontoa ei voi enää tuhoutua vahingossa. Kaupunki yhdistäytyy ympäristölainsäädännön minimivaatimusten noudattamisessa toteuttaessaan samalla kunnianhimoisesti kaupunkistrategiaan kirjattua ympäristöpolitiikkaa. Aloite on liitteenä 1.

Kunnianhimoinen ilmastovastuu ja luonnonsuojelu on yksi Helsingin kaupunkistrategian painopisteistä. Strategian mukaan kaupunki suojelee ja vaalii aktiivisesti monimuotoista luontoaan, suojelee arvokkaimmat alueet luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 mukaisesti perustaen vähintään viisi uutta luonnonsuojelualuetta vuodessa ja toteuttaa kunnianhimoisesti vuonna 2021 hyväksytyä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa. Strategiassa linjataan, että kaupunki ei osoita rakentamista arvokkaimmille luontoalueille, ja että metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen ja metsien luontainen vanheneminen on keskeisin tavoite.

Kaupungin tarkastuslautakunta tarkasteli vuoden 2022 arviointikertomuksessaan asuinalueiden kaavoituksen vaikutusta viheralueisiin. Arvioinnin pääkysymyksenä oli, onko kaupunkiympäristön toimiala varmistanut viheralueiden säilymisen tai lisääntymisen asuinalueiden kaavoituksessa. Kaupunkistrategiassa linjataan, että puiden ja vehreyden määrää kaupungissa lisätään, metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa vahvistetaan ja Helsingin arvokkaimmille luontoalueille ei osoiteta rakentamista. Toisaalta kaupunkistrategiassa tavoitellaan Helsingin asukasluvun kasvua, minkä vuoksi kaavoituksen pitäisi mahdollistaa uusien asuntojen valmistuminen.

Arvioinnin johtopäätöksinä tarkastuslautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimiala on pääosin varmistanut viheralueiden säilymisen ja vehreyden lisääntymisen asuinalueiden kaavoituksessa kaupunkistrategioiden 2017–2021 ja 2021–2025 mukaisesti. Kaavoitettujen asuinalueiden rakentamisen seurauksena yhteenlaskettu viherpinta-alan määrä kaupungissa kuitenkin todennäköisesti vähenee. Tämä johtuu siitä, että kaavoituksessa joudutaan sovittamaan luontoa ja virkistysalueita koskevia tavoitteita yhteen muiden, muun muassa asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden kanssa.

Arviointikertomuksen käsittelyssä kaupunkiympäristölautakunta totesi, että toimialan tulee edelleen suosia yleis- ja asemakaavoituksessa ratkaisuja, jotka säästävät tai lisäävät suunnittelualueella sijaitsevaa kaupunkiluontoa tai puistoja mahdollisimman paljon. Toimialan tulee jatkaa Helsingin arvokkaimpien luontoalueiden määrittelytyötä ja saattaa työn tulokset mahdollisimman pian kaavoittajien hyödynnettäväksi sekä varmistaa, että kaavoituksessa on käytettävissä riittävästi ajantasaista luontotietoa. Kaupunkiympäristölautakunnan linjaamia suosituksia viedään toimialalla laajasti käytäntöön.

Ympäristönsuojelu ja luonnonsuojelulainsäädäntö

Kaupunginhallitus hyväksyi 4.3.2024 § 129 Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040, jossa asetetaan keskipitkän ja pitkän aika-välin tavoitteet ympäristönsuojelun eri osa-alueille. Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 täydentää ja täsmentää kaupunkistrategiaa ympäristönsuojelun osalta. Siihen sisältyvät kaupunkistrategiassa asetetut tavoitteet ja siinä asetetaan tavoitteet myös niille ympäristönsuojelun osa-alueille, joita kaupunkistrategiassa ei erikseen mainita. Luonnon monimuotoisuuden suojeluun liittyvää tavoitetta on täsmennetty niin, että tavoitteena on pysäyttää Helsingissä tapahtuva luontokato vuoteen 2030 mennessä.

Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojelulainsäädännössä keskeisiä toimintaa ohjaavia periaatteita, velvollisuuksia ja kieltoja ovat selvilläolovelvollisuus, huolellisuus, varovaisuus, ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteet. Näitä toteuttavista säännöksistä keskeisimpiä ovat ympäristön-suojelulain (527/2014) mukainen selvilläolovelvollisuus (6 §) ja velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista (7 §), vesilain (528/2011) mukainen vaarantamiskielto (11 §) sekä luonnonsuojelulain (9/2023) Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja merkittävän heikentämisen kielto (34 §), tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämis- ja heikentämiskielto (65 §), eläin- ja kasvilajien rauhoittaminen (69 §) ja tiettyjen lajien esiintymis-, levähdys- ja lisääntymispaikkojen suojelu (77–79 §).

Lainsäädännön noudattaminen sekä kaupunkistrategian ja sitä täsmen-
tävien ja täydentävien ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen tavoitteiden
edistäminen ovat keskeisiä lähtökohtia kaupunkiympäristön toimialalla.
Kaupunkistrategian ja ympäristönsuojelun ylätasoinen tavoitteet konkreti-
soidaan toimenpiteiksi ympäristönsuojelun osa-alueohjelmissa ja vuo-
sittain toiminnan suunnittelun yhteydessä. Sekä kaupunkistrategian et-
tä ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen tavoitteet on Helsingissä ase-
tettu lainsäädännön vaatimuksia huomattavasti kunnianhimoisemmalle
tasolle.

Kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja Uudenmaan ELY-keskus
valvovat ympäristönsuojelulain ja vesilain noudattamista. Viranomaiset
ovat laissa säädetyissä tehtävissään itsenäisiä ja riippumattomia.
Luonnonsuojelulain valvontaviranomainen on Uudenmaan ELY-keskus.
Valvonnalla varmistetaan ympäristölainsäädännön ja viranomaismä-
räysten noudattaminen sekä haitallisten ympäristö-muutosten ehkäi-
minen tai poistaminen. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakei-
noja ovat alustavat hallinnolliset toimet kuten ohjeet, suositukset, neu-
vonta ja kehotus sekä viime kädessä pakkokeinot.

Ympäristöarvojen huomioiminen suunnittelussa

Luontoarvioiden huomioiminen suunnittelun, toteutuksen ja kunnossa-
pidon eri vaiheissa perustuu kohdealueiden ajantasaisiin luontotietoi-
hin, joita täydennetään tarvittaessa sopivilla luontoselvityksillä. Yleis-
kaavoituksessa ratkaistaan kaupunkirakenteen tasolla kaupunki-
kehityksen periaatteita, jolloin tiedon tarvekin on yleistasonen. Osay-
leiskaavoituksessa sekä suunnitteluperiaatteita ja kaavarunkoja laadi-
taessa tuotetaan aluevaraustasoinen suunnittelu, jolloin yleiskaavata-
soa yksityiskohtaisempi tieto on tarpeen suunnittelun lähtökohdaksi ja
vaikutusten riittävän tarkaksi arvioinniksi. Asemakaavataso ohjaa suo-
raan rakentamista, mikä tarkoittaa vastaavasti detaljoidumman tiedon
tarvetta ja yleensä myös tarkentavia selvityksiä alueen erityispiirteistä.
Suunnittelun tarkkuustason lisäksi tietotarpeisiin vaikuttaa myös alueen
luonne ja herkkyyden vaikutuksille.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnissä kehitysprojekti, jossa
varmistetaan toimialalla tuotettavan luontotiedon systemaattinen ko-
koaminen luontotietojärjestelmään sekä tarkistetaan toimialan suunnit-
telun, toteutuksen ja kunnossapidon prosessit sen suhteen, että luonto-
tietojärjestelmään kerätty luontotieto otetaan niissä huomioon oikeassa
prosessin vaiheessa.

Helsingin luontotiedot on koottu karttapalvelun osana ylläpidettävään
luontotietojärjestelmään. Sen tiedot ovat pääosin julkisia, mutta joitakin
lajitietoja on rajattu vain virkakäyttöön. Lisäksi kansallisessa Laji.fi-

palvelussa on lajihavaintotietoja, joita tulee tarkastella osana kohdealueen luontoarvojen kokonaisarviota. Myös osa Laji.fi-palvelun tiedoista on rajattu vain virkakäyttöön.

Osana ammattitaitoista suunnittelua eri tasoilla punnitaan erilaisia arvoja myös strategisesta näkökulmasta. Kaupunkiympäristön toimialan suunnittelijoiden työhön kuuluu erilaisten ja monitahoisten arvojen suhteuttamista toisiinsa. Strateginen luontoarvio on mukana maisemasuunnittelussa eri vaihtoehtojen puntaroinnissa suhteessa laajempaan ekologiseen verkostoon, sen kytkeytyneisyyteen ja toimivuuteen. Puisto- ja viheraluesuunnittelussa noudetaan kestävän ympäristörakentamisen periaatteita, joissa ensimmäisenä lähtökohtana on olevan säilyttäminen resurssiviisaasti. Mikäli nykyisten rakenteiden säilyttäminen ei ole mahdollista, seuraava vaihtoehto on olemassa olevan kunnostaminen ja parantaminen. Viimeinen vaihtoehto on purkaminen tai uuden rakentaminen.

Ympäristöarvojen huomioiminen rakentamisessa ja kunnossapidossa

Kaupunki ohjaa ja rajoittaa rakentamisen ilmastopäästöjä talonrakentamisessa ja esirakentamisessa. Kaupunkialueella tapahtuvan talonrakentamisen elinkaaren hiilijalanjälkeä ohjataan kaavoituksen, kaavamääräysten, tontinluovutusehtojen, tontti- ja toteutuskilpailujen sekä omissa rakennushankkeissa erityisesti suunnitteluohjeiden kautta. Helsinki otti ensimmäisenä kaupunkina Suomessa käyttöön raja-arvon uusien asuinkerrostalojen elinkaaren hiilijalanjäljelle vuonna 2023. Asuinkerrostalojen raja-arvoa käytetään vaatimuksena uusissa asemakaavoissa, ja hiilijalanjäljestä voidaan määrätä myös tonttikilpailuissa sekä tontinluovutuksen ehdoissa. Vaikka rakennusten säilyttäminen ei ole aina mahdollista, on rakennusten käyttötarkoituksen muuttaminen rakennusta muokaten ja korjaten usein parempi vaihtoehto hiilipäästöjen ja kaupungin kerroksellisuuden kannalta. Kaupunkiympäristölautakunta kannustaa edellyttämään hankkeilta itseltään riittävän kattavia ja läpinäkyviä kiinteistötaloudellisia selvityksiä, vahvistamaan edelleen toimialan omaa monimutkaisten purkamista ja säilyttämistä yhdistävien hankkeiden kiinteistötaloudellista arviointikykyään sekä tuomaan säilyttämistä ja purkamista vertaavia taloudellisia arvioita päätöksenteon tueksi.

Esirakentamisessa Helsingin kaupunki käyttää pohjanvahvistuksessa ainoastaan uusiopohjaisia sideaineita, joilla voidaan pienentää pohjanvahvistuksen hiilidioksidipäästöjä vähintään puoleen aiempaan verrattuna. Kalkkibetonin käyttö on kielletty pohjastabiloinnissa. Infra-hankkeissa tulee käyttää vähähiilistä betonia. Kaupungin omien toimijoiden ja palvelurakennusten uudisrakentamisessa rakennusten E-luku on vähintään 30 % kansallista raja-arvoa matalampi.

Palvelurakennushankkeissa kartoitetaan tontin ja sen läheisyyden luontoarvot hankesuunnitteluvaiheessa. Luontoarvojen kartoitusmenetelmä on ollut käytössä kesästä 2023 alkaen, jolloin vaatimus sen tekemisestä tuli Helsingin kaupungin rakennusjärjestykseen. Infrarakentamisessa on otettu käyttöön ympäristöasiakirja, joka tuotetaan hankkeiden suunnitteluvaiheessa ja johon on koottu kaikki hankkeen ympäristönäkökohdat, jotka tulee ottaa huomioon rakentamisessa. Ympäristöasiakirjassa esitetään mm. kunkin rakennuskohteen erityistä huomiota vaativat ympäristötekijät, kuten herkäät vesistökohteet, uhanalaiset lajit ja suojeltavat luontoalueet. Rakennuttaja huolehtii, että hankkeen urakoitsija vastaa ympäristöasiakirjassa esitettyihin tilaajan vaatimuksiin ympäristösuunnitelmalla. Ympäristösuunnitelman toteutumista seurataan ja valvotaan rakennuttajan ja valvojien toimesta urakoiden aikana. Tarvittaessa urakoitsijalta edellytetään korjaavia toimenpiteitä ympäristöarvojen suojaamiseksi.

Henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti ympäristölainsäädännön mukaiseen työhön. Kaupungin palvelurakennusten rakennusurakoita koskee Työmaan ympäristöasiakirja, joka sisältää vaatimuksia mm. työmaavesien käsittelyyn, kasvillisuuden suojaamiseen, kemikaalien käsittelyyn ja jätteiden lajitteluun. Urakoitsija laatii työmaan ympäristö- ja jätehuolto-suunnitelman, joiden toteutumista seurataan työmaan aikana. Helsingin kaupunki on sitoutunut päästötön työmaa -green dealiin ja urakoissa noudatetaan siinä asetettuja vaatimuksia.

Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje päivitettiin keväällä 2024 ja se on otettu vaiheittain käyttöön hankkeissa kesän ja syksyn 2024 aikana. Työmaavesien hallinnassa ja käsittelyssä noudatetaan erityistä huolellisuutta herkkien vesikohteiden, esimerkiksi taimenpurojen, läheisyydessä ja varmistetaan ettei niille aiheuteta haittaa. Lisäksi toimialalla laadittiin keväällä 2024 Lintujen ja muiden eläinten pesinnän huomioinnin rakentamisessa -ohje. Ohjeessa kerrotaan mm. miten eläinten pesintä tulee huomioida ja miten voidaan ennakoida, ettei pesinnälle aiheuteta haittaa. Toimialan rakennushankkeiden suunnittelussa huomioidaan myös rakennusvalvonnan ohje Lintuturvallinen rakentaminen, joka julkaistiin helmikuussa 2024.

Ympäristö- ja luontoarvot huomioidaan laajasti yleisten alueiden kunnossapidossa ja kaikissa kunnossapidon prosessin vaiheissa. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on keskeinen osa kunnossapidon toimintaa. Sitä pyritään edistämään monin keinoin, kuten esimerkiksi lahoppuuta lisäämällä. Yleisten alueiden kunnossapito hankitaan kaupungin omalta rakentamispalveluliikelaitos Staralta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Urakka-asiakirjat ovat keskeinen ohjauskeino kunnossapitourakoissa.

Helsingin kaupungin kaupunkistrategian painopisteet sekä ympäristötavoitteet on huomioitu kunnossapitourakoiden urakka-asiakirjoissa. Niistä tärkeimmät ovat urakkasopimus, urakkaohjelma, kunnossapidon tuotekortit sekä täsmentävät ohjeliitteet. Kunnossapitourakoiden kaikki työt on järjestettävä niin, että ympäristölle ei aiheudu tarpeettomia haittavaikutuksia. Urakoitsijoiden tulee kaikessa toiminnassaan noudattaa ympäristöön liittyvää lainsäädäntöä ja määräyksiä sekä määriteltyjä ohjeita.

Kunnossapidon hankintavaiheessa ympäristö- ja luontoarvoja edistetään ympäristöasioiden hallintaan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvällä laatupisteityksellä. Urakkaohjelmassa määritellään urakassa noudatettavat ympäristömääräykset ja ohjeet sekä kunnossapitourakan tarkempi sisältö. Urakoitsijan tulee laatia urakkakohmainen ympäristösuunnitelma, jonka avulla tavoitellaan urakan ympäristövaikutusten minimointia, tiedostetaan ja ennakoidaan mahdolliset riskit sekä varaudutaan yllättäviin vahinkoihin. Ympäristösuunnitelmassa pääurakoitsijan tulee kuvata esimerkiksi alueen ympäristön erityispiirteet (mm. herkäät vesistöt sekä toimenpiteet vesistöjen suojaamiseksi). Urakan aikana ympäristösuunnitelman toteutumista seurataan osana sekä tilaajan valvontaa että urakoitsijan omavalvontaa. Urakoitsijan tulee myös täyttää urakan ympäristöraportti ja raportoida ympäristöasioista säännöllisesti.

Kunnossapidon tuotekortit määrittelevät urakoiden tarkemmat laatuvaatimukset ja ohjaavat urakkaan kuuluvien tehtävien tarkempaa suorittamista tuotteittain. Tuotekortit määrittelevät töiden suorittamisessa noudatettavat lait, asetukset ja ohjeet. Ympäristö- ja luontoarvot on huomioitu kunnossapidon tuotekorteissa. Esimerkiksi töiden toimenpideajat on tarkkaan määritelty huomioiden muun muassa lintujen pesimäaika sekä töiden vaikutukset veden laatuun ja vesieliöihin. Suojellut ja uhanalaiset lajit on selvitettävä ennen kunnossapitotoimenpiteisiin ryhtymistä. Kunnossapitotöitä ohjataan lisäksi yksityiskohtaisemmillä ohjeliitteillä, esimerkiksi purokohtaiset toimenpideohjeet ja -kartat on laadittu 19 purolle. Urakka-asiakirjat päivitetään tarvittaessa. Urakoiden asiakirjoja tullaan tarkastelemaan ja päivittämään ympäristöasioiden osalta vuosien 2025 - 2026 aikana yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan Ympäristöpalveluiden kanssa.

Kunnossapitosopimukseen liittyviä ohjeita tarkennetaan tarvittaessa urakan aikana, kun työn suorittaminen edellyttää tarkempaa ohjaamista. Urakoiden sopimuksen mukaista laatua seurataan säännöllisesti tilaajan valvonnalla. Vuosittain kunnossapidon urakoitsijoille järjestettävässä kehittämissäpäivässä on syksyllä 2024 teemana luontoarvojen huomioiminen kunnossapidossa.

Kaupunkiympäristön toimialalla käynnistyneessä luontotiedon välittymisen varmistavassa kehitysprojektissa tullaan parantamaan luontotiedon välittymistä kaikissa prosessin vaiheissa ja varmistamaan luontotietojen saatavuus entistä paremmin myös yleisten alueiden kunnossapidossa. Kehitysprojektissa laaditaan toimintatavat ja ohjeet, joilla luontotiedon huomioiminen varmistetaan kunnossapidon, rakennuttamisen ja ulkopuolisten toimijoiden toimenpiteissä. Osana työtä kehitetään luonto- ja vesialueisiin vaikuttavien kunnossapitotöiden raportointia ja dokumentointia. Yleisten alueiden kunnossapidossa on tehostettu tiedottamista sekä parannettu yhteistyötä ympäristöasioissa. Kunnossapitourakoitsijoilta tullaan edellyttämään aikaisempaa laadukkaampaa raportointia ympäristöön tai luontoon vaikuttavista toimenpiteistä. Kehitysprojektissa vahvistetaan tiedonkulkua ja yhteistyötä toimialan sisällä, jotta luontotiedon välittyminen voidaan varmistaa entistä paremmin kaikissa kaupunkiympäristön elinkaaren vaiheissa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 738

HEL 2024-005245 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Kolhmaisena ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.11.2024 § 609

HEL 2024-005245 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Minja Koskelan ja 24 muun valtuutetun aloitteen mukaan kaupungin päätöksentekoprosesseissa tulee liian usein vastaan tilanteita, joissa luontoa ja ilmastoa ei priorisoida muiden seikkojen noustessa ensisijaisiksi. Ihmisten näkökulman lisäksi kaupungin toiminnassa tulisi kuitenkin huomioida aina myös luonnon ja muiden lajien näkökulma.

Kunnianhimoinen ilmastovastuu ja luonnonsuojelu on yksi Helsingin kaupunkistrategian painopisteistä. Strategian mukaan kaupunki suojelee ja vaalii aktiivisesti monimuotoista luontoaan, suojelee arvokkaimmat alueet luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2024 mukaisesti perustaen vähintään viisi uutta luonnonsuojelualueutta vuodessa ja toteuttaa kunnianhimoisesti vuonna 2021 hyväksytyä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa. Strategiassa linjataan myös, että kaupunki ei osoita rakentamista arvokkaimmille luontoalueille, ja että metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen ja metsien luontainen vanheneminen on keskeisin tavoite.

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta tarkasteli vuoden 2022 arviointikertomuksessaan asuinalueiden kaavoituksen vaikutusta viheralueisiin. Arvioinnin pääkysymyksenä oli, onko kaupunkiympäristön toi-

miala varmistanut viheralueiden säilymisen tai lisääntymisen asuinalueiden kaavoituksessa. Kaupunkistrategiassa 2021 - 2025 linjataan, että puiden ja vehreyden määrää kaupungissa lisätään, metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa vahvistetaan ja Helsingin arvokkaimmille luontoalueille ei osoiteta rakentamista. Toisaalta kaupunkistrategiassa tavoitellaan Helsingin asukasluvun kasvua, minkä vuoksi kaavoituksen pitäisi mahdollistaa uusien asuntojen valmistuminen.

Arvioinnin johtopäätöksinä tarkastuslautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimiala on pääosin varmistanut viheralueiden säilymisen ja vehreyden lisääntymisen asuinalueiden kaavoituksessa kaupunkistrategioiden 2017 - 2021 ja 2021 - 2025 mukaisesti. Kaavoitettujen asuinalueiden rakentamisen seurauksena yhteenlaskettu viherpinta-alan määrä kaupungissa kuitenkin todennäköisesti vähenee. Tämä johtuu siitä, että kaavoituksessa joudutaan sovittamaan luontoa ja virkistysalueita koskevia tavoitteita yhteen muiden, muun muassa asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden kanssa.

Arviointikertomuksen käsittelyssä kaupunkiympäristölautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimialan tulee edelleen suosia yleis- ja asemakaavoituksessa sellaisia ratkaisuja, jotka säästävät tai lisäävät suunnittelualueella sijaitsevaa kaupunkiluontoa tai puistoja mahdollisimman paljon. Toimialan tulee myös jatkaa Helsingin arvokkaimpien luontoalueiden määrittelytyötä ja saattaa työn tulokset mahdollisimman pian kaavoittajien hyödynnettäväksi sekä varmistaa, että kaavoituksessa on käytettävissä riittävästi ajantasaista luontotietoa. Kaupunkiympäristölautakunnan linjaamia suosituksia viedään toimialalla laajasti käytäntöön.

Ympäristönsuojelu ja luonnonsuojelulainsäädäntö

Kaupunginhallitus hyväksyi maaliskuussa 2024 Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040, jossa asetetaan keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteet ympäristönsuojelun eri osa-alueille. Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 täydentää ja täsmentää kaupunkistrategiaa ympäristönsuojelun osalta. Siihen sisältyvät kaupunkistrategiassa asetetut tavoitteet ja siinä asetetaan tavoitteet myös niille ympäristönsuojelun osa-alueille, joita kaupunkistrategiassa ei erikseen mainita. Luonnon monimuotoisuuden suojeluun liittyvää tavoitetta on täsmennetty niin, että tavoitteena on pysäyttää Helsingissä tapahtuva luontokato vuoteen 2030 mennessä.

Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojelulainsäädännössä keskeisiä toimintaa ohjaavia periaatteita ovat selvilläolovelvollisuus, huolellisuus ja varovaisuus sekä ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteet. Näitä toteuttavista säännöksistä keskeisimpiä ovat ympäristön-

suojelulain (527/2014) mukainen selvilläolovelvollisuus (6 §) ja velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista (7 §), vesilain (528/2011) mukainen eräiden vesiluontotyyppien suojelu (11 §) sekä luonnonsuojelulain (9/2023) Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja merkittävän heikentämisen kieltä (34 §), tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämisen- ja heikentämiskiello (65 §), eläin- ja kasvilajien rauhoittaminen (69 §) ja tiettyjen lajien esiintymis-, levähdys- ja lisääntymispaikkojen suojelu (77 - 79 §).

Lainsäädännön noudattaminen sekä kaupunkistrategian ja sitä täsmen-
tävien ja täydentävien ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen tavoitteiden edistäminen ovat keskeisiä lähtökohtia kaupunkiympäristön toimialalla. Kaupunkistrategian ja ympäristönsuojelun ylätasoinen tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi ympäristönsuojelun osa-alueohjelmissa ja vuosittain toiminnan suunnittelun yhteydessä. Sekä kaupunkistrategian että ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen tavoitteet on Helsingissä asetettu lainsäädännön vaatimuksia huomattavasti kunnianhimoisemmalle tasolle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja Uudenmaan ELY-keskus valvovat ympäristönsuojelulain ja vesilain noudattamista Helsingissä. Viranomaiset ovat laissa säädetyissä tehtävissään itsenäisiä ja riippumattomia. Luonnonsuojelulain valvontaviranomainen on Uudenmaan ELY-keskus. Valvonnalla varmistetaan ympäristölainsäädännön ja viranomais määräysten noudattaminen sekä haitallisten ympäristömuutosten ehkäiseminen tai poistaminen. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakeinoja ovat alustavat hallinnolliset toimet kuten ohjeet, suositukset, neuvonta ja kehoitus sekä viime kädessä pakkokeinot. Valvonta voi kohdistua niin yksityis- kuin oikeushenkilöihin (yritykset, kaupungin oma toiminta).

Ympäristöarvojen huomioiminen suunnittelussa

Luontoarvioiden huomioiminen suunnittelun, toteutuksen ja kunnossapidon eri vaiheissa perustuu kohdealueiden ajantasaisiin luontotietoihin, joita täydennetään tarvittaessa sopivilla luontoselvityksillä. Yleiskaavoituksessa ratkaistaan kaupunkirakenteen tasolla kaupunkikehityksen periaatteita, jolloin tiedon tarvekin on yleistasoinen. Osayleiskaavoituksessa sekä suunnitteluperiaatteita ja kaavarunkoja laadittaessa tuotetaan aluevaraustasoista suunnittelua, jolloin yleiskaavatasoa yksityiskohtaisempi tieto on tarpeen suunnittelun lähtökohdaksi ja vaikutusten riittävän tarkaksi arvioinniksi. Asemakaavataso ohjaa suoraan rakentamista, mikä tarkoittaa vastaavasti detaljoidumman tiedon tarvetta ja yleensä myös tarkentavia selvityksiä alueen erityispiirteistä. Suunnittelun tarkkuustason lisäksi tietotarpeisiin vaikuttaa myös alueen luonne ja herkkyyden vaikutuksille.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnissä kehitysprojekti, jossa varmistetaan toimialalla tuotettavan luontotiedon systemaattinen koaminen luontotietojärjestelmään sekä tarkistetaan toimialan suunnittelun, toteutuksen ja kunnossapidon prosessit sen suhteen, että luontotietojärjestelmään kerätty luontotieto otetaan niissä huomioon oikeassa prosessin vaiheessa.

Helsingin luontotiedot on koottu karttapalvelun osana ylläpidettävään luontotietojärjestelmään. Sen tiedot ovat pääosin julkisia, mutta joitakin lajitietoja on rajattu vain virkakäyttöön. Lisäksi kansallisessa Laji.fi-palvelussa on lajihavaintotietoja, joita tulee tarkastella osana kohdealueen luontoarvojen kokonaisarviota. Myös osa Laji.fi-palvelun tiedoista on rajattu vain virkakäyttöön.

Osana ammattitaitoista suunnittelua eri tasoilla punnitaan erilaisia arvoja myös strategisesta näkökulmasta. Kaupunkiympäristön toimialan suunnittelijoiden työhön kuuluu erilaisten ja monitahoisten arvojen suhteuttamista toisiinsa. Strateginen luontoarvio on mukana maisemasuunnittelussa eri vaihtoehtojen puntaroinnissa suhteessa laajempaan ekologiseen verkostoon, sen kytkeytyneisyyteen ja toimivuuteen. Puisto- ja viheraluesuunnittelussa noudetaan kestävän ympäristörakentamisen periaatteita, joissa ensimmäisenä lähtökohtana on olevan säilyttäminen resurssiviisaasti. Mikäli nykyisten rakenteiden säilyttäminen ei ole mahdollista, seuraava vaihtoehto on olemassa olevan kunnostaminen ja parantaminen. Viimeinen vaihtoehto on purkaminen tai uuden rakentaminen.

Ympäristöarvojen huomioiminen rakentamisessa ja kunnossapidossa

Kaupunki ohjaa ja rajoittaa rakentamisen ilmastopäästöjä sekä talonrakentamisessa että esirakentamisessa. Kaupunkialueella tapahtuvan talonrakentamisen elinkaaren hiilijalanjälkeä ohjataan kaavoituksen, kaavamääräysten, tontinluovutusehtojen, tontti- ja toteutuskilpailujen sekä omissa rakennushankkeissa erityisesti suunnitteluohjeiden kautta. Helsinki otti ensimmäisenä kaupunkina Suomessa käyttöön raja-arvon uusien asuinkerrostalojen elinkaaren hiilijalanjäljelle vuonna 2023. Asuinkerrostalojen raja-arvoa käytetään vaatimuksena uusissa asemakaavoissa, ja hiilijalanjäljestä voidaan määrätä myös tonttikilpailuissa sekä tontinluovutuksen ehtoissa.

Vaikka rakennusten säilyttäminen ei ole aina mahdollista, on rakennusten käyttötarkoituksen muuttaminen rakennusta muokaten ja korjaten usein parempi vaihtoehto hiilipäästöjen ja kaupungin kerroksellisuuden kannalta. Lautakunta kannusti edellyttämään hankkeilta itseltään riittävän kattavia ja läpinäkyviä kiinteistötaloudellisia selvityksiä, vahvistamaan edelleen toimialan omaa monimutkaisten purkamista ja säilyttä-

mistä yhdistävien hankkeiden kiinteistötalouden arviointikykyään sekä tuomaan säilyttämistä ja purkamista vertaavia taloudellisia arvioita päätöksenteon tueksi.

Esirakentamisessa Helsingin kaupunki käyttää pohjanvahvistuksessa ainoastaan uusiopohjaisia sideaineita, joilla voidaan pienentää pohjanvahvistuksen hiilidioksidipäästöjä vähintään puoleen aiempaan verrattuna. Kalkkibetonin käyttö on kielletty pohjastabiloinnissa. Infra-hankkeissa tulee käyttää vähähiilistä betonia. Kaupungin omien toimittilojen ja palvelurakennusten uudisrakentamisessa rakennusten E-luku on vähintään 30 % kansallista raja-arvoa matalampi.

Palvelurakennushankkeissa kartoitetaan tontin ja sen läheisyyden luontoarvot hankesuunnitteluvaiheessa. Luontoarvojen kartoitusmenetelmä on ollut käytössä kesästä 2023 alkaen, jolloin vaatimus sen tekemisestä tuli Helsingin kaupungin rakennusjärjestykseen. Infrarakentamisessa on otettu käyttöön ympäristöasiakirja, joka tuotetaan hankkeiden suunnitteluvaiheessa ja johon on koottu kaikki hankkeen ympäristönäkökohdat, jotka tulee ottaa huomioon rakentamisessa. Ympäristöasiakirjassa esitetään mm. kunkin rakennuskohteen erityistä huomiota vaativat ympäristötekijät, kuten herkäät vesistökohteet, uhanalaiset lajit ja suojeltavat luontoalueet. Rakennuttaja huolehtii, että hankkeen urakoitsija vastaa ympäristöasiakirjassa esitettyihin tilaajan vaatimuksiin ympäristösuunnitelmalla. Ympäristösuunnitelman toteutumista seurataan ja valvotaan rakennuttajan ja valvojen toimesta urakoiden aikana. Tarvittaessa urakoitsijalta edellytetään korjaavia toimenpiteitä ympäristöarvojen suojaamiseksi.

Henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti ympäristölainsäädännön mukaiseen työhön. Kaupungin palvelurakennusten rakennusurakoita koskee Työmaan ympäristöasiakirja, joka sisältää vaatimuksia mm. työmaavesien käsittelyyn, kasvillisuuden suojaamiseen, kemikaalien käsittelyyn ja jätteiden lajitteluun. Urakoitsija laatii työmaan ympäristö- ja jätehuolto-suunnitelman, joiden toteutumista seurataan työmaan aikana. Helsingin kaupunki on sitoutunut päästötön työmaa -green dealiin ja urakoissa noudatetaan siinä asetettuja vaatimuksia.

Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje päivitettiin keväällä 2024 ja se on otettu vaiheittain käyttöön hankkeissa kesän ja syksyn 2024 aikana. Työmaavesien hallinnassa ja käsittelyssä noudatetaan erityistä huolellisuutta herkkien vesikohteiden, esimerkiksi taimenpurojen, läheisyydessä ja varmistetaan ettei niille aiheuteta haittaa. Lisäksi toimialalla laadittiin keväällä 2024 Lintujen ja muiden eläinten pesinnän huomioinen rakentamisessa -ohje. Ohjeessa kerrotaan mm. miten eläinten pesintä tulee huomioida ja miten voidaan ennakoida, ettei pesinnälle aiheuteta haittaa. Toimialan rakennushankkeiden suunnittelussa huo-

mioidaan myös rakennusvalvonnan ohje Lintuturvallinen rakentaminen, joka julkaistiin helmikuussa 2024.

Ympäristö- ja luontoarvot huomioidaan laajasti yleisten alueiden kunnossapidossa ja kaikissa kunnossapidon prosessin vaiheissa. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on keskeinen osa kunnossapidon toimintaa. Sitä pyritään edistämään monin keinoin, kuten esimerkiksi lahoppuuta lisäämällä. Yleisten alueiden kunnossapito hankitaan kaupungin omalta rakentamispalveluliikelaitos Staralta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Urakka-asiakirjat ovat keskeinen ohjauskeino kunnossapitourakoissa.

Helsingin kaupungin kaupunkistrategian painopisteet sekä ympäristötavoitteet on huomioitu kunnossapitourakoiden urakka-asiakirjoissa. Niistä tärkeimmät ovat urakkasopimus, urakkaohjelma, kunnossapidon tuotekortit sekä täsmentävät ohjeliitteet. Kunnossapitourakoiden kaikki työt on järjestettävä niin, että ympäristölle ei aiheudu tarpeettomia haittavaikutuksia. Urakoitsijoiden tulee kaikessa toiminnassaan noudattaa ympäristöön liittyvää lainsäädäntöä ja määräyksiä sekä määriteltyjä ohjeita.

Kunnossapidon hankintavaiheessa ympäristö- ja luontoarvoja edistetään ympäristöasioiden hallintaan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvällä laatupisteytyksellä. Urakkaohjelmassa määritellään urakassa noudatettavat ympäristömääräykset ja ohjeet sekä kunnossapitourakan tarkempi sisältö. Urakoitsijan tulee laatia urakkakohdainen ympäristösuunnitelma, jonka avulla tavoitellaan urakan ympäristövaikutusten minimointia, tiedostetaan ja ennakoitaan mahdolliset riskit sekä varaudutaan yllättäviin vahinkoihin. Ympäristösuunnitelmassa pääurakoitsijan tulee kuvata esimerkiksi alueen ympäristön erityispiirteet (mm. herkat vesistöt sekä toimenpiteet vesistöjen suojaamiseksi). Urakan aikana ympäristösuunnitelman toteutumista seurataan osana sekä tilaajan valvontaa että urakoitsijan omavalvontaa. Urakoitsijan tulee myös täyttää urakan ympäristöraportti ja raportoida ympäristöasioista säännöllisesti.

Kunnossapidon tuotekortit määrittelevät urakoiden tarkemmat laatuvaatimukset ja ohjaavat urakkaan kuuluvien tehtävien tarkempaa suorittamista tuotteittain. Tuotekortit määrittelevät töiden suorittamisessa noudatettavat lait, asetukset ja ohjeet. Ympäristö- ja luontoarvot on huomioitu kunnossapidon tuotekorteissa. Esimerkiksi töiden toimenpiteajat on tarkkaan määritelty huomioiden muun muassa lintujen pesimäaika sekä töiden vaikutukset veden laatuun ja vesieliöihin. Suojellut ja uhanalaiset lajit on selvitettävä ennen kunnossapitotoimenpiteisiin ryhtymistä. Kunnossapitotöitä ohjataan lisäksi yksityiskohtaisemmillä ohjeliitteillä, esimerkiksi purokohtaiset toimenpideohjeet ja -kartat on

laadittu 19 purolle. Urakka-asiakirjat päivitetään tarvittaessa. Urakoiden asiakirjoja tullaan tarkastelemaan ja päivittämään ympäristöasioiden osalta vuosien 2025 - 2026 aikana yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan Ympäristöpalveluiden kanssa.

Kunnossapitosopimukseen liittyviä ohjeita tarkennetaan tarvittaessa urakan aikana, kun työn suorittaminen edellyttää tarkempaa ohjaamista. Urakoiden sopimuksen mukaista laatua seurataan säännöllisesti tilaajan valvonnalla. Vuosittain kunnossapidon urakoitsijoille järjestettävässä kehittämissäpäivässä on syksyllä 2024 teemana luontoarvojen huomioiminen kunnossapidossa.

Kaupunkiympäristön toimialalla käynnistyneessä luontotiedon välittymisen varmistavassa kehitysprojektissa tullaan parantamaan luontotiedon välittymistä kaikissa prosessin vaiheissa ja varmistamaan luontotietojen saatavuus entistä paremmin myös yleisten alueiden kunnossapidossa. Kehitysprojektissa laaditaan toimintatavat ja ohjeet, joilla luontotiedon huomioiminen varmistetaan kunnossapidon, rakennuttamisen ja ulkopuolisten toimijoiden toimenpiteissä. Osana työtä kehitetään luonto- ja vesialueisiin vaikuttavien kunnossapitotöiden raportointia ja dokumentointia. Yleisten alueiden kunnossapidossa on tehostettu tiedottamista sekä parannettu yhteistyötä ympäristöasioissa. Kunnossapitourakoitsijoilta tullaan edellyttämään aikaisempaa laadukkaampaa raportointia ympäristöön tai luontoon vaikuttavista toimenpiteistä. Kehitysprojektissa vahvistetaan tiedonkulkua ja yhteistyötä toimialan sisällä, jotta luontotiedon välittyminen voidaan varmistaa entistä paremmin kaikissa kaupunkiympäristön elinkaaren vaiheissa.

Käsittely

12.11.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lisätään lausuntoehdotukseen kappaleen 15 loppuun: "Vaikka rakennusten säilyttäminen ei ole aina mahdollista, on rakennusten käyttötarkoituksen muuttaminen rakennusta muokaten ja korjaten usein parempi vaihtoehto hiilipäästöjen ja kaupungin kerroksellisuuden kannalta. Lautakunta kannustaa edellyttämään hankkeilta itseltään riittävän kattavia ja läpinäkyviä kiinteistötaloudellisia selvityksiä, vahvistamaan edelleen toimialan omaa monimutkaisten purkamista ja säilyttämistä yhdistävien hankkeiden kiinteistötalouden arviointikykyään sekä tuomaan säilyttämistä ja purkamista vertaavia taloudellisia arvioita päätöksenteon tueksi."

Kannattaja: Olli-Pekka Koljonen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 5

Tarik Ahsanullah, Silja Borgarsdottir Sandelin, Iida Haglund, Mika Raatikainen, Risto Rautava

Ei-äännet: 7

Mia Haglund, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Otto Meri

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5–7 (1 poissa).

05.11.2024 Pöydälle

29.10.2024 Pöydälle

22.10.2024 Pöydälle

08.10.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Meri Louekari, strategiapäällikkö: 09 310 37375
meri.louekari(a)hel.fi

14

Talousarvion noudattamisohjeet vuodelle 2025

HEL 2024-015396 T 02 02 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa liitteen mukaiset vuoden 2025 talousarvion noudattamisohjeet toimialoille, virastoille ja liikelaitoksille.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.11.2024 kaupungin talousarvion vuodeksi 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2027. Hallintosäännön mukaan tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpanoksi annetaan vuosittain talousarvion noudattamisohjeissa, joista päättää kaupunginhallitus.

Talouden ohjauksessa ja suunnittelussa Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan kahdessa kokonaisuudessa: talouden tunnuslukujen näkökulmasta muihin kuntiin vertautuva Kunta-Helsinki ja valtion rahoittama sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (sotepe).

Talouden raportoinnissa Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan kolmessa kokonaisuudessa: Helsinki yhteensä, Kunta-Helsinki sekä sosiaali-, terveys- ja pe-lastustoimiala (sotepe). Helsingin kaupungin tilinpäätös koostuu näistä kolmesta kokonaisuudesta tehdyistä erillistilinpäätöksistä.

Huolimatta siitä, että sosiaali-, terveys- pelastuspalvelujen rahoitus tulee valtiolta, Helsinki on yksi kaupunki ja talousarvion 2025 noudattamisohjeet velvoittavat myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa. Ohjeissa on erikseen mainittu, jos asiaa sovelletaan poikkeavasti sotepe-toimialaan tai mikäli asiassa on erityisesti sotepe-toimialalla huomioitava näkökohtia.

Strategiakauden vaihtuessa arvioidaan keskeisimmät nykyistä strategiakautta koskevat suunnitelmat ja ohjelmat. Uuden strategian valmistelu käynnistetään uuden valtuuston kanssa heti valtuustokauden alkaessa kesäkuussa 2025. Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulee huomioida, että strategiakauden vaihdos vaikuttaa toimintasuunnitelmien painopisteisiin jo loppuvuodelle 2025. Uuden 2025–2029 strategian tavoitteiden toimeenpanosta linjataan loka-marraskuulle 2025 suunnitelman mukaan päätettävällä kaupunginhallituksen kaupunkistrategian toimeenpanopäätöksellä.

02.12.2024

Asia/14

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: 09 310 76759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuoden 2025 talousarvion noudattamisohjeet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan jäsenen ja varajäsenen valinta

HEL 2024-015017 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

- myöntää Arja Karhuvaaralle eron liikenneliikelaitoksen johtokunnan jäsenen tehtävästä ja
- valitsee nykyisen varajäsenen Seida Sohrabin jäseneksi ja Sirpa Asko-Seljavaaran hänen henkilökohtaiseksi varajäseneksi liikenneliikelaitoksen johtokuntaan kaupunginhallituksen toimikaudeksi.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus valitsi Arja Karhuvaaran (kok.) 24.6.2024 § 412 jäseneksi liikenneliikelaitoksen johtokuntaan kaupunginhallituksen toimikaudeksi. Arja Karhuvaara on 11.11.2024 pyytänyt eroa muuttuneiden luottamustehtävien vuoksi.

Toimielimen jäseneksi esitetään osittain luottamushenkilöitä ja osittain kaupungin henkilöstöön kuuluvia henkilöiden aseman tai tehtävien perusteella.

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Kuntalain 74 §:n mukaan johtokuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta kunta ei ole.

Hallintosäännön 2 luvun mukaan kaupunginhallitus valitsee toimikaudekseen johtokunnan jäsenet ja varajäsenet.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

02.12.2024

Asia/15

Rosa Pakarinen, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 11.11.2024

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

16

Kiinteistö Oy Kaapelitalon taloudellisen aseman selkeyttäminen ja omistajastrategian päivittäminen

HEL 2024-000433 T 00 01 05

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus muuttaa kaupungin Kiinteistö Oy Kaapelitalolle myöntämän (kaupunginhallitus 21.6.2021 § 484) Tanssin talo -lainan, josta on maksamatta per 31.1.2025 8 958 333,35 euroa, ja lainan maksamatta olevat erääntyneet korot (48 524,31€) vastikkeettomasti yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman ehtoiseksi eräksi, myöntää toimenpiteitä varten kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2025 talousarviomäärärahoja yhteensä 9 006 857,66 euroa talousarvion tililtä 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi sekä kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa yhteistyössä kaupunginkanslian oikeuspalveluiden kanssa huolehtimaan muutoksen toimenpiteistä ja allekirjoittamaan tarvittavat asiakirjat.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää tehdä viiden miljoonan euron suuruisen vastikkeettoman sijoituksen Kiinteistö Oy Kaapelitalon sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, ja myöntää sijoituksen maksamiseksi kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2025 talousarviomäärärahoja yhteensä viisi miljoonaa euroa talousarvion tililtä 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Kaupunginhallitus hyväksyy Suvilahden kulttuurikeskuksen rakennushistoriallisten julkisivujen, kattojen, ikkunoiden ja savupiippujen peruskorjausten rahoittamisesta Kiinteistö Oy Kaapelitalon kanssa tehtävän sopimuksen liitteen 2 mukaisena, ja kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa allekirjoittamaan sopimuksen kaupungin osalta.

Kaupunginhallitus myös päivittää Kiinteistö Oy Kaapelitalon omistajastrategian liitteen 3 mukaisesti.

Esittelijän perustelut

Kiinteistö Oy Kaapelitalo

Kiinteistö Oy Kaapelitalon toiminta perustuu Kaapelitehtaan, Tanssin talon, Nilsiäkatu 10:n ja Suvilahden kiinteistöjen omistukseen. Kiinteistöistä vuokrataan työ- ja tapahtumatiloja lähinnä kulttuurisektorin vuok-

ralaisille. Konsernin lähtökohtaisena tarkoituksena on tuottaa voittoa. Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 100 %.

Omistajastrategian mukaan Kaapelitalo-konserni tukee kaupungin kehittymistä tapahtumakaupunkina ja mahdollistaa taide-, kulttuuri- ja luovan alan toimijoille sekä muille vuokralaisille arvostetut ja toimivat tilat kehittämällä ja ylläpitämällä omistuksessaan olevia kiinteistöjään.

Tanssin talo -hanke ja sen investointien poistot tulevat rasittamaan Kiinteistö Oy Kaapelitalon kirjanpidollista tulosta merkittävästi, eikä yhtiöllä ole osingonmaksuun liittyvää tavoitetta. Yhtiön tulee kuitenkin toimia liiketoiminnassaan kannattavasti, jotta kiinteistöjen arvonnousu on hyvän kunnossapidon ja kehittämisen avulla mahdollista jatkossakin.

Tausta

Helsingin kaupunki perusti syyskuussa 1991 KOY Kaapelitalon hallinnoimaan Ruoholahdessa sijaitsevaa Nokian entisen Kaapelitehtaan kiinteistöä, joka oli siirtynyt kaupungin omistukseen. Yhtiön talous rakennettiin vahvalle taseelle luovuttamalla Kaapelitehtaan rakennus yhtiön omistukseen apportina vuoden 1992 alusta. Apportin turvin yhtiö on peruskorjannut Kaapelitehtaan kiinteistöä ja vuokrannut sieltä tiloja lähinnä taiteen, kulttuurin ja luovan alan toimijoiden tarpeisiin.

Vuoden 2019 jouluna yhtiö osti Vallilasta osoitteessa Nilsiäkatu 10 sijaitsevan entisen Orionin lääketehaan kiinteistön, joka nimettiin N10:ksi. Hankinta toteutettiin 100%:lla pankkilainalla. Kaupan mukana tuli kiinteistön vuokralaiskanta sekä liiketoimintaa ylläpitänyt henkilöstö. Hanke on toistaiseksi kantanut kustannuksensa.

Vuosien saatossa yhtiö on peruskorjannut Kaapelitehtaan rakennuksen kauttaaltaan. Kiinteistön vuokrausaste on pysynyt jatkuvasti korkeana ja yhtiön rahoitustuloksella on voitu kattaa paitsi Kaapelitehtaan korjausinvestoinnit, poistot ja lainanlyhennykset myös merkittävä osa vuonna 2011 yhtiön omistukseen tulleen Suvilahden korjausinvestoinneista.

Vuonna 2014 Helsingin kaupungin tilaama tarveselvitys ehdotti Tanssin talon uudisrakennuksen sijoituspaikaksi Kaapelitehdasta. Taustalla oli Jane ja Aatos Erkon säätiön myöntämä 15 miljoonan euron lahjoitus Tanssin talo -hankkeelle. Lahjoituksen ehtona oli, että julkiset toimijat tekevät vähintään vastaavan suuruisen rahoituspäätöksen hankkeelle ennen vuoden 2015 loppua. Työtä varten muodostettu Tanssin talon työryhmä sai loppuraporttinsa valmiiksi lokakuussa 2015. Loppuraportissa määriteltiin Tanssin talon neliövuokriksi 7,5 EUR/m² uudisosan osalta ja 18 EUR/m² peruskorjattujen vanhojen tehdastilojen osalta.

Kaupunginhallitus päätti 14.12.2015, § 1223, hyväksyä Tanssin talon toteuttamista ja rahoittamista koskevan puitesopimuksen, joka allekirjoitettiin Helsingin kaupungin, Kiinteistö Oy Kaapelitalon, Tanssin talo ry:n ja Jane ja Aatos Erkon säätiön välillä 18.12.2015. Puitesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen KOY Kaapelitalo ryhtyi vetämään hanketta rakennuttajan roolissa. Puitesopimuksessa sovittiin, että Helsingin kaupungin osuus hankkeen rahoituksesta on enintään kuusi miljoonaa euroa 34,8 miljoonan euron kokonaishankekustannuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ilmoitti 9.12.2015 päivätyllä kirjeellä (Dno 7/611/2015), että valtio osallistuu Tanssin talon uudisrakennuksen rahoittamiseen enintään kuuden miljoonan euron valtionavustuksella. Hanke valmistui vuoden 2021 lopussa ja Tanssin talo avasi ovensa keväällä 2022.

Puitesopimuksen mukaisesti Tanssin talon maksamat vuokrat eivät sisällä tuottotavoitteita, esimerkiksi varautumista peruskorjauksiin eivätkä investoinnin poiston osuutta.

Tanssin talo -hankkeen kustannusten nousu

Tanssin talon suunnitteluvaiheen (2016-2019) aikana rakennusalan yleinen kustannustaso nousi pääkaupunkiseudulla 18,2%. Kustannushaasteisiin vastattiin sopeuttamalla hankkeen laajuutta noin 10 %:lla siirtämällä uudisosaan suunniteltuja tiloja vanhan tehdaskiinteistön puolelle. Yhtiön kannalta hankkeen tuottavat neliöt vähenivät ratkaisun myötä, kun Tanssin talon tiloja sijoitettiin vanhaan tehdasrakennukseen uudisrakennuksen sijasta.

Tanssin talo -hankkeesta jätettiin kunnallisvalitus kesällä 2018, minkä johdosta rakennustöiden käynnistyminen viivästyi noin vuodella.

Kaapelitalon vastuulla olleiden Tanssin talon ja sen liitännäisten investointien kustannukset nousivat hankkeen aikana 7,8 miljoonasta 12,3 miljoonaan (uudisrakennusosan kustannukset nousivat yhteensä noin 4,2 miljoonaa euroa.). Kustannusten nousun syynä olivat hankkeen keston piteneminen kaavavalituksen ja koronapandemian johdosta sekä rakennusalan yleinen kustannustason nousu hankkeen aikana.

Yhtiö rahoitti Tanssin talon ja sen toteuttamisen edellytyksenä olleet liitännäisinvestoinnit osittain kaupungin myöntämällä lainalla (10 M€) ja osittain omilla kassavaroillaan (2,3 M€). Kustannusten nousun myötä Helsingin kaupunginhallitus päätti 7.10.2019, § 679, korottaa kaupungin rahoitusosuutta Tanssin talo -hankkeessa yhteensä enintään 3,95 miljoonalla eurolla, kun hankkeen kokonaiskustannukset nousivat 40 miljoonaan euroon. Valtio päätti puolestaan omalta osaltaan korottaa rahoitusosuuttaan 1,25 miljoonalla eurolla.

Koronapandemian vaikutukset yhtiön toimintaan

Koronapandemia vaikutti yhtiön taloudelliseen tilanteeseen voimakkaasti. Koronapandemiasta johtuen kaupungin kehotuksen (27.3.2020 § 69) mukaisesti antamat vuokravapautukset pienensivät yhtiön liikevaihtoa 1,5 M€. Lisäksi yhtiön tapahtumatilavuokraus pysähtyi käytännössä kokonaan kahdeksi vuodeksi, ja tapahtumatoiminnan käynnistyttyä uudelleen meni pitkään ennen kuin liiketoiminta palautui pandemiaa edeltävälle tasolle. Pandemia söi tapahtumatilaliikevaihtoa yhtiön mukaan arvioltaan noin 1,5–2 M€. Yhtiön saamat korona-avustukset jäivät kuitenkin vain vajaaseen 300 000 euroon. Yhtiö joutui vuoden 2023 alussa nostamaan 5,5 M€ lainan kattamaan koronasta aiheutuneet tulojen menetykset ja lisäkustannukset sekä kassavaroillaan rahoittamat Tanssin talo -hankkeen liitännäiskustannukset.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 26.2.2024

Kaupunginhallituksen konsernijaosto ohjeisti 26.2.2024 § 12, Kiinteistö Oy Kaapelitalon ja kaupungin konserniohjausyksikön yhteisesti valmistelemaan esityksen, jolla voidaan ratkaista yhtiön normaalin liiketoiminnan ulkopuolella syntyneiden tappioiden tuottamat ongelmat. Niitä ovat korona-ajan vuokranalennusten takia kertyneet tulojen menetykset ja Suvilahden suojelurakennusten tietyt ajankohtaiset korjaukset.

Lisäksi valmistelulta odotetaan ehdotuksia siihen, miten omistajaohjauksen päätöksellä Kiinteistö Oy Kaapelitalon vastuulle päätyneen Tanssitalon aiheuttama pysyvä vuokravaje voidaan ratkaista vaarantamatta yhtiön perustoimintaa.

Tanssin taloon liittyvät neuvottelut

Kaupunginhallituksen konsernijaoston ohjeistukseen liittyen, kaupungin kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto on käynyt kevään ja alkusyksyn aikana neuvotteluja Jane ja Aatos Erkon säätiön (JAES) sekä OKM:n kanssa Tanssin talon taloudelliseen kokonaisuuteen liittyen.

Neuvotteluiden tuloksena, JAES päätti 27.9.2024 avustaa KOY Kaapelitaloa 2,3 M€ edellytyksenä että Helsingin kaupunki vahvistaa kattavansa loput (1,9 M€) Tanssin talon uudisrakennuksen rakentamisen rahoitusvajeesta oman pääoman ehtoisesti vuonna 2025. OKM ilmoitti neuvotteluista huolimatta, että se ei pysty sen määrärahoihin kohdistuvista leikkauksista johtuen osallistumaan uudisrakennusosan rahoitusvajeen kattamiseen kaupungin ja säätiön kanssa.

Lisäksi säätiö asetti avustuksensa ehdoksi, että osapuolet (JAES, Helsingin kaupunki ja Kiinteistö Oy Kaapelitalo) suorituksen maksaessaan ja vastaanottaessaan samalla vahvistavat, että Tanssin talo on täysin

rakentamiseen osoitetulla, korottomaksi tarkoitettulla, omaan pääomaan verrattavalla pääomalla rakennetuksi. Mitään perustetta taloa koskevan, 18.12.2015 päivätyn sopimuksen muuttamiseen ei ole. Vuokra määräytyy jatkossakin alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.

Kaupungin kannalta on perusteltua todeta, että Kaapelitalolle nyt tehtävät pääomasijoitukset sisältävät 1,9 miljoonaa euroa Tanssin talon uudisrakennusosan kustannusten kattamiseen kohdistuvaa osuutta, ja että se sekä Jane ja Aatos Erkon säätiön päättämä 2,3 miljoonan euron suuruinen avustus huomioon ottaen Tanssin talon uudisrakennusosa katsotaan tämän järjestelyn jälkeen täysin rakentamiseen osoitetulla, korottomaksi tarkoitettulla, omaan pääomaan verrattavalla pääomalla rakennetuksi. Kaupungin kannalta mitään perustetta taloa koskevan, 18.12.2015 päivätyn sopimuksen muuttamiseen ei ole. Vuokra määräytyy jatkossakin alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.

Saadun tiedon mukaan KOY Kaapelitalon hallitus tulee päättämään säätiön edellyttämästä vahvistuksesta 5.12.2024.

Neuvotteluissa on sovittu että säätiö maksaa avustuksen kaupungille tammikuussa 2025.

KPMG Oy Ab tarkastelu ja ratkaisuehdotus

Yhtiö solmi 27.3.2024 toimeksiantosopimuksen KPMG Oy Ab:n ("KPMG") kanssa, tavoitteena tarkastaa ja validoida yhtiön ja kaupungin konserniohjauksyksikön tunnistamat ratkaisuehdotukset yhtiön taloudellisen tilanteen vakauttamiselle (liite 1). Tarkastelussa todettiin, että yksikään keinoista ei yksinään tuo ratkaisua esitettyihin taloudellisiin haasteisiin, ja siksi niitä tulisikin arvioida erilaisina yhdistelminä.

KPMG tarkasteli toimenpiteitten arvioitua vaikutusta joilla parannettaisiin yhtiön rahoitusasemaa tilanteessa, jossa vuokrausaste olisi pitkäaikaisten vuokrien osalta 95%, 97% ja 100% vuodesta 2025 eteenpäin. Näistä 95%:n vuokrausaste valittiin keskeiseksi tarkasteluluvuksi, sillä se on kaupungin omistajastrategian tavoite, pitkän aikavälin ennusteet korkeammalla vuokrausaste-% ovat epävarmoja, ja yhtiön nykyinen vuokrausaste on korkeampi kuin yleinen markkinataso. Todettakoon, että yhtiön johto ennustaa vuokra-asteen pysyvän jatkossakin hyvällä tasolla (nykyinen 99 %).

KPMG pystyi tarkastellussaan todentamaan tarvittavat ja riittävät toimenpiteet yhtiön talouden turvaamiseksi, ja yhtiön normaalin liiketoiminnan ulkopuolella syntyneiden tappioiden tuottamista ongelmista toimimiseksi. Kaupungin konserniohjauksyksikkö ehdottaa KPMG tarkastelun perusteella seuraavia toimenpiteitä:

- kaupungin Kiinteistö Oy Kaapelitalolle 21.6.2021 § 484 myöntämä Tanssin talo -laina, josta on maksamatta per 31.1.2025 8 958 333,35 euroa, ja lainan maksamatta olevat erääntyneet korot (48 524,31€) muutetaan vastikkeettomasti yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman ehtoiseksi eräksi ja;

- kaupunki suorittaa viiden miljoonan euron suuruisen vastikkeettoman sijoituksen Kiinteistö Oy Kaapelitalon sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Viiden miljoonan euron suuruisen vastikkeettoman sijoituksen tarve perustuu mm. seuraaviin keskeisiin tekijöihin:

- koronapandemian vaikutukset ovat merkittävästi heikentäneet yhtiön taloudellista tilannetta.

- yhtiö on käyttänyt kassavarojaan Tanssin talon liitännäiskustannusten kattamiseen, mikä on heikentänyt yhtiön kassalikviditeettiä.

- yhtiön korjausvelka on kasvanut merkittävästi johtuen muun muassa kaupungin kehotuksesta (27.3.2020 § 69) antaa vuokranvapautuksia, jotka pienensivät yhtiön liikevaihtoa.

Kaupungin konserniohjausyksikkö tarkasteli myös tilannetta jossa edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi, yhtiö rahoittaisi uudelleen N10 ja Suvilahden lainat (n. 7,2 M€) Helsingin kaupungin takaamalla Bullet-lainalla. Tarkastelussa käytetyt oletamat osoittivat että uudelleen rahoittamalla lainat, yhtiö voisi parantaa kassatilannettaan. Mahdolliset bullet-lainajärjestelyt ovat kuitenkin yhtiön omassa harkinnassa ja toimii puskurina, jos esimerkiksi yhtiön vuokrausaste kehittyy käytettyjä ennusteita negatiivisemmin.

Suvilahden suojeltujen rakennusten peruskorjaus

Helsingin kaupunki luovutti vuoden 2011 alusta Kaapelitalolle apportina yhdeksän rakennusta Suvilahden entiseltä kaasutehtaalta. Samassa yhteydessä yhtiö vuokrasi kaupungilta tontin, jolla rakennukset sijaitsevat, sekä viereisen tyhjän tontin ulkoilmatapahtumien käyttöön. Yhtiö on tämän jälkeen hallinnoinut aluetta peruskorjaten rakennusten sisätiloja ja vuokraten niitä lähinnä taiteilijoiden, kulttuuriorganisaatioiden ja luovan teollisuuden tarpeisiin.

Alueen isot peruskorjaukset rakennuksissa 8 ja 5 rahoitettiin suurilta osin nojautumalla Kaapelitehtaan tuottoihin. Tanssin talo -hankkeen käynnistyttyä vuonna 2016 alueella on tehty lähinnä vuokralaismuutoksista aiheutuneita sisätilaremontteja tai välttämättömiä korjaustöitä, kuten vuotokorjauksia tai Kattilahallin piippujen korjaustöitä. Käytännössä

kaikkien rakennusten julkisivut ja katot ovat peruskorjauksen tarpeessa lähivuosina.

Yhtiön mukaan alueen liiketoiminta on pysynyt tappiollisena koko sen ajan, kun yhtiö on sitä hallinnoinut vaikka vuokrausaste on pysynyt erittäin korkeana. Yhtiön mukaan syynä on se, että verrattuna Kaapelitehtaaseen tai N10:een Suvilahden kiinteistön ylläpitokustannukset ovat huomattavasti korkeammat. Asian voi yksinkertaistaa siten, että Suvilahdessa on suhteessa kattopinta-alaan huomattavasti vähemmän vuokrattavia neliöitä kuin Kaapelitehtaalla tai N10:ssä. Lisäksi Suvilahden rakennukset ovat vanhempia kuin Kaapelitehtaalla ja N10:ssä ja ne ovat kaupungin museon tiukasti suojeltavia, mikä tekee niiden peruskorjauksesta erittäin kallista.

Suvilahden rakennusten ikä ja suojelumääräykset nostavat alueen rakennusten peruskorjauksenkustannukset niin kalliiksi, ettei peruskorjauksia voida kokonaisuudessaan rahoittaa tiloista saatavilla vuokratuloilla. Rahoitus ei voi enää myöskään nojata Kaapelitehtaan tuottoihin. Yhtiön johto uskoo, että vuokratuloilla voidaan kattaa sisätilojen peruskorjaus, mutta Suvilahden rakennusten julkisivujen, kattojen ja piippujen korjauksenkustannusten kattamiseksi yhtiö tarvitsee kaupungin tukea.

Tehdyn selvityksen ja tunnistettujen vaihtoehtojen analysoinnin perusteella parhaaksi vaihtoehdoksi varmistaa Suvilahden suojeltujen rakennusten julkisivujen, kattojen, ikkunoiden ja piippujen peruskorjaukset pitkän aikavälin korjaussuunnitelman mukaisesti on arvioitu ns. investointiavustusmalli.

Investointiavustus

Investointiavustus on kaupungin myöntämä tuki, joka perustuu yhteistyösopimukseen (liite 2) sekä yhtiön etukäteen laatimaan ja yhteisesti päivitettävään pitkän aikavälin korjaussuunnitelmaan. Jos kaupunginvaltuusto varaa määrärahoja peruskorjauksiin seuraavalle vuodelle, tehdään investointiavustuksen myöntämisestä ja/tai maksuksesta erillinen päätös ennen maksua. Lähtökohtana on, että investointiavustuksesta maksetaan kolmeneljäsosaa etukäteen ja loput jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella kuitenkin niin, ettei investointiavustus voi yksittäisenä vuonna ylittää sille talousarviossa määriteltyä enimmäismäärää. Maksatuksissa noudatetaan kaupungin avustusten tavanomaisia maksatusajankohtia, ellei erikseen toisin sovi tai kaupunki toisin päättää. Investointiavustusten yksittäiset erät maksetaan yhtiön lähettämän laskun perusteella.

Vuonna 2025 toteutettavien peruskorjausten osalta toimitaan edellä kuvatusta ns. vakiotoimintatavasta poikkeavalla tavalla. Vuonna 2025 yhtiö toteuttaa seuraavat peruskorjauksiin liittyvät hankkeet: Raken-

nuksen 1 (Voimalaitos) oikeanpuoleisen piipun peruskorjaus, rakennuksen 1 (Voimalaitos) Generaattorisalin katon ja seinien peruskorjaus, rakennuksen 6 (Puhdistamo) julkisivujen, vesikaton ja ikkunoiden peruskorjauksen suunnittelu sekä rakennuksen 9 (Mittarikorjaamo) julkisivujen, vesikaton ja ikkunoiden peruskorjauksen suunnittelu. Kaupunki myöntää em. hankkeisiin yhteensä 3 miljoonan euron suuruisen investointiavustuksen. Investointiavustus maksetaan yhtiölle kokonaisuudessaan etukäteen. Yhtiö raportoi peruskorjaushankkeiden päättymisen jälkeen kaupungille niiden toteutuneet kustannukset. Myönnetyn investointiavustuksen ja toteutuneiden kustannusten välinen erotus otetaan huomioon tulevien vuosien suunnitelmissa ja kustannusarvioissa. Yhtiö voi rahoittaa vuoden 2025 investointiavustuksesta vuonna 2024 syntyneitä suunnittelu-, asiantuntija-, kilpailutus- yms. kuluja, jotka liittyvät vuoden 2025 peruskorjauksiin.

Investointiavustukset pienentävät yhtiön kirjanpidossa kyseisten investointien hankintamenoja ja ovat kaupungin taloudenpidossa käyttöalouksmenoja. Investointiavustus vastaa kaupungin taloudenpidon näkökulmasta pitkälti vakiintunutta laitosavustuksia koskevaa toimintamallia.

Pitkän aikavälin korjaussuunnitelma ja sen säännöllinen yhteinen päivittäminen edistää tukien suunnitelmallisuutta ja oikeaa mitoitusta. Tämä mahdollistaa myös alueen muun kehityksen ja vastaavien vaikutusten huomioon ottamisen tulevaisuudessa, jos niillä on olennaista vaikutusta Kaapelitalon toiminnan kannattavuuteen alueella.

Investointiavustusta varten laaditaan yhteistyösopimus Helsingin kaupungin ja yhtiön välillä. Sopimuksen keskeisimmät ehdot ovat:

- yhtiö laatii pitkän aikavälin suunnitelman tarvittavista Suvilahden suojeltujen rakennusten julkisivujen, kattojen, ikkunoiden ja piippujen peruskorjauksista ja päivittää sitä vuosittain sekä hakee vuosittain investointiavustusta kaupungilta. Pitkän aikavälin suunnitelma laaditaan ainakin vuosille 2025-2033;
- kaupunki myöntää Kaapelitalolle investointiavustusta yhdessä sovittujen peruskorjausten toteuttamiseen edellyttäen, että siihen on kulloinkin myönnetty määrärahat kaupunginvaltuuston vahvistamassa talousarviossa, ja että avustukset on mahdollista myöntää kulloinkin voimassa olevia valtiontukisäännöksiä noudattaen. Peruskorjauksiin liittyvien avustusten maksamisesta tehdään aina erillinen kaupungin päätös;
- yhtiöllä on velvoite kilpailuttaa kaupungin avustuksella toteutettavat investoinnit hankintalain (1397/2016) mukaan;
- yhtiö sitoutuu noudattamaan vuosittain sopimuksessa mainittuja pro-

sesseja ja aikatauluja suunniteltujen korjauskustannusten arvioimisen ja kaupungille ilmoittamisen osalta, hakemaan investointiavustusta sopimuksessa sovitulla tavalla sekä toteuttamaan peruskorjaukset suunnitelmien mukaan. Lisäksi Kaapelitalo sitoutuu raportoimaan peruskorjausten toteutuneista kustannuksista ja investointiavustusten käytöstä kaupungin edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2025 investointiavustus, joka on määrältään kolme miljoonaa euroa, on huomioitu kaupungin ensi vuoden talousarviossa. Tämä avustus kohdistuu pääosin Kattilahallin savupiipun ja vesikaton korjaamiseen.

KOY Kaapelitalon salkku- ja omistajastrategiamuutos

Edellä mainittujen toimenpiteiden takia, on myöskin tarpeellista tarkastella ja päivittää yhtiön nykyistä omistajastrategiaa ja salkutusta. Yhtiön nykyinen salkutus on määritelty "Markkinaehtoisesti toimiva".

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivat tytäryhteisöt noudattavat muihin samalla toimialalla toimiviin yhteisöihin verrattuna vertailukelpoisia toimintaperiaatteita, jotta kaupungin omistus ei vääristä kilpailua. Vastavasti kaupungin markkinaehtoisesti toimiville tytäryhteisöille asetetaan tuottotavoitteet kilpailuneutraliteettisäännökset huomioon ottaen. Kaupunki ei lähtökohtaisesti rahoita markkinaehtoisesti toimivia tytäryhteisöjä, ellei tästä poikkeamiseen ole yksittäistapauksessa perusteltu syy.

Kaupungin omistajuus ei saa aiheuttaa kilpailuetua eikä -haittaa markkinaehtoisesti toimiville tytäryhteisöille.

Tytäryhteisöjen sijoittumista em. salkkuihin arvioidaan kokonaisharkintana käyttäen hyväksi seuraavia markkinaehtoisuuteen ja elinkeinotoiminnan harjoittamiseen liittyviä tunnusmerkkejä:

- tytäryhteisöä ei ole nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole kaupallista tai teollista luonetta,
- tytäryhteisöllä ei ole julkista palvelutehtävää tai viranomaistehtäviä,
- tytäryhteisön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa,
- tytäryhteisö toimii kilpailuolosuhteissa (kilpailutilanne, markkinaehtoinen hinnoittelu),
- tytäryhteisön toiminta kohdistuu laajaan tai rajoittamattomaan asiakaskuntaan,
- tytäryhteisön toiminta perustuu pääosin omaan tulorahoitukseen, eikä julkiseen rahoitukseen tai tukeen.

Kaapelitalon nykyinen jaottelu markkinaehtoiseksi toimivaksi poikkeaa muihin markkinaehtoisesti toimiviin yhteisöihin verrattuna:

- yhteisöllä ei ole osingonjakotavoitetta mutta konsernin lähtökohtaisena tarkoituksena on tuottaa voittoa,
- Tanssin talo -hanke rasittaa merkittävästi yhteisön kirjanpidollista tuloista mikä heikentää yhteisön taloudellista tilannetta ja kykyä toimia markkinaehtoisesti,
- Tanssin talon uudisrakennusosa on rahoitettu yhtiölle myönnettyillä avustuksilla, eikä Kaapelitalo pysty tulorahoitteisesti suorittamaan laajempia julkisivu- ym. peruskorjauksia tai investointeja Suvilahdessa vaan joutuu turvautumaan julkiseen rahoitukseen tai tukeen.

Muilla kuin markkinaehtoisesti toimiville kaupungin tytäryhteisöille on asetettu kaupungin palvelutuotantoon tai muuhun toimintaan liittyviä erityistehtäviä tai ne eivät muusta syystä toimi kilpailutilanteessa markkinoilla ja tavoittele toiminnallaan voittoa.

Näiden tytäryhteisöjen ensisijaisena tehtävänä on täydentää tai tukea kustannustehokkaalla ja laadukkaalla toiminnalla kaupunkikonsernin palvelutuotantoon liittyvien ja muiden määriteltyjen tavoitteiden saavuttamista.

Kaapelitalon merkitys Helsingin kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoiman kannalta on huomattava. Yhtiö ei toimi tavanomaisessa toimintojen vuokrausliiketoiminnassa, vaan sen toiminta tukee kaupungin strategisia tavoitteita ja edistää kaupungin houkuttelevuutta ja kilpailukykyä. Yhtiön toiminta edistää kaupungin elinvoimaisuutta tarjoamalla tiloja, joissa järjestetään monipuolisia tapahtumia, näyttelyitä ja muita kulttuurisia aktiviteetteja. Yhtiön tarjoamat ja ylläpitämät tilat ja palvelut ovat keskeisiä kaupungin kulttuuri- ja luovien alojen kehittämiselle.

Tämän päätösesityksen esitettyjen toimenpiteiden ja edellä mainittujen perusteluiden johdosta on asianmukaista siirtää KOY Kaapelitalo salkkuun "Muu kuin markkinaehtoisesti toimiva" ja siirtää yhtiö elinvoima ja markkinointi -yhteisöryhmään omistajastrategia liite 3:n mukaisesti.

Kyseinen salkku- ja yhteisöryhmämuutos ei sinällään vaikuta yhtiön liiketoimintamalliin, jossa yhtiö tavoittelee liikevoittotasoa, joka mahdollistaa yhtiön pitkän aikavälin taloudellisen kantokyvyn, sen omistamien kiinteistöjen kunnossapitämisen ja kaupungin omistajastrategisten tavoitteiden toteuttamisen.

Edellä mainittu omistajastrategia- ja salkkumuutos vaikuttaa myös kaupunkikonsernissa määritettyyn tehtävään ja omistajuuslinjauksiin. Keskeisin muutos on että kaupungilla ei enää ole suoraa taloudellista intressiä yhtiön omistamiseen vaan omistus perustuu yksinomaan strategiseen omistustalouteen.

Valtiontukiarviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Kaupungin Kiinteistö Oy Kaapelitalon pääomittamista on tarkasteltava valtioneuvoston päätöksen nojalla.

Valtiontukisäännöksiä (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ("SEUT") 107(1) artikla) soveltamisalaan kuuluu julkisyhteisön varoista myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Yrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä niiden oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta riippumatta. Kiinteistö Oy Kaapelitalon toimintaa on pidettävä pääosiltaan taloudellisena toimintana valtioneuvoston päätöksessä mielessä, koska se vuokraa tiloja taloudellista toimintaa harjoittaville vuokralaisille (Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuista valtiontuesta, EUVL 2016/C 262/01, kohdat 6-12).

Tuki Kiinteistö Oy Kaapelitalolle myönnetään komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (jäljempänä "RPA") 53 artiklan mukaisena tukena kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen. Kiinteistö Oy Kaapelitalon tilat ovat RPA:ssa tarkoitettuja taide- ja kulttuurikeskuksia tai -tiloja. Tuet myönnetään investointitukina. Molemmissa tuettavissa hankkeissa tukikelpoisia kustannuksia ovat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset.

Tanssin talo –hankkeelle myönnetään tukea yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa. Tuen määrä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja investointien liikevoiton erotusta. Tuen ylittäessä tukikelpoisten kustannusten ja investointien liikevoiton erotuksen, on tuki perittävä tältä osin takaisin. RPA sallii infrastruktuurioperaattorin kuitenkin pitää kohtuullisen voiton kyseisellä ajanjaksolla. Tanssin talo –hankkeelle on aiemmin myönnetty tukea 29.5.2017, 7.5.2018, 7.10.2019, 23.3.2020, 5.10.2020 ja 21.6.2021. Kokonaistuki Tanssin talo –hankkeelle ei ylitä RPA:n 4 artiklassa asetettua hankekohtaista 165 miljoonan euron ilmoituskyynnysarvoa investointituella kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen.

Kiinteistö Oy Kaapelitalon kulttuurikäytössä olevien infrastruktuurien säilyttämisestä ja parantamisesta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin kyseiset kustannukset eivät liity Tanssin talon –hankkeeseen tai Suvilahden kulttuurikeskuksen rakennushistoriallisiin peruskorjauksiin myönnetään 2,7 miljoonaa euroa. Ennen tuen myöntämistä on tehty RPA 53(6) artiklan mukainen rahoitusvajeanalyysi. Nyt myönnettävä tuki ei ylitä edellä mainitun rahoitusvajeanalyysin osoittamaa enimmäistukimäärää. Tuen ylittäessä tukikelpoisten kustannusten ja investoin-

tien liikevoiton erotuksen, on tuki perittävä tältä osin takaisin. Kulttuuri-infrastruktuurin operaattori saa kuitenkin pitää kohtuullisen voiton kyseisellä ajanjaksolla. Hankkeelle ei ole myönnetty aiemmin tukea eikä nyt myönnettävä tuki ylitä hankekohtaista ilmoituskynnyksarvoa.

Tuen saajana on Kiinteistö Oy Kaapelitalo, jota kohtaan ei ole annettu sellaista komission aikaisempaa päätökseen perustuvaa maksamaton-ta perintäpäätöstä, jossa tuki olisi julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi eikä Kiinteistö Oy Kaapelitalo ole RPA:n mukaisesti vaikeuksissa oleva yritys. Tuet täyttävät myös muut RPA:n I luvun mukaiset yhteisten sääntöjen edellytykset.

Kaupunginkanslian oikeuspalvelut tekee tuen myöntämisestä RPA:n liitteen II mukaiset jälki-ilmoitukset komissiolle työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä sähköisesti.

Tuet, jotka myönnettäisiin Suvilahden rakennushistoriallisia peruskorjauksia varten, täyttävät tällä hetkellä voimassa olevan RPA:n luvun I ja 53 artiklan edellytykset.

Sopimuksen hyväksymisellä ja allekirjoittamisella ei vielä myönnetä valtiontukea. Valtiontukiarviointi tehdään erikseen jokaisen myönnettävän tuen osalta huomioiden kulloinkin voimassa oleva valtiontukisääntely.

Lopuksi

Esitetyillä toimenpiteillä saadaan konsernijaoston edellyttämällä tavalla ratkaistua yhtiön normaalin liiketoiminnan ulkopuolella syntyneiden tappioiden tuottamat ongelmat. Niitä ovat korona-ajan vuokranalennusten takia kertyneet tulojen menetykset ja Suvilahden suojelurakennusten tietyt ajankohtaiset korjaukset.

Toimenpiteissä kyse on kaupungin kertaluontoisesta panostuksesta, eikä yhtiön toiminta täten muutu jatkuvarahoitteiseksi. Investointiavustuksessa kyse on Suvilahden rakennushistoriallisten julkisivujen, kattojen, ikkunoiden ja savupiippujen peruskorjausten rahoittamisesta eikä Suvilahteen liittyvän yhtiön liiketoiminnan jatkuvasta tukemisesta.

Esitetyillä toimenpiteillä ja JAESin kanssa neuvotellulla säätiön avustuksella saavutetaan yhtiön ennusteiden ja KPMG:n tarkastelujen perusteella tilanne, jossa Kaapelitalon toiminta on taloudellisesti kestävällä pohjalla pitkällä aikavälillä

Esitetyille toimenpiteille on varattu määrärahat kaupungin vuoden 2025 talousarviosta.

Esittelijä

kansliapäällikkö

02.12.2024

Asia/16

Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Patrick Wahlman, konsernianalyttikko, puhelin: 09 310 33714
patrick.wahlman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Yhteistyösopimus
- 3 Omistajastrategia

Oheismateriaali

- 1 Omistajastrategia muokkaukset
- 2 Suvilahden investointisuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Yhtiö

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 17.06.2024 § 59

HEL 2024-000433 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto merkitsi tiedoksi Kiinteistö Oy Kaapelitaloa koskevan tilannekatsauksen.

Käsittely

17.06.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli konserniohjauksen päällikkö Atte Malmström.

26.02.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

29.01.2024 Pöydälle

02.12.2024

Asia/16

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

17

Viran perustaminen kaupunkiympäristön toimialalle 9.12.2024 lukien

HEL 2024-015378 T 01 01 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus perustaa yksikön päällikön viran kaupunkiympäristön toimialalle 9.12.2024 lukien.

Esittelijän perustelut

Kuntalain 87 §:n mukaan virka perustetaan sellaista tehtävää varten, jossa käytetään julkista valtaa.

Rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden asuntotuotantoon esitetään perustettavaksi yksikön päällikön virka. Tehtävässä käytetään kaupungin delegoitua päätösvaltaa, mikä edellyttää virka-suhdetta. Tehtävien laajentuminen hanketalouden tehtäviin on lisännyt tehtävään sisältyvää taloudellista vastuuta.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 3 momentin ja hallintosäännön 23 luvun 2 §:n 4 kohdan nojalla työsuhteisena kyseistä tehtävää hoitanut henkilö on mahdollista ottaa virkaan ilman julkista hakumenettelyä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista palvelussuhteen uudelleenjärjestelyjen vuoksi.

Tehtävää on aikaisemmin hoidettu työsuhteessa, minkä vuoksi tehtävässä toiminut ei ole voinut tehdä viranhaltijapäätöksiä, jotka kuuluvat jatkossa perustettavaksi esitetyn viran tehtävänkuvaan.

Perustettavaksi esitettävälle viralle on varattu määräraha kaupunkiympäristön toimialan talousarviossa.

Hallintosäännön 12 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöstöjohtaja päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtaja lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle.

Tehtäväkohtainen palkka on määritelty kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) määräysten ja tehtävien vaativuuden arvioinnin perusteella. Yksikön päällikön tehtäväkohtaiseksi palkaksi on päätetty 5 388,11 euroa kuukaudessa.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää viran perustamisesta.

02.12.2024

Asia/17

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Helena Wendorf, johtava asiantuntija, työntantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslian henkilöstöosasto
Taloushallintopalveluliikelaitos

18 Liikennehankkeiden käsittelyohjeet

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2024-014756 T 08 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy päivitetyt liikennehankkeiden käsittelyohjeet liitteen 1 mukaisesti voimaan 1.1.2025 lukien sillä edellytyksellä, että kaupunginvaltuusto hyväksyy hallintosäännön muuttamisen liikennehankkeiden käsittelyohjeiden mukaisesti (HEL 2024-013969).

Samalla kaupunginhallitus kumoaa 21.05.2018, 364 § hyväksytyt katu-, liikenneväylä-, rata- ja puistohankkeiden käsittelyohjeet.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Kaupunginhallitus on 21.05.2018, 364 § hyväksynyt katu-, liikenneväylä- rata- ja puistohankkeiden käsittelyohjeet. Hyväksytyt ohjeet keskittyvät erityisesti kaupungin liikennehankkeisiin, ja niistä on puhekielessä käytetty yleisesti muotoa liikennehankkeiden käsittelyohjeet

Nyt päätettävänä olevien liikennehankkeiden käsittelyohjeiden päivityksen taustalla ovat erityisesti kaupungin aiempien merkittävien liikennehankkeiden yhteydessä tunnistetut tarpeet hankkeiden valmistelun ja päätöksenteon kehittämiseksi sekä tarve määritellä ja kuvata vuonna 2022 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksesta (HKL) yhtiötetyn Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n hankkeiden käsittely kaupungin päätöksenteossa.

Ohjeet tukevat osaltaan kaupunkistrategian 2021–2025 tavoitteita mm. investointien kokonaisuohjauksen parantamisesta sekä liikenneinvestointien ja maankäytön yhtäaikaisesta suunnittelusta.

Päivitetty liikennehankkeiden käsittelyohje ei koske puistoalueita, joiden käsittelystä ohjeistetaan kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan valmistelemassa, ja 1.10.2024 voimaantulleissa kaupungin investointiohjeissa sekä toimialan sisäisissä ohjeissa.

Liikennehankkeiden käsittelyohjeiden tarkoitus ja sisältö

Helsingin kaupungin liikennehankkeiden valmistelua ohjataan kaupunginhallituksen hyväksymillä liikennehankkeiden käsittelyohjeilla. Ohjeet koskevat kaikkia kaupungin liikennejärjestelmän kehittämiseen tähtää-

viä investointihankkeita (uudisrakennus-, laajennus-, muutos-, korjaus- ja perusparannushankkeita sekä korvaavia uudishankkeita).

Liikelaitosten ja tytäryhteisöjen hankkeissa ohjeita käytetään soveltuvin osin siten, että investoinnit saadaan vastaavalla tavalla päätöksenteon kohteeksi. Lisäksi tytäryhteisöjen hankkeiden päätöksenteossa tulee noudattaa kaupungin konserniohjetta sekä konsernijaoston ohjeita.

Liikennehankkeiden käsittelyohjeissa kuvataan kaupungin erilaisiin katu-, liikenneväylä- ja ratahankkeisiin liittyvät suunnitteluvaiheet ja hallintotäätöissä määritellyt suunnitelmien päätösvaltarajat sekä määritellään eri vaiheissa tehtävää kustannusohjausta ja hankkeen taloudellisten vaikutusten arviointia (hankearviointi). Lisäksi ohjeessa kuvataan liikennehankkeisiin liittyvät vastuutahot sekä eri tahojen yhteistoimintaa hankkeiden valmistelussa, suunnittelussa ja ohjaamisessa sekä kaupungin talousarvioon liittyvän investointiohjelman valmistelussa.

Liikennehankkeiden käsittelyohjeet eivät koske tilahankkeita, joiden suunnitteluprosessi ja toimivaltarajat määritellään tilahankkeiden käsittelyohjeissa. Ohje ei myöskään koske viheralueita, muita yleisiä alueita tai liikuntapaikkoja ja -alueita, joiden käsittelystä ohjeistetaan 1.10.2024 voimaan tulleissa Helsingin kaupungin investointiohjeissa.

Päivitettyjen liikennehankkeiden käsittelyohjeiden keskeiset muutokset

Uudet liikennehankkeiden käsittelyohjeet poikkeavat edellisistä ohjeista erityisesti taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävien liikennehankkeiden käsittelyn ja päätöksenteon osalta. Uudistuneiden ohjeiden myötä esitetään otettavan käyttöön kaksivaiheinen päätöksentekomenettely kaupunkikonsernin merkittävimmissä liikennehankkeissa. Kaksivaiheisen päätöksentekomenettelyn tavoitteena on parantaa hankkeiden valmistelua ja toteuttamista koskevien päätösten tietopohjaa ja läpinäkyvyyttä erityisesti toteutettavien hankkeiden laajuuden, kokonaiskustannusten ja keskeisten vaikutusten näkökulmasta.

Jatkossa kaupunginvaltuusto hyväksyy taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävien liikennehankkeiden yleissuunnitelmat riippumatta niiden kustannusarviosta. Tällöin valtuusto päättää ensin hankkeen tarpeellisuudesta, jatkosuunnitteluun valittavasta suunnitteluratkaisusta, ja sen toteutusedellytyksistä ja keskeisistä vaikutuksista, sekä riippuen hankkeen luonteesta siitä, missä vaiheessa päätoteuttaja ja muut olennaiset osapuolet integroidaan hankkeeseen. Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävän liikennehankkeen yleissuunnitelman hyväksymisen yhteydessä ei tehdä päätöstä hankkeen toteuttamisesta (hanke- tai investointipäätös), vaan em. hankkeissa yleissuunnitelman jälkeen laaditaan aina hankesuunnitelma.

Toisessa päätösvaiheessa taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävän liikennehankkeen hankesuunnitelma hyväksytään voimassa olevien toimivaltarajojen perusteella joko kaupunginvaltuustossa, kaupunginhallituksessa, kaupunkiympäristölautakunnassa tai liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunnassa. Hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä tehdään päätös hankkeen toteuttamisesta (hanke- tai investointipäätös), hankkeen toiminnallisesta ja teknisestä sisällöstä (hankkeen laajuus), hankkeeseen sitoutuvasta rahasta (hankkeen enimmäishinta), toteutuksen aikataulusta ja millä ehdoilla toteutus voidaan käynnistää, sekä tarvittaessa hankkeen toteutusmuodosta.

Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävällä hankkeella tarkoitetaan kaupunkikonsernin liikennehanketta, joka on taloudellisen arvonsa, pitkän keston, liikenteellisten vaikutustensa, kaupunkikuvallisen merkityksensä tai jonkin muun syyn takia kaupungin kannalta poikkeuksellinen ja strategisesti merkittävä. Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävistä hankkeista voi olla kysymys esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- hankesuunnitelman hyväksymistä edeltävät suunnitteluvaiheen kustannukset on arvioitu erittäin korkeiksi,
- hankkeen kustannuslaskentaan liittyy suuria epävarmuuksia sen laajuuden tai poikkeuksellisuuden vuoksi,
- hankkeeseen liittyy merkittävää alueellista maankäytön kehittämistä, tai silloin kun
- hankkeella on merkittäviä vaikutuksia joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksiin tai muita merkittäviä käyttötalousvaikutuksia.

Tarkoituksena on, että kaupunkiympäristön toimiala ja kaupunginkanslia, yhteistyössä tarvittavien sidosryhmien (kuten HKL, Kaupunkiliikenne Oy ja HSL) kanssa, arvioivat hankkeen muodostumisvaiheessa, onko kyseessä tavanomainen vai taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävä hanke. Arvion perusteella liikennehankkeiden ohjausryhmä (Liikenne-HOR) vahvistaa, mitä hankkeita esitetään taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittäviksi hankkeiksi, joissa sovelletaan kaksivaiheista päätöksentekomenettelyä.

Kaksivaiheinen päätöksentekomenettely ei koske kaupungin tavanomaisia hankkeita. Jatkossa tavoitteena on, että tavanomaisista liikennehankkeista sekä viheralueita, muita yleisiä alueita tai esimerkiksi liikunta-alueita ja -paikkoja koskevista hankkeista laaditaan tarvittaessa hankesuunnitelma-niminen suunnitelma, joka hyväksytään hankkeen kustannusarvion perusteella toimivaltaisessa toimitielimessä.

Uudessa ohjeessa on lisäksi kirjattu periaatteet vuonna 2022 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksesta (HKL) yhtiötetyn Pääkaupunkiseu-

dun Kaupunkiliikenne Oy:n hankkeiden käsittelyyn kaupungin päätöksenteossa. Yhtiön hankkeita koskeva käsittely ja päätöksenteko perustuu kaupunginhallituksen 2.5.2022 (§ 333) hyväksymään kaupungin ja yhtiön väliseen yhteistyösopimukseen.

Kaupungin ja yhtiön väliseen palvelukorvaussopimukseen (kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 19.5.2022 § 62) sisältyviä yhtiön infrainvestointeja koskeva päätöksenteko tapahtuu erillisinä päätöksinä kaupungin toimivaltarajojen mukaisesti tai osana kaupungin talousarvioprosessia. Kaupungin erillistä päätöksentekoa edellyttävissä hankkeissa yhtiön hallitus ja tarvittaessa yhtiökokous tekevät osaltaan saman sisältöiset, ja kaupungin toimielinten päätöksille ehdolliset päätökset hankkeiden toteuttamisesta (hanketai investointipäätös).

Yhtiön omat investoinnit, kuten kalustoinvestoinnit, tuotannollisten laitteiden investoinnit ja liiketilainvestoinnit, eivät vaikuta kaupungin yhtiölle palvelukorvaussopimuksen perusteella maksamaan korvaukseen, ja niiden osalta yhtiö hoitaa itsenäisesti päätöksentekoa ja rahoitusta. Yhtiö kuitenkin toimittaa kaupungille tiedot myös omista investoinneistaan osana kaupungin talousarvion valmistelua.

Edellä esitetyn lisäksi voi olla tapauksia, joissa Kaupunkiliikenne Oy:n tulee erikseen hankkia kaupungin kanta. Tällöin sovelletaan kulloinkin voimassa olevaa konserniohjetta.

Kaupunkiliikenne Oy:n investointien lainatakauspäätökset käsittelee kaupunginvaltuusto.

Uudistetussa ohjeessa vähäisempiä päivityksiä on tehty muun muassa kappaleeseen 9 Hankearviointi, jossa kuvataan taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävien liikennehankkeiden yhteydessä tehtävää taloudellisten vaikutusten arviointia.

Lopuksi

Liikennehankkeiden käsittelyohjeiden valmistelutyöstä ovat vastanneet kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala. Valmistelussa on tehty yhteistyötä myös liikenneliikelaitoksen (HKL), Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n sekä HSL-kuntayhtymän kanssa. Työn ohjausryhmänä on toiminut liikennehankkeiden ohjausryhmä (LiikenneHOR).

Liikennehankkeiden käsittelyohjeiden hyväksyminen edellyttää hallintosäännön muuttamista yleis- ja hankesuunnitelmien hyväksymistä koskevan toimivallan osalta. Esitys hallintosäännön muuttamiseksi käsitellään omana asianaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036550
timo.linden(a)hel.fi
Mikko Keskinen, investointipäällikkö vs., puhelin: 31015730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Liikennehankkeiden käsittelyohjeet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Liikenneliikelaitos
Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 741

HEL 2024-014756 T 08 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Ko-
lehmaisena ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Mikko Keskinen, investointipäällikkö vs., puhelin: 31015730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi
Mikko Keskinen, investointipäällikkö vs., puhelin: 31015730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi

19

Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelman osat 1, 3 ja 4

HEL 2024-009864 T 08 00 04

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelman osat 1,3 ja 4 ja näiden toteuttamisen vaiheittain siten, että sen kokonaiskustannusarvio on 6,3 milj. euroa (MAKU 128,4 2020=100).

Esittelijän perustelut

Yleissuunnitelman keskeinen sisältö

Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelmassa määritellään Munkkiniemenbaanaksi nimetyn pyöräliikenteen runkoyhteyden toteuttamisperiaatteet ja kustannusarvio osuudella Mechelininkadulta Tarvoon. Munkkiniemenbaanan 6,5 kilometrin kokonaispituudesta noin 2,0 kilometriä on jo baanatavoitteiden mukaisesti rakennettu tai rakenteilla.

Munkkiniemenbaanan rakentamisen yleisenä tavoitteena on lisätä pyöräliikenteen määrää Helsingin keskustan ja Munkkiniemen ja edelleen Leppävaaran suunnan välisillä matkoilla. Munkkiniemenbaana hyödyntää pääpiirteissään nykyisiä katulinjauksia. Nykyiset liikennejärjestelyt ovat pyöräliikenteen näkökulmasta paikoin katkonaiset ja alimitoitettut nykyisille liikennemäärille. Reitti on nykyisin yksi vilkkaimmista pyöräliikenteen reiteistä Helsingissä ja sitä parantamalla nähdään liikennejärjestelmässä merkittävä pyöräliikenteen lisäspotentiaali. Nykyistä laadukkaammat liikennejärjestelyt baanareitillä parantavat pyöräliikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta, yleistä liikenneturvallisuutta ja selkeän erotelun myötä jalankulun ja pyöräilyn miellyttävyyttä.

Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelma koostuu neljästä osuudesta: 1 (Hietaniemenkatu-Merikannontie), 2 (Humallahti-Oksakoskenpolku ja Mississipinraitti), 3 (Paciuksenkatu-Munkinpuisto) ja 4 (Ritokalliontie). Kaupunkiympäristölautakunnan 10.9.2024 § 431 valmisteluun palauttamaan osuuteen 2 (Humallahti-Oksakoskenpolku ja Mississipinraitti) liittyvät asiat on yleissuunnitelmaraportissa korostettu punaisella värillä.

Yleissuunnitelma on laadittu siten, että eri osa-alueet (1–4) ovat omia kokonaisuuksiaan. Baanan osien rakentaminen tai käyttö eivät ole toisistaan riippuvaisia, vaan jokainen osio voidaan toteuttaa omassa aikataulussaan ja liittää osaksi olemassa olevaa infrastruktuuria. Baanareitistä saadaan kuitenkin suurimmat hyödyt vasta, kun kaikki osuudet ovat käytössä.

Nykytilan kuvaus ja suunnitelma

Pyöräliikenteen pääyhteys Helsingin niemeltä kohti Munkkiniemeä kulkee seuraten ranta-alueiden läheisiä katu- ja pyörätieyhteyksiä. Nykyinen reitti on yksi Helsingin vilkkaimpia, mutta ei laatutasoltaan vastaa baanaverkon tavoitteita reitin sujuvuuden, turvallisuuden ja miellyttävyyden osalta. Hietaniemen alueella pyöräily ajoradalla tuntuu monille turvattomalta vilkkaan autoliikenteen takia. Munkkiniemensillan kohdalla yhdistetty pyörätie- ja jalkakäytävä on erittäin kapea, mikä lisää konflikteja jalankulkijoiden ja pyöräliikenteen kesken sekä aiheuttaa talvikunnossapidolle haastetta lumitilojen ollessa olemattomat. Munkkiniemen puistotien pyörätiellä haasteita on risteyksissä, ja jalankulkuyhteydet pyörätien poikki ovat paikoin epäselvät.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut kehittää järjestelyitä olemassa olevia rakenteita hyödyntäen ja parantaa reitin keskeisimpiä laatupuutteita. Munkkiniemenbaana toteutetaan baanujen suunnitteluperiaatteiden mukaisesti lähtökohtaisesti kaksisuuntaisena pyörätienä, jossa tavoiteleveys on 4,0 metriä. Jalankululle suunnitellaan pyörätien viereen jalkakäytävä, tai jalankulun reitti linjataan omalle väylälleen selkeästi. Suunnitteluperiaatteiden mukaan baana voidaan toteuttaa myös pyöräkatuna, jos kokonaisuuden kannalta ratkaisu nähdään toimivimpana.

Munkkiniemenbaanan suunnitelmassa pyöräkatuja toteutetaan Hietaniemenkadulle, Hietakannaksentielle, Merikannontielle, Oksakoskenpolulle sekä Ritokalliontielle. Pyöräkatu on soveltuva ratkaisu kaduille, joissa on vähän läpiajavaa autoliikennettä ja paljon pyöräliikennettä. Merikannontien autoliikenteestä enimmillään noin 60 % on kaupungin tekemän läpiajotutkimuksen (2023) perusteella läpiajoo, mikä suuntautuu Paciuksenkadulta Hietaniemenkadun kautta kohti Mechelininkatua. Suunnitelmassa esitetään, että Merikannontie muutetaan moottoriajoneuvoliikenteelle yksisuuntaiseksi pohjoisen suuntaan välillä Kesäkatu–Rajasaarentie. Myös Eteläisen Hesperiankadun ajorata muutetaan yksisuuntaiseksi Hietakannaksentien ja Merikannontien uuden linjauksen välillä.

Merikannontie on hyväksytyssä katusuunnitelmassa (kaupunkiympäristölautakunta 20.12.2022 § 727) linjattu suoraan rannan suuntaisesti vanhan yhteyden jäädessä Hesperian esplanadin puistoon osaksi baanareittiä. Yleissuunnitelman toimenpiteet estävät läpiajoliikenteen, rauhoittaen siten alueen paikalliskadut vain paikallisen moottoriajoneuvoliikenteen käyttöön ja muodostaen otolliset olosuhteet pyöräkatu- ja jalkakäytävälle. Muutos myös parantaa kadun ajettavuutta, koska nykyisin pysäköidyt autot ja vastaantuleva liikenne muodostavat hyvin ahtaita kohtia autoliikenteelle. Ennen pandemiaa Merikannontie muutettiin kesäkau-

tena yksisuuntaiseksi, jolla varmistettiin kesäaikaan lisääntyvän autoliikenteen toimivuus.

Paciuksenkadulla Munkkiniemensillan yhteyteen rakennetaan uusi jalankulun ja pyöräliikenteen silta. Munkkiniemenaukiolla pyöräliikenne ja jalankulku erotellaan selkeästi omille väylilleen ja linjataan linja-autopysäkkien takaa. Järjestelyt yhteensovitetaan Länsi-Helsingin raitiotien järjestelyihin jatkosuunnittelussa. Munkkiniemen puistotiellä baana toteutetaan kehittämällä nykyistä pyörätiejärjestelyä puukujan-teen keskellä. Puukujanne on tarkoitus säästää. Tästä syystä baana jää tavoitevevyyttä kapeammaksi. Munkkiniemenaukiolla ja Laajalahden aukiolla pyörätien jatke ja suojatie toteutetaan korotettuina.

Suunnittelun luonnosvaiheessa esitettiin Solnantien ja Kadetintien kohdalla Munkkiniemen puistotien ylittämisen estämistä moottoriajoneuvoliikenteeltä. Tämä parantaisi jalankulun, pyöräliikenteen ja raideliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta. Ratkaisua varten todettiin kuitenkin tarvittavan lisätietoa verkollisista vaikutuksista ja vaihtoehtoista ennen kuin suunnitelmaratkaisuista voidaan päättää. Nykytilanteeseen perustuva yleissuunnitelman ratkaisu ei siis poissulje myöhemmin mahdollisesti tehtäviä muutoksia. Munkkiniemen puistotien raitiovaunupysäkeille johtavia jalankulkuyhteyksiä kehitetään selkeyttämällä jalankulkureittejä.

Yhteys kaupunkistrategiaan ja muihin päätöksiin

Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2021 - 2025 tavoitellaan kaupungin kestävää kasvua. Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelma edistää siinä esitettyjä tavoitteita. Kaupunkistrategiassa tavoitellaan vartin kaupunkia, jossa lähipalvelut löytyvät viidentoista minuutista kävelyn, pyöräilyn tai julkisen liikenteen matkan päästä. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Baanaverkon ja kantakaupungin tavoiteverkon rakentumista vauhditetaan.

Yleissuunnitelma on linjassa Helsingin liikenteen kehittämisperiaatteiden kanssa. Pyöräliikenteen laatuikätyvien (baanojen) verkkosuunnitelma (kaupunkisuunnittelulautakunta 5.3.2013) esittää pyöräliikenteen runkoväylät, jotka yhdistävät seudun suurimmat asuinalueet suuriin työpaikkakeskittymiin ja mahdollistavat nopean, suoran ja tasavauhtisen pyöräliikenteen kaupungissa. Vuonna 2016 baanaverkko sisällytettiin osaksi yleiskaavaa. Yleiskaavan mukainen tarkistettu verkko korvasi vuoden 2013 verkkosuunnitelman ja se hyväksyttiin vuonna 2016 osana Pyöräliikenteen tavoiteverkkoa esikaupunkialueille (kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2016).

Pyöräliikenteen kehittämisohjelman 2020 - 2025 (kaupunginhallitus 2.11.2020 § 727) ylätavoitteen mukaan Helsinki on kaiken ikäisille so-

veltuva ympärivuotinen pyöräilykaupunki, ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuus on vähintään 20 % vuoteen 2030 mennessä. Yleissuunnitelma myös tukee päivitetyn Hiilineutraali Helsinki - päästövähennysohjelman (kaupunginhallitus 22.8.2022 § 559) toteutusta.

Kävelyn kehittämisohjelma (kaupunginhallitus 14.3.2022 § 206) keskittyy kävelyn edistämiskeinoihin. Yleissuunnitelma edistää kulkumuotojen erottelua ja siten ohjelman tavoitteita.

Vaikutusarviointi

Yleissuunnitelman vaikutusarviointia on tehty hankkeen alkuvaiheessa vertailemalla linjausvaihtoehtoja toisiinsa. Lopullisen linjauksen arvioinnissa vaikutuksia on arvioitu suhteessa nykyisen reitin järjestelyihin. Hankekokonaisuuden lisäksi myös eri osuuksien merkitystä on arvioitu erikseen.

Munkkiniemenbaanan rakentamisella on merkittäviä positiivisia vaikutuksia pyöräliikenteen sujuvuuteen, houkuttelevuuteen ja turvallisuuteen. Yleissuunnitelmaratkaisu parantaa reitin jatkuvuutta, selkiyttää risteämistäjärjestelyitä sekä väistämismuutoksia ja parantaa reitin kunnossapidettävyyttä. Suunnitelmaratkaisu edistää tavoitetta lisätä pyöräliikenteen määriä reitillä. Pyöräliikenteen ennustemallin mukaan pyöräliikenteen määrät ovat karkeasti kaksinkertaiset vuoden 2030 ennusteessa nykytilanteeseen verrattuna. Merkittävin kasvu kohdistuu Munkkiniemensillan eteläpuolisille osuuksille. Kokonaisuudessaan Munkkiniemenbaanan reitillä pyöräilyn miellyttävyys paranee muutosten myötä.

Suunnitelmalla on positiivisia vaikutuksia myös jalankulun turvallisuuteen ja miellyttävyyteen, kun baanalla jalankulku erotellaan selkeästi jalkakäytävälle ja kadunylitysjärjestelyitä kehitetään. Munkkiniemensillan kohdalla jalankulun miellyttävyys paranee, koska uusi silta on etäällä autoliikenteestä.

Munkkiniemenbaanan vaikutukset auto- ja joukkoliikenteeseen ovat kokonaisuudessaan vähäiset ja paikalliset. Merikannontien muuttaminen yksisuuntaiseksi Kesäkadun ja Rajasaarentien välillä edellyttää, että Merikannontietä pohjoisesta nykyisin tulevan autoliikenteen tulee jatkossa kulkea Mechelininkadun kautta. Tämä vähentää alueen kautta kulkevaa läpiajoliikennettä, mutta edellyttää myös tonteille pohjoisesta saapuvien kulkevan Mechelininkadun ja Kesäkadun kautta. Ratkaisu on linjassa kaupungin katuverkon jäsentelyperiaatteiden (kaupunkiympäristölautakunta 12.10.2021 § 548) kanssa, jossa autoliikennettä ohjataan tonttikatuverkolta pääkatuverkolle. Ratkaisu parantaa Merikannon-

tien ajettavuutta, sillä nykyisin autoliikenteen kohtaaminen on kadun mitoituksen ja pysäköityjen autojen vuoksi hyvin ahdas.

Autoliikenteen pysäköintijärjestelyt säilyvät nykyisenkaltaisina, mutta paikkamäärä vähenee hieman. Hietaniemenkadulla ja Eteläisellä Hesperiankadulla pysäköintipaikkoja poistuu noin 11. Merikannontielle pysäköintipaikkoja voidaan lisätä nykyiseen nähden 8 lisää. Suojatie- ja ylityspaikkajärjestelyiden myötä Munkkiniemen puistotieltä ja Laajalahdenaukiolta vähenee noin 12 autopaikkaa. Ritokalliontiellä laskennallinen pysäköintimahdollisuuksien poistuminen on suurinta; noin 36 autopaikkaa. Ritokalliontiellä pysäköinti on nykyään ajoradan reunassa sallittu neljän tunnin ajan. Pyöräkadulla ajoradan reunassa ei ole tilaa erillisiin pysäköintipaikkoihin. Havaintojen perusteella pysäköinnin kysyntä Ritokalliontiellä on kuitenkin vähäistä. Jatkosuunnittelussa arvioidaan tarkemmin pysäköinnin järjestämisen tarvetta.

Munkkiniemenbaanan järjestelyt parantavat joukkoliikenteen olosuhteita etenkin matkustajan näkökulmasta, koska jalankulkuyhteyksiä pysäkeille kehitetään ja pyöräliikenne erotellaan selkeästi pysäkkialueista. Joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyt paranevat Hietaniemenkadulla, Paciuksenkadulla sekä Munkkiniemen puistotiellä. Baanalle esitetyt korotetut suojatiet ja pyörätien jatkeet sekä ryhmittymiskaistan poisto Munkkiniemenaukiolla voivat hieman hidastaa joukkoliikenteen kulkua.

Munkkiniemenbaanan vaikutukset liikkumiseen ja saavutettavuuteen ovat positiivisia etenkin ihmisryhmissä, joilla nykyisessä liikennejärjestelmässä on keskimääräistä heikommat osallistumismahdollisuudet arkielämän aktiviteetteihin. Munkkiniemenbaana edistää sosiaalista tasa-arvoa näillä ihmisryhmillä liikenneturvallisuuden kehityksen, suurempien yhteyksien ja aktiivisen liikunnan lisäämisen myötä. Lapsiin kohdistuvat vaikutukset ovat positiivisia. Etenkin Merikannontien reitillä vähentyvä autoliikenne lisää koulumatkojen turvallisuutta ja edistää myös sitä, että koulumatkoja tehtäisiin jalan tai pyörällä suunnittelualueen varrella sijaitsevaan Taivallahden peruskouluun. Positiivisia vaikutuksia lapsiin on myös Munkkiniemessä, jossa kadunylitykset muodostuvat turvallisemmiksi kävellen ja pyörällä. Suunnittelun yhteydessä on tunnistettu keskeisiä koulureittejä, jotka risteävät baanan pyöräliikenteen kanssa. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään ylityskohtien turvallisuuteen erityistä huomiota.

Vaikutukset elinkeinoelämän toimintaan kohdistuvat etenkin Merikannontien ja Munkkiniemen puistotien yrityksiin. Osa alueen yrityksistä voi hyötyä alueiden paremmasta saavutettavuudesta polkupyörällä, ja viihtyisämpi katuympäristö houkuttelee kulkemaan palveluihin enemmän myös jalan ja joukkoliikenteellä. Baana parantaa yhteyksiä kantakaupungin ja Länsi-Helsingin välillä, millä on positiivinen vaikutus työnteki-

jöiden liikkumiseen. Suunnitelmalla ei ole merkittävää vaikutusta pääkatujen auto- ja joukkoliikenteeseen. Autoliikenteen ja jakeluliikenteen osalta nykyisin käytetyt reitit voivat muuttua ja saavutettavuus siten heikentyä hieman. Suunnittelualueella säilyvät pääosin nykyiset pysäköintipaikat, joista osa toimii myös lastauspaikkoina.

Valmistelussa on arvioitu Munkkiniemenbaanan rakentamisen maise- ma-, ympäristö- ja ilmastovaikutuksia. Baana sijoittuu pääosin nykyisille katu- ja puistoalueille, jolloin vaikutukset luontoon ja luontoarvoihin ovat vähäisiä ja paikallisia. Jatkosuunnittelussa tutkitaan mahdollisuutta säilyttää nykyisiä puita erikoisratkaisuille sekä mahdollisuutta istuttaa esitettyä enemmän puita.

Baanayhteyden rakentamisessa suurimmat osuuskohtaiset ilmasto- päästöt tulevat siltarakentamisesta. Yleissuunnitelmassa on esitetty erilaisia toimenpiteitä ilmastopäästövaikutusten vähentämiseksi.

Yhteisvalmistelu ja osallistuminen

Suunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan eri palveluiden yhteistyönä. Kesärannantien ja Humallahden ratkaisuja on käyty läpi Senaatti-kiinteistöjen ja Valtioneuvoston kanslian edustajien kanssa. Ratkaisuista on saatu kommentit pelastuslaitokselta, ja ne on otettu huomioon.

Yleissuunnitelman valmisteluun on voinut osallistua useissa eri vaiheissa. Suunnittelun alkupuolella syksyllä 2023 pidettiin avoin yhteispyöräily suunniteltavalla reitillä. Lokakuussa 2023 toteutettiin karttakysely, jossa kerättiin asukkaiden näkemyksiä linjaus- ja ratkaisuvaihtoehtoista. Kyselyyn vastasi lähes 1 000 henkilöä. Huhtikuussa 2024 toteutettiin karttakysely, jossa valitun linjauksen mukaisesta suunnitelmaluonnoksesta voitiin antaa palautetta. Kyselyyn vastasi noin 800 henkilöä ja kyselyyn annettiin yli 3 000 karttakommenttia. Lisäksi Tavallahden peruskoulun väistötiloissa pidettiin huhtikuussa 2024 asukas- tilaisuus, johon osallistui noin 50 osallistujaa paikalla ja 40 osallistujaa etäyhteydellä. Vuorovaikutuksen aikana selkeä enemmistö annetuista kommentteista koski Humallahden kallioiden kohtaa sekä Munkkiniemen puistotien järjestelyitä. Palautteiden myötä suunnitelmaratkaisuja kehitettiin luonto- ja maisemavaikutuksiltaan vähäisemmiksi.

Suunnitelmasta annettiin kannanottoja syksyllä 2023 sekä keväällä 2024 vuorovaikutuksen ollessa käynnissä. Kannanottoihin on vastattu erillisessä vuorovaikutusmuistiossa. Kannanottojen myötä lopulliseen suunnitelmaan tehtiin muutamia muutoksia.

Kustannusarvio ja päätöksenteko

Munkkiniemenbaanan kustannusarvio yleissuunnitelman osuuksilla 1,3 ja 4 on 6,3 milj. euroa (MAKU 128,4, 2020=100).

Kustannusarvio ei sisällä Munkkiniemen baanasillan yhteyteen suunniteltavan tulvaportin kustannuksia, jotka arvioitiin noin 1,2 milj. euron suuruiseksi. Tulvaportista laaditaan myöhemmin erillinen yleissuunnitelma.

Jatkotoimenpiteet

Alun perin lautakunnalle esitettiin, että kaupunkiympäristölautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelman hyväksymistä ja Munkkiniemenbaanan toteuttamista vaiheittain siten, että sen kokonaiskustannusarvio on 12,7 milj. euroa (MAKU 128,4 2020=100).

Lautakunta kuitenkin palautti suunnitelman valmisteluun Humallahden sillan osalta (osa 2). Lautakunta pyytää selvittämään mahdollisuudet tehdä sillasta esimerkiksi läheistä Seurasaaren siltaa mukaillen puurakenteinen tai muilla keinoin alentaa sillan rakentamisen hiilijalanjälkeä. Lisäksi suunnittelussa tulee löytää ratkaisuja seuraaviin kysymyksiin:

- maisemaan sopiminen
- arkkitehtoninen laatu
- kauneus
- uinti- ja ajanviettomahdollisuuksien lisäämisen selvittäminen
- puiden kaatojen minimoiminen
- miten hankkeen toteutuksen yhteydessä voidaan parantaa luonnon tilaa lahden ympäristössä suhteessa sen nykyiseen ekologiseen kuntoon
- avataan hankkeen kustannustehokkuus selkeästi

Sillan ohella lautakunta edellytti selvittävän vertailuksi vaihtoehtoisen reitin keskeiset luonto- ja ilmastovaikutukset siten, että näitä kysymyksiä voi kahden vaihtoehdon välillä vertailla tulevassa päätöksenteossa. Hyväksyessään suunnitelman osilta 1, 3 ja 4 lautakunta edellytti, että jatkosuunnittelussa Laajalahden aukion osalta huolehditaan aukion liikenneturvallisuudesta ja aukion munkkiniemeläisten oleiluun tarkoitettun luonteen säilymisestä ja siitä, että Laajalahdenaukiolla sijaitsevat puut sekä Munkkiniemenpuistotie 24:n edustalla sijaitseva puu pyritään säilyttämään. Lisäksi jatkosuunnittelussa varmistetaan liikenteen sujuvuus ja yrittäjien toimintaedellytykset Munkkiniemen alueella.

Yleissuunnitelman hyväksymisen jälkeen osuuksista 1,3 ja 4 laaditaan kaupunkiympäristön toimialalla katu- ja puistosuunnitelmat, joiden suunnittelu voi alkaa 2025 alkaen. Osuutta 2 suunnitellaan vuodesta 2025 alkaen ja tuodaan omana asianaan päätöksentekoon aikaisintaan

2025 syksyllä. Munkkiniemenbaanan rakentamiseen on varauduttu 10 vuoden investointiohjelmassa.

Esitys on lautakunnan esityksen mukainen ja esityslista on laadittu yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Esittelijä toteaa lisäksi, että liikennejärjestelyjä tulee jatkosuunnittelussa tarkastella matkailun edistämisen näkökulmasta niin, että busseille varattua tilaa on riittävästi myös lisääntyvän matkailun tarpeisiin.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan kaupunginvaltuusto päättää liikenteen, viheralueen tai muun yleisen alueen yleissuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa ja kaupunginhallituksen 18.9.2017 § 865 päättämien toimivaltarajojen mukaan toimialan lautakunta tai sen määräämä viranomainen päättää suunnitelmista, joiden kustannusarvio on enintään 5 miljoonaa euroa. Toimivalta on kaupunginhallituksella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelma raportti
- 2 Yleissuunnitelman asemapiirustukset ja pituusleikkaukset
- 3 Vuorovaikutusmuistio
- 4 Sähköisten kyselyiden vastauskooste
- 5 Havainnekuvat
- 6 Kannanotot (ei julkinen)

Oheismateriaali

- 1 Selvitys etenemisestä kansliapäällikölle_Kymp

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristön toimiala

02.12.2024

Asia/19

Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 10.09.2024 § 431

HEL 2024-009864 T 08 00 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelman osien 1,3 ja 4 hyväksymistä ja näiden toteuttamista vaiheittain siten, että sen kokonaiskustannusarvio on 6,3 milj. euroa (MAKU 128,4 2020=100)

Lautakunta palautti suunnitelman valmisteluun Humallahden sillan osalta (osa 2). Lautakunta palautti sillan valmisteluun ja pyytää selvittämään mahdollisuudet tehdä sillasta esimerkiksi läheistä Seurasaaren siltaa mukaillen puurakenteinen tai muilla keinoin alentaa sillan rakentamisen hiilijalanjälkeä. Lisäksi suunnittelussa tulee löytää ratkaisuja seuraaviin kysymyksiin:

- maisemaan sopiminen
- arkkitehtoninen laatu
- kauneus
- uinti- ja ajanviettomahdollisuuksien lisäämisen selvittäminen
- puiden kaatojen minimoiminen
- miten hankkeen toteutuksen yhteydessä voidaan parantaa luonnon tilaa lahden ympäristössä suhteessa sen nykyiseen ekologiseen kuntoon
- avataan hankkeen kustannustehokkuus selkeästi

Sillan ohella lautakunta edellytti selvittävän vertailuksi vaihtoehtoisen reitin keskeiset luonto- ja ilmastovaikutukset siten, että näitä kysymyksiä voi kahden vaihtoehdon välillä vertailla tulevassa päätöksenteossa.

Hyväksyessään suunnitelman osilta 1, 3 ja 4 lautakunta edellytti, että jatkosuunnittelussa Laajalahden aukion osalta huolehditaan aukion liikenneturvallisuudesta ja aukion munkkiniemeläisten oleiluun tarkoitettun luonteen säilymisestä ja siitä, että Laajalahdenaukiolla sijaitsevat puut sekä Munkkiniemenpuistotie 24:n edustalla sijaitseva puu pyritään säilyttämään.

Lisäksi jatkosuunnittelussa varmistetaan liikenteen sujuvuus ja yrittäjien toimintaedellytykset Munkkiniemen alueella.

Käsittely

10.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Teppo Pasanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta palauttaa suunnitelman valmisteluun Humallahden sillan osalta (osa 2).

Lautakunta palauttaa sillan valmisteluun ja pyytää selvittämään mahdollisuudet tehdä sillasta esimerkiksi läheistä Seurasaaren siltaa mukaillen puurakenteinen tai muilla keinoin alentaa sillan rakentamisen hiilijalanjälkeä. Lisäksi suunnittelussa tulee löytää ratkaisuja seuraaviin kysymyksiin:

- maisemaan sopiminen
- arkkitehtoninen laatu
- kauneus
- uinti- ja ajanviettomahdollisuuksien lisäämisen selvittäminen
- puiden kaatojen minimoiminen
- miten hankkeen toteutuksen yhteydessä voidaan parantaa luonnon tilaa lahden ympäristössä suhteessa sen nykyiseen ekologiseen kuntoon
- avataan hankkeen kustannustehokkuus selkeästi

Sillan ohella lautakunta edellyttää selvitettävän vertailuksi vaihtoehtoisen reitin keskeiset luonto- ja ilmastovaikutukset siten, että näitä kysymyksiä voi kahden vaihtoehdon välillä vertailla tulevassa päätöksenteossa.

Kannattaja: Mia Haglund

Palautusehdotus:

Sami Kuusela: Yleissuunnitelmasta palautetaan valmisteluun Osa 2 (Humallahden kohta – Oksakoskenpolku – Mississipinraitti). Muilta osin suunnitelmaa edistetään.

Jatkovalmistelussa tutkitaan aiempaa tarkemmin vaihtoehtoja sillalle, ja etsitään ratkaisua, jossa luontovaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset. Erityishuomiota kiinnitetään alueen jalopuulehdon säilymiseen ja minimoidaan kallionlouhinta.

Mikäli lehtoa tai kalliota ei voi suojella riittävästi eikä baanalle löydy esimerkiksi kiertoreittiä, silta suunnitellaan mahdollisimman vähähiiliseksi esimerkiksi puurakenteilla ja sen yhteyteen rakennetaan oleskelualueita niin, että reitti muodostaa viihtyisän tilan sekä pyöräilijöille että

kävelijöille. Luontoarvoihin kiinnitetään erityistä huomiota ja myös uintipaikkojen mahdollisuus selvitetään.

Kannattaja: Olli-Pekka Koljonen

Palautusehdotus:

Otto Meri: Kaupunkiympäristölautakunta palauttaa Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelman valmisteluun siten, että Humallahden sillan sijaan baana kulkee Paciuksenkadun vaihtoehdon mukaisesti.

Lisäksi palautuksen aikana selvitetään keinoja lisätä Laajalahden aukion liikenneturvallisuutta ja turvata alueen luonne munkkiniemeläisten vapaana oleskelualueena.

Jatkosuunnittelussa varmistetaan liikenteen sujuvuus ja yrittäjien toimintaedellytykset Munkkiniemen alueella.

Kannattaja: Risto Rautava

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Hyväksyessään suunnitelman osilta 1, 3 ja 4 lautakunta edellyttää, että jatkosuunnittelussa Laajalahden aukion osalta huolehditaan aukion liikenneturvallisuudesta ja aukion munkkiniemeläisten oleiluun tarkoitetun luonteen säilymisestä ja siitä, että Laajalahdenaukiolla sijaitsevat puut sekä Munkkiniemenpuistotie 24:n edustalla sijaitseva puu pyritään säilyttämään.

Lisäksi jatkosuunnittelussa varmistetaan liikenteen sujuvuus ja yrittäjien toimintaedellytykset Munkkiniemen alueella.

Kannattaja: Olli-Pekka Koljonen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Otto Meren palautusehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 7

Mia Haglund, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 6

Silja Borgarsdottir Sandelin, Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 7–6.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Sami Kuuselan palautusehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Otso Kivekäs, Otto Meri, Tuomas Nevanlinna, Jenni Pajunen, Amanda Pasanen, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 3

Silja Borgarsdottir Sandelin, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 10–3.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen palautusehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 6

Sami Kuusela, Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava

Ei-äännet: 7

Silja Borgarsdottir Sandelin, Mia Haglund, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti palauttaa suunnitelman osan 2 uudelleen valmisteltavaksi äänin 6–7.

Otto Meri jätti päätöksestä seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen: Eriävänä mielipiteenäni katson, että asia olisi tullut palauttaa valmisteluun siten, että Humallahden sillan sijaan baana olisi kulkenut Paciuksenkadun vaihtoehdon mukaisesti.

Lisäksi palautuksen aikana olisi tullut selvittää keinoja lisätä Laajalahden aukion liikenneturvallisuutta ja turvata alueen luonne munkkiniemäläisten vapaana oleskelualueena.

Jatkosuunnittelussa olisi tullut varmistaa liikenteen sujuvuus ja yrittäjien toimintaedellytykset Munkkiniemen alueella.

Lisäksi katson, että siltä osin kuin lautakunnan enemmistö päätti palauttaa asian valmisteluun, ei asian käsittelyn jatkaminen lautakunnan

kokouksessa olisi pitänyt olla lain ja hallintosäännön mukaan enää mahdollista.

Eriävään mielipiteeseen yhtyivät Jenni Pajunen, Risto Rautava, Katri Penttinen, Mika Raatikainen ja Silja Borgarsdottir Sandelin.

03.09.2024 Pöydälle

27.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Teppo Pasanen, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37123
teppo.pasanen(a)hel.fi

20

Malminkentän terminaalirakennuksen käyttöä turvaavien toimenpiteiden hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen

HEL 2022-005949 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Malminkentän terminaalirakennuksen käyttöä turvaavien toimenpiteiden hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen 870 000 eurolla siten, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta on 5 400 000 euroa huhtikuun 2024 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Tausta

Malminkentän terminaalirakennus (ent. Malmin lentoaseman Terminaali) sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä (RKY 2009) ja rakennus on kaupunkikuvallisesti, rakennustaiteellisesti ja historiallisesti erittäin merkittävä kohde. Asemakaava määrittelee korttelin toimitilarakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (KTY/s). Rakennuksiin saa sijoittaa julkisia palvelutiloja, liike-, toimisto-, opetus-, varasto- ja näyttelytiloja, kokoontumistiloja, kahvila- ja ravintolatiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajan toimintaa palvelevia tiloja. Rakennuksen omistaa kaupunki. Rakennuksessa on ollut ja tulee olemaan myös korjaustoimenpiteiden jälkeen ulkopuolisia vuokralaisia toimistotiloissa sekä ravintolatiloissa.

Hankkeessa toteutetaan teknisiä korjaustoimenpiteitä, joilla saadaan rakennukseen terveelliset ja turvalliset olosuhteet noin 10 vuoden päästä tehtävään perusparannukseen asti. Korjaustoimenpiteissä on huomioitu ja ennakoitu tuleva suojelustatuksella sr-1 merkityn rakennuksen restauroiva perusparannus.

Hankkeessa uusitaan muun muassa rakennuksen vesi- ja viemärijärjestelmät, kunnostetaan ilmanvaihtojärjestelmiä ja sähköteknisiä järjestelmiä sekä uusitaan julkisivujen verhouksia. Perustusten ja alustatilojen kuivatusta parannetaan sekä rakenteita tiivistetään ja alipaineistetaan kellaritiloja yläpuolisiin tiloihin nähden. Rakennuksen ikkunat ja ovet kunnostetaan ja rakennukseen lisätään turvajärjestelmiä.

Hanketta on toteutettu 2023 - 2024 kaupunkiympäristön ja eri toimialojen yhteistyönä. Hankkeessa on kuultu asiantuntijoina rakennusvalvonnan, kaupunginmuseon, ympäristöpalvelun ja pelastuslaitoksen edustajia sekä esteettömyysasiamiestä.

Hankepääätös ja hyväksytty kustannusarvio

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on 12.1.2023 § 3 hyväksynyt Malminkentän terminaalirakennuksen käyttöä turvaavien toimenpiteiden 28.12.2022 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 2 662 brm² ja rakennuskustannusten enimmäishinta-arvio on arvonlisäverottomana 4 530 000 euroa lokakuun 2022 kustannustasossa.

Kustannusmuutokset ja niiden syyt

Hankesuunnitelman kustannusarvioon verrattuna kustannuksia ovat lisänneet hankkeen aloituksen viivästyminen ja toteutusvaiheessa ilmenneet korjaustoimenpiteet seuraavasti:

- Hankkeen urakka-ajan viivästyminen noin viidellä (5) kuukaudella julkisivukorjauksen rakennuslupaan liittyvien selvitysten vuoksi
- Haitta-aineiden laajuus kohteessa. Lähtötietoina olleet kuntotutkimukset eivät antaneet riittävää käsitystä haitta-aineiden laajuudesta (alapohjan pilaantunut maa-aines ja terveydelle haitalliset vanhat rakennusmateriaalit sekä suunniteltua laajemmat asbestipurkutytöt muun muassa rakennusaineisissa ilmanvaihtokanavissa)
- Suunniteltua laajemmat keittiön korjaustoimenpiteet
- Ennakoitua laajemmat taloteknisten järjestelmien korjaukset ja laatutasomuutokset sekä niiden saattaminen nykymääräysten mukaisiksi (mm. rakenneaineisissa ilmanvaihtokanavissa oli nykymääräysten vastaisia taloteknisiä asennuksia ja paloteknisiä puutteita. Lisätoita aiheuttivat myös hormien puhdistus ja pinnoitus, vesi- ja viemäriputkien nousulinjojen sijaintimuutokset sekä sähköasennukset)
- Toimistotilojen pintojen ja ikkunoiden ennakoitua huonompi kunto ja siten laatutason parannuksen aiheuttamat lisätyöt (mm. kattopintojen ylitasoittaminen ja maalaaminen)

Hankkeen työmaa-aikana merkittävimmät kustannuksia aiheuttaneet lisä- ja muutostyöt:

- putkiurakka noin 120 000 euroa
- sähköurakka noin 190 000 euroa
- maanrakennusurakka noin 20 000 euroa
- keittiö noin 230 000 euroa
- rakennusaineisten ilmanvaihtokanavien korjaukset noin 170 000

02.12.2024

Asia/20

euroa

Nämä edellä mainitut toimenpiteet ja kustannukset pienentävät myöhemmin toteutettavan restauroivan perusparannuksen investointikustannuksia.

Lisä- ja muutostyökustannukset ovat yhteensä 870 000 euroa.

Hankkeen uudet kokonaiskustannukset

Hankkeen indeksikorjattu arvonlisäveroton enimmäishinta urakoiden tilausajankohtana oli arvonlisäverottomana 4 490 108 euroa kustannustasossa huhtikuu 2023.

Hankkeen enimmäishinnan korotuksen jälkeen uusi urakkavaiheen arvonlisäveroton enimmäishinta on 5 400 000 euroa huhtikuun 2024 kustannustasossa.

Hankkeen kokonaiskustannus suhteutettuna bruttoalaan on 2029 euroa/brm².

Rahoitus

Hanke rahoitetaan käyttötalouden määrärahoista talousarviokohdalta 3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen.

Peruskorjauksia ja kunnossapidollisia korjauksia ei toteuteta investointimäärärahoilla, vaan ne ovat osa käyttötalouden korjauksen ja kunnossapidon budjettia.

Hanke vaikuttaa kiinteistötyyppikohtaiseen ylläpitovuokraan vuoden 2026 alusta lukien.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus on 18.9.2017 § 865 päättänyt, että kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päättää tilahankkeista, joiden hankesuunnitelman mukainen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään viisi miljoonaa euroa. Kun hankkeen kustannusarvio ylittää 5 miljoonaa euroa on päätösvalta kaupunginhallituksella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 13.06.2024
§ 79

HEL 2022-005949 T 10 06 00

Malmin lentoaseman aukio, kaup.osa 38, Pysyvä rakennustunnus 2299, Hankenumero 2821Z30003

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Malmin lentoaseman entisen päärakennuksen, Terminaalin, käyttöä turvaavien toimenpiteiden hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamista 870 000 eurolla arvonlisäverottomana siten, että hankkeen kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 5 400 000 euroa arvonlisäverottomana huhtikuun 2024 kustannustasossa.

Käsittely

13.06.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli tiimipäällikkö Reetta Amper. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

12.01.2023 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Katri Olli, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 33274
katri.oll(a)hel.fi

Reetta Amper, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 38283
reetta.amper(a)hel.fi

21

Valtuutettu Elina Kauppilan toivomusponsi eläineettisen näkökulman huomioon ottamisesta

HEL 2023-011877 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.9.2023 § 216 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimista ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto on käsitellessään Helsingin kaupungin vuoden 2022 ympäristöraporttia 13.9.2023 hyväksynyt valtuutettu Elina Kauppilan seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittävän mahdollisuutta alkaa tarkastella toimintaansa myös muut eläinlajit huomioon ottavasta eläineettisestä näkökulmasta.

Eläineettinen näkökulma läpäisee monia kaupunginvaltuuston johtamia kaupungin toimia, vaikka sitä ei yleensä ole erikseen tarkasteltu. Eläinsuojelu ja eläinten hyvinvointia edistävä monipuolinen työ nähdään kaupungin toiminnassa aiempaa selvemmin juuri eläinten oikeuksien edistämisenä. Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunnossa kiinnitetään huomiota niihin eläinetiikan kannalta keskeisiin ratkaisuihin, joita kaupungin hallinnossa on viime vuosina tehty, ja tällä alalla tunnistettuihin vielä paljolti ratkaisemattomiin ongelmiin. Lausunnossa kuvattujen kaupungin toimien ja ohjelmien toimeenpano edistää eläinetiikan toteutumista.

Eläinetiikka liitetään usein eläinyksilön hyvinvointiin ja sen oikeuksiin. Laajemmin tarkasteltuna eläinetiikka voidaan lukea luonnonsuojeluetiikan osa-alueeksi. Se koskettaa verraten suuria yksilömääriä ja kokonaisuuksia populaatioita myös eläinyksilöiden elinmahdollisuuksien ja siten hyvinvoinnin näkökulmasta. Ilmastoetiikka on myös tärkeä ympäristöetiikan kokonaisuuden osa-alue.

Yksilötason eläinetiikka

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston 23.11.2023 § 174 hyväksymän ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman osana on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma, jos-

sa kuvataan eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kohteet, tehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet.

Eläinsuojeluvalvonnan tarve on viime vuosina kasvanut ja tämän vuoksi ympäristöpalveluihin on perustettu eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaa varten viides valvontaeläinlääkäri virka vuoden 2024 alusta. Valtio rahoittaa valvontaeläinlääkärien virat täysimääräisesti. Eläineettistä näkökulmaa kaupungin toiminnassa vahvistetaan lisäämällä eläinsuojeluvalvonnan resursseja, kun vuonna 2025 perustetaan kuudes valvontaeläinlääkäri virka. Näin voidaan paremmin varmistaa lemmikkieläinten oikeutta hyvää elämään.

Eläinsuojeluvalvontaa tehdään epäilyilmoitusten perusteella eläinten pitoaikoissa, yleensä yksityisasunnoissa. Ammattimaista eläintenpitoa, kuten talleja, lemmikkihoitoloita ja eläinkauppoja, tarkastetaan säännöllisesti valvontasuunnitelman mukaisesti. Jos eläinsuojelutarkastuksilla todetaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaista menettelyä, annetaan määräyksiä tai ryhdytään kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Kaupungin vastuulla oleva eläinten hyvinvointilain mukainen löytöeläinten talteenotto on järjestetty ostopalveluna Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry:n toimesta. Valvontaeläinlääkärit ja poliisi toimittavat löytöeläintalolle myös eläinten hyvinvointilain mukaisen väliaikaisen hoidon tarpeessa olevat eläimet.

Kaupungin vastuulla olevat eläinlääkintähuoltolain mukaiset eläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautisen kiireellisen eläinlääkäripalvelun tuottaa ostopalveluna yliopistollinen eläinsairaala.

Eläimen asianmukaisen hoidon järjestäminen ja kustannukset ovat aina eläimen omistajan vastuulla. Eläinten kaltoinkohtelun taustalla ovat yleensä omistajan erilaiset sosiaaliset tai terveydelliset ongelmat. Kaupungin päätökset, jotka vaikuttavat kaupunkilaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuteen, vaikuttavat välillisesti myös lemmikkien hyvinvointiin.

Korkeasaaren ylläpitämä villieläinsairaala auttaa vahingoittuneita luonnonvaraisia eläimiä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä pelastuslaitoksen eläinpelastusyksikkö ottaa tehtävät hätäkeskuslaitoksen riskinarvioinnin mukaan noudattaen valtakunnallista mallia. Toiminta keskittyy koti- ja tuotantoeläimiin sekä luonnonvaraisiin eläimiin ja tilanteisiin, joista aiheutuu vaaraa ihmiselle tai haittaa yhteiskunnan toiminnalle. Eläinpelastusyksikkö kuljettaa joissakin tapauksissa myös luonnonvaraisia eläimiä, ainakin sellaisia, jotka ovat vaikeasti kuljetettavia. Pahoin loukkaantuneet luonnonvaraiset eläimet voi toimittaa myös yliopistolliseen eläinsairaalaan lopetettavaksi veloituksetta. Luonnonvaraisten

eläinten loukkaantuminen kaupunkiympäristössä on usein ihmisen toiminnan seurausta, joten avun järjestäminen on eläineettisesti perusteltua.

Lintujen törmäykset ikkunoihin ja muihin rakenteisiin on ollut ajankohdainen huolenaihe, johon kaupunkiympäristön toimiala on vastannut asettamalla lintuturvallisuustyöryhmän. Rakennusvalvonnan johtamassa ryhmässä on ollut mukana monipuolinen, myös ornitologinen, asiantuntemus. Työryhmässä on laadittu lintuturvallisen rakentamisen ohje, jossa kuvataan mitä törmäysriskejä rakennuksen lasirakenteet aiheuttavat linnuille, ja millaisilla toimilla näitä riskejä voidaan vähentää.

Kaupungilla on toteutuksessa laaja roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma 2022–2025 ja uutta kautta 2026–2029 valmistellaan. Roskat voivat vahingoittaa maa- ja vesieläimiä sellaisenaan tarttuessaan niihin kiinni. Toinen, vähitellen vahingollinen vaikutus syntyy mikromuovien kulkeutuessa maaperään ja varsinkin veteen. Kaupungilla on käynnissä kaksi hanketta, BaltiPlast ja PlastLife, joissa etsitään keinoja muovijätteen ja mikromuovin määrän vähentämiseen.

Kaupungin työnjaossa kalastusasiat kuuluvat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle. Tärkeä valistuskohde on ollut siimojen, vieheiden ja muun kalastusjätteen asianmukainen hävittäminen, jossa on edelleen suuria puutteita. Lakiin ja SUP-direktiiviin perustuva kalastusvälinejätteen keräys tulee pakolliseksi 1.1.2025. Sen yhtenä tavoitteena on vähentää rannoille tai veteen hylättyjen pyydysten kaloille ja maaeläimille aiheuttamaa turhaa kärsimystä.

Helsingin alueella ei ole laajaa lihantuotantoa tai muuta eläinten teho- kasvatusta. Kasvisruoan tarjolla pitäminen ja kasvisruokapäivät ovat merkittävä eläineettinen kannanotto lihan tehotuotantoa ja sen eläinyksilöille tuottamia kärsimyksiä vastaan. Se liittyy lihantuotannon suurten hiilipäästöjen vuoksi myös laajemmin ympäristöetiikkaan. Keväällä 2024 hyväksytyissä Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteissa kaupunki on sitoutunut liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseen kaupunkikonsernissa vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoden 2019 tasoon.

Luonnonsuojelueettisiä ohjelmia ja päätöksiä

Luonnonvaraisten eläinten kannalta merkittävä päätös on yleiskaavan yhteydessä hyväksytty kaupunkiluonto-liitekartta, jossa esitetään viheralueet ja niiden väliset yhteydet sekä oikeusvaikutteiset rajaukset luonnonsuojeluohjelman 2015–24 mukaisille luonnonsuojelualueille. Valmisteltavana oleva uusi luonnonsuojeluohjelma 2025–34 on riittävän laaja hyödyttääkseen vielä useampien eläinlajien ja -yksilöiden elinmahdollisuuksia kuin edellinen.

Tärkeä kaupungin toimintaa ohjaava eläineettinen asiakirja on kaupunkiympäristölautakunnan 20.4.2021 § 193 hyväksymä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO-ohjelma) 2021–28, jonka toimenpiteistä useimmat koskevat elinympäristöjä ja siten välillisesti eläimiä, mutta luku 8 sisältää 13 toimenpidettä, jotka koskevat suoraan eläinlajien eli käytännössä yksilöiden auttamista. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 18.6.2024 § 356 metsänhoidon periaatteet, joiden tavoitteena on metsien luontainen vanheneminen ja monimuotoisuuden lisääminen, parantaa eläinlajien ja -yksilöiden elinmahdollisuuksia.

Kaupunkiympäristön toimialalla on myös perehdytty planetaariseen kaupunkisuunnitteluun, jossa monilajinen oikeudenmukaisuus on yksi uusista avauksista (Eräranta 2023: Monilajinen kaupunki - Oikeudenmukaisuusnäkökulmia hiilinegatiivisen kaupungin planetaariseen suunnitteluun: Yhteenveto asiantuntijakeskusteluista).

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoosto kehotti kaupunkia ottamaan huomioon eläineettiset näkökulmat sellaisessa päätöksenteossa, jossa tehdään eläimiin merkittävällä tavalla vaikuttavia ratkaisuja.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaooston lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

02.12.2024

Asia/21

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 07.11.2024 § 171

HEL 2023-011877 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi lausunnon valtuutettu Elina Kauppilan toivomusponnosta:
"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta alkaa tarkastella toimintaansa myös muut eläinlajit huomioon ottavasta eläineettisestä näkökulmasta."

Eläineettinen näkökulma läpäisee monia kaupunginvaltuuston johtamia kaupungin toimia, vaikka sitä ei yleensä ole erikseen tarkasteltu. Eläinsuojelu ja eläinten hyvinvointia edistävä monipuolinen työ nähdään kaupungin toiminnassa aiempaa selvemmin juuri eläinten oikeuksien edistämisenä. Tässä lausunnossa kiinnitetään huomiota niihin eläinetiikan kannalta kestäviin ratkaisuihin, joita kaupungin hallinnossa on viime vuosina tehty, ja tällä alalla tunnistettuihin vielä paljolti ratkaisemattomiin ongelmiin.

Eläinetiikka liitetään usein eläinyksilön hyvinvointiin ja sen oikeuksiin. Laajemmin tarkasteltuna eläinetiikka voidaan lukea luonnonsuojeluetiikan osa-alueeksi. Se koskettaa kuitenkin verraten suuria yksilömääriä ja kokonaispopulaatioita myös eläinyksilöiden elinmahdollisuuksien ja siten hyvinvoinnin näkökulmasta. Ilmastoetiikka on myös tärkeä ympäristöetiikan kokonaisuuden osa-alue.

Tässä lausunnossa kuvattujen monien kaupungin toimien ja ohjelmien tehokas toimeenpano edistää eläinetiikan toteutumista.

Yksilötason eläinetiikka: eläinsuojelu, vaaralliset rakenteet, vahingolliset roskat ja lihantuotanto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi 23.11.2023 ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2020 - 2024 päivityksen vuodelle 2024. Valvontasuunnitelman osana on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma, jossa kuvataan eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kohteet, tehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet.

Eläinsuojeluvalvonnan tarve on kasvanut tasaisesti viime vuosina, ja ympäristöpalveluihin perustettiin eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaa varten viides valvontaeläinlääkäri virka vuoden 2024 alusta. Valtio rahoittaa valvontaeläinlääkärien virat täysimääräisesti. Eläineettistä näkökulmaa kaupungin toiminnassa vahvistetaan lisäämällä eläinsuojelu-

valvonnan resursseja, kun vuonna 2025 perustetaan kuudes valvontaeläinlääkäri virka. Näin voidaan paremmin varmistaa lemmikkieläinten oikeutta hyvää elämään

Eläinsuojeluvalvontaa tehdään epäilyilmoitusten perusteella eläinten pitempään olopaikoissa, yleensä yksityisasunnoissa. Ammattimaista eläintenpitoa, kuten talleja, lemmikkihoitoloita ja eläinkauppoja, tarkastetaan säännöllisesti valvontasuunnitelman mukaisesti. Jos eläinsuojelutarkastuksilla todetaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaista menettelyä, annetaan määräyksiä tai ryhdytään kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvointin varmistamiseksi.

Kaupungin vastuulla oleva eläinten hyvinvointilain mukainen löytöeläinten talteenotto on järjestetty ostopalveluna Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry:n toimesta. Valvontaeläinlääkärit ja poliisi toimittavat löytöeläintalolle myös eläinten hyvinvointilain mukaisen väliaikaisen hoidon tarpeessa olevat eläimet.

Kaupungin vastuulla olevat eläinlääkintähuoltolain mukaiset eläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautisen kiireellisen eläinlääkäripalvelun tuottaa ostopalveluna yliopistollinen eläinsairaala.

Eläimen asianmukaisen hoidon järjestäminen ja kustannukset ovat aina eläimen omistajan vastuulla. Eläinten kaltoinkohtelun taustalla ovat yleensä omistajan erilaiset sosiaaliset tai terveydelliset ongelmat. Kaupungin päätökset, jotka vaikuttavat kaupunkilaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuteen, vaikuttavat välillisesti myös lemmikkien hyvinvointiin.

Helsingin kaupungin säätiön Korkeasaaren ylläpitämä villieläinsairaala auttaa vahingoittuneita luonnonvaraisia eläimiä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä pelastuslaitoksen eläinpelastusyksikkö ottaa tehtävät hätäkeskuslaitoksen riskinarvioinnin mukaan noudattaen valtakunnallista mallia, eli toiminta keskittyy koti- ja tuotantoeläimiin sekä luonnonvaraisiin eläimiin, mikäli tilanne aiheuttaa vaaraa ihmiselle tai haittaa yhteiskunnan toimintaa. Eläinpelastusyksikkö kuljettaa joissakin tapauksissa myös luonnonvaraisia eläimiä, ainakin sellaisia, jotka ovat vaikeasti kuljetettavia. Pahoin loukkaantuneet luonnonvaraiset eläimet voi toimittaa myös yliopistolliseen eläinsairaalaan lopetettavaksi veloituksetta. Luonnonvaraisten eläinten loukkaantuminen kaupunkiympäristössä on usein ihmisen toiminnan seurausta, joten avun järjestäminen on eläineettisesti perusteltua.

Lintujen törmäykset ikkunoihin ja muihin rakenteisiin on ollut ajankohdainen huolenaihe, johon kaupunkiympäristön toimiala on vastannut asettamalla lintuturvallisuustyöryhmän. Rakennusvalvonnan johtamas-

sa ryhmässä on ollut mukana monipuolinen, myös ornitologinen, asiantuntemus.

Työryhmässä on laadittu lintuturvallisen rakentamisen ohje, jossa kuvataan, mitä törmäysriskejä rakennuksen lasirakenteet aiheuttavat linnuille, ja millaisilla toimilla näitä riskejä voidaan vähentää. Ohjetta tullaan käyttämään rakennushankkeiden ohjauksessa. Ohje on hyväksytty kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmässä 8.1.2024. Ohjeen osiot ovat: 1. Rakennuksen tai rakennelman sijainti, 2. Lasin ulkonäkö ja käsittely, 3. Lasin sijainti, 4. Viherkatot ja -seinät, 5. Valaistusasiat, 6. Jo rakennetut rakennukset, 7. Voimalinjat. Myös asemakaavoitukseen on vakiintunut käytäntö törmäysriskin vähentämiseen tähtäävistä kaavamerkinnoista ja -määräyksissä lintujen kannalta riskialttiissa paikoissa.

Kaupungilla on toteutuksessa laaja roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma 2022 - 2025 ja uutta kautta 2026 - 2029 valmistellaan. Roskat voivat vahingoittaa maa- ja vesieläimiä sellaisenaan tarttuessaan niihin kiinni. Toinen, vähitellen vahingollinen vaikutus syntyy mikromuovien kulkeutuessa maaperään ja varsinkin veteen. Kaupungilla on käynnissä kaksi hanketta, BaltiPlast ja PlastLife, joissa etsitään keinoja muovijätteen ja mikromuovin määrän vähentämiseen.

Kaupungin työnjaossa kalastusasiat kuuluvat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle. Tärkeä valistuskohde on ollut siimojen, vieheiden ja muun kalastusjätteen asianmukainen hävittäminen, jossa on edelleen suuria puutteita. Lakiin ja SUP-direktiiviin perustuva kalastusvälinejätteen keräys tulee pakolliseksi 1.1.2025. Sen yhtenä tavoitteena on vähentää rannoille tai veteen hylättyjen pyydysten kaloille ja maaeläimille aiheuttamaa turhaa kärsimystä.

Helsingin alueella ei ole laajaa lihantuotantoa tai muuta eläinten teho- kasvatusta. Kasvisruoan tarjolla pitäminen ja kasvisruokapäivät ovat merkittävä eläineettinen kannanotto lihan tehotuotantoa ja sen eläin- silöille tuottamia kärsimyksiä vastaan. Se liittyy lihantuotannon suurten hiilipäästöjen vuoksi myös laajemmin ympäristöetiikkaan. Keväällä 2024 hyväksytyissä Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteissa kaupunki on sitoutunut liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseen kaupunkikonsernissa vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoden 2019 tasoon.

Luonnonsuojelueettisiä ohjelmia ja päätöksiä

Kaupunginvaltuusto ja sen johtama kaupungin henkilöstö tekevät rutii- ninomaisesti päätöksiä, joilla on vaikutusta eläin- ja kasvisruokatuotantoon ja sitä kautta myös eläinpopulaatioiden elossa pysymiseen ja hyvinvointiin. Voimas- sa olevassa kaupunkistrategiassa on vahva ympäristöeettinen koros- tus, vaikka tätä sanaa ei siinä käytetä.

Helsingin kaupunginvaltuuston toistaiseksi ehkä merkittävin päätös luonnonvaraisten eläinten näkökulmasta on ollut voimassa olevan yleiskaavan 2016 hyväksyminen siitä huolimatta, että se mahdollistaa rakentamista joillekin nykyisille viheralueilla. Kaavan yhteydessä hyväksyttiin kaupunkiluonto-liitekartta, jossa esitetään viheralueet ja niiden väliset yhteydet sekä oikeusvaikutteiset rajaukset luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2024 mukaisille luonnonsuojelualueille. Tämä ohjelma saadaan kaupungin omistamien alueiden osalta toteutetuksi määrävuotena 2024, ja uutta luonnonsuojeluohjelmaa vuosille 2025 - 2040 valmistellaan parhaillaan ympäristöpalveluiden johdolla laajassa yhteistyössä aluksi kaupunkiympäristön toimialan sisällä, myöhemmässä vaiheessa myös muiden toimialojen kanssa. On todennäköistä, että valmisteltavana oleva uusi luonnonsuojeluohjelma, jonka myötä noin 10 % Helsingin maa- ja meri-pintalasta tulee tiukan suojelun piiriin, on riittävän laaja hyödyttääkseen vielä useampien eläinlajien ja -yksilöiden elinmahdollisuuksia kuin edellinen.

Toinen tärkeä kaupungin toimintaa ohjaava eläineettinen asiakirja on kaupunkiympäristölautakunnan 20.4.2021 hyväksymä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO-ohjelma) 2021 - 2028, jonka toimenpiteistä useimmat koskevat elinympäristöjä ja siten välillisesti eläimiä, mutta luku 8 sisältää 13 toimenpidettä, jotka koskevat suoraan eläinlajien eli käytännössä yksilöiden auttamista. Myös keuhkolla 2024 hyväksytyt metsänhoidon periaatteet, joiden tavoitteena on metsien luontainen vanheneminen ja monimuotoisuuden lisääminen, parantaa eläinlajien ja -yksilöiden elinmahdollisuuksia.

Kaupunkiympäristön toimialalla on myös perehdytty niin sanottuun planetaariseen kaupunkisuunnitteluun, jossa monilajinen oikeudenmukaisuus on yksi uusista avauksista (Eräranta 2023: Monilajinen kaupunki - Oikeudenmukaisuusnäkökulmia hiilinegatiivisen kaupungin planetaariseen suunnitteluun: Yhteenveto asiantuntijakeskusteluista).

Ekologian ja luonnonsuojelun kannalta ekosysteemit ja populaatiot ovat merkittävämpiä kuin eläinyksilöiden yksilölliset kohtalot. Viestinnän näkökulmasta myös jälkimmäiset tarjoavat kuitenkin merkittäviä esimerkkejä ja malleja. Uutiset luonnonvaraisten eläinten kohtaamisista ja hädänalaisten eläinten auttamisesta ovat joukkoviestimissä ja sosiaalisessa mediassa suuren mielenkiinnon kohteena ja suosittuja pitkienkin keskusteluketjujen aiheita. Niillä voi siten suosistaan päätellen olla suurikin pedagoginen merkitys.

Jaosto kehotti kaupunkia ottamaan huomioon eläineettiset näkökulmat sellaisessa päätöksenteossa, jossa tehdään eläimiin merkittävällä tavalla vaikuttavia ratkaisuja.

02.12.2024

Asia/21

Käsittely

07.11.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Outi Paulig: Esitän lausuntoehdotuksen 2. kappaleeseen ensimmäisen virkkeen jälkeen lisäystä: "Eläinsuojelu ja eläinten hyvinvointia edistävä monipuolinen työ nähdään kaupungin toiminnassa aiempaa selvemmin juuri eläinten oikeuksien edistämisenä."

Kannattaja: Saana Rossi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti yksimielisesti hyväksyä Outi Pauligin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

24.10.2024 Pöydälle

15.08.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Päivi Lahti, johtava valvontaeläinlääkäri, puhelin: 09 310 32076
paivi.h.lahti(a)hel.fi
Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: 09 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 570

HEL 2023-011877 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

16.09.2024 Palautettiin

Palautusehdotus:

Minja Koskela: Ponsi palautetaan valmisteluun siten, että eläineettisen näkökulman huomiointi välittyy vahvemmin ja Korkeasaaren villieläinsairaalan ja pelastuslaitoksen välinen toiminta kuvataan täsmällisemmin todellisen tilanteen mukaan.

Kannattaja: Elisa Gebhard

02.12.2024

Asia/21

Kaupunginhallitus palautti asian yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi.

09.09.2024 Pöydälle

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

22

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Hietalahdenrantaa ja vesialuetta ym. koskevasta suojeluesityksestä ja Museoviraston lausunnosta

Pöydälle 25.11.2024

HEL 2024-004058 T 10 03 10

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon otsikkoasiassa:

Eteläiset kaupunginosat ry – Södra stadsdelarna rf on tehnyt Uudenmaan ELY-keskukselle esityksen Hietalahdenrannan, sen rantaviivan, laituralueiden, vanhan satamaradan kannaksen ja merialueiden suojelemisesta rakennusperintölain säädösten nojalla. ELY-keskus on pyytänyt kaupungin lausuntoa suojeluesityksestä sekä Museoviraston lausunnosta.

Suojeluesityksessä ilmoitetaan tavoitteeksi vireillä olevan kaavamuu-
toksen mukaisen lisärakentamisen estäminen ja esitetään reunaehto-
ja alueen tulevalle maankäytölle, kuten käyttötarkoituksille ja rakentamis-
tehokkuuksille. Myös Museovirasto tuo lausunnossaan esille, ettei pidä
mahdollisena alueelle asemakaavaluonnoksessa esitettyä toimitilara-
kentamista. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan rakennusperin-
tölain nojalla suojelemista ei tulisi käyttää instrumenttina suunnitelmien
vastustamiseen vaan alueen tuleva maankäyttö ja mahdolliset suojelu-
tarpeet tulee ratkaista asemakaavan muutoksella kulttuuriympäristö- ja
maisemavaikutukset arvioiden, maankäyttö- ja rakennuslaissa
(1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaissa) säädetyin prosessin ja toimival-
lan mukaisesti. Eteläiset kaupunginosat ry on osallinen asemakaavan
valmistelussa ja sille on varattu mahdollisuus esittää mielipiteensä
asemakaavan tavoitteista ja suunnitelmista. Museovirasto ja Helsingin
kaupunginmuseo toimivat asiantuntijaviranomaisina ja lausunnonanta-
jina alueen kaavoituksessa.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että mahdollisesta lisärakentamisesta
riippumatta laituralueen rakenteita on tarpeen uusia lähitulevaisuudes-
sa alueen turvallisuuden takaamiseksi ja siten nykyisiä rakenteita ei
voida suojella. Myös jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä on tarkoituksen-
mukaista kehittää ja lisäksi varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin
tulvasuojaurakenteilla. Tämän vuoksi mahdollinen suojeleminen saattaa
hankaloittaa myös alueen muuta kehittämistä.

Museoviraston lausunnossa ei myöskään selkeästi esitetä mahdollisen suojelun kohdentamista, vaan todetaan ainoastaan torin ja rannan välisen avaran maisematilan turvaamisen, satama-altaan rakenteiden ja muodon säilyttämisen olevan keskeisiä ratkaistavia asioita ja samalla todetaan huoltoasemarakennuksen olevan paikallisesti merkittävänä rakennuksena säilyttämisen arvoinen. Kaupunginhallitus katsoo, että edellä mainitut seikat eivät edellytä alueen suojelua erityslain nojalla vaan ovat tavanomaisia, asemakaavoituksella ratkaistavia suunnittelukysymyksiä.

Kaavoitus- ja suunnittelutilanne

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on vesialuetta sekä kantakaupunki C2-alueetta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Telakka-altaan kohdalla osa suojeltavaksi esitettyä aluetta on yleiskaavassa 2016 toimitila-alueetta, jota kehitetään ensisijaisesti toimitilojen, tuotannon, varastoinnin, satamatoimintojen, julkisten palvelujen ja opetustoiminnan sekä virkistykseen käyttöön. Bulevardia pitkin Hietalahden altaalle asti kulkee viheryhteysmerkintä, jonka osalta mm. kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyden yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys on otettava huomioon.

Pienellä osalla suojeltavaksi esitettyä aluetta, sen länsinurkassa, on voimassa Jätkäsaaren osayleiskaava nro 11350, jossa ranta on merkitty katualueeksi, jossa kulkee myös kevyen liikenteen reitti.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta.

Suojeltavaksi esitettyllä alueella on voimassa useita eri asemakaavoja. Pääosalla alueesta on voimassa asemakaava vuodelta 1997, jossa nykyisten ravintolarakennusten tontit on merkitty liikerakennusten korttelialueiksi, joilla on yhteensä 1 030 k-m² rakennusoikeutta. Muu maa-ala on merkitty katu- tai aukiotilaksi. Vesialueelle on varattu alueita venepaikkoja ja laitureita varten. Etelän suuntaan jatkuvalla rantakaistaleella on voimassa Telakkarannan asemakaava vuodelta 2016, jossa ranta on osoitettu yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varatuksi alueeksi, jolla huoltoajo on sallittu. Hietalahdenlaiturin ulkotilassa olevia telakan toimintaan liittyneitä ja teollisuushistoriasta kertovia osia ja rakennelmia, kuten teollisuusraide, metalli- ja betonikansivyojhyke, kaksi nosturia sekä konepajan pohjoisseinässä oleva hissien vastapaino tulee säilyttää. Myös Hietalahdenlaiturin korkeusasema tulee pääsääntöisesti säilyttää.

Kuivatelakka-altaan alueella on voimassa asemakaava vuodelta 2017, jossa allas on suojeltu kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti arvokkaana. Voimassa olevissa asemakaavoissa alueisiin ei kohdistu muita suojelumerkintöjä. Ranta-alueet ovat toteutuneet pitkälti edellä mainittujen asemakaavojen mukaisina. Suojeluesityksen satama-aitaiden ulkopuolinen vesialue on pääasiassa asemakaavoittamatonta vesialuetta.

Suojeltavaksi esitetty alue ei kuulu Esplanadi-Bulevardin valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön aluerajaukseen, mutta näkymä Hietalahdentorilta merelle on mainittu RKY-kohteen kuvauksessa. Ranta-alue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen Helsingin empirekeskustan ja kivikaupungin alueeseen, kuten valtaosa muustakin Helsingin niemestä.

Hietalahdenaltaan ympäristössä on vireillä vuonna 2020 myönnettyyn kehittämisvaraukseen perustuva asemakaavan muutos, jonka tavoitteena mahdollistaa pääkonttoritasoisten toimitilojen sijoittuminen alueelle sekä viihtyisän jalankulkuympäristön kehittäminen. Rakentamista on suunniteltu nykyisen huoltoasema- ja ravintolarakennuksen paikalle sekä osin nykyiselle vesialueelle. Lähtökohtana on, että uudisrakentaminen sopeutuu kantakaupungin rakenteeseen, eikä vaaranna Bulevardin ja torialueen historiallisesti arvokkaan ympäristön erityisiä arvoja. Meren puolelle on tarkoitettu toteuttaa uusi kävelyn ja pyöräilyn reitti, joka jatkuu siltayhteydellä Hietalahdenaltaan yli. Uusien toimitilarakennusten maantasokerrosten palvelut ja terassialueet tukevat rantareitin toiminnallisuutta. Ympäristön viihtyisyyttä pyritään tukemaan myös lisäämällä laiturialueelle puurivejä ja -ryhmiä sekä muita istutusalueita.

Asemakaavoituksen yhteydessä on laadittu alueesta ympäristöhistoriallinen selvitys (Studio Terra Oy), jossa luetellaan alueen vaalittaviksi ominaispiirteiksi mm. Ehrensivardin asemakaavaan pohjautuva perussommitelma, joka käsittää Bulevardin puistokadun ja sen päätteenä toimivan Hietalahdentorin ja rannan mukaan lukien näkymät Bulevardilta ja torilta merelle. Samalla tuodaan esille, ettei ranta-alueita ole suunniteltu varsinaisesti osaksi Bulevardin sommitelmaa ja rantarakenteiden muotoiluun vaikutti ensisijaisesti niiden käyttötarkoitus ja teollinen historia. Selvityksessä todetaan rannoilla olevan alueita, joita voitaisiin kehittää toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti.

Kuivatelakka-allas on korjattu voimassa olevan asemakaavan ja siitä laadittujen korjaussuunnitelmien mukaisesti, kuivatelakka-altaan vanhat rakenteet on korjattu ja pilaantunut pohjaliete poistettu. Telakkakadun puoleiselle reunalle on rakennettu uusi puukansitasoinen laituriverkko veneiden kiinnittämistä varten. Kuivatelakka-altaan porttirakenne poistetaan vielä tämän syksyn aikana ja allas täytetään pysyvästi vedellä.

Hietalahdenlaiturilla (väli kuivatelakka-allas - entinen nosturirakennus) on korjattu, asemakaavassa säilytettäväksi esitetty nosturi ja se on myös siirretty asemakaavan mukaiselle lopulliselle paikalleen. Hietalahdenlaiturin kunnallistekniikkaa ja kadun rakennekerroksia on jo rakennettu, rantamuurin korjaustöitä pyritään jatkamaan ensi vuonna vesiluvan saamisen jälkeen, samoin kuin toteuttamaan loput kadun rakennekerroksista ja pintarakenteista, sekä korjaamaan toinen asemakaavassa säilytettäväksi esitetty satamanosturi. Rantalaiturijakso on myös todettu korjaustöiden yhteydessä huonokuntoiseksi ja tällä hetkellä laiturin reuna-alueelle kulku ja veneiden kiinnittyminen on estetty sen huonon kunnan vuoksi. Asemakaavan mukaisten korttelien väliset tonttikadut on rakennettu pientä viimeistelyä vaille valmiiksi katusuunnitelmien mukaisesti.

Hietalahdenlaiturin (pistolaituri) alueella on havaittu maanpinnan painumia, ja rakenteellisia vaurioita. Vaurioiden vuoksi pistolaiturin käyttöä on rajoitettu mm. painorajoituksin, ja laituriin suoritettu pikakorjauksia. Käynnissä laiturin korjaussuunnittelu, joka perustuu voimassa olevaan asemakaavaan. Peruskorjaus on tarkoitus suorittaa noin viiden vuoden kuluessa.

Kaupunginmuseon kanta

Helsingin kaupunginmuseo, joka museoviranomaisten työnjaon mukaan toimii asiantuntijaviranomaisena rakennetun kulttuuriperinnön suojelukysymyksissä Helsingin osalta, toteaa lausunnossaan 20.10.2024 mm., ettei Hietalahden ranta- ja vesialueen ja laiturirakenteiden suojelua kyetä ratkaisemaan maankäyttö- ja rakennuslailla (alueidenkäyttölailla) käynnissä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä, sillä sen tavoitteet perustuvat alueen suurisuuntaiseen kaupunkikuvaa ja merellistä maisemaa merkittävästi muuttavaan kehittämiseen. Kaupunginmuseon näkökulmasta rakennusperintölakia soveltamalla alueen keskeisiä arvoja olisi mahdollista säilyttää. Mikäli ELY-keskus katsoo, että suojelun edellytykset täyttyvät, tulee suojelumääräyksessä kaupunginmuseon näkökulmasta huomioida alueen arvokaiden ominaispiirteiden säilyminen, mutta mahdollistaa myös alueen maltillinen arvokkaat ominaispiirteet huomioiva kehittäminen esimerkiksi viherrakentamisen ja virkistyskäytön osalta.

Hietalahdenrannan asemakaavaluonnoksen käsittely lautakunnassa

Kaupunginhallitus toteaa, että asemakaavan muutosluonnos on käsitelty kaupunkikiympäristölautakunnassa 12.11.2024. Luonnoksen esityslistateksti, ilmakuva alueesta sekä kaavakartta ja havainnekuva ovat liitteinä 5-8. Lautakunnan päätös syntyi äänestysten jälkeen. Äänestyksissä yksi lautakunnan jäsen esitti luonnoksen hylkäämistä saamatta

esitykselleen kannatusta. Muut lautakunnan jäsenet hyväksyivät kaavalle jatkosuunnitteluohjeita, joista osa koskee tulevan rakentamisen sopeutuvuutta alueen rakennuksiin ja ympäristöön sekä laituri- ja rantarakenteiden rakennushistoriallista selvittämistä ja huomioon ottamista. Kaavaluonnos etenee jatkosuunnittelun ja tarkennusten jälkeen ehdotusvaiheeseen, joka asetetaan julkisesti nähtäville ja lähetetään lausunnoille.

Kaupunginhallituksen kanta

Kaupunginhallitus toteaa, että vaikka alueella on erityisiä kaupunkirakenteellisia arvoja Bulevardin ja Esplanadin 1800-luvulta periytyvän asemakaavallisen sommitelman jatkona sekä Helsingin teollisuushistoriaan liittyviä arvoja, ei alueen suojelulle katsota olevan rakennusperintölain 2 §:n mukaisia perusteita. Suojelukysymykset tulee ratkaista viireillä olevan Hietalahdenrannan asemakaavoituksen yhteydessä.

Kaupunginhallitus ei puolla suojeluesitystä.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on pyytänyt suojeluesityksestä kaupungin lausuntoa 31.10.2024 mennessä. Lausunnolle on saatu lisääaikaa 4.12.2024 saakka. Asiassa on saatu kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginmuseon lausunnot ja otettu huomioon kaupunkiympäristölautakunnan asemakaavaluonnokseen liittyvä käsittely 12.11.2024. Esitys on kaupunkiympäristön toimialan lausunnon mukainen lisättyinä lautakunnan kaavaluonnoskäsittelyä koskevalla selostuksella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 27.8.2024
- 2 Lausuntopyyntö 27.8.2024, liite, museoviraston lausunto 12.8.2024
- 3 Lausuntopyyntö 27.8.2024, liite, rakennussuojelupäätös hakemus.internet
- 4 Lausuntopyyntö 27.8.2024, liite, vastaus 28.3.2024 täydennyspyyntöön, Eteläiset kaupunginosat ry (3).internet
- 5 Hietalahdenrannan asemakaavan muutosluonnos Esityslista Kylk 12.11.2024 HEL 2021-004215
- 6 Hietalahdenrannan asemakaavaluonnos_ Ilmakuva Kylk 12.11.2024
- 7 Hietalahdenrannan muutosluonnoksen kartta Kylk 12.11.2024

- 8 Hietalahdenrannan asemakaavan muutoksen havainnekuva Kylk
12.11.2024
9 Hietalahdenranta Äänestykset Kylk 12.11.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

Liite 9

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 750

HEL 2024-004058 T 10 03 10

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.11.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel
Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 21.10.2024

HEL 2024-004058 T 10 03 10

Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntopyynnöstä koskien Eteläiset kaupunginosat ry:n tekemää Hietalahdenrantaa, sen rantaviivaa, laituri-aluetta, vanhaa satamaradan kannasta sekä merialuetta koskevaa suojeluesityksestä ja Museoviraston lausuntoa 12.8.2024 MV/00740/2024. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Eteläiset kaupunginosat ry – Södra stadsdelarna rf on tehnyt 14.3.2024 suojeluesityksen Helsingin Hietalahdenranta-alueen suojelemiseksi rakennusperintölain (498/2010) nojalla. Suojeluesityksen mukaan Hietalahdenranta-alueella tarkoitetaan rantaviivaa, laituri-alueita, vanhaa satamaradan kannasta ja merialuetta. Esityksessä on haettu kohteelle myös vaarantamiskieltoa, jota Uudenmaan ELY-keskus ei ole asettanut. Suojeluesitystä perustellaan sillä, että Hietalahdenrannan alue on vaarantunut Helsingin kaupungin myönnettyä HGR Property Partners Oy:lle suunnitteluvarauksen, jonka perusteella valmistellaan asemakaavamuutosta. Suojeluesityksessä tuodaan esille alueen historiallista kehitystä, säilyneitä piirteitä ja kerrostumia sekä nykyistä luonnetta mitakaavaltaan maltillisesti rakennettuna ja kaupunkilaisten virkistyskäyttöä palvelevana ympäristönä. Esityksessä todetaan myös Suomenlinnan maailmanperintökohteen suojavyöhyke sekä Esplanadi-Bulevardin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Ranta-alueen suojelun ohella suojeluesityksessä pidetään tärkeänä historiallisten rakenteiden suojelua.

Suojeluesityksen kohteena oleva ranta-alue sijaitsee maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki-alueella sekä valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) Esplanadi – Bulevardin läheisyydessä. RKY-alueeseen kuuluvat viereinen Hietalahden tori sekä Bulevardi. Bulevardin päätteenä on näkymä Hietalahden altaalle, vaikka allas itsessään ei kuulu RKY-alueeseen. Lisäksi Suomenlinnan maailmanperintökohteen suojavyöhykkeen rajaus ulottuu alueen eteläosassa Hietalahdenlaiturin merenpuoleiseen reunaan asti.

Esplanadi ja Bulevardi liittyvät oleellisesti Helsingin kasvun ja kehittämisen vaiheeseen. Uuden pääkaupungin asemakaava laadittiin Johan Albrecht Ehrenström johdolla. Asemakaava tavoitteli klassista edusta-

vuotta leveillä, säännölliseen ruutukaavaan perustuvilla kaduilla ja hierarkkisella kaupunkirakenteella. Esplanadin ohella kaavan yksi merkittävä ehdotus on Bulevardi, joka linjattiin kulkemaan laakson pohjalla vanhan tielinjan paikalla kohti Hietalahden rantaa. Bulevardin linjaus, Hietalahden tori ja Hietalahden pohjukka suoraviivaiseksi suunniteltuine rantaviivoineen ovat esiintyneet suunnitelmissa alun alkaen.

Hietalahdenrannan alue sijaitsee kaupunkirakenteellisessa solmukohdassa, jossa yhdistyvät asemakaavalliseen sommitelmaan pohjautuva historiallisen toriaukion ja puistokadun yhdistelmä sekä alueella sijainneen teollisuuden ja sen liikennetarpeiden muokkaama ranta-alue. Hietalahdenallas muodostui, kun alueelle rakennettiin satamarata 1890-luvulla. Nykyisin allas toimii venesatamana. Altaan molemmin puolin sijaitsee tällä hetkellä matalia, ravintola- ja huoltoasemarakennuksia. Hietalahdenlaiturin meren puolella on useita laituripaikkoja ravintolayms. aluksille.

Hietalahden altaan ympäristön asemakaava on tullut voimaan vuonna 1997. Altaan ympäristöä on haluttu tuolloin kehittää pienimuotoisella rakentamisella ja osoittamalla ranta kaupunkilaisten käyttöön pääosin jalankulku-, pyöräily- ja aukiotiloiksi. Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on vesialuetta sekä kantakaupunki C2-aluetta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimittilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Alueella on meneillään asemakaavan muutos. Kaavaluonnoksessa (6.5.-27.5.2024) esitettiin mahdollisuus kolmen kookkaan toimitilarakennuksen rakentamiseksi Hietalahden altaan kaakkoisreunalle nykyisen huoltoasema- ja ravintolarakennuksen paikalle sekä Hietalahden altaan osittaiselle maatäytölle.

Helsingin kaupunginmuseon kanta

Helsingin kaupunginmuseo on tutustunut Eteläiset kaupunginosat ry:n tekemään suojeluesitykseen sekä Museoviraston suojeluesityksestä laatimaan lausuntoon. Museovirasto yhtyy lausunnossaan suojeluesityksen tekijöiden näkemykseen siitä, että vireillä olevan asemakaavamuutoksen mukainen, kookas toimitilarakentaminen ei sovellu Hietalahdenrannan ympäristöön. Museovirasto toteaa lausunnossaan, että satama-altaan päälle rakentaminen hävittäisi altaan historiallisen luonteen, koska allas kaventuisi lähes puoleen entisestä. Rannan ja satama-altaan rakentaminen uhkaa samalla heikentää merkittävästi Esplanadi-Bulevardi RKY kohteen arvoja sulkemalla Bulevardin päästä ja Hietalahden torilta avautuvan laajan näkymän merelliseen telakkamaisemaan. Museoviraston näkökulmasta Hietalahdenrannan ja satama-

altaan aluetta olisi hyvä kehittää voimassa olevan asemakaavan hengessä paikan nykyistä olemusta vaalien. Museovirasto toteaa lausunnossaan kuitenkin jättävänsä ELY-keskuksen harkintaan, täytyvätkö rakennusperintölain 2 §:ssä todetut lain soveltamisalaa koskevat kriteerit suojeluesityksen kohteena olevan alueen suojelemiseksi.

Helsingin kaupunginmuseo on lausunut Hietalahdenrannan asemakaavan muutosta koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja luonnoksesta (27.5.2024). Kaupunginmuseo totesi lausunnossaan, että Hietalahdenrannan satama-altaan ja pitkien, avoimien näkymien säilyttäminen ovat edelleen alueen maankäytön ratkaisujen reunaehdot. Myöskään kaupunginmuseon näkökulmasta alueelle esitetty täydennysrakentaminen ei ole mahdollista kulttuuriympäristöarvojen vaalimisen ja arvokkaiden näkymien säilyttämisen kannalta.

Kaupunginmuseo yhtyy Museoviraston näkemykseen ja katsoo, että Hietalahdenrannan ja satama-altaan alueen kehittämistä tulisi edistää voimassa olevan asemakaavan hengessä paikan nykyistä, eri historiallisten vaiheiden mukaista olemusta vaalien. Museovirasto jätti lausunnossaan ELY-keskuksen harkintaan, täytyvätkö rakennusperintölain 2 §:ssä todetut lain soveltamisalaa koskevat kriteerit suojeluesityksen kohteena olevan alueen suojelemiseksi. Kaupunginmuseo – (Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo) korostaa, että alue on kokonaisuudessaan myös osa maakunnallisesti arvokasta Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki -kulttuuriympäristöä. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla (alueidenkäyttölailla) käynnissä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä, sillä sen tavoitteet perustuvat alueen suurisuuntaiseen kaupunkikuvaa ja merellistä maisemaa merkittävästi muuttavaan kehittämiseen. Kaupunginmuseon näkökulmasta rakennusperintölakia soveltamalla alueen keskeisiä arvoja olisi mahdollista säilyttää. Mikäli ELY-keskus katsoo, että suojelun edellytykset täyttyvät, tulee suojelumääräyksessä kaupunginmuseon näkökulmasta huomioida alueen arvokkaiden ominaispiirteiden säilyminen, mutta mahdollistaa myös alueen maltillinen arvokkaat ominaispiirteet huomioiva kehittäminen esimerkiksi viherrakentamisen ja virkistyskäytön osalta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 21.10.2024

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala 8.10.2024

HEL 2024-004058 T 10 03 10

Kaupunkiympäristön toimiala antaa lausunnon kaupunginhallitukselle.

Eteläiset kaupunginosat ry – Södra stadsdelarna rf on tehnyt Uudenmaan ELY-keskukselle esityksen Hietalahdenrannan, sen rantaviivan, laituralueiden, vanhan satamaradan kannaksen ja merialueiden suojelemisesta rakennusperintölain säädösten nojalla. ELY-keskus on pyytänyt kaupungin lausuntoa suojeluesityksestä sekä Museoviraston lausunnosta.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että vaikka alueella on erityisiä kaupunkirakenteellisia arvoja Bulevardin ja Esplanadin 1800-luvulta periytyvän asemakaavallisen sommitelman jatkona sekä Helsingin teollisuushistoriaan liittyviä arvoja, ei alueen suojelulle nähdä rakennusperintölain 2 §:n mukaisia perusteita.

Suojeluesityksessä ilmoitetaan tavoitteeksi vireillä olevan kaavamuu-
toksen mukaisen lisärakentamisen estäminen ja esitetään reunaehtoja
alueen tulevalle maankäytölle, kuten käyttötarkoituksille ja rakentamis-
tehokkuuksille. Myös Museovirasto tuo lausunnossaan esille, ettei pidä
mahdollisena alueelle asemakaavaluonnoksessa esitettyä toimitilara-
kentamista. Kaupunkiympäristön toimialan näkemyksen mukaan ra-
kennusperintölain nojalla suojelemista ei tulisi käyttää instrumenttina
suunnitelmien vastustamiseen vaan alueen tuleva maankäyttö ja mah-
dolliset suojelutarpeet tulee ratkaista asemakaavan muutoksella kult-
tuuriympäristö- ja maisemavaikutukset arvioiden, maankäyttö- ja ra-
kennuslaissa (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaissa) säädetyn proses-
sin ja toimivallan mukaisesti. Eteläiset kaupunginosat ry on osallinen
asemakaavan valmistelussa ja sille on varattu mahdollisuus esittää
mielipiteensä asemakaavan tavoitteista ja suunnitelmista. Museovirasto
ja Helsingin kaupunginmuseo toimivat asiantuntijaviranomaisina ja lau-
sunnontantajina alueen kaavoituksessa.

Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että mahdollisesta lisära-
kentamisesta riippumatta laituralueen rakenteita on tarpeen uusia lähi-
tulevaisuudessa alueen turvallisuuden takaamiseksi ja siten nykyisiä
rakenteita ei voida suojella. Myös jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä on
tarkoituksenmukaista kehittää ja lisäksi varautua ilmastomuutoksen
vaikutuksiin tulvasuojaurakenteilla. Tämän vuoksi suojelu saattaa
hankaloittaa myös alueen muuta kehittämistä.

Museoviraston lausunnossa ei myöskään selkeästi esitetä mahdollisen
suojelelu kohdentamista, vaan todetaan ainoastaan torin ja rannan väli-
sen avaran maisematilan turvaamisen, satama-altaan rakenteiden ja

muodon säilyttämisen olevan keskeisiä ratkaistavia asioita ja samalla todetaan huoltoasemarakennuksen olevan paikallisesti merkittävänä rakennuksena säilyttämisen arvoinen. Kaupunkiympäristön toimiala katsoo, että edellä mainitut seikat eivät edellytä alueen suojelua lain nojalla vaan ovat tavanomaisia, asemakaavoituksella ratkaistavia suunnittelukysymyksiä.

Kaupunkiympäristön toimiala ei puolla suojeluesitystä.

Kaavoitus- ja suunnittelutilanne

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on vesialuetta sekä kantakaupunki C2-alueetta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Telakka-altaan kohdalla osa suojeltavaksi esitettyä aluetta on yleiskaavassa 2016 toimitila-alueetta, jota kehitetään ensisijaisesti toimitilojen, tuotannon, varastoinnin, satamatoimintojen, julkisten palvelujen ja opetustoiminnan sekä virkistykseen käyttöön. Bulevardia pitkin Hietalahden altaalle asti kulkee viheryhteysmerkintä, jonka osalta mm. kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyden yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys on otettava huomioon.

Pienellä osalla suojeltavaksi esitettyä aluetta, sen länsinurkassa, on voimassa Jätkäsaaren osayleiskaava nro 11350, jossa ranta on merkitty katualueeksi, jossa kulkee myös kevyen liikenteen reitti.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta.

Suojeltavaksi esitettyllä alueella on voimassa useita eri asemakaavoja. Pääosalla alueesta on voimassa asemakaava vuodelta 1997, jossa nykyisten ravintolarakennusten tontit on merkitty liikerakennusten korttelialueiksi, joilla on yhteensä 1 030 k-m² rakennusoikeutta. Muu maa-ala on merkitty katu- tai aukiotilaksi. Vesialueelle on varattu alueita venepaikkoja ja laitureita varten. Etelän suuntaan jatkuvalla rantakaistaleella on voimassa Telakkarannan asemakaava vuodelta 2016, jossa ranta on osoitettu yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varatuksi alueeksi, jolla huoltoajo on sallittu. Hietalahdenlaiturin ulkotilassa olevia telakan toimintaan liittyneitä ja teollisuushistoriasta kertovia osia ja rakennelmia, kuten teollisuusraide, metalli- ja betonikansivyyöhyke, kaksi nosturia sekä konepajan pohjoisseinässä oleva hissien vastapaino tulee säilyttää. Myös Hietalahdenlaiturin korkeusasema tulee pääsääntöisesti säilyttää. Kuivatelakka-altaan alueella on voimassa asemakaava vuodelta 2017, jossa allas on suojeltu kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti arvokkaana. Voimassa olevissa asemakaavoissa aluei-

siin ei kohdistu muita suojelumerkintöjä. Ranta-alueet ovat toteutuneet pitkälti edellä mainittujen asemakaavojen mukaisina. Suojeluesityksen satama-altaiden ulkopuolinen vesialue on pääasiassa asemakaavoittamatonta vesialuetta.

Suojeltavaksi esitetty alue ei kuulu Esplanadi-Bulevardin valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön aluerajaukseen, mutta näkymä Hietalahdentorilta merelle on mainittu RKY-kohteen kuvauksessa. Ranta-alue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen Helsingin empirekeskustan ja kivi kaupungin alueeseen, kuten valtaosa muustakin Helsingin niemestä.

Hietalahdenaltaan ympäristössä on vireillä vuonna 2020 myönnettyyn kehittämisvaraukseen perustuva asemakaavan muutos, jonka tavoitteena mahdollistaa pääkonttoritasoisten toimitilojen sijoittuminen alueelle sekä viihtyisän jalankulkuympäristön kehittäminen. Rakentamista on suunniteltu nykyisen huoltoasema- ja ravintolarakennuksen paikalle sekä osin nykyiselle vesialueelle. Lähtökohtana on, että uudisrakentaminen sopeutuu kantakaupungin rakenteeseen, eikä vaaranna Bulevardin ja torialueen historiallisesti arvokkaan ympäristön erityisiä arvoja. Meren puolelle on tarkoitus toteuttaa uusi kävelyn ja pyöräilyn reitti, joka jatkuu siltayhteydellä Hietalahdenaltaan yli. Uusien toimitilarakennusten maantasokerrosten palvelut ja terassialueet tukevat rantareitin toiminnallisuutta. Ympäristön viihtyisyyttä pyritään tukemaan myös lisäämällä laiturialueelle puurivejä ja -ryhmiä sekä muita istutusalueita. Asemakaavan muutosluonnos on tarkoitus tuoda kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn loka-marraskuussa 2024.

Asemakaavoituksen yhteydessä on laadittu alueesta ympäristöhistoriallinen selvitys (Studio Terra Oy), jossa luetellaan alueen vaalittaviksi ominaispiirteiksi mm. Ehrensvärdin asemakaavaan pohjautuva perussommitelma, joka käsittää Bulevardin puistokadun ja sen päätteenä toimivan Hietalahdentorin ja rannan mukaan lukien näkymät Bulevardilta ja torilta merelle. Samalla tuodaan esille, ettei ranta-alueita ole suunniteltu varsinaisesti osaksi Bulevardin sommitelmaa ja rantarakenteiden muotoiluun vaikutti ensisijaisesti niiden käyttötarkoitus ja teollinen historia. Selvityksessä todetaan rannoilla olevan alueita, joita voitaisiin kehittää toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti.

Kuivatelakka-allas on korjattu voimassa olevan asemakaavan ja siitä laadittujen korjaussuunnitelmien mukaisesti, kuivatelakka-altaan vanhat rakenteet on korjattu ja pilaantunut pohjaliete poistettu. Telakkakadun puoleiselle reunalle on rakennettu uusi puukansitasoinen laituriverkko veneiden kiinnittymistä varten. Kuivatelakka-altaan porttirakenne poistetaan vielä tämän syksyn aikana ja allas täytetään pysyvästi vedellä.

Hietalahdenlaiturilla (väli kuivatelakka-allas - entinen nosturirakennus) on korjattu asemakaavassa säilytettäväksi esitetty nosturi ja se on myös siirretty asemakaavan mukaiselle lopulliselle paikalleen. Hietalahdenlaiturin kunnallistekniikkaa ja kadun rakennekerroksia on jo rakennettu, rantamuurin korjaustöitä pyritään jatkamaan ensi vuonna vesiluvan saamisen jälkeen samoin kuin toteuttamaan loput kadun rakennekerroksista ja pintarakenteista, sekä korjaamaan toinen asemakaavassa säilytettäväksi esitetty satamanosturi. Rantalaiturijakso on myös todettu korjaustöiden yhteydessä huonokuntoiseksi ja tällä hetkellä laiturin reuna-alueelle kulku ja veneiden kiinnittyminen on estetty sen huonon kunnan vuoksi. Asemakaavan mukaisten korttelien väliset tonttikadut on rakennettu pientä viimeistelyä vaille valmiiksi katusuunnitelmien mukaisesti.

Hietalahdenlaiturin (pistolaituri) alueella on havaittu maanpinnan painumia, ja rakenteellisia vaurioita. Vaurioiden vuoksi pistolaiturin käyttöä on rajoitettu mm. painorajoituksin, ja laituriin suoritettu pikakorjauksia. Käynnissä laiturin korjaussuunnittelu, joka perustuu voimassa olevaan asemakaavaan. Peruskorjaus on tarkoitus suorittaa noin viiden vuoden kuluessa.

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 21.10.2024 mennessä

Lisätiedot

Sinikka Lahti, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37478
sinikka.lahti(a)hel.fi

23

Kaupunginvaltuuston 27.11.2024 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että kaupunginvaltuuston 27.11.2024 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

246 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

247 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

248 §, Helsingin kaupungin talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2025-2027

Ei toimenpidettä.

249 §, Tarkastuslautakunnan jäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi Taloushallintopalveluliikelaitokselle ja tarkastuslautakunnalle.

250 §, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston jäsenen sekä varapuheenjohtajan valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi Taloushallintopalveluliikelaitokselle, tarkastuslautakunnalle, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaostolle.

251 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille ja Helsingin käräjäoikeudelle.

252 §, Rajasaarentie 6 asemakaavan muutos (12788)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle HSY.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, asemakaavoitukselle, kaupunginmuseolle ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

253 §, Makasiinilaiturin ja Pakkahuoneenlaiturin perusparannuksen hankesuunnitelma

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle.

254 §, Käpylän peruskoulun Väinölä-rakennuksen perusparannuksen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle ja kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

255 §, Rakennusvalvontataksan yleiset maksuperusteet

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle ja kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle.

256 §, Yhteistyösopimus Etelä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueelle (YTA)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote sosiaali- ja terveysministeriölle, Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle.

Tiedoksi sosiaali- terveys- ja pelastustoimialalle.

257 §, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite hoitotakuun säilyttämisestä Helsingissä

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle.

258 §, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite hoitotakuun säilyttämisestä Helsingissä

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Vasemmistoliiton valtuustoryhmälle.

259 §, Valtuutettu Pilvi Torstin aloite Helsingin pormestarimallin ja johtamisjärjestelmän arvioinnista

Ei toimenpidettä.

260 §, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite Vantaanjoen virkistyskäytön ja kalastuksen olosuhteiden parantamiseksi

02.12.2024

Asia/23

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote aloitteen tekijälle.

261 §, Valtuutettu Laura Kolehmainen aloite sähköautojen latauksen ja sähkönkulutuksen optimoimisesta

Asia esitellään uudelleen kaupunginvaltuustolle 11.12.2024

262 §, Valtuutettu Shawn Huffin aloite koulujen liikuntasalien avaamisesta iltapäiväkäyttöön seuroille

Asia esitellään uudelleen kaupunginvaltuustolle 11.12.2024

263 §, Valtuutettu Minna Lindgrenin aloite omalääkärimallista Helsingin terveyskeskuksiin

Asia esitellään uudelleen kaupunginvaltuustolle 11.12.2024

264 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Kokouksessa jätettyjen aloitteiden osoittamisesta vastattavaksi päätetään erikseen.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

02.12.2024

Asia/24

24

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 48.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto 25.11.2024
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta 26.11.2024

- suomenkielinen jaosto

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta 26.11.2024

- ympäristö- ja lupajaosto

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 28.11.2024

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.11.2024

- kulttuuri- ja kirjastojaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta 26.11.2024

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

02.12.2024

Asia/24

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano